

ชื่อเรื่อง : การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การผลิตสินค้าและบริการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ผู้วิจัย : นางมลวิทย์ เทียบจันทิก

ปริญญา : ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สังคมศึกษา)
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.ประภัสสร ปรีเอี่ยม
รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ นาคุณทรง

ปีการศึกษา : 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การผลิตสินค้าและบริการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การผลิตสินค้าและบริการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 (2) เปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหา ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และ (3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนคำม่วง อำเภอกำแพง จังหวัดกาฬสินธุ์ ปีการศึกษา 2561 จำนวน 39 คน และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การผลิตสินค้าและบริการ 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา 3) แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ t-test (Dependent Sample)

ผลการวิจัยพบว่า (1) การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การผลิตสินค้าและบริการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 76.41/76.07 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (2) ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Title : The Development of Learning Activity Using Problem-Based Learning in Economics on Production of Goods and Services of Matthayomsuksa 2 Students

Author : Mrs. Maliwan Thiabjanthuk

Degree : Master of Education (Social Studies)
Rajabhat Maha Sarakham University

Advisors : Associate Professor Dr.Prapassorn Pree-iam
Associate Professor Dr.Tassanee Nakhunsong

Year : 2019

ABSTRACT

The development of learning activity using problem-based learning in economics on production of goods and services of Matthayomsuksa 2 students aimed (1) to develop learning activity using problem-based learning in economics on production of goods and services of Matthayomsuksa 2 students with the effective criteria 75/75 (2) to compare the pre and post achievement of the learning activity using problem-based learning and (3) to know the satisfaction of learning activity using problem-based learning. The samples of this research were 39 of Matthayomsuksa 2 students, from Kammuang School, Kammuang district, Kalasin Province academic year 2018. The research instruments used 1) problem-based learning in economics on production of goods and services' lesson plans 2) the achievement tests in problem solving 3) questionnaire about satisfaction on learning activity using problem-based learning of Matthayomsuksa 2 students. The statistic tools were used in the research including Mean, Standard Deviation and T-Test (dependent sample).

The results of this research revealed (1) the development of learning activity using problem-based learning in economics on production of goods and services of Matthayomsuksa 2 students effective (E_1/E_2) was 76.41/76.07 which were higher than the criteria. (2) The achievement of the post test after using problem-based learning of Matthayomsuksa 2 students is higher with the statistically significant at .05 level.

and (3) Matthayomsuksa 2 students were satisfied with problem-based learning technique at the high level.

Keywords : Learning Activity Using Problem-based Learning

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Handwritten signature

Major Adviser

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.ประภัศร ปรีเอี่ยม และรองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ นาคุณทรง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ท่านได้ถ่ายทอดความรู้ วิธีการ ตลอดจนตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดียิ่งตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงยิ่งมา ณ โอกาสนี้

กราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาธ เนืองเฉลิม ประธานกรรมการสอบผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อริญ ชุยกะเตื่อง และ อาจารย์ ดร.ทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ กรรมการสอบที่กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านในสาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่ให้การอบรมสั่งสอนให้วิชาความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

กราบขอบพระคุณนางจรรุวรรณรัตนมาลี ผู้อำนวยการโรงเรียนคำม่วง ที่อำนวยความสะดวกในการดำเนินการวิจัย ขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระพงษ์ มีไธสง อาจารย์ ดร.อพันธ์ พูลพุทธา นางทัศนีย์ ณ กาฬสินธุ์ นางอิมทอง ปัญญา และนางนันทามีฤทธิ์ ที่กรุณาตรวจสอบ และให้คำแนะนำ แก้ไข ปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ญาติพี่น้อง และครอบครัวที่คอยให้กำลังใจทั้งด้านการเรียนและด้านอื่น ๆ ด้วยดีเสมอมา ประโยชน์และคุณค่าทางวิชาการในงานวิจัยเล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องสักการบูชา คุณบิดา มารดาครู อาจารย์ ที่ให้ชีวิตและรากฐานการศึกษากับผู้วิจัย

นางมลิวลย์ เทียบจันทิก

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ค
ABSTRACT	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ	ซ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	3
1.3 สมมติฐานการวิจัย	3
1.4 ขอบเขตการวิจัย	4
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	4
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ	5
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม.....	6
2.1 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม	6
2.2 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	13
2.3 การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน	22
2.4 ความสามารถในการแก้ปัญหา	52
2.5 ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	59
2.6 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	63
2.7 ความพึงพอใจในการเรียนรู้	66
2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	69
2.9 กรอบแนวคิดการวิจัย	75
บทที่ 3 วิธีกรดำเนินการวิจัย	76
3.1 รูปแบบการวิจัย	76
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	77
3.3 เครื่องมือวิจัย	77

หัวเรื่อง	หน้า
3.4 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือการวิจัย	77
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	83
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	83
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย	84
บทที่ 4 ผลการวิจัย	88
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	88
4.2 การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสาระเศรษฐศาสตร์ เรื่องการผลิตสินค้าและบริการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75	88
4.3 การเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหา ก่อนเรียนและหลังเรียนของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน	90
4.4 การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัด กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การผลิตสินค้าและบริการ	91
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	93
5.1 สรุปผล	93
5.2 อภิปรายผล	93
5.3 ข้อเสนอแนะ	96
บรรณานุกรม	97
ภาคผนวก	106
ภาคผนวก ก เครื่องมือในการวิจัย	107
ภาคผนวก ข คุณภาพเครื่องมือการวิจัย	164
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์	185
ประวัติผู้วิจัย	192

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1	มาตรฐาน ส3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ 10
2.2	มาตรฐาน ส3.2 เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก 11
2.3	สาระเศรษฐศาสตร์ 13
3.1	แผนการวิจัย One Group Pretest - Posttest Design 76
3.2	การวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัด สาระเศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 78
3.3	การวิเคราะห์เนื้อหา มาตรฐานและตัวชี้วัด และจำนวนข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การผลิตสินค้าและบริการ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 80
4.1	ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 89
4.2	ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหา ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 91
4.3	แสดงค่าความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สาระเศรษฐศาสตร์เรื่อง การผลิตสินค้าและบริการ 91
ข.1	การประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่องการผลิตสินค้าและบริการ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 165
ข.2	การประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่องการผลิตสินค้าและบริการ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 168
ข.3	ประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 177
ข.4	การประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความคิดเห็นความพึงพอใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่องการผลิตสินค้าและบริการ 179

ตารางที่	หน้า
ข.5 การหาค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนก และความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน สารระเศรษฐศาสตร์เรื่อง การผลิตสินค้าและบริการ ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน.....	181
ข.6 วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นแบบอิงกลุ่ม (Reliability) ของแบบทดสอบวัดความสามารถ ในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน	183

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	19
2.2 กรอบแนวคิดการวิจัย	75

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

โลกในยุคปัจจุบันเป็นโลกแห่งการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจ ทุกประเทศกำลังพัฒนาให้ตนเองได้ก้าวเข้าสู่เวทีของผู้นำทางเศรษฐกิจโลก ประเทศไทยก็เป็นอีกประเทศหนึ่งที่กำลังก้าวเข้าสู่การเป็นประเทศก้าวล้ำสมัยทางด้านธุรกิจการซื้อขายแลกเปลี่ยน ทำให้การศึกษาของไทยในปัจจุบันต้องการเตรียมพื้นฐานให้กับผู้เรียนได้มีความรู้เบื้องต้นในเรื่องของการจัดการทางเศรษฐกิจ โดยนำเนื้อหา มาบรรจุไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้มีความรู้เรื่อง เศรษฐศาสตร์ เป็นการเพิ่มฐานความรู้ให้กับผู้เรียนก่อนการเผชิญหน้ากับสภาพสังคมโลก ซึ่งเป็นยุคของการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจ ดังในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ซึ่งมีบทบัญญัติที่ว่าด้วยการจัดทำกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ให้รัฐบาลจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นฐานการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศและสังคมไทยในอนาคต

ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นหลักสำคัญในการพัฒนาความเจริญของประเทศการจัดการศึกษาในปัจจุบันจึงเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้แสดงบทบาทในการหาความรู้สามารถใช้ความรู้มาปรับใช้ในชีวิตจริง ส่งผลให้ผู้เรียนคิดเป็นทำเป็นและแก้ปัญหาเป็นซึ่งในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตราที่ 6 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาว่าต้องเป็นไป เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและในมาตราที่ 22 ได้ระบุไว้ อีกว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด โดยกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพแนวทางดังกล่าว สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกศตวรรษที่ 21 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมรักความเป็นไทย มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีทักษะด้านเทคโนโลยีสามารถร่วมทำงานกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น.1-2)

จากรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนคำม่วง วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในส่วนของสาระเศรษฐศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 40.85 เป็นผลสัมฤทธิ์ที่ต้องปรับปรุงเร่งด่วน และในมาตรฐานการเรียนรู้ ส3.1

ปีการศึกษา 2558 มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 49.29 ปีการศึกษา 2559 มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 47.36 ซึ่งมีค่าผลสัมฤทธิ์ลดลง (งานวัดผลและประเมินผล โรงเรียนคำม่วง, 2559) จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานทางการเรียนของนักเรียนพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีทักษะทางการคิดการแก้ปัญหาค่อนข้างต่ำ อาจเนื่องมาจากนักเรียนไม่ได้รับการฝึกฝนทักษะทางด้านกระบวนการคิดการแก้ปัญหา ไม่มีความมั่นใจในการนำเสนอผลงาน ซึ่งในการจัดการเรียนรู้สาระเศรษฐศาสตร์ ต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อที่จะสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพของผู้เรียน ต้องจัดการเรียนรู้ที่มีรูปแบบวิธีการสอนและเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย อีกทั้งต้องให้ผู้เรียนได้คิดและได้ปฏิบัติจริงเพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ได้รับ แล้วสามารถนำไปประยุกต์ใช้หรือแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ เนื่องด้วยเนื้อหาสาระของเศรษฐศาสตร์ค่อนข้างยาก ซึ่งผู้เรียนจำเป็นต้องมีพื้นฐานชอบที่จะคิดเพื่อตัดสินใจอย่างรอบคอบในทุกเรื่อง จึงทำให้นักเรียนบางคนรู้สึกเบื่อหน่าย และไม่ค่อยสนใจหรือกระตือรือร้นที่จะเรียนเศรษฐศาสตร์ ส่งผลให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนรู้สาระเศรษฐศาสตร์ การเลือกวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งสำคัญต่อคุณภาพของการจัดการเรียนรู้ สาระเศรษฐศาสตร์จัดกิจกรรมให้เด็กเกิดการพัฒนาทั้งความคิด ความถนัด ความสนใจของแต่ละคน ครูต้องสอนวิธีแสวงหาความรู้มากกว่าสอนตัวความรู้ สอนการคิดมากกว่าสอนให้ท่องจำ เน้นผู้เรียนมากกว่าเน้นเนื้อหาวิชา เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต อันเป็นทักษะสำคัญของบุคคลในยุคศตวรรษที่ 21

การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เป็นจัดการเรียนรู้ที่เน้นในสิ่งที่เด็กอยากเรียนรู้ โดยสิ่งที่อยากเรียนรู้ดังกล่าวจะต้องเริ่มมาจากปัญหาที่เด็กสนใจหรือพบในชีวิตประจำวันที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับบทเรียน อาจเป็นปัญหาของตนเองหรือปัญหาของกลุ่ม ซึ่งครูจะต้องมีการปรับเปลี่ยนแผนการจัดการเรียนรู้ตามความสนใจของเด็กตามความเหมาะสม จากนั้นครูและเด็กร่วมกันคิดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับปัญหานั้น โดยปัญหาที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้บางครั้งอาจเป็นปัญหาของสังคมที่ครูเป็นผู้กระตุ้นให้เด็กคิดจากสถานการณ์ ข่าว เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น จะเน้นที่กระบวนการเรียนรู้ของเด็ก เด็กต้องเรียนรู้จากการเรียน (Learning to Learn) เน้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนในกลุ่มการปฏิบัติและการเรียนรู้ร่วมกัน (Collaborative Learning) นำไปสู่การค้นคว้าหาคำตอบหรือสร้างความรู้ใหม่บนฐานความรู้เดิมที่ผู้เรียนมีมาก่อนหน้าการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานจึงเป็นการจัดสภาพการของการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นเครื่องมือในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายโดยผู้สอนจัดให้ผู้เรียนไปเผชิญกับสถานการณ์ปัญหาจริงหรือจัดสภาพการณ์ให้ผู้เรียนเผชิญปัญหาแล้วฝึกกระบวนการวิเคราะห์ปัญหาและแก้ปัญหา ร่วมกันเป็นกลุ่มเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายสามารถนำไปใช้ได้จึงเป็นสิ่งกระตุ้นทำให้ผู้เรียนเกิดการใฝ่รู้เกิดทักษะกระบวนการคิดและกระบวนการแก้ปัญหาและยังช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต (ทิศนา แคมมณี, 2556, น. 134) วิชาสังคมศึกษา มีปัญหามากมายที่สามารถเชื่อมโยงกับชีวิตจริงเหมาะกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เนื่องจากปัญหาสังคม

ปัญหาจริยธรรม ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการเมือง ปัญหาสิ่งแวดล้อม และปัญหาภัยพิบัติที่เกิดขึ้น เป็นเรื่องที่กระทบกับทุกคนดังนั้นการฝึกทักษะในการแก้ปัญหาจึงเป็นการเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียน ก่อนออกไปสู่การดำเนินชีวิตจริงเพื่อให้มีความสุขและสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ด้วยเหตุผลและความสำคัญที่ต้องการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการพัฒนากิจกรรม การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานรายวิชาสังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนคำม่วง ให้เกิดการพัฒนาคำมั่งงำให้เกิดการพัฒนาความรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับการขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาล นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ และนโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์การศึกษาแห่งชาติ ผู้วิจัยมีแนวคิดที่จะปรับปรุงการสอนให้มีคุณภาพ โดยการ พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ซึ่งน่าจะเป็นวิธีที่สามารถแก้ปัญหาดังกล่าวข้างต้นได้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถเต็มศักยภาพและเป็นแนวทางที่ดีในการจัดการเรียนการสอน ให้มี ประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ เพื่อเป็นประโยชน์ในการนำไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสาระ หรือรายวิชาอื่น ๆ ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสาระเศรษฐศาสตร์เรื่อง การผลิตสินค้า และบริการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหา ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

1.2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การผลิตสินค้าและบริการ

1.3 สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสาระ เศรษฐศาสตร์ มีความสามารถในการแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1.4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.4.1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนคำม่วง อำเภอกำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้งหมด 6 ห้องเรียน จำนวน 232 คน

1.4.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนคำม่วง อำเภอกำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ 1 ห้องเรียน จำนวน 39 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งนักเรียนแต่ละห้องมีความรู้ความสามารถเท่าเทียมกัน โดยการจัดชั้นเรียนแบบคละความสามารถ

1.4.2 ตัวแปรที่ศึกษา

1.4.2.1 ตัวแปรอิสระ คือ กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สารระเหยธรรมชาติ เรื่อง การผลิตสินค้าและบริการ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

1.4.2.2 ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สารระเหยธรรมชาติ เรื่อง การผลิตสินค้าและบริการ

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

“กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน” หมายถึง รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ใช้สถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้น เป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มการระดมความคิด การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จนเกิดทักษะการแก้ปัญหาเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นตามแนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์นิยม (Constructivist Learning Theory) โดยให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ จากการเชื่อมโยงกับความรู้เดิม มีขั้นตอนการจัดกระบวนการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน ได้แก่ กำหนดปัญหา ทำความเข้าใจกับปัญหาคำถามการศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้สรุปเป็นหลักการและ ประเมินค่าของคำตอบและ นำเสนอและประเมินผลงาน

“สารระเหยธรรมชาติ” หมายถึง การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาและวัฒนธรรมซึ่งเป็นศาสตร์ทางด้านเศรษฐกิจ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สำหรับการวิจัยในครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ การผลิต สินค้าและบริการเศรษฐกิจพอเพียงกับการผลิตสินค้าและบริการและการคุ้มครองผู้บริโภค

“ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน” หมายถึง คะแนนผลการทดสอบวัดผลประเมินผล รายวิชาสังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

“ความสามารถในการแก้ปัญหา” หมายถึง กระบวนการหรือขั้นตอนที่ผ่านการคิดโดยอาศัยความรู้ ประสบการณ์ ในการขจัดอุปสรรค หรือปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการโดยนักเรียน สามารถนำกระบวนการแก้ปัญหาไปใช้ในการเรียนรู้และการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้การแก้ปัญหา มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยมี 4 ขั้นตอนหลัก คือ ขั้นระบุปัญหา ขั้นวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา ขั้นเสนอวิธีการแก้ปัญหา และขั้นตรวจสอบผล

“ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้” หมายถึง คุณภาพด้านกระบวนการ และผลลัพธ์ของการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน รายวิชาสังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนคำม่วง ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ใช้เกณฑ์ร้อยละ 75/75

75 แรก หมายถึง คะแนนวัดความรู้ความสามารถตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของแต่ละ หน่วยการเรียนรู้

75 หลัง หมายถึง คะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การผลิตสินค้าและบริการ

“ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้” หมายถึง ความรู้สึกพอใจของนักเรียนที่เกิดขึ้น หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการแสดงความรู้สึกในด้านบวกโดยครอบคลุม ในด้านการจัดการเรียนรู้และประโยชน์ที่ได้รับซึ่งสามารถวัดได้จากแบบสอบถามความพึงพอใจในการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ

1.6.1 ได้แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานไปใช้ พัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.6.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานทำให้การแก้ปัญหา ตามสถานการณ์ต่าง ๆ ของนักเรียนได้ดีขึ้น

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

ในการวิจัยเรื่อง พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สารเศรษฐศาสตร์เรื่องการผลิตสินค้าและบริการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
2. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem – based Learning)
4. ความสามารถในการแก้ปัญหา
5. ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
6. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
7. ความพึงพอใจในการเรียนรู้
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
9. กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2.1.1 วิสัยทัศน์หลักสูตร

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นไทยและพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการเรียนต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

2.1.2 หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

2.1.2.1 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติและคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล

2.1.2.2 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ

2.1.2.3 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

2.1.2.4 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้

2.1.2.5 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.1.2.6 เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

2.1.3 จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

2.1.3.1 มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.1.3.2 มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต

2.1.3.3 มีสุขภาพกายสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย

2.1.3.4 มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2.1.3.5 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

2.1.4 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 5 ประการ คือ

2.1.4.1 ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร ที่ใช้ถ่ายทอดความคิดความรู้ความเข้าใจความรู้สึกและทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2.1.4.2 ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

2.1.4.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุผลต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไข

2.1.4.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคม ด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพสังคมและการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

2.1.4.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสมและมีคุณธรรม

2.1.5 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก 8 ข้อ นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้สถานศึกษากำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตนเองได้

2.1.5.1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

2.1.5.2 ซื่อสัตย์สุจริต

2.1.5.3 มีวินัย

2.1.5.4 ใฝ่เรียนรู้

2.1.5.5 อยู่อย่างพอเพียง

2.1.5.6 มุ่งมั่นในการทำงาน

2.1.5.7 รักความเป็นไทย

2.1.5.8 มีจิตสาธารณะ

2.1.6 คุณภาพผู้เรียน

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.1.6.1 ได้เรียนรู้และศึกษาเกี่ยวกับความเป็นไปของโลก โดยการศึกษาประเทศไทย เปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ ในโลก เพื่อพัฒนาแนวคิด เรื่องการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2.1.6.2 ได้เรียนรู้และพัฒนาให้มีทักษะที่จำเป็นต่อการเป็นนักคิดอย่างมีวิจารณญาณ ได้รับการพัฒนาแนวคิด และขยายประสบการณ์ เปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยกับประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ ในโลก ได้แก่ เอเชีย โอเชียเนียแอฟริกา ยุโรป อเมริกาเหนือ อเมริกาใต้ ในด้านศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม การเมืองการปกครอง ประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ และสังคมศาสตร์

2.1.6.3 ได้รับการพัฒนาแนวคิดและวิเคราะห์เหตุการณ์ในอนาคต สามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ ในการดำเนินชีวิตและวางแผนการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม

2.1.7 มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน 1.1 รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส1.2 เข้าใจตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดีและธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส.3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

มาตรฐาน ส.3.2 เข้าใจระบบ และสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

มาตรฐาน ส4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส5.1 เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ในการค้นหาวิเคราะห์สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ส5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

2.1.8 มาตรฐานและตัวชี้วัดสาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

ตารางที่ 2.1

มาตรฐาน ส3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ตัวชี้วัดชั้นปี		
ม.1	ม.2	ม.3
1. อธิบายความหมายและความสำคัญของเศรษฐกิจศาสตร์	1. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุน และการออม	1. อธิบายกลไกราคาในระบบเศรษฐกิจ
2. วิเคราะห์ค่านิยมและพฤติกรรม การบริโภคของคนในสังคมซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของชุมชนและประเทศ	2. อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและบริการ	2. มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. อธิบายความเป็นมาหลักการและความสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อสังคมไทย	3. เสนอแนวทางการพัฒนาการผลิต ในท้องถิ่นตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับระบบสหกรณ์
	4. อภิปรายแนวทางการคุ้มครองสิทธิของตนเองในฐานะผู้บริโภค	

ตารางที่ 2.2

มาตรฐาน ส3.2 เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ตัวชี้วัดชั้นปี		
ม.1	ม.2	ม.3
1. วิเคราะห์บทบาทหน้าที่และความแตกต่างของสถาบันการเงินแต่ละประเภทและธนาคารกลาง	1. อภิปรายระบบเศรษฐกิจแบบต่าง ๆ	1. อธิบายบทบาทหน้าที่ของรัฐบาลในระบบเศรษฐกิจ
2. ยกตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นการพึ่งพาอาศัยกันและการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจในประเทศ	2. ยกตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นการพึ่งพาอาศัยกันและการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย	2. แสดงความคิดเห็นต่อนโยบายและกิจกรรมทางเศรษฐกิจของรัฐบาลที่มีต่อบุคคล กลุ่มคนและประเทศชาติ
3. ระบุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดอุปสงค์และอุปทาน	3. วิเคราะห์การกระจายของทรัพยากรในโลกที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	3. อภิปรายบทบาทความสำคัญของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
4. อภิปรายผลของการมีกฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา	4. วิเคราะห์การแข่งขันทางการค้าในประเทศและต่างประเทศที่ส่งต่อคุณภาพสินค้าปริมาณการผลิตและราคาสินค้า	4. อภิปรายผลกระทบที่เกิดจากภาวะเงินเฟ้อ เงินฝืด
		5. วิเคราะห์ผลเสียจากการว่างงานและแนวทางแก้ปัญหา
		6. วิเคราะห์สาเหตุและวิธีการกีดกันทางการค้าในการค้าระหว่างประเทศ

คำอธิบายรายวิชา

รายวิชา สังคมศึกษา 4 รหัสวิชา ส22102

ลักษณะรายวิชา พื้นฐาน เพิ่มเติม

จำนวนเวลา 3 ชั่วโมง / สัปดาห์ 1.5 หน่วยการเรียนรู้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตการลงทุน การออมปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและบริการ เสนอแนวทางการพัฒนาการผลิตสินค้าและบริการ ในท้องถิ่นอำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แนวทางการคุ้มครองสิทธิของตนเองในฐานะผู้บริโภค อภิปรายระบบเศรษฐกิจแบบต่าง ๆ ยกตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นการพึ่งพาอาศัยกันและกันทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย วิเคราะห์การกระจายของทรัพยากรในโลกที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ และวิเคราะห์การแข่งขันทางการค้าในประเทศและต่างประเทศที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพ ปริมาณ และราคาสินค้า

เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจการจัดการทรัพยากร แนวทางการพัฒนาการผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่น อำเภอดำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ ตามหลักการเศรษฐกิจพอเพียง สถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ในการผลิต และการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่าต่อการดำรงชีวิตอย่างมี คุณภาพ ตลอดจนเข้าใจความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ ละความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจ ในสังคมโลกศึกษาการใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการรวบรวม วิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับ ลักษณะและความสัมพันธ์ทางกายภาพและสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกา การก่อให้เกิดสิ่งแวดล้อม ใหม่ทางสังคม อันเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติและทางสังคม แนวทางในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น และผลกระทบ ที่ประเทศไทยได้รับจากการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมในทวีปยุโรปและแอฟริกา

เพื่อให้ผู้เรียนใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการรวบรวม วิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับ ลักษณะและความสัมพันธ์ทางกายภาพและสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกา วิเคราะห์การก่อให้เกิด สิ่งแวดล้อมใหม่ทางสังคม อันเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติและทางสังคม เสนอแนวทาง ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สสำรวจอภิปรายประเด็นปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ที่เกิดขึ้น และวิเคราะห์ผลกระทบที่ประเทศไทยได้รับจากการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมในทวีปยุโรป และแอฟริกา

โดยใช้กระบวนการกลุ่มกระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ การอภิปราย การสัมภาษณ์ การสาธิต การแสดงบทบาทสมมติ การใช้สถานการณ์จำลอง การเรียนรู้โดย โครงการ การปฏิบัติจริง การนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ กระบวนการสร้างความตระหนัก กระบวนการ สร้างค่านิยม และกระบวนการสร้างเจตคติ

ตัวชี้วัด

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน /ตัวชี้วัด ส3.1/1-4, ส3.2/1-4

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส5.1/1-2, ส5.2/1-4

รวมทั้งหมด 14 ตัวชี้วัด

โครงสร้างรายวิชา/กำหนดการสอน

รายวิชาสังคมศึกษา ส22102 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เวลา 60 ชั่วโมง ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 1.5 หน่วยกิต

ตารางที่ 2.3

สาระเศรษฐศาสตร์

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	รหัสตัวชี้วัด/ ผลการเรียนรู้	สาระสำคัญ (Key Concept)	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน	
1	การลงทุนและ การออม	มาตรฐาน ส 3.1 ม.2/1	- ความสำคัญและปัจจัยการออม	1	2	
			- การออมอย่างมีประสิทธิภาพ	1	2	
			- ความสำคัญและแหล่งที่มาของ การลงทุน	1	2	
			- การลงทุน	1	2	
2	การผลิตสินค้าและ บริการ	มาตรฐาน ส 3.1 ม.2/2	- ขั้นตอนการผลิตสินค้า	1	2	
			- ปัจจัยในการผลิต	1	2	
			- หลักการผลิตสินค้าและบริการ	2	4	
3	เศรษฐกิจพอเพียงกับ การผลิตสินค้าและ บริการ	มาตรฐาน ส 3.1 ม.2/3	- หลักการและเป้าหมายของปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	1	2	
			- การผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่น	1	2	
			- เศรษฐกิจพอเพียงกับการผลิตสินค้า และบริการในท้องถิ่น	2	4	
4	การคุ้มครองผู้บริโภค	มาตรฐาน ส 3.1 ม.2/4	- สิทธิผู้บริโภค	1	2	
			- กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค	1	2	
			- การปกป้องคุ้มครองผู้บริโภค	2	4	
5	ระบบเศรษฐกิจและ ความสัมพันธ์ทาง เศรษฐกิจระหว่าง ประเทศ	มาตรฐาน ส 3.2 ม.2/1	- ระบบเศรษฐกิจ	2	4	
			มาตรฐาน ส 3.2 ม.2/2, 3, 4	- การพึ่งพากันและการแข่งขัน	2	4
				- ทางเศรษฐกิจในทวีปเอเชีย		
รวม				20	40	

2.2 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นภารกิจสำคัญของครูที่ทำให้ครูทราบล่วงหน้าว่าจะสอนอะไร เพื่อจุดประสงค์ใด สอนอย่างไร ใช้สื่ออะไร และวัดผลอย่างไร เป็นการเตรียมตัวก่อนสอนทำให้ผู้สอนเกิดความมั่นใจในการสอน ดังนั้นผู้สอนจึงจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับความหมายความสำคัญ ลักษณะขั้นตอนการจัดทำและหลักการวางแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งผลให้การเรียนการสอนบรรลุตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพความหมายของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีนัยการศึกษาให้ความหมายของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ต่าง ๆ ดังนี้

วัฒนาพร ระบุว่า (2542, น.1) ได้ให้ความหมายของแผนการสอน หมายถึง แผนการหรือโครงการที่จะทำเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนในรายวิชาใดวิชาหนึ่ง เป็นการเตรียมการสอนอย่างเป็นระบบและเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้และจุดหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สุวิทย์ มูลคำ และคณะ (2549, น.58) ให้ความหมายไว้ว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ การกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบและจัดทำไว้เป็นลายลักษณ์อักษรโดยมีการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ มากำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ให้นักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนด โดยเริ่มจากการกำหนดจุดประสงค์จะให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านใด (สติปัญญา/เจตคติ/ทักษะ) จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิธีใดใช้สื่อการสอนหรือแหล่งการเรียนรู้ใดและจะประเมินผลอย่างไร

ชวลิต ชูกำแหง (2551, น.93 - 94) ให้ความหมายของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง การวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนล่วงหน้าอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรของครูผู้สอนเพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละครั้งโดยใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเนื้อหาเวลาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้เป็นไปอย่างเต็มศักยภาพ

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2554, น.305-306) ให้ความหมายไว้ว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการใช้สื่อการสอนการวัดผลประเมินผลให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

สรุปได้ว่าแผนการจัดการเรียนรู้หมายถึงการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบโดยมีการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ มากำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้ที่กำหนดไว้โดยมีประสิทธิภาพ

2.2.1 ความสำคัญของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

มีหน่วยงานทางการศึกษาและนักวิชาการได้ให้ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

สุวิทย์ มูลคำ และคณะ (2549, น.58) กล่าวไว้ว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เปรียบได้กับพิมพ์เขียวของวิศวกรหรือสถาปนิกที่ใช้เป็นหลักในการควบคุมงานก่อสร้างวิศวกรหรือสถาปนิกจะขาดพิมพ์เขียวไม่ได้ฉันใด ผู้เป็นครูก็ขาดแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่ได้ฉันนั้น ผลดีของการทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สรุปดังนี้

1. ทำให้เกิดการวางแผนวิธีสอนวิธีเรียนที่มีความหมายยิ่งขึ้นเพราะเป็นการจัดทำอย่างมีหลักการที่ถูกต้อง

2. ช่วยให้ครูมีคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ไว้ล่วงหน้าด้วยตนเองและทำให้ครูมีความมั่นใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ตามเป้าหมาย

3. ช่วยให้ครูผู้สอนทราบว่าการสอนของตนได้เดินทางไปทิศทางใดหรือทราบว่าจะสอนอะไรด้วยวิธีใดสอนทำไมสอนอย่างไรจะใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้อะไรและจะวัดและประเมินผลอย่างไร
4. ส่งเสริมให้ครูผู้สอนไปศึกษาหาความรู้ทั้งเรื่องหลักสูตรวิธีจัดการเรียนรู้จะจัดและใช้สื่อแหล่งเรียนรู้ตลอดจนการวัดและประเมินผล
5. ใช้เป็นคู่มือสำหรับครูที่มาสอน (จัดการเรียนรู้) แทนได้
6. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่นำไปใช้และพัฒนาแล้วจะเกิดประโยชน์ต่อวงการศึกษ
7. เป็นผลงานทางวิชาการที่แสดงถึงความชำนาญและความเชี่ยวชาญของครูผู้สอนสำหรับประกอบการประเมินเพื่อขอเลื่อนตำแหน่งและวิทยฐานะครูให้สูงขึ้นสามารถเผยแพร่เป็นตัวอย่างได้

ชาลิต ชูกำแพง (2551, น.95-96) กล่าวถึง ความสำคัญของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. ช่วยให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของเรื่องที่จะจัดกิจกรรมและเลือกจัดกิจกรรมได้เหมาะสมกับวัยของนักเรียนมีคุณภาพตรงกับเจตนาารมณ์ของหลักสูตรซึ่งส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามลำดับขั้นตอนและทันเวลา
2. ช่วยให้ครูมีความเชื่อมั่นในตนเองมากยิ่งขึ้นเมื่อได้เตรียมการสอนมาอย่างดีแล้วการสอนก็จะเป็นไปอย่างเรียบร้อย
3. ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็วเพราะเมื่อครูเตรียมการสอนดีย่อมนำให้การจัดกิจกรรมเป็นไปตามขั้นตอนจนนักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจเร็วขึ้น
4. ทำให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อกลุ่มประสบการณ์ที่เรียนการที่ครูเตรียมการสอนทำให้ครูมีความมั่นใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมได้เหมาะสมกับวัยของนักเรียนทำให้นักเรียนเรียนด้วยความสนุกสนานและเกิดเจตคติที่ดีต่อเรื่องที่เรียน
5. ทำให้นักเรียนเกิดความเลื่อมใสศรัทธาในตัวครูเพราะครูมีความมั่นใจมีการเตรียมการเรียนการสอนมาอย่างดีกระบวนการเรียนการสอนเป็นไปตามขั้นตอนอย่างมีประสิทธิภาพนักเรียนก็เกิดความเลื่อมใสศรัทธาครูยิ่งขึ้น
6. ถ้าครูมีความจำเป็นไม่ได้สอนด้วยตนเองผู้มาสอนแทนก็จะมาสอนแทนได้บรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนด
7. ทำให้การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ช่วยให้ครูสามารถวินิจฉัยจุดอ่อนของนักเรียนที่ได้รับการแก้ไขและทราบจุดเด่นที่ควรได้รับการส่งเสริมต่อไป นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูเห็นภาพการทำงานของตนเองได้เด่นชัดยิ่งขึ้น

8. ครูผู้สอนสามารถใช้เป็นข้อมูลที่ต้องการเพียงตรงเพื่อเสนอแนะแก่บุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่กรมวิชาการศึกษานิเทศก์และผู้บริหารเพื่อปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

9. ช่วยให้ผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้องได้ทราบขั้นตอนกระบวนการต่าง ๆ ในการสอนของครู เพื่อการนิเทศติดตามและประเมินผลการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

10. เป็นการพัฒนาริชาชีพครูที่แสดงว่าการสอนต้องได้รับการฝึกฝนที่มีความเชี่ยวชาญ โดยเฉพาะมีเครื่องมือและเอกสารที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพ

11. เป็นผลงานทางวิชาการอย่างหนึ่งซึ่งแสดงให้เห็นถึงความชำนาญพิเศษหรือความเชี่ยวชาญของผู้จัดทำแผนการสอนซึ่งสามารถนำไปพัฒนางานในหน้าที่และเสนอเลื่อนระดับให้สูงขึ้น

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2554, น. 109) กล่าวถึง ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ดังนี้

1. ทำให้เกิดการวางแผนวิธีสอนวิธีเรียนที่มีความหมายยิ่งขึ้นเพราะเป็นการจัดทำอย่างมีหลักการที่ถูกต้อง

2. ช่วยให้ผู้มีสื่อการสอนที่ทำด้วยตนเองทำให้เกิดความสะดวกต่อการจัดการเรียนการสอนทำให้สอนได้ครบถ้วนตรงตามหลักสูตรและสอนได้ทันเวลา

3. เป็นผลงานวิชาการที่สามารถเผยแพร่เป็นตัวอย่างได้

4. ช่วยให้ความสะดวกแก่ครูผู้สอนแทนในกรณีที่ผู้สอนไม่สามารถเข้าสอนได้

จะเห็นได้ว่าแผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับครูผู้สอนเปรียบเสมือนเป็นเข็มทิศในการจัดการเรียนการสอนทำให้รู้ว่าสอนอะไร ด้วยวิธีใดสอนทำไมสอนอย่างไรจะใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้อะไรและจะวัดและประเมินผลอย่างไรแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นผลงานทางวิชาการยังแสดงให้เห็นถึงความความเชี่ยวชาญของผู้จัดทำ ซึ่งสามารถนำไปพัฒนางานในหน้าที่และเสนอเลื่อนระดับให้สูงขึ้นได้อีกด้วย

2.2.2 องค์ประกอบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

สุวิทย์ มูลคำ และคณะ (2549, น.60 - 62) กำหนดให้แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

1. สารระ
2. มาตรฐานการเรียนรู้
3. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น
4. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
5. สารระสำคัญ
6. จุดประสงค์การเรียนรู้ประกอบด้วย
 - 6.1 จุดประสงค์ปลายทาง
 - 6.2 จุดประสงค์นำทาง

7. สารระการเรียนรู้/เนื้อหา
8. กิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้
9. สื่อ/นวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้
10. การวัดและประเมินผลประกอบด้วย
 - 10.1 วิธีการประเมิน
 - 10.2 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน
 - 10.3 เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน
11. เอกสารประกอบการจัดการเรียนรู้
12. บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

ขวลิต ชูกำแพง (2551, น. 96-97) ได้นำเสนอตารางเกี่ยวกับองค์ประกอบของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ดังตัวอย่าง

1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง/จุดประสงค์การเรียนรู้
2. สารระการเรียนรู้
3. กระบวนการจัดการเรียนรู้
4. การวัดผลและการประเมินผล
5. สื่อการเรียน/แหล่งการเรียนรู้
6. กิจกรรมเสนอแนะเพิ่มเติม
7. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหาร
8. บันทึกผลหลังการใช้แผนการเรียนรู้
9. ภาคผนวก/หมายเหตุ

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2554, น.109 - 110) กล่าวถึง องค์ประกอบของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ว่าเกิดขึ้นจากการตั้งคำถามดังต่อไปนี้

1. สอนอะไร (หน่วยหัวเรื่องความคิดรวบยอดหรือสาระสำคัญ)
2. เพื่อจุดประสงค์อะไร (จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม)
3. ตัวสาระอะไร (โครงร่าง)
4. ใช้วิธีการใด (กิจกรรมการเรียนการสอน)
5. ใช้เครื่องมืออะไร (สื่อการเรียนการสอน)
6. ทราบได้อย่างไรว่าประสบความสำเร็จหรือไม่ (วัดประเมินผล)

ดังนั้นในการเขียนแผนการสอนจึงต้องเขียนไว้ให้ครบทุกหัวข้อที่กล่าวมาองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้เป็นการวางแผนแสดงถึงการจัดการเรียนการสอนที่จะจัดขึ้นตามบทเรียน

ซึ่งได้ศึกษาค้นคว้ารายละเอียดต่าง ๆ จัดเตรียมไว้ใช้ในการดำเนินการเรียนการสอนตามรายวิชาที่ตนเป็นผู้สอนเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.3 รูปแบบของแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

รูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้มีลักษณะที่แตกต่างกันออกไปซึ่งอาจจะอยู่ในรูปคำบรรยายรูปแบบตารางหรือรูปแบบผสมผสานซึ่งมีผู้กล่าวไว้ต่าง ๆ ดังนี้

สุวิทย์ มูลคำ และคณะ (2549, น.60 - 62) ได้กล่าวถึง รูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่นิยมใช้กันทั่วไปมี 3 รูปแบบใหญ่ ๆ ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบบรรยายเขียนโดยใช้ประเด็นสำคัญที่เป็นองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้มากำกับแต่การลำดับกิจกรรมการเรียนการสอนจะเขียนเชิงบรรยายกิจกรรมที่ครูจัดเตรียมไว้โดยไม่ระบุชัดเจนว่านักเรียนทำอะไร

2. แผนการสอนแบบตารางเขียนโดยใช้ประเด็นสำคัญที่เป็นองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้มากำกับและบรรจุองค์ประกอบสำคัญเหล่านั้นลงไปตามตารางเกือบทั้งหมด

3. แผนการจัดการเรียนรู้แบบพิสตารเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีรายละเอียดมากขึ้น การลำดับกิจกรรมการเรียนการสอนแยกเป็นกิจกรรมที่ครูปฏิบัติและสิ่งที่นักเรียนปฏิบัติซึ่งสอดคล้องกัน

ชาลิต ชูกำแพง (2551, น. 99-100) กล่าวว่า รูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้มีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปของคำบรรยายรูปแบบผสมผสานซึ่งครูผู้สอนสามารถใช้ได้ตามความเหมาะสมอย่างไรก็ตามรูปแบบการสอนต่าง ๆ ต้องประกอบด้วย องค์ประกอบที่จำเป็นของแผนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวข้างต้น นำเสนอตัวอย่างของแผนการจัดการเรียนรู้ดังตัวอย่าง

(ตัวอย่าง)

แผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ชั้น ภาคเรียนที่

ชื่อแผน เวลา ชั่วโมง

1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง/จุดประสงค์การเรียนรู้

2. สาระการเรียนรู้

3. กระบวนการจัดการเรียนรู้	
.....	
.....	
4. สื่อการเรียน/แหล่งการเรียนรู้	
.....	
.....	
5. การวัดผลและการประเมินผล	
.....	
.....	
6. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหาร	
.....	
.....	
()	
ผู้อำนวยการโรงเรียน	
7. บันทึกผลหลังการใช้แผนการเรียนรู้	
.....	
.....	
()	
ครูผู้สอน	
8. ภาคผนวก/หมายเหตุ	
.....	
.....	

ภาพที่ 2.1 ตัวอย่างแผนการกิจกรรมการเรียนรู้

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2554, น.110 - 113) ได้กล่าวว่า รูปแบบของแผนการเรียนรู้ไม่มีรูปแบบตายตัว ขึ้นอยู่กับหน่วยงานหรือสถานศึกษาแต่ละแห่งจะกำหนดอย่างไรก็ตาม ลักษณะส่วนใหญ่ของแผนการสอนจะคล้ายคลึงกันซึ่งสรุปได้ 3 รูปแบบ ดังนี้

1. แบบเรียงหัวข้อรูปแบบนี้จะเรียงตามลำดับก่อนหลังโดยไม่ต้องตีตารางรูปแบบนี้ให้ความสะดวกในการเขียนเพราะไม่ต้องตีตารางแต่มีส่วนเสียคือยากต่อการดูให้สัมพันธ์กันในแต่ละข้อ
2. แผนการจัดการเรียนรู้แบบบรรยายหรือเรียงหัวข้อเป็นรูปแบบที่เขียนลำดับกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นเชิงบรรยายกิจกรรมที่ครูจัดเตรียมไว้โดยไม่ระบุชัดเจนว่านักเรียนทำอะไร
3. แบบกึ่งตารางรูปแบบนี้จะเขียนเป็นช่อง ๆ ตามหัวข้อที่กำหนดแม้ว่าต้องใช้เวลาในการตีตารางแต่ก็สะดวกต่อการอ่านทำให้เห็นความสัมพันธ์ของแต่ละหัวข้อชัดเจน

2.2.4 ขั้นตอนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

สุวิทย์ มูลคำ และคณะ (2549, น.59) ได้ถึงแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ไว้ชัดเจน (ในการสอนเรื่องนั้น ๆ ต้องการให้ผู้เรียนเกิดคุณสมบัติอะไรหรือด้านใด)
2. กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ชัดเจนและนำไปสู่ผลการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ได้จริง (ระบุบทบาทของครูผู้สอนและผู้เรียนไว้อย่างชัดเจนว่าจะต้องทำอะไรจึงจะทำให้การเรียนการสอนบรรลุผล)
3. กำหนดสื่ออุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ไว้ชัดเจน (จะใช้สื่ออุปกรณ์หรือแหล่งเรียนรู้อะไรช่วยบ้างและจะใช้อย่างไร)
4. กำหนดวิธีวัดและประเมินผลไว้ชัดเจน (จะใช้วิธีการและเครื่องมือในการวัดและประเมินผลใดเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้)
5. ยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนได้ (ในกรณีที่มีปัญหาเมื่อมีการนำไปใช้หรือไม่สามารถกำหนดการจัดการเรียนรู้ตามแผนนั้นได้ก็สามารถปรับเปลี่ยนเป็นอย่างอื่นได้โดยไม่กระทบต่อการเรียนการสอนและผลการเรียนรู้)
6. มีความทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ และสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงที่ผู้เรียนดำเนินชีวิตอยู่
7. แปลความไม่ได้ตรงกันแผนการจัดการเรียนรู้ที่เขียนขึ้นจะต้องสื่อความหมายได้ตรงกันเขียนให้อ่านเข้าใจง่ายกรณีมีการสอนแทนหรือเผยแพร่ผู้นำไปใช้สามารถเข้าใจและใช้ได้ตรงตามจุดประสงค์ของผู้เขียนแผนการจัดการเรียนรู้
8. มีการบูรณาการแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีจะสะท้อนให้เห็นการบูรณาการแบบองค์รวมของเนื้อหาสาระความรู้และวิธีการจัดการเรียนรู้เข้าด้วยกัน

9. มีการเชื่อมโยงความรู้ไปใช้อย่างต่อเนื่องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำความรู้และประสบการณ์เดิมมาเชื่อมโยงกับความรู้และประสบการณ์ใหม่และนำไปใช้ในชีวิตจริงกับการเรียนในเรื่องต่อไป

ชวลิต ชุกำแพง (2551, น.93-94) ได้กล่าวไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีต้องประกอบด้วยลักษณะดังนี้

1. มีผลการเรียนรู้ที่คาดหวังอย่างชัดเจน
2. กิจกรรมการสอนอย่างชัดเจนนำไปสู่ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
3. บทบาทและพฤติกรรมของครูในการอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ชัดเจน
4. สื่อที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับเนื้อหาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
5. วิธีการประเมินการเรียนรู้ที่ชัดเจนสอดคล้องและมีหลากหลาย

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2554, น.115-116) กำหนดขั้นตอนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาและวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ที่จะสอน
 - 1.1 จุดประสงค์ประจำวิชา
 - 1.2 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
 - 1.3 คำอธิบายรายวิชา
 - 1.4 โครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา
 - 1.5 การวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้
 - 1.6 แผนการจัดการเรียนรู้
2. ศึกษาแนวการสอนของกรมวิชาการเพื่อ
 - 2.1 ศึกษารายละเอียดสาระการเรียนรู้กับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในแต่ละช่วงชั้นและระดับชั้นว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ เพื่อเพิ่มเติมอีกให้สมบูรณ์
 - 2.2 วิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังว่าสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือไม่ ถ้าไม่สอดคล้องควรปรับและนำมาเขียนในแผนการจัดการเรียนรู้ให้ชัดเจนต่อไป
 - 2.3 นำกิจกรรมในแนวการสอนมาพิจารณาประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ต่อไป
3. ชั้นเขียนแผนการสอนชั้นเขียนแผนการสอนเป็นขั้นสำคัญ ซึ่งผู้เขียนต้องวางแผนอย่างรอบคอบ โดยกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม กำหนดเนื้อหาให้เหมาะกับเวลา กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้จริง กำหนดสื่อการสอนและการวัดผลที่สอดคล้องกับ

จุดประสงค์การสอน อย่างไรก็ตามควรได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดเน้นของหลักสูตร กล่าวคือ ควรได้จัดการเรียนการสอนเป็นกระบวนการและใช้กระบวนการต่าง ๆ เช่น กระบวนการกลุ่มกระบวนการแก้ปัญหากระบวนการ 9 ประการ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะกระบวนการสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ลักษณะของแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี

วิลลิตน์ สุนทรโรจน์ (2554, น.125) กล่าวว่าไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีจะต้องช่วยให้การจัดการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จได้ตั้นนั้นผู้จัดการเรียนรู้จึงควรทราบถึงลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี ซึ่งมีดังนี้

1. หลักสูตรและแนวการจัดการเรียนรู้ของกรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ
2. นำไปใช้ได้จริงและมีประสิทธิภาพ
3. เขียนอย่างถูกต้องตามหลักวิชาเหมาะสมกับผู้เรียนและเวลาที่กำหนด
4. มีความกระจ่างชัดเจนทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่ายและเข้าใจได้ตรงกัน
5. มีรายละเอียดมากพอที่ทำให้ผู้อ่านสามารถนำไปใช้สอนได้

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนถือเป็นหัวใจสำคัญที่จะทำให้หลักสูตรพัฒนาขึ้นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะต้องคำนึงหลักในการเลือกและหลักในการจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียน ทั้งนี้ในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนอาจจะออกแบบด้วยตนเองตามหลักข้างต้นหรืออาจแสวงหานวัตกรรมที่เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้แนวใหม่แล้วเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เหล่านั้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2.3 การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning)

2.3.1 ประวัติความเป็นมาของการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน

แนวคิดของนักการศึกษาในช่วงแรกของศตวรรษที่ 20 John Dewey นักการศึกษาชาวอเมริกัน เป็นผู้ต้นคิดวิธีสอนแบบแก้ปัญหาและเป็นผู้เสนอแนวคิดว่าการเรียนรู้เกิดจากการลงมือทำด้วยตนเอง แนวคิดของ John Dewey ได้นำไปสู่แนวคิดในการสอนรูปแบบต่าง ๆ ที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันแนวคิดของ PBL (Problem-based Learning) ก็มีรากฐานแนวความคิดจาก Dewey เช่นเดียวกัน (มัทธราธรรมบุศย์, 2545, น.14-15) การเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานพัฒนาขึ้นครั้งแรก โดยคณะวิทยาศาสตร์สุขภาพของมหาวิทยาลัย McMaster ประเทศแคนาดาโดยนำมาใช้ในกระบวนการติวให้กับนักศึกษาแพทย์ฝึกหัด วิธีดังกล่าวนี้ได้กลายเป็นรูปแบบที่ทำให้มหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกานำไปใช้เป็นแบบอย่างบ้าง โดยเริ่มจากปลาย ค.ศ. 1960 มหาวิทยาลัย Case Western Reserve ได้นำมาใช้เป็นแห่งแรก และได้จัดตั้งเป็นห้องทดลองพหุวิทยาการ เพื่อเป็นห้องปฏิบัติการสำหรับรูปแบบการสอน

ใหม่ ๆ รูปแบบการสอนที่มหาวิทยาลัย Case Western Reserve พัฒนาขึ้นมาได้กลายมาเห็นพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนหลายแห่งในสหรัฐอเมริกาทั้งในระดับมัธยมศึกษาระดับอุดมศึกษาและบัณฑิตวิทยาลัย ในช่วงปลายศตวรรษที่ 60 มหาวิทยาลัย McMaster ได้พัฒนาหลักสูตรแพทย์ที่ใช้ Problem-based Learning ในการสอนเป็นครั้งแรกทำให้มหาวิทยาลัยแห่งนี้เป็นที่ยอมรับและรู้จักกันทั่วโลก

ในประเทศไทยการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานมีความสัมพันธ์กับหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตนับตั้งแต่ปีพ.ศ. 2499 ที่เริ่มมีการประชุมแพทยศาสตรศึกษาแห่งชาติครั้งที่ 1 และได้ดำเนินการต่อมาทุก 7-8 ปี เพื่อร่วมกันคิดและร่วมกันกำหนดแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษา แพทยศาสตร์ของประเทศอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการประชุมแต่ละครั้งดังกล่าวมีอิทธิพลต่อการปรับปรุงหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตของทุกโรงเรียนแพทย์เป็นอย่างมาก ข้อเสนอสำคัญซึ่งเป็นแรงผลักดันให้เกิดการจัดหลักสูตรแพทยศาสตรโดยใช้กลยุทธ์การเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานและการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน คือ ข้อเสนอจากการประชุมในครั้งที่ 1-5 มีดังนี้ (วัลลี สัตยาศัย, 2547, น. 29-30)

2.3.1.1 แพทยศาสตรบัณฑิตเป็นแพทย์ที่รักษาโรคทั่วไปสมควรได้รับความรู้ด้านการแพทย์ขั้นมูลฐานความชำนาญและการอบรมจิตใจให้พร้อมในการเป็นแพทย์และอยู่ในฐานะที่จะรับการฝึกอบรมต่อไปได้จนเป็นแพทย์เวชปฏิบัติที่ดียิ่งขึ้นหรือเป็นแพทย์เฉพาะทางในอนาคต

2.3.1.2 หลักสูตรควรจัดให้มีการส่งเสริมนิสัยในการศึกษด้วยตนเองไปตลอดชีวิตแห่งวิชาชีพและส่งเสริมคุณลักษณะที่คิดเป็นแก้ปัญหาเป็นคิดอย่างวิทยาศาสตร์และคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ ทั้งนี้รวมถึงการจัดหลักสูตรที่เป็นแบบบูรณาการโดยให้เรียนด้วยตนเองมากขึ้นและขณะเดียวกันก็ลดการบรรยายให้น้อยลง

2.3.1.3 หลักสูตรควรจัดให้เน้นการเรียนรู้ของนักศึกษาที่เหมาะสมกับการออกไปทำงานในชุมชนของประเทศและให้เน้นความสำคัญของวิชาเวชศาสตร์ป้องกันหรือเวชศาสตร์ชุมชนให้มากขึ้น

2.3.1.4 ให้มีการเน้นความสำคัญของหน่วยวิจัยทางการจัดการศึกษาแพทยศาสตร์หรือหน่วยแพทยศาสตรศึกษาและแนะนำให้ทุกโรงเรียนแพทย์ จัดตั้งหน่วยแพทยศาสตรศึกษาเพื่อทำหน้าที่ฝึกอบรมอาจารย์ด้านวิทยาศาสตร์การศึกษา และวิจัยทางการศึกษา แพทยศาสตร์มองการแก้ปัญหาสุขภาพด้วยการพิจารณาสาเหตุของปัญหาแบบองค์รวม (Holistic Approach) ได้แก่ การพิจารณาทั้งกาย-จิต-สังคมครบทุกด้าน เป็นแรงผลักดันอีกแรงหนึ่งที่ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนหลักสูตรแพทยศาสตรของประเทศไทย โดยสถาบันการศึกษาที่ขานรับหลักสูตรที่ใช้การเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานอาทิเช่น คณะแพทยศาสตรมหาวิทาลัยธรรมศาสตร์ และคณะแพทยศาสตรมหาวิทาลัยขอนแก่น วิทาลัยแพทยศาสตรพระมงกุฎเกล้าฯ และคณะแพทยศาสตรมหาวิทาลัยสงขลานครินทร์ ก็ได้้นำการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานมาใช้ตามลำดับ

2.3.2 ความหมายของการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน

การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานมาจากภาษาอังกฤษว่า Problem-based Learning มีนักการศึกษาหลายคนได้ให้ข้อแตกต่างกันออกไป เช่น การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักการจัดการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นหลักการเรียนรู้จากปัญหา เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้คำว่า การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน และมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายสรุปได้ดังนี้

นิราศ จันทจรจิตร (2550, น. 97) กล่าวว่า การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) หรือ PBL เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่มีการสร้างองค์ความรู้ กล่าวคือ ผู้เรียนจะเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ใหม่จากการแก้ปัญหาที่พบปะและเผชิญอยู่ โดยใช้แหล่งข้อมูลที่หลากหลายการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นวิธีการที่นำมาซึ่งการสร้างสรรคขอบเขตองค์ความรู้เนื้อหาสาระของวิชาที่เรียน อีกทั้งยังเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดและทักษะการให้เหตุผล

รัชนิวรรณ สุขเสนา (2550, น.45) กล่าวว่า การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หมายถึง วิธีการสอนที่ผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อยเรียนรู้โดยใช้ประเด็นสำคัญในกรณีปัญหาที่เป็นจริงหรือกำหนดขึ้นเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเองโดยการสืบค้นหาความรู้หรือทักษะต่าง ๆ แล้วนำความรู้ที่ค้นหา มาเล่าสู่กันฟัง พร้อมทั้งร่วมกันอภิปรายร่วมกันเรียนรู้แล้วสรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550, น. 1) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เริ่มต้นจากปัญหาที่เกิดขึ้น โดยสร้างความรู้จากกระบวนการทำงานกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาหรือสถานการณ์เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน และมีความสำคัญต่อผู้เรียนตัวปัญหาจะเป็นจุดตั้งต้นของกระบวนการเรียนรู้ และเป็นตัวกระตุ้นการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาด้วยเหตุผลและการสืบค้นหาข้อมูลเพื่อเข้าใจกลไกของตัวปัญหา รวมทั้งวิธีการแก้ปัญหการเรียนรู้แบบนี้มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนในด้านทักษะและกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ โดยการชี้แนะตนเอง ซึ่งผู้เรียนจะได้ฝึกฝนการสร้างองค์ความรู้โดยผ่านกระบวนการคิดด้วยการแก้ปัญหาอย่างมีความหมายต่อผู้เรียน

ประพันธ์ ศิริสุเสารัจ (2551, น. 317) กล่าวว่า การจัดการกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานว่าเป็นกระบวนการในการเรียนรู้ที่เริ่มต้นจากปัญหาที่เกิดขึ้นโดยที่ปัญหานั้นจะเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้และเสาะแสวงหาความรู้ เพื่อค้นพบคำตอบหรือเพื่อให้เกิดความเข้าใจในรายละเอียดของปัญหานั้นด้วยตนเอง และผู้เรียนประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง

บุปผชาติ ทฬัทภิรณ (2552, น. 70) กล่าวว่า การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการเรียนรู้ซึ่งใช้เหตุการณ์หรือปัญหาที่พบในชีวิตจริงเป็นโจทย์ปัญหาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาฝึกวิธีคิดแก้ปัญหาค้นคว้าหาความรู้และความเข้าใจ

วีชรา เล่าเรียนตี (2553, น. 107) กล่าวว่า การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในการเรียนรู้ซึ่งปัญหาเป็นสิ่งที่ทำให้การเรียนรู้เกิดขึ้น ซึ่งหมายความว่าก่อนที่ผู้เรียนจะเรียนรู้เกี่ยวกับความรู้หรือองค์ความรู้ใด ๆ ต้องกำหนดหรือให้ปัญหาแก่ผู้เรียนก่อน เมื่อปัญหาถูกถามผู้เรียนเกิดการรับรู้หรือพบว่าเป็นต้องเรียนรู้ความรู้ใหม่ก่อนที่จะแก้ปัญหานั้นได้

Boud and Felletti (1997, p. 14) กล่าวว่า เป็นวิธีการสร้างหลักสูตรโดยใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นและมุ่งประเด็นสำคัญที่กิจกรรมการแก้ปัญหาของผู้เรียนเป็นหลัก

Greenwald (2000, pp. 28-32) กล่าวว่า การเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองในขณะเดียวกันยังคงรักษารูปแบบของการเรียนในชั้นเรียนและมีประสิทธิภาพสำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันเพราะผู้เรียนได้เลือกปัญหาและวิธีการเรียนบนพื้นฐานของพัฒนาการและความสนใจ

จากความหมายของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นรูปแบบหรือวิธีการเรียนรู้แบบหนึ่งที่ใช้การตั้งคำถามหรือปัญหาเป็นตัวกระตุ้นหรือนำทางผู้เรียนให้เกิดความสนใจอยากรู้ตัวปัญหาจะเป็นจุดตั้งต้นของกระบวนการเรียนรู้และเป็นตัวกระตุ้นในการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาและเป็นการพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นผู้ที่สามารถเรียนรู้ โดยการชี้แนะตนเองได้เพื่อแก้ปัญหาหรือสถานการณ์เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน

2.3.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน

การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการเรียนที่เริ่มต้นด้วยปัญหาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริงเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสงสัย อยากรู้ อยากเห็น และต้องการที่จะแสวงหาความรู้ เพื่อขจัดความสงสัยดังกล่าว ซึ่งแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานมีนักการศึกษาได้ให้ไว้แตกต่างกัน ดังนี้

บุญนำ อินทนนท์ (2551, น.14) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานมีแนวคิดพื้นฐานมาจากกระบวนการสร้างความรู้ใหม่ โดยอาศัยพื้นฐานความรู้เดิมที่มีอยู่ด้วยตนเองจากการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมต้องลงมือกระทำด้วยตนเองจนการค้นพบความรู้หรือข้อมูลใหม่และสามารถนำข้อมูลออกมาใช้ในการกระทำและการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ โดยผู้สอนเป็นเพียงผู้ชี้แนะแนวทางเท่านั้น

Schmidit (1983, pp. 11-12) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานมีหลักการ 3 ข้อ

1. ความรู้เดิม (Prior Knowledge) การเรียนสิ่งใหม่เป็นผลมาจากเรียนที่ผ่านมาก่อน ความรู้เดิมของผู้เรียนจึงมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้เพื่อความเข้าใจและสร้างความรู้ใหม่ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องกระตุ้นความรู้เดิมของผู้เรียน

2. การเสริมความรู้ใหม่ (Encoding Specificity) ประสบการณ์ที่จัดให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความรู้ใหม่มากขึ้น ถ้ายังมีความคล้ายคลึงกันระหว่างสิ่งที่เรียนมาและสิ่งที่จะนำไปประยุกต์ใช้มากเท่าไรก็จะยิ่งเรียนรู้ได้ดีมากขึ้นเท่านั้น

3. การต่อเติมความเข้าใจให้สมบูรณ์ (Elaboration of Knowledge) ความเข้าใจ ข้อมูลต่าง ๆ จะสมบูรณ์ได้ ถ้าหากมีการต่อเติมความเข้าใจด้วยการตอบคำถามการอภิปรายกับผู้อื่น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยทำให้เข้าใจและจดจำได้ง่าย

Diana and Henk (1995, p. 1) กล่าวว่า การเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานมีแนวคิดให้ ผู้เรียนพบกับปัญหาในกลุ่มย่อยภายใต้การควบคุมดูแลของผู้สอนประจำกลุ่มปัญหาส่วนมากเป็นการ บรรยายปรากฏการณ์หรือเหตุการณ์ที่สามารถรับรู้ในสภาพที่เป็นจริงปรากฏการณ์อธิบายโดยกลุ่มย่อย บนพื้นฐานของหลักการกลไกการทำงานหรือกระบวนการ

Gijselaers (1996, p.4) กล่าวถึงหลักการของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสรุปได้ดังนี้

1. การเรียนรู้เป็นกระบวนการสร้างไม่ใช่กระบวนการรับการเรียนรู้ที่เกิดจากการสร้าง ความรู้เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายมโนทัศน์ที่มีความหมายจะช่วยในการจำและระลึกข้อมูล ซึ่งความรู้ เดิมนี้จะเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้สิ่งใหม่

2. เมตาคognition (Metacognition) เป็นองค์ประกอบของทักษะที่จำเป็นสำหรับการ เรียน มีผลกับการเรียน การตั้งเป้าหมายว่าจะทำอะไร การเลือกวิธีการว่าจะทำอย่างไร และการ ประเมินผลว่าสิ่งนั้นได้ผลหรือไม่เป็นการตรวจสอบการเรียนรู้ของตนเอง

3. ปัจจัยทางสังคมและสภาพแวดล้อมทำให้ผู้เรียนได้ประสบปัญหาที่เป็นจริงหรือ การได้ปฏิบัติเกี่ยวกับอาชีพทำให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้เกี่ยวกับการรู้คิดไปใช้ในการแก้ปัญหาปัจจัยทาง สังคม มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลการทำงานเป็นกลุ่มทำให้มีการแสดงและแลกเปลี่ยน ความคิดก่อให้เกิดทางเลือกหลายแนวทาง

Hmelo and Evenson (2000, อ้างถึงใน บุญนำ อินทนนท์, 2551, น.13) ได้สนับสนุนว่า การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์นิยม (Constructivism) ซึ่งมี รากฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ของ Piaget และ Vygotsky ที่เชื่อว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการพัฒนา ทางสติปัญญาที่ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเองกระบวนการสร้างความรู้เกิดจากการที่ผู้เรียน มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและเกิดการซึมซับหรือดูดซึมประสบการณ์ใหม่และปรับโครงสร้าง สติปัญญาให้เข้ากับประสบการณ์ใหม่นอกจากนั้นยังมีทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยการค้นพบของ Bruner เชื่อว่า การเรียนรู้ที่แท้จริงมาจากการค้นพบของแต่ละบุคคลโดยผ่านกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ใน กระบวนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเมื่อผู้เรียนเผชิญกับปัญหาที่ไม่รู้ทำให้ผู้เรียนเกิดความขัดแย้ง ทางปัญหาและผลักดันให้ผู้เรียนไปแสวงหาความรู้ และนำความรู้ใหม่มาเชื่อมโยงกับความรู้เดิม เพื่อ แก้ปัญหา

การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการเรียนที่เป็นกระบวนการสร้างความรู้ใหม่บนพื้นฐานของความรู้ที่มีอยู่ ซึ่งแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานมีดังนี้

1. ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม (Constructivism) มีรากฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ของ Piaget และ Vygotsky ที่เชื่อว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการพัฒนาทางสติปัญญาที่ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเองกระบวนการสร้างความรู้เกิดจากการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและเกิดการซึมซับดูดซึมประสบการณ์ใหม่และปรับโครงสร้างสติปัญญาให้เข้ากับประสบการณ์ใหม่ (Gijsselaers, 1996, p. 13)

2. ทฤษฎีการประมวลสารสนเทศหรือข้อมูลข่าวสาร (Information Processing Theories) มีความคิดพื้นฐานว่าในการเรียนรู้สิ่งใด ๆ ก็ตามผู้เรียนสามารถควบคุมอัตราความเร็วของการเรียนรู้และขั้นตอนของการเรียนรู้ได้และการเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงความรู้ของผู้เรียนทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพ (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2541, น. 220) ซึ่งสนับสนุนโดย Hmelo and Lin กล่าวว่า "การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเกี่ยวข้องกับทฤษฎีการประมวลสารสนเทศหรือข้อมูลข่าวสาร คือเป็นการนำข้อมูลข่าวสารหรือสารสนเทศไปใช้ในการแก้ปัญหา" (Hmelo and Lin, 2000, pp. 231-232)

3. ทฤษฎีทางสังคมวัฒนธรรม (Sociocultural Theories) เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวกับการฝึกงานทางพุทธิปัญญา (Cognitive Apprenticeship) ซึ่งสนับสนุนโดย Hmelo and Lin กล่าวว่า ทฤษฎีทางสังคมวัฒนธรรมซึ่งเป็นทฤษฎีที่สนับสนุนการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเองในการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน" (Hmelo and Lin, 2000, pp. 231-232, อ้างถึงใน อารมณ์ แสงรัศมี, 2543, น. 16)

4. ทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (Androgogy) เชื่อว่าการเรียนรู้จะเรียนรู้ได้มากที่สุดเมื่อผู้เรียนมีส่วนเกี่ยวข้องในการเรียนรู้ด้วยตนเองทฤษฎีดังกล่าวนี้ตั้งอยู่บนข้อสมมติฐานการเรียนรู้ 4 ประการ คือ (Knowles, 1975, p. 48, อ้างถึงใน อารมณ์ แสงรัศมี, 2543, น.17)

4.1 อัตมโนทัศน์ (Self-Concept) เมื่อบุคคลเจริญเติบโตและมีวุฒิภาวะมากขึ้น ความรู้สึกรับผิดชอบต่อตนเองก็มีมากขึ้นตามลำดับ และถ้าหากบุคคลรู้สึกว่ตนเองเจริญวัยและมีวุฒิภาวะถึงขั้นที่จะควบคุมและนำตนเองได้ บุคคลก็จะเกิดความต้องการทางจิตใจเพื่อที่จะได้ควบคุมและนำตนเองผู้ใหญ่จะมองตนเองว่าสามารถควบคุมและนำตนเองได้โดยไม่ต้องพึ่งคนอื่น

4.2 ประสบการณ์ (Experience) บุคคล เมื่อมีอายุมากขึ้นก็ยิ่งให้ประสบการณ์เพิ่มมากขึ้นตามลำดับประสบการณ์ต่าง ๆ ที่แต่ละคนได้รับจะเสมือนแหล่งทรัพยากรมหาศาลของการเรียนรู้และในขณะที่เดียวกันประสบการณ์เหล่านั้นก็จะสามารถรองรับการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นอย่างกว้างขวาง

4.3 ความพร้อม (Readiness) ผู้ใหญ่พร้อมที่จะเรียนเมื่อเห็นว่าสิ่งที่เรียนไปนั้นมีความหมายและมีความจำเป็นต่อบทบาทและสถานภาพทางสังคมผู้ใหญ่เป็นผู้ที่มีหน้าที่การงาน

มีบทบาทในสังคม ดังนั้นผู้ใหญ่จึงพร้อมที่จะเรียนเสมอหากสิ่งที่เรียนไปนั้นมีประโยชน์ต่อตนเอง นั่นคือเรียนไปเพื่อเป็นส่วนประกอบสถานภาพทางสังคม เพื่อให้ตนเองเป็นยอมรับของสังคม

4.4 แนวโน้มต่อการเรียนรู้ (Orientation to Learning) ผู้ใหญ่เป็นผู้ที่มีบทบาทและสถานภาพทางสังคมการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ จึงเป็นการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันยึดปัญหาเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ ผู้ใหญ่จะเรียนก็ต่อเมื่อความรู้ที่ได้รับจากการเรียนนั้นจะต้องนำไปใช้ได้โดยทันที เนื้อหาในการเรียนจะต้องเป็นเรื่องใกล้ตัวผู้เรียน ผู้เรียนเรียนแล้วเกิดประโยชน์ต่อตนเอง ผู้ใหญ่จะไม่เสียเวลาไปเรียนในสิ่งที่ไม่เกิดประโยชน์ต่อตนเอง

ดังนั้นสรุปได้ว่าการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานมีแนวคิดพื้นฐานมาจากกระบวนการสร้างความรู้เป็นกระบวนการพัฒนาทางสติปัญญาที่ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่โดยอาศัยพื้นฐานความรู้เดิมที่มีอยู่ด้วยตนเองกระบวนการเรียนรู้เป็นไปตามสภาพแวดล้อมที่ทำให้ผู้เรียนได้ประสบกับสภาพปัญหาจริงผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและเกิดการซึมซับประสบการณ์ใหม่และปรับโครงสร้างให้เข้ากับประสบการณ์นั้น ๆ สามารถนำข้อมูลออกมาใช้ในการกระทำและการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้

2.3.4 ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน

การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานมีลักษณะที่สำคัญดังที่นักการศึกษาได้กล่าวไว้ดังนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550, น. 2-3) ได้สรุปลักษณะสำคัญของการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ต้องมีสถานการณ์ปัญหาและเริ่มต้นการจัดการกระบวนการเรียนรู้ด้วยการใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และปัญหาที่นำมาใช้ในการจัดการกระบวนการเรียนรู้นั้นควรเป็นปัญหาที่พบได้ในชีวิตประจำวันของผู้เรียน เพื่อให้มองเห็นถึงประโยชน์อย่างแท้จริง ผู้เรียนค้นหาและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (Self-Directed Learning) ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนต้องมีความรับผิดชอบตนเอง กล่าวคือ ต้องรู้จักวางแผนการเรียนด้วยตนเอง มีการบริหารเวลา รวมทั้งประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ ผู้เรียนมีการเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อยเพื่อร่วมกันค้นหาความรู้ส่งเสริมให้เกิดทักษะการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลเชื่อถือได้ เรียนรู้ความแตกต่างระหว่างบุคคลและฝึกควบคุมตนเองเพื่อพัฒนาความสามารถในการทำงานร่วมกันเป็นทีม เนื่องจากความรู้มีหลากหลายมาก ดังนั้นเนื้อหาที่ได้มาจะถูกนำมาวิเคราะห์โดยกลุ่มและมีการสังเคราะห์ร่วมกัน เพื่อให้ตกผลึกเป็นความรู้ของกลุ่ม ส่วนการประเมินผลเป็นลักษณะการประเมินผลที่เกิดจากสภาพจริง โดยพิจารณาจากการปฏิบัติงานความก้าวหน้าในการทำงานของตัวผู้เรียนเอง

ทิตินา แชมมณี (2556, น.138) ได้สรุปลักษณะสำคัญของการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานดังนี้

1. ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันเลือกปัญหาที่ตรงกับความสนใจหรือตามความต้องการของผู้เรียน

2. ผู้สอนและผู้เรียนมีการออกไปเผชิญสถานการณ์ปัญหาอย่างแท้จริงหรือผู้สอนมีการจัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนเผชิญปัญหา
3. ผู้สอนและผู้เรียนมีการร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและหาสาเหตุของปัญหา
4. ผู้เรียนมีการวางแผนการแก้ปัญหา
5. ผู้สอนมีการให้คำปรึกษาแนะนำและช่วยอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนในการแสวงหาแหล่งข้อมูลการศึกษาข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาทางเลือกในการแก้ปัญหาที่หลากหลายและมีการพิจารณาเลือกวิธีที่เหมาะสม
7. ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
8. ผู้เรียนลงมือแก้ปัญหารวบรวมข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูลสรุปและประเมินผล
9. ผู้สอนมีการติดตามการปฏิบัติงานของผู้เรียนและให้คำปรึกษา
10. ผู้สอนมีการประเมินผลการเรียนรู้ทั้งทางด้านผลงานและกระบวนการของผู้เรียน

Barrows (1996, pp. 5-6) กล่าวถึง ลักษณะการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานไว้ดังนี้

1. เป็นการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางภายใต้การแนะนำของผู้สอนประจำกลุ่ม ผู้เรียนต้องรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเองระบุสิ่งที่ตนต้องการรู้เพื่อความเข้าใจที่ดีขึ้นโดยแสวงหาความรู้จากแหล่งที่จะให้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ซึ่งอาจมาจากหนังสือวารสารคณาจารย์ข้อมูลออนไลน์หรือแหล่งข้อมูลอื่น ๆ
2. จัดกลุ่มผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มละประมาณ 5-8 คน พร้อมกับผู้สอนประจำกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนทำงานอย่างมีประสิทธิภาพด้วยความหลากหลายของบุคคลต่าง ๆ
3. ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกหรือผู้แนะนำแนวทางโดยมีบทบาทที่ไม่ใช่ผู้บรรยาย ไม่ใช่ผู้บอกข้อมูลไม่บอกผู้เรียนว่าคิดถูกหรือผิดแต่มีบทบาทในการกระตุ้นให้ผู้เรียนตั้งคำถามตนเอง เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ดีขึ้นและจัดการแก้ปัญหาด้วยตนเอง
4. รูปแบบของปัญหามุ่งเน้นให้มีการรวบรวมข้อมูลและกระตุ้นการเรียนรู้ปัญหาที่นำเสนอเป็นสิ่งที่ท้าทายผู้เรียนที่จะต้องเผชิญในการปฏิบัติจริงตรงประเด็นและกระตุ้นการเรียนรู้ให้หาทางแก้ปัญหาเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้เรียนตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ และรวบรวมข้อมูลจากศาสตร์วิชาต่าง ๆ
5. ปัญหาเป็นเครื่องมือสำหรับการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคลินิก
6. ความรู้ใหม่ได้มาโดยผ่านการเรียนรู้ด้วยตนเองผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ อย่างแท้จริงในระหว่างการเรียนรู้ด้วยตนเองมีการทำงานร่วมกันกับบุคคลอื่นพร้อมทั้งได้มีการอภิปรายเปรียบเทียบทบทวนและโต้แย้งในสิ่งที่เรียนด้วย

Zhang (2002, pp. 30-31) ได้กล่าวถึง ลักษณะของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานดังนี้

1. เป็นบริบทของการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะต่าง ๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่ได้มาจากการแก้ปัญหาที่มีความสัมพันธ์ใกล้เคียงกับชีวิตจริงมากที่สุด
 2. ใช้ปัญหาเป็นตัวขับเคลื่อนในการเรียนรู้
 3. การเรียนรู้แบบบูรณาการระหว่างความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ และทักษะกระบวนการเข้าด้วยกัน
 4. นักเรียนจะเป็นผู้ดำเนินการแก้ปัญหาด้วยตนเองครูจะเป็นเพียงผู้ให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำและเอื้ออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้แก่นักเรียน
 5. เป็นการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองนักเรียนจะเป็นผู้กำหนดทิศทางของการเรียนรู้ด้วยตัวเองในการกำหนดว่าต้องเรียนรู้อะไรอย่างไรจากที่ใด เพื่อให้ได้ความรู้มาแก้ปัญหา
 6. เป็นการเรียนรู้จากกระบวนการของการเรียนรู้การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานจะเน้นที่กระบวนการเรียนรู้ซึ่งการเรียนรู้จะเกิดขึ้นขณะดำเนินการแก้ปัญหา
 7. เป็นการเรียนรู้แบบช่วยเหลือกันเป็นกลุ่ม
 8. ปัญหาที่ใช้ในการเรียนรู้จะเป็นปัญหาที่ยากมีความซับซ้อนไม่ชัดเจนเป็นปัญหาปลายเปิดที่สามารถกระตุ้นนักเรียนให้ได้ใช้ความคิดทำความเข้าใจปัญหาและค้นคว้าหาความรู้มาเพื่อแก้ปัญหานั้น
 9. ให้ความสำคัญกับประสบการณ์และความรู้ที่มีอยู่ก่อนแล้วซึ่งครูใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคน
- จากลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ดังนี้
1. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 2. ปัญหาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้เป็นปัญหาที่ซับซ้อนและท้าทายเพื่อเป็นการกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และเพื่อเป็นการพัฒนาทักษะกระบวนการต่างๆ
 3. เป็นการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองผู้เรียนเป็นผู้ค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง
 4. ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกหรือเป็นผู้ให้คำแนะนำในการเรียนรู้
 5. ผู้เรียนรู้จักทำงานเป็นกลุ่มย่อยสามารถทำงานร่วมกันเป็นทีมได้และมีความสามัคคีภายในกลุ่มและภายนอกกลุ่ม

2.3.5 กระบวนการและขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน

Good (1973, pp. 25-30) กล่าวถึง กระบวนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมี 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. กลุ่มผู้เรียนทำความเข้าใจคำศัพท์ข้อความที่ปรากฏอยู่ในปัญหาให้ชัดเจน โดยอาศัยความรู้พื้นฐานของสมาชิกในกลุ่มหรือการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารตำราหรือสื่ออื่น ๆ
2. กลุ่มผู้เรียนระบุปัญหาหรือข้อมูลสำคัญร่วมกัน โดยทุกคนในกลุ่มเข้าใจปัญหา เหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ใดที่กล่าวถึงในปัญหานั้น
3. กลุ่มผู้เรียนระดมสมองเพื่อวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ อธิบายความเชื่อมโยงต่าง ๆ ของข้อมูลหรือปัญหา
4. กลุ่มผู้เรียนกำหนดและจัดลำดับความสำคัญของสมมติฐานพยายามหาเหตุผลที่จะอธิบายปัญหาหรือข้อมูลที่พบโดยใช้พื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน การแสดงความคิดอย่างมีเหตุผลตั้งสมมติฐานอย่างสมเหตุสมผลสำหรับปัญหานั้น
5. กลุ่มผู้เรียนกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้เพื่อค้นหาข้อมูลหรือความรู้ที่จะอธิบายหรือทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผู้เรียนสามารถบอกได้ว่าความรู้ส่วนใดรู้แล้วส่วนใดต้องกลับไปทบทวนส่วนใดยังไม่รู้หรือจำเป็นต้องไปค้นคว้าเพิ่มเติม
6. ผู้เรียนค้นคว้ารวบรวมสารสนเทศจากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง
7. จากรายงานข้อมูลหรือสารสนเทศใหม่ที่ได้อีกกลุ่มผู้เรียนนำมาอภิปรายวิเคราะห์สังเคราะห์ ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แล้วนำมาสรุปเป็นหลักการและประเมินผลการเรียนรู้

Barrows and Tamblyn (1980, pp. 191-192) ได้สรุปกระบวนการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานไว้ดังนี้

1. นักเรียนจะต้องเผชิญกับปัญหาเป็นลำดับแรกก่อนที่จะมีการเตรียมการหรือเรียนเกิดขึ้น
 2. สถานการณ์ปัญหาจะถูกนำเสนอแก่นักเรียนในแนวทางที่เหมือนกับสถานการณ์จริง
- Cowdrow (1997, p. 4, อ้างถึงใน อภรณ์ แสงรัศมี, 2543, น.21) กล่าวว่า กระบวนการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานแบ่งเป็น 3 ระยะ
1. ใช้ปัญหากระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงเหตุผลและนาความรู้เดิมออกมา
 2. เป็นการศึกษาด้วยตนเองผู้เรียนจะเป็นอิสระจากผู้สอนผู้เรียนจะทำงานที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่มโดยค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ
 3. ประยุกต์ใช้ความรู้ผู้เรียนจะนำความรู้ที่ได้รับมาใหม่ย้อนกลับไปอธิบายปัญหา

Delisle (1997, pp. 26-36, อ้างถึงใน รัตรี เกตุบุตรตา, 2546, น. 25) เสนอกระบวนการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับการเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. การเชื่อมโยงปัญหา (Connecting with the Problem) เป็นขั้นตอนที่เชื่อมโยงความรู้เดิมกับประสบการณ์ของผู้เรียนหรือกิจกรรมในชีวิตประจำวันที่ต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญและคุณค่าของปัญหานั้นต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน ในขั้นนี้ผู้สอนต้องพยายามกระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิดและแสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย แล้วจึงนำเสนอสถานการณ์ปัญหาที่เตรียมไว้

2. การกำหนดกรอบการศึกษา (Setting up the Structure) ผู้เรียนอ่านวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาแล้วร่วมกันวางแผนทางการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหา ในขั้นนี้ผู้เรียนจะต้องร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเพื่อกำหนดกรอบการศึกษา 4 กรอบ ดังนี้

2.1 แนวทางในการแก้ปัญหา (Ideas) คือ วิธีการหรือแนวทางในการหาคำตอบที่น่าจะเป็นไปได้ ซึ่งเปรียบเสมือนสมมติฐานที่ตั้งไว้ก่อนการทดลอง

2.2 ข้อเท็จจริง (Facts) คือ ข้อมูลความรู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้น ซึ่งเป็นความรู้หรือข้อมูลที่ปรากฏอยู่ในสถานการณ์ปัญหาหรือข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่เกิดจากการอภิปรายร่วมกัน หรือเป็นข้อมูลความรู้เดิมที่ได้เรียนรู้มาแล้ว

2.3 ประเด็นที่ต้องศึกษาค้นคว้า (Learning Issues) คือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา แต่ผู้เรียนยังไม่รู้จำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม เพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหาจะอยู่ในรูปคำถามที่ต้องการคำตอบนิยามหรือประเด็นการศึกษาอื่น ๆ ที่ต้องการทราบ

2.4 วิธีการศึกษาค้นคว้า (Action Plan) คือ วิธีการที่จะดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ต้องการโดยระบุว่าผู้เรียนจะสามารถศึกษาข้อมูลได้อย่างไรจากใครแหล่งใด

3. การดำเนินการศึกษาค้นคว้า (Visiting the Problem) แต่ละกลุ่มร่วมกันวางแผนการศึกษาค้นคว้าและดำเนินการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติมตามประเด็นที่ต้องศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ

4. รวบรวมความรู้ตัดสินใจเลือกแนวทางแก้ปัญหา (Revisiting the Problem) หลังจากที่แต่ละกลุ่มได้ข้อมูลครบถ้วนแล้วให้กลับเข้าชั้นเรียนและรายงานผลการศึกษาค้นคว้าต่อชั้นเรียน หลังจากนั้นให้ผู้เรียนร่วมกันพิจารณาผลการศึกษาค้นคว้าอีกครั้งว่าข้อมูลที่ได้เพียงพอต่อการแก้ปัญหาหรือไม่ ประเด็นใดแปลกใหม่ น่าสนใจ มีประโยชน์ต่อการแก้ปัญหา และประเด็นใดที่ไม่เป็นประโยชน์ควรจะตัดทิ้งแล้วแต่ละกลุ่มร่วมกันตัดสินใจเลือกแนวทางหรือวิธีการที่เหมาะสมที่สุดที่จะใช้ในการแก้ปัญหา ในขั้นนี้ผู้เรียนจะได้พัฒนาทักษะการคิดการตัดสินใจรวมทั้งผู้เรียนจะค้นพบแนวทางในการแก้ปัญหาใหม่ ๆ จากการแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

5. สร้างผลงานหรือปฏิบัติตามทางเลือก (Producing a Product or Performance) เมื่อตัดสินใจเลือกแนวทางหรือวิธีการแก้ปัญหาแล้วแต่ละกลุ่มสร้างผลงานหรือปฏิบัติตามแนวทางที่เลือกไว้ ซึ่งมีความแตกต่างกันไปในแต่ละกลุ่ม

6. ประเมินผลการเรียนรู้และปัญหา (Evaluating Performance and the Problem) เมื่อขั้นตอนการสร้างผลงานสิ้นสุดผู้เรียนประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเองของกลุ่มและคุณภาพของปัญหาและผู้สอนประเมินกระบวนการทำงานกลุ่มของนักเรียน

พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์ (2544, น. 42) กล่าวถึง กระบวนการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานไว้ดังนี้

1. ทำความเข้าใจกับปัญหาเป็นอันดับแรก
2. แก้ปัญหาด้วยเหตุผลทางคลินิกอย่างมีทักษะ
3. ค้นหาการเรียนรู้ด้วยกระบวนการปฏิสัมพันธ์
4. ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
5. นำความรู้ที่ได้มาใหม่ในการแก้ปัญหา
6. สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้แล้ว

วัลลี สัตยาศัย (2547, น. 17-19) กล่าวถึง ขั้นตอนการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานไว้ดังนี้

1. ทำความเข้าใจกับศัพท์และมโนทัศน์ (Clarify Terms and Concepts not Readily Comprehension) ผู้เรียนจะต้องพยายามทำความเข้าใจกับคำศัพท์หรือมโนทัศน์ของโจทย์ปัญหาที่ได้รับก่อน หากมีคำศัพท์หรือมโนทัศน์ใดที่ยังไม่เข้าใจหรือเข้าใจไม่ตรงกันจะต้องพยายามหาคำอธิบายให้ชัดเจน โดยใช้ความรู้เดิมของสมาชิกในกลุ่มหรือในบางกรณีอาจต้องใช้พจนานุกรมมาใช้ในการอธิบาย

2. ระบุปัญหา (Define the Problem) หลังจากที่ได้ทำความเข้าใจกับคำศัพท์หรือมโนทัศน์ ในขั้นตอนแรกแล้วกลุ่มผู้เรียนจะต้องช่วยกันระบุปัญหาจากโจทย์ปัญหาดังกล่าว โดยที่สมาชิกภายในกลุ่มจะต้องมีความเข้าใจต่อปัญหาที่ตรงกันหรือสอดคล้องกัน

3. วิเคราะห์ปัญหา (Analyze the Problem) สมาชิกในกลุ่มจะต้องช่วยกันระดมสมองวิเคราะห์ปัญหาและหาเหตุผลมาอธิบาย โดยอาศัยความรู้เดิมของสมาชิกในกลุ่มเป็นการใช้ Brainstorming ในการคิดอย่างมีเหตุผล สรุปรวบรวมความรู้และแนวคิดของสมาชิกเกี่ยวกับขบวนการและกลไกการเกิดปัญหา เพื่อที่จะนำไปสู่การสร้างสมมุติฐานต่าง ๆ (Hypothesis) อันสมเหตุสมผลสำหรับใช้ในการแก้ปัญหานั้น

4. การจัดลำดับความสำคัญของสมมุติฐาน (Identify the Priority of Hypotheses Formulate Hypotheses) หลังจากที่ได้วิเคราะห์แล้วสมาชิกในกลุ่มจะช่วยกันตั้งสมมุติฐานที่เชื่อมโยงปัญหาดังกล่าวตามที่ได้วิเคราะห์ในขั้นตอนที่ 3 แล้วนำสมมุติฐานดังกล่าวมาจัดเรียงลำดับความสำคัญโดยอาศัยข้อมูลสนับสนุนจากความจริงและความรู้เดิมของสมาชิกในกลุ่มเพื่อพิจารณาหาข้อยุติสำหรับ

สมมติฐานที่สามารถปฏิเสธได้ในขั้นต้นและคัดเลือกสมมติฐานที่สำคัญที่จำเป็นต้องแสวงหาความรู้มาเพิ่มเติมต่อไป

5. สร้างวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (Formulate Learning Objective) สมาชิกในกลุ่มจะร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ในการแสวงหาข้อมูลเพิ่มเติมที่จำเป็นเพื่อนำมาใช้ในการพิสูจน์หรือล้มล้างสมมติฐานที่ได้คัดเลือกไว้

6. แสวงหาความรู้เพิ่มเติมนอกกลุ่ม (Collect Additional Information Outside the Group) สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มจะมีหน้าที่รับผิดชอบในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

7. สังเคราะห์ข้อมูลและพิสูจน์สมมติฐาน (Synthesize and Test Newly Acquired Information) สมาชิกในกลุ่มจะช่วยกันวิเคราะห์ข้อมูลที่หามาได้เพื่อพิสูจน์สมมติฐานที่วางไว้ สรุปผลเรียนรู้ที่ได้มาจากการศึกษาปัญหา รวมทั้งแนวทางในการนำความรู้หลักการไปใช้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ทั่วไป

การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานของคณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีความคล้ายคลึงกับของวัลลี สัตยาศัย (2547, น. 19) แต่ได้แยกแยะรายละเอียดย่อยออกเป็น 9 ขั้นตอนดังนี้

1. ทำความเข้าใจกับคำศัพท์และมโนทัศน์ของโจทย์ปัญหาหรือสถานการณ์นั้นๆ
2. ระบุปัญหาจากโจทย์ปัญหาหรือสถานการณ์นั้นๆ
3. วิเคราะห์ปัญหา
4. การตั้งสมมติฐาน
5. จัดเรียงลำดับความสำคัญของสมมติฐาน
6. กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้
7. แสวงหาความรู้เพิ่มเติม
8. รวบรวมความรู้
9. สรุปการเรียนรู้

นัจญ์มีย์ สะอะ (2550, น.27) ได้กล่าวถึง กระบวนการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานไว้ว่า เริ่มต้นจากการนำเสนอสถานการณ์ปัญหาให้แก่ผู้เรียน ให้ผู้เรียนในกลุ่มร่วมกันทำความเข้าใจกับปัญหา ระบุปัญหา วิเคราะห์ปัญหา แล้วสร้างเป็นประเด็นการเรียนรู้ย่อย ๆ เกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการรู้ข้อมูลส่วนใดที่ยังขาดหรือยังไม่เพียงพอที่จะนำมาอธิบายปัญหาให้แสวงหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง รวบรวมข้อมูลจนได้ความรู้ในปัญหานั้นครบถ้วน สามารถที่จะนำความรู้ที่ได้อธิบายสถานการณ์ปัญหาที่ได้รับ พร้อมทั้งสามารถสรุปหลักการต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาสถานการณ์ปัญหานี้เป็นแนวทางในการนำไปใช้แก้ปัญหาอื่น ๆ ต่อไป

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550, น.6-8) ได้สรุปขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานไว้ดังนี้

1. กำหนดปัญหาเป็นขั้นที่ผู้สอนจัดสถานการณ์ต่าง ๆ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและมองเห็นปัญหา สามารถกำหนดสิ่งที่เป็นปัญหาที่ผู้เรียนอยากรู้อยากเรียนและเกิดความสนใจที่จะค้นหาคำตอบ

2. ขั้นทำความเข้าใจกับปัญหาผู้เรียนจะต้องทำความเข้าใจปัญหาที่ต้องการเรียนรู้ซึ่งผู้เรียนจะต้องสามารถอธิบายสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาได้

3. ขั้นดำเนินการศึกษาค้นคว้าผู้เรียนกำหนดสิ่งที่ต้องเรียนดำเนินการศึกษาค้นคว้า

4. ด้วยตนเองด้วยวิธีการหลากหลาย

5. ขั้นสังเคราะห์ความรู้เป็นขั้นที่ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ค้นคว้าได้นั้นมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอภิปรายผลและสังเคราะห์ความรู้ที่ได้มาว่ามีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

6. สรุปและประเมินค่าของคำตอบผู้เรียนแต่ละกลุ่มสรุปผลงานของกลุ่มตนเองและประเมินผลว่าข้อมูลที่ศึกษาค้นคว้าความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด โดยพยายามตรวจสอบแนวคิดภายในกลุ่มของตนเองอย่างอิสระ ทุกกลุ่มช่วยกันสรุปองค์ความรู้ในภาพรวมของปัญหาอีกครั้ง

7. นำเสนอและประเมินผลงานผู้เรียนนำข้อมูลที่ได้มาจัดระดับองค์ความรู้และนำเสนอเป็นผลงานในรูปแบบที่หลากหลายผู้เรียนทุกกลุ่มรวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาร่วมกันประเมินผลงาน

บุปผชาติ ทิพทิกรณ์ (2552, น. 70-73) กล่าวถึง ลำดับขั้นตอนในกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้

1. ปัญหาการเรียนรู้ด้วยปัญหาเป็นวิธีที่ผู้เรียนจะได้รับปัญหาก่อนการสอนของครู ปัญหาที่ให้นั้นมีเจตนาให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างตื่นตัวในกระบวนการเรียนรู้ปัญหาเป็นจุดสำคัญของการได้มาซึ่งความรู้และการนำไปใช้และขับเคลื่อนการเรียนการสอนปัญหาที่ให้ผู้เรียนมิได้เป็นเพียงแบบฝึกหัดที่เน้นเฉพาะแนวคิดใดแนวคิดหนึ่งเนื่องจากเป็นปัญหาที่มีคำตอบที่ถูกต้องมากกว่า 1 คำตอบ จึงไม่เน้นการตัดสินว่าผู้เรียนตอบได้สอดคล้องกับผู้รู้หรือตำราหรือไม่แต่อยู่บนคำตอบที่มีฐานจากชีวิตจริงและสภาพจริง

2. การแยกแยะสิ่งที่รู้แล้วและยังไม่รู้ช่วยให้ผู้เรียนทำความเข้าใจปัญหาได้ลึกซึ้งมากขึ้น ผู้เรียนต้องค้นหาให้แน่ใจว่ามีอะไรที่รู้แล้วบ้างเกี่ยวกับปัญหาและมีประเด็นอะไรที่จะต้องศึกษา เช่น ให้ปัญหาผู้เรียนไปว่า “ความหนาวเย็น” ผู้เรียนจะไม่รู้ว่าปัญหาคืออะไรจนกว่าผู้เรียนจะได้รับข้อมูลจากสื่อแนะนำเสนอเมื่อผู้เรียนเข้าใจว่าปัญหาคืออะไรแล้วขั้นต่อไปคือทำความเข้าใจว่ามีอะไรที่เกี่ยวข้องกับปัญหานี้บ้างด้วยการใช้คำถาม 3 คำถามคือเรารู้อะไรเราจะต้องรู้อะไรเราจะต้องทำอะไรเมื่อมีการเขียนรายการข้อเท็จจริงและแบ่งปันความรู้เดิมผู้เรียนจะเริ่มกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้

ว่าวัตถุประสงค์ใดยังไม่ได้คำตอบคำถามเพิ่มเติมที่เกิดขึ้นจากประเด็นต่าง ๆ หรือกลุ่มของผู้เรียนยังขาดความรู้โดยอยู่ความต้องการในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จะขับเคลื่อนสู่กระบวนการขั้นต่อไปของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

3. แบ่งกันศึกษาหลังจากกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้แล้วกิจกรรมลำดับต่อมา คือ การแบ่งงานกันทำในกลุ่มโดยการเลือกส่วนที่แต่ละคนสนใจไปทำการศึกษาหาคำตอบผู้เรียนแต่ละคน จะได้ปัญหาที่มีจุดประสงค์การเรียนรู้แตกต่างกันเข้ากันการแบ่งกันศึกษาอีกรูปแบบหนึ่งคือผู้เรียนทุกคน ต้องศึกษาปัญหาที่ให้ผลตอบสนองต่อทุกจุดประสงค์ ผู้เรียนอาจกำหนดประเด็นหลักและประเด็นย่อย โดยผู้เรียนทุกคนต้องศึกษาประเด็นหลัก ส่วนประเด็นย่อยจะแบ่งให้กับสมาชิกในกลุ่ม เมื่อมีการแบ่งงานกันเสร็จผู้เรียนลงมือหาคำตอบเพื่อตอบคำถาม “เราต้องทำอะไร” ผู้เรียนอาจทำการทดลอง สังเกต คำนวณ พูดคุยกับผู้เชี่ยวชาญ สัมภาษณ์ผู้รู้ อ่านจากหนังสือ หนังสือพิมพ์ บทความ ดูป้ายยนตร์ ภาพวิดีโอ ฯลฯ

4. วิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายของการรวบรวมสารสนเทศและการค้นคว้าของผู้เรียนนั้นก็เพื่อแก้ปัญหาบางส่วนผู้เรียนแต่ละคนต้องนำผลการค้นคว้ามาสื่อสารกันในกลุ่มหรือทีมกลุ่มจะตัดสินใจว่าผลการค้นคว้าช่วยให้เข้าใจปัญหาดีขึ้นหรือไม่ ถ้าไม่ช่วยให้เข้าใจอาจต้องปรับปรุงประเด็นของสิ่งที่ต้องการเรียนรู้เสียใหม่ แล้วผู้เรียนก็กลับไปขั้นตอนการค้นคว้าอีกเพื่อรวบรวมสารสนเทศในประเด็นที่มีการเปลี่ยนแปลงขั้นตอนทั้งสองของการแยกกันไปศึกษา และร่วมมือกันดำเนินไปจนกว่าสมาชิกทุกคนในกลุ่มพอใจว่าปัญหานั้นได้มีการสำรวจสารสนเทศเพียงพอแล้ว การทวนซ้ำไปมาขึ้นกับความซับซ้อนของปัญหาและประเด็นการเรียนรู้กระบวนการนี้เป็นโอกาสสำหรับผู้เรียนในการประยุกต์ความรู้ และทักษะที่ได้มานั้นกลับมาที่ปัญหาอีกครั้ง ความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติเช่นนี้อยู่ในบริบทการจัดการปัญหามากกว่าตัวทวิวิธีวิธีนี้ช่วยสร้างชุมชนผู้เรียนและให้ผู้เรียนได้ร่วมมือกับสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เกิดและมีเป็นอยู่จริงในชีวิตประจำวัน

5. การหาคำตอบเมื่อมีการสั่งสมความรู้ผ่านกิจกรรมการค้นคว้าหาคำตอบและการแลกเปลี่ยนแบ่งปันระหว่างสมาชิกในกลุ่มแล้วกลุ่มต้องช่วยกันหาคำตอบและนำเสนอคำตอบกับผู้ฟังและผู้ชม เพื่อการประเมินผลด้วยผู้เรียนต้องหาข้อสรุปบนพื้นฐานของความเหมือนและความแตกต่าง โดยการอภิปรายปัญหาและสารสนเทศที่พบจากการค้นหาจากสื่อต่าง ๆ

6. การนำเสนอคำตอบหลังการวิเคราะห์คำตอบที่เป็นไปได้และเลือกคำตอบที่เป็นไปได้มากที่สุด แล้วผู้เรียนนำเสนอคำตอบนั้นต่อผู้ชมและผู้ฟังรูปแบบของการนำเสนออาจเป็นรายงาน การนำเสนอด้วยวาจาหรือการแสดง

7. การประเมินผลการประเมินผลผู้เรียนในการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานอาจเป็นการประเมินโดยตัวของผู้เรียนเอง โดยเพื่อนหรือโดยครูการประเมินตนเองของผู้เรียนมีความสำคัญเป็นอย่างมากอาจให้มีการประเมินกันและกันระหว่างผู้เรียนขอบเขตของการประเมินคือการกำกับ

การเรียนรู้ด้วยตนเองทักษะการแก้ปัญหาทักษะการเป็นสมาชิกกลุ่มและความสามารถในการหาคำตอบ

Delisle (1997, pp.26-36) ได้เสนอขั้นตอนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การเชื่อมโยงเป็นขั้นตอนเชื่อมโยงความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิมเข้ากับประสบการณ์ของผู้เรียนหรือกิจกรรมในชีวิตประจำวันของผู้เรียนต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญและคุณค่าของปัญหานั้นต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน ในขั้นนี้ผู้สอนต้องพยายามกระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิดและแสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลายแล้วจึงนำเสนอสถานการณ์ปัญหาที่เตรียมไว้

ขั้นที่ 2 การกำหนดกรอบการศึกษาผู้เรียนอ่านวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาแล้วร่วมกันวางแผนทางในการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหา ในขั้นนี้ผู้เรียนจะต้องร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น เพื่อกำหนดกรอบการศึกษา 4 กรอบ ดังนี้

1. แนวคิด/แนวทางในการแก้ปัญหาคือวิธีการหรือแนวทางในการหาคำตอบที่น่าจะเป็นไปได้ ซึ่งเปรียบเสมือนสมมติฐานที่ตั้งไว้ก่อนการทดลอง

2. ข้อเท็จจริงคือข้อมูลความรู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้นซึ่งเป็นความรู้/ข้อมูลที่ปรากฏอยู่ในสถานการณ์ปัญหาหรือข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่เกิดจากการอภิปรายร่วมกันหรือเป็นข้อมูลความรู้เดิมที่ได้เรียนรู้มาแล้ว

3. ประเด็นที่ต้องศึกษาค้นคว้า คือ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาแต่ผู้เรียนยังไม่รู้จำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม เพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหาจะอยู่ในรูปคำถามที่ต้องการคำตอบนิยามหรือประเด็นการศึกษาอื่น ๆ ที่ต้องการทราบ

4. วิธีการศึกษาคือวิธีการที่จะดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ต้องการโดยระบุว่าผู้เรียนจะสามารถศึกษาข้อมูลได้อย่างไรจากใครแหล่งใด

ขั้นที่ 3 การศึกษาปัญหาผู้เรียนจะใช้กระบวนการกลุ่มในการสำรวจปัญหาตามกรอบการเรียนรู้ ในขั้นตอนที่ 2 แต่ละกลุ่มร่วมกันวางแผนการศึกษาค้นคว้าและดำเนินการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติมตามประเด็นที่ต้องศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ แล้วนำความรู้ที่ได้มาเสนอต่อกลุ่มจนได้ข้อมูลหรือความรู้เพียงพอสำหรับการแก้ปัญหา ซึ่งขั้นนี้ผู้เรียนจะมีอิสระในการกำหนดแต่ละหัวข้อเองผู้สอนจะเป็นแค่เพียงผู้สังเกตและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้เท่านั้น

ขั้นที่ 4 การรวบรวมความรู้ตัดสินใจเลือกแนวทางแก้ปัญหาหลังจากที่แต่ละกลุ่มได้ข้อมูลครบถ้วนแล้วให้กลับเข้าชั้นเรียนและรายงานผลการศึกษาค้นคว้าต่อชั้นเรียนหลังจากนั้นให้ผู้เรียนร่วมกันพิจารณาผลการศึกษาค้นคว้าอีกครั้งว่าข้อมูลที่ได้เพียงพอต่อการแก้ปัญหาหรือไม่ประเด็นใดแปลกใหม่น่าสนใจ มีประโยชน์ต่อการแก้ปัญหาและประเด็นใดที่ไม่เป็นประโยชน์ควรจะตัดทิ้ง แล้วแต่ละกลุ่มร่วมกันตัดสินใจเลือกแนวทางหรือวิธีการที่เหมาะสมในการแก้ปัญหา ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนจะได้

พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์การตัดสินใจ รวมทั้งผู้เรียนจะค้นพบแนวทางในการแก้ปัญหาใหม่ ๆ จากการแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

ขั้นที่ 5 การสร้างผลงานหรือปฏิบัติตามทางเลือกเมื่อตัดสินใจเลือกแนวทางหรือวิธีการแก้ปัญหาแล้วแต่ละกลุ่มสร้างผลงานหรือปฏิบัติตามแนวทางที่เลือกไว้ ซึ่งมีความแตกต่างกันไป แต่ละกลุ่ม

ขั้นที่ 6 การประเมินผลการเรียนรู้และปัญหาเมื่อขั้นตอนการสร้างผลงานสิ้นสุดลง ผู้เรียนจะทำการประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเองของกลุ่มและคุณภาพของปัญหาพร้อมทั้งผู้สอน จะทำการประเมินกระบวนการทำงานกลุ่มของผู้เรียนด้วย

ประพันธ์ ศิริสุเสารัจ (2551, น. 325-327) กล่าวถึง ขั้นตอนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มี 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นจัดเตรียมและแบ่งกลุ่ม
2. ขั้นกำหนดปัญหาขั้นตอนนี้เป็นขั้นที่ผู้สอนจัดสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นยั่วยุให้เกิดความตื่นตัวสนใจและมองเห็นปัญหาต่าง ๆ สามารถกำหนดสิ่งที่เป็นปัญหาอยากรู้อยากเรียนได้ และเกิดความสนใจใคร่รู้ที่จะค้นหาคำตอบ โดยผู้สอนอาจยกประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปัญหาขึ้นมาอภิปราย และประเด็นอภิปรายควรมีความสัมพันธ์กับเนื้อหาสาระของบทเรียนปัญหาที่กำหนดขึ้นอาจกำหนดได้ โดยผู้สอนผู้เรียนหรือผู้สอนและผู้เรียนอาจช่วยกันเสนอก็ได้
3. ขั้นทำความเข้าใจปัญหาที่กำหนดในขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะต้องทำความเข้าใจในปัญหาที่ต้องการเรียน ซึ่งผู้เรียนจะต้องอธิบายสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาได้ เช่น
 - 3.1 ให้คำนิยามหรือความหมายของปัญหานั้น
 - 3.2 อธิบายสถานการณ์ซึ่งเป็นปัญหา
 - 3.3 กำหนดสิ่งที่นักเรียนไม่รู้และต้องการแสวงหาคำความรู้
4. ขั้นดำเนินการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
 - 4.1 อภิปรายเพื่อแสวงหาแนวทางในการศึกษาค้นคว้า อธิบายวิธีการในการแสวงหาคำความรู้
 - 4.2 กำหนดวิธีการและแหล่งทรัพยากรในการค้นคว้าจัดเรียงลำดับการปฏิบัติงาน
 - 4.3 สมาชิกในกลุ่มแบ่งหน้าที่แบ่งงานกันไปปฏิบัติอย่างอิสระผู้สอนเป็นผู้สังเกตและอำนวยความสะดวก
 - 4.4 ดำเนินการศึกษาค้นคว้าข้อมูลอย่างอิสระและบันทึก
5. ขั้นสังเคราะห์ความรู้เมื่อสมาชิกในกลุ่มได้ค้นหาความรู้แล้วก็นำความรู้ที่นำมาแลกเปลี่ยนความรู้ทำการอภิปรายและสังเคราะห์ความรู้ที่ได้มา ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ถูกต้องและ

เพียงพอที่จะนำมาใช้เป็นคำตอบหรือไม่หากข้อมูลที่ได้มายังมีความไม่เหมาะสมกลุ่มจะต้องช่วยกันวิเคราะห์ว่าต้องการข้อมูลอะไรเพิ่มเติมและแบ่งหน้าที่ให้สมาชิกไปค้นหาข้อมูลเพิ่มเติม

6. ขั้นสรุปและประเมินค่าของคำตอบ ในขั้นนี้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มสรุปผลงานของตนเองและประเมินผลงานของตนว่าข้อมูลที่ค้นคว้ามีความเหมาะสมหรือไม่ มากน้อยเพียงใด ความรู้ที่ได้มา มีความลุ่มลึกและตอบคำถามหรือปัญหาที่กำหนดไว้ตอนต้นได้เพียงพอหรือไม่ ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายข้อมูลที่ได้มา

7. ขั้นนำเสนอและประเมินผลงาน ขั้นนี้ผู้เรียนจะนำข้อมูลความรู้ที่ได้มานำเสนอเป็นผลงาน โดยอาจเสนอแผนการดำเนินการของกลุ่มตั้งแต่ขั้นตอนแรกไปจนถึงขั้นตอนสุดท้ายในขั้นนี้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงผลงานของกลุ่มตน และได้มีโอกาสประเมินผลงานของกลุ่มตนเองและกลุ่มเพื่อน ทั้งที่เป็นการประเมินกระบวนการทำงานและผลการทำงาน

เพ็ญศรี พิลาสันต์ (2551) สรุปแนวคิดขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์ปัญหาเป็นฐาน จากแนวคิดของ Zurilla and Goldfried มาวิเคราะห์กับสถานการณ์และแนวคิดความสามารถในการแก้ปัญหาแบบสร้างสรรค์เพื่อวางแผนจัดกิจกรรมโดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การเผชิญปัญหาหมายถึงเสนอสถานการณ์ปัญหาสมมุติร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับปัญหาอธิบายถึงปัญหาที่เกิดขึ้นตามความรู้สึกของนักเรียน

ขั้นที่ 2 การระดมความคิดหมายถึงการให้นักเรียนเข้ากลุ่มศึกษาข้อมูลระดมสมองคิดหาทางแก้ปัญหาที่หลากหลายวิธีโดยศึกษาความรู้จากเอกสารสนับสนุนและเสนอแนวทางอาจเสนอด้วยการแสดงบทบาทสมมุติ

ขั้นที่ 3 การวางแผนแก้ปัญหาหมายถึงนักเรียนหาวิธีการแก้ปัญหาที่ค้นพบมาวางแผนและอธิบายผลที่จะเกิดตามทางเลือกที่เป็นไปได้และเสนอผลที่จะเกิดขึ้นตามทางเลือกที่กลุ่มได้ระดมสมองไว้

ขั้นที่ 4 การทดลองและลงมือแก้ปัญหาหมายถึงนักเรียนเลือกวิธีที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหาและทดลองแก้ปัญหาเสนอผลงานในรูปแบบต่างๆที่น่าสนใจ

ขั้นที่ 5 การเชื่อมโยงความรู้ใหม่หมายถึงนักเรียนเลือกสถานการณ์ในชีวิตประจำวันที่เป็นปัญหาวิธีการแก้ปัญหาที่ค้นพบมาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหา

ขั้นที่ 6 การสรุปผลและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเองหมายถึงทบทวนเกี่ยวกับปัญหาเดิมและแก้ปัญหาใหม่เพื่อประเมินผลเป็นรายบุคคล

จากการศึกษาขั้นตอนการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสรุปได้ว่า เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์นิยม (Constructivist Learning Theory) โดยให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่จากการเชื่อมโยงกับความรู้เดิม ขั้นตอนการจัดกระบวนการ

ในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่เหมาะสม สำหรับการศึกษาครั้งนี้ มีขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดปัญหา
2. ทำความเข้าใจกับปัญหา
3. ดำเนินการศึกษาค้นคว้า
4. วิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้
5. สรุปเป็นหลักการและประเมินค่าของคำตอบ
6. นำเสนอและประเมินผลงาน

2.3.6 การสร้างโจทย์ปัญหา

สิ่งที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานคือปัญหาเพราะปัญหาที่ดีจะเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการแสวงหาความรู้ในการเลือกปัญหาให้มีประสิทธิภาพ ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงพื้นฐานความรู้ความสามารถของผู้เรียน ประสบการณ์ความสนใจและภูมิหลังของผู้เรียนด้วย เพราะคนเรามีแนวโน้มที่จะสนใจเรื่องใกล้ตัวมากกว่าเรื่องไกลตัว สนใจสิ่งที่มีความหมายและความสำคัญต่อตนเอง และเป็นเรื่องที่ตนเองสนใจอยากรู้ ดังนั้นในการกำหนดปัญหาจึงต้องคำนึงถึงตัวผู้เรียนเป็นหลักและต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนที่เอื้ออำนวยต่อการแสวงหาความรู้ของผู้เรียนด้วย

Allen, et al. (1996, p. 47) กล่าวถึง ลักษณะของปัญหาที่ดีมีดังนี้

1. ปัญหาบอกร่องรอยที่ดึงดูดใจในสภาพแวดล้อมซึ่งผู้เรียนสามารถเกี่ยวข้องกับเชื่อมโยง ทฤษฎีและการประยุกต์ใช้
2. เป็นปัญหาปลายเปิดที่ท้าทายให้ทำและแสดงเหตุผลอันสมควรในการวินิจฉัย และการสันนิษฐาน
3. ปัญหาก่อให้เกิดการโต้แย้งหรือต้องการการอภิปราย
4. ปัญหาไม่มีความซับซ้อนเพียงพอสำหรับผู้เรียน

Dolmans and Snellen-Belendong (1997, p. 185) นำเสนอหลักการสำหรับการสร้างกรณีตัวอย่างที่มีประสิทธิภาพ 7 หลักการ ดังนี้

1. เนื้อหาของกรณีตัวอย่างควรปรับปรุงให้เข้ากับความรู้เดิมของนักเรียน
2. กรณีตัวอย่างควรประกอบด้วยแนวทางหลายอย่างที่กระตุ้นให้นักเรียนเพิ่มเติม รายละเอียด
3. การนำเสนอกรณีตัวอย่างในบริบทที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพในอนาคตหรืออย่างน้อยที่สุดแสดงความเกี่ยวข้องกับอาชีพในอนาคต

4. นำเสนอโมโนทัศน์พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องในบริบทของปัญหาทางคลินิกเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้

5. กรณีตัวอย่างควรกระตุ้นการเรียนรู้ด้วยตัวเองโดยส่งเสริมให้นักเรียนสร้างประเด็นการเรียนรู้และดำเนินการค้นคว้าวรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

6. ควรเพิ่มคุณค่าความสนใจของผู้เรียนในเนื้อหาวิชาโดยสนับสนุนการอภิปรายเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของคำตอบและช่วยอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนสำรวจทางเลือก

7. กรณีตัวอย่างควรส่งเสริมการสร้างประเด็นการเรียนรู้ให้เข้ากับจุดประสงค์ของคณาจารย์

อาภรณ์ แสงรัตมี (2543, น. 25) กล่าวว่า การนำรูปแบบของการเรียนแบบใช้ปัญหาไปใช้ ผู้สอนจะต้องมีการเตรียมการและวางแผนล่วงหน้าเป็นอย่างดี เพื่อให้แนวคิดในการนำไปใช้ประสบผลสำเร็จการวางแผนและการออกแบบปัญหามีขั้นตอนดังนี้

1. วางแผนการจัดแบ่งเนื้อหาการเรียนการแบ่งเนื้อหาการเรียนขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของผู้สอนในการกำหนดมโนทัศน์หลักและวัตถุประสงค์ที่จำเป็นสร้างเป็นสถานการณ์ในการเรียนรู้

2. การเขียนสถานการณ์ปัญหา

3. การวางแผนการอภิปราย

4. การเตรียมแหล่งข้อมูล

5. การวางแผนการประเมินผล

วัลลี สัตยาชัย (2547, น. 41-42) กล่าวถึง แนวทางการสร้างโจทย์ปัญหาว่าในการสร้าง โจทย์ปัญหาต้องเริ่มจากการเขียนวัตถุประสงค์การศึกษา ก่อน ซึ่งวัตถุประสงค์จะต้องมีความชัดเจน เมื่อได้วัตถุประสงค์แล้วมาพิจารณาว่าจะใช้ปัญหาชนิดไหนรูปแบบใด และใช้เวลาในการศึกษาเท่าใด จึงจะเหมาะสม เมื่อเขียนเสร็จแล้วต้องมาตรวจสอบว่าเนื้อหาที่คาดว่าผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้หลังได้รับ โจทย์ปัญหา และอภิปรายร่วมกันแล้ว จะตรงกับวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ ถ้ายังขาดหรือไม่ ครอบคลุมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เพิ่มเติมจากการบรรยาย

สำหรับแหล่งวิทยาการที่ให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมในแต่ละปัญหานั้นจะต้องมีการเตรียมการให้พร้อม เช่น ตำรา วารสาร วิดีโอ เทป สไลด์ คอมพิวเตอร์ ซึ่งเอกสารและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ต้องใช้ขึ้นต้องตรวจสอบว่าทันสมัยหรือไม่ และมีเพียงพอต่อความต้องการหรือไม่

วัลลี สัตยาชัย (2547, น. 38) กล่าวถึง หลักการในการสร้างโจทย์ปัญหาให้มีประสิทธิภาพ

1. ต้องเชื่อมโยงกับพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียนความรู้เดิมที่เชื่อมกับความรู้ใหม่ จะมีผลทำให้จดจำความรู้ใหม่ได้ดีและได้นานการสร้างโจทย์ปัญหาจึงต้องอยู่บนพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับความรู้เดิมของผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถถึงความรู้เดิมที่มีอยู่มาใช้ในการอภิปรายได้การใช้โจทย์

ปัญหาที่ยากเกินไป โดยนักศึกษาไม่สามารถนำความรู้เดิมที่มีอยู่มาใช้ได้จะทำให้กระบวนการกลุ่มด้อยประสิทธิภาพ เพราะไม่สามารถอภิปรายได้หรืออภิปรายได้เพียงเล็กน้อย เนื่องจากไม่มีความรู้เดิมอยู่เลย เป็นผลให้ขาดแรงจูงใจในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและยังทำให้ไม่เกิดการเชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับความรู้เดิมที่มีอยู่

2. ต้องมีข้อมูลบางส่วนที่ทำให้ความรู้เดิมของนักศึกษาที่มีอยู่ไม่เพียงพอที่จะอธิบายหรือแก้ปัญหาได้ ต้องอาศัยความรู้เพิ่มเติมมาช่วย ทั้งนี้เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดการแสวงหาความรู้ใหม่มาเพิ่มเติมนอกเหนือจากความรู้เดิมที่มีอยู่

3. ควรสร้างให้คล้ายคลึงหรือเชื่อมโยงกับปัญหาจริงในอนาคตที่นักศึกษาจะต้องประสบจริงในวิชาชีพเพราะจากการศึกษาวิจัยพบว่าการเรียนในสภาพแวดล้อมที่คล้ายคลึงกับของจริง จะทำให้สามารถจดจำและนำความรู้มาใช้ได้ดี เช่น การเรียนเกี่ยวกับการดำน้ำในบรรยากาศใต้น้ำจริง ๆ จะสามารถทำให้ผู้เรียนจดจำได้ดีกว่าการเรียนเกี่ยวกับการดำน้ำในห้องเรียนหรือบนพื้นดินหรือการเรียนโดยใช้ปัญหาจริงของผู้ป่วยในทางการแพทย์และสาธารณสุขก็จะทำให้สามารถนำความรู้นั้นมาใช้ได้ดีในอนาคตเมื่อได้พบกับผู้ป่วยจริง

4. ต้องมีลักษณะที่กระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถสร้างวัตถุประสงค์การเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ในบางกรณีการสร้างโจทย์ปัญหาโดยมีคำถามระบุไว้ท้ายโจทย์หรือมีคำสั่งให้อธิบายเหตุการณ์ ปรากฏการณ์สาเหตุหรือมีเอกสารอ้างอิงที่มีคำตอบให้โดยสมบูรณ์อยู่แล้วกรณีเช่นนี้มักจะทำให้นักศึกษาไม่สร้างวัตถุประสงค์การเรียนรู้ด้วยตนเองและไม่ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากเอกสารหรือแหล่งความรู้อื่น ๆ ที่ไม่ได้กำหนดไว้

5. ควรเป็นปัญหาที่สามารถกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน เช่น ปัญหาที่ผู้เรียนเคยได้ฟังได้ยินมาบ่อย ๆ หรือเคยพบเห็นด้วยตนเองในชีวิตจริง หรือเป็นปัญหาสาธารณสุขที่พบบ่อยของประเทศ เช่น การสร้างโจทย์ที่มีการระบาดของโรคท้องเสีย หลังการกินเลี้ยงในงานรับน้องใหม่ การเปลี่ยนแปลงของร่างกายหลังการเมาเหล้า เป็นต้น ความสนใจในโจทย์ปัญหาจะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับเวลาที่ใช้ในการเรียนรู้ด้วยตนเองและมีอิทธิพลในทางบวกต่อความสามารถในการเรียนรู้

6. ต้องนำไปสู่การเรียนรู้ที่ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ครูผู้สอนกำหนดไว้ ดังนั้นเมื่อสร้างโจทย์ปัญหาเสร็จแล้วจะต้องทดลองดูว่าในสถานะของผู้เรียนที่เผชิญกับปัญหานี้จะสามารถนำไปสู่การเรียนรู้ที่ตรงกันกับวัตถุประสงค์ที่ผู้สอนต้องการหรือไม่เพราะถ้าไม่ตรงกันก็จะทำให้ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรได้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550, น. 3-4) กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานว่าสิ่งสำคัญที่สุดคือ ปัญหาหรือสถานการณ์ที่จะเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งลักษณะสำคัญของปัญหามีดังนี้

1. เกิดขึ้นในชีวิตจริงและเกิดจากประสบการณ์ของผู้เรียนหรือผู้เรียนอาจมีโอกาสเผชิญกับปัญหานั้น
 2. เป็นปัญหาที่พบบ่อยมีความสำคัญมีข้อมูลประกอบเพียงพอสำหรับการค้นคว้า
 3. เป็นปัญหาที่ยังไม่มีคำตอบชัดเจนตายตัวเป็นปัญหาที่มีความซับซ้อนคลุมเครือหรือผู้เรียนเกิดความสงสัย
 4. ปัญหาที่เป็นประเด็นขัดแย้งข้อถกเถียงในสังคมยังไม่มีข้อยุติ
 5. เป็นปัญหาอยู่ในความสนใจเป็นสิ่งที่อยากรู้แต่ไม่รู้
 6. ปัญหาที่สร้างความเดือดร้อนเสียหายเกิดโทษภัยและเป็นสิ่งไม่ดีหากใช้ข้อมูลโดยลำพังคนเดียวอาจทำให้ตอบปัญหาผิดพลาด
 7. เป็นปัญหาที่มีการยอมรับว่าจริงถูกต้องแต่ผู้เรียนไม่เชื่อว่าจริงไม่สอดคล้องกับความคิดของผู้เรียน
 8. ปัญหาที่อาจมีคำตอบหรือมีแนวทางในการแสวงหาคำตอบได้หลายทางครอบคลุมการเรียนรู้ที่กว้างขวางหลากหลายเนื้อหา
 9. เป็นปัญหาที่มีความยากความง่ายเหมาะสมกับพื้นฐานของผู้เรียน
 10. ปัญหาที่ไม่สามารถหาคำตอบได้ทันทีที่ต้องการการสำรวจค้นคว้าและการรวบรวมข้อมูลหรือทดลองดูก่อนจึงจะได้คำตอบไม่สามารถที่จะคาดเดาหรือทำนายได้ง่าย ๆ ว่าต้องใช้ความรู้อะไร ยุทธวิธีในการสืบเสาะหาความรู้จะเป็นอย่างไร หรือคำตอบหรือผลของความรู้เป็นอย่างไร
 11. เป็นปัญหาส่งเสริมความรู้ด้านเนื้อหาทักษะสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษา
- ดังนั้นสรุปได้ว่า แนวทางการสร้างโจทย์ปัญหาเป็นการนำสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงและเกิดจากประสบการณ์ของผู้เรียนที่พบบ่อยหรือเป็นปัญหาที่อยู่ในความสนใจเป็นสิ่งที่อยากรู้แต่ไม่รู้มีความซับซ้อนคลุมเครือโดยแนวทางในการแสวงหาคำตอบสามารถทำได้หลายทางครอบคลุมการเรียนรู้ที่กว้างขวาง

2.3.7 บทบาทผู้เรียนและผู้สอนในการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

Johnson, Finucane and Prideaux (1999, pp. 353-354) ได้กล่าวถึง บทบาทของครูที่จะทำให้การเรียนรู้ของนักเรียนประสบความสำเร็จว่าบทบาทหลักของครู คือ การส่งเสริมให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางมากที่สุด และส่งเสริมให้นักเรียนทำงานเป็นทีมในการแก้ปัญหา นั่นคือ ครูจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้กับการเรียนรู้ โดยการชี้แนะตนเองของนักเรียนครูจะต้องหลีกเลี่ยงการเป็นผู้ตัดสินหรือสรุปในการเรียนรู้ของนักเรียน ตัวอย่างเช่น ถ้ามีสมมุติฐานในการทดสอบ 2 สมมุติฐานที่สร้างมาจากนักเรียนในกลุ่ม ครูจะต้องไม่ตัดสินหรือสรุปว่าสมมุติฐานใดถูกหรือผิด แต่จะใช้คำถามในการกระตุ้นให้นักเรียนไปค้นคว้าหาข้อมูลมาเพื่อการตัดสินใจเองครูจะต้องไม่เข้าไปแทรกแซงการเรียนรู้ของนักเรียน แต่จะให้อิสระในการดำเนินการเรียนรู้และกำหนดทิศทางการเรียนรู้ด้วยตนเองในการประเมินผล

ครูต้องมอบภาระการประเมินผลให้นักเรียนได้ประเมินผลตนเองด้วย ซึ่งการประเมินผลตนเองของนักเรียนช่วยสนับสนุนให้นักเรียนได้ทำความเข้าใจกับปัญหาที่เกิดกับกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในแต่ละขั้นตอนช่วยให้นักเรียนสามารถแก้ปัญหาได้และช่วยในการประเมินผลการเรียนรู้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550, น.9-13) ได้กล่าวถึง บทบาทของผู้สอนและนักเรียนในการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานดังนี้

1. บทบาทของผู้สอน

ผู้สอนมีบทบาทโดยตรงต่อการจัดการเรียนรู้ตั้งนั้นลักษณะของผู้สอนที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานควรมีลักษณะดังนี้

1.1 ผู้สอนต้องมุ่งมั่นตั้งใจสูงรู้จักแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

1.2 ผู้สอนต้องรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลเข้าใจศักยภาพของผู้เรียนเพื่อสามารถให้คำแนะนำช่วยเหลือผู้เรียนได้ทุกเมื่อทุกเวลา

1.3 ผู้สอนต้องเข้าใจขั้นตอนของแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานอย่างถ่องแท้ชัดเจนทุกขั้นตอน เพื่อจะได้แนะนำให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนได้ถูกต้อง

1.4 ผู้สอนต้องมีทักษะและศักยภาพสูงในการจัดการเรียนรู้และการติดตามประเมินผลการพัฒนาของผู้เรียน

1.5 ผู้สอนต้องเป็นผู้อำนวยความสะดวกด้วยการจัดหาสนับสนุนสื่ออุปกรณ์เรียนรู้ให้เหมาะสมเพียงพอจัดเตรียมแหล่งเรียนรู้จัดเตรียมห้องสมุดอินเทอร์เน็ตฯลฯ

1.6 ผู้สอนต้องมีจิตวิทยาสร้างแรงจูงใจแก่ผู้เรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการตื่นตัวในการเรียนรู้ตลอดเวลา

1.7 ผู้สอนต้องชี้แจงและปรับทัศนคติของผู้เรียนให้เข้าใจและเห็นคุณค่าของการเรียนรู้แบบนี้

1.8 ผู้สอนต้องมีความรู้ความสามารถด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริงให้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และเจตคติให้ครบทุกขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้สำหรับเทคนิคหรือเงื่อนไขจำเป็นในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

2. บทบาทของผู้เรียน

2.1 ผู้เรียนต้องปรับทัศนคติในบทบาทหน้าที่และการเรียนรู้ของตนเอง

2.2 ผู้เรียนต้องมีคุณลักษณะด้านการใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีความรับผิดชอบสูง รู้จักการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ

2.3 ผู้เรียนต้องได้รับการวางพื้นฐานและฝึกทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเช่นกระบวนการคิดการสืบค้นข้อมูลการทำงานกลุ่มการอภิปรายการสรุปการนำเสนอผลงานและการประเมินผล

2.4 ผู้เรียนต้องมีทักษะการสื่อสารที่ดีพอ

ศูนย์การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Center for Problem-Based Learning) ของมหาวิทยาลัยอิลลินอยส์ (Illinois University) สหรัฐอเมริกา (Torp and Sage, 1998, pp.33-43) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูและนักเรียนในขณะดำเนินกระบวนการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหา ดังนี้

1. ครูออกแบบและกระตุ้นความสนใจนักเรียนในกระบวนการเรียนรู้ให้จัดโครงสร้างของการแก้ปัญหาหรือสร้างยุทธวิธีในการแก้ปัญหา

2. ครูมอบความเป็นอิสระให้กับนักเรียนในการเป็นผู้สำรวจและควบคุมกระบวนการสำรวจด้วยตนเองพร้อมกันเป็นผู้ให้คำแนะนำส่งเสริมให้คิดและฝึกฝนกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานให้กับนักเรียน

3. ครูฝึกฝนแนะนำนักเรียนโดยอยู่ห่าง ๆ ในขณะที่นักเรียนดำเนินกระบวนการเรียนรู้จนได้คำตอบของปัญหาออกมาบทบาทของผู้เรียนในขณะดำเนินกระบวนการเรียนรู้มีดังนี้

3.1 นักเรียนดำเนินการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ดึงดูดความสนใจและมีปัญหาเป็นตัวกระตุ้นการเรียนรู้

3.2 นักเรียนจะสำรวจค้นคว้าข้อมูลที่ต้องการดำเนินการสำรวจอย่างมีเหตุผลและปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้อย่างอิสระ

3.3 นักเรียนเป็นผู้ควบคุมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้

3.4 นักเรียนประยุกต์ใช้ความรู้ทักษะเพื่อแก้ปัญหา

3.5 นักเรียนพัฒนาตนเองให้เป็นผู้เรียนโดยการชี้แนะตนเองและเป็นนักแก้ปัญหา

ประพันธ์ ศิริสุเสารัจ (2551, น. 323) กล่าวถึง บทบาทของครูสอนและนักเรียนในการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานว่าควรมีลักษณะดังนี้

1. บทบาทครูผู้สอน

1.1 เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนผู้สอนจะต้องมีวิธีการที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถที่จะเรียนรู้ได้ โดยการกระตุ้นยั่วให้เกิดความอยากรู้ อยากแสวงหาความรู้เป็นผู้จัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนผู้สอนจึงต้องเป็นผู้เตรียมสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวกเสนอปัญหาที่น่าสนใจให้แก่ผู้เรียนตลอดจนจัดเตรียมประสบการณ์สื่อเครื่องมือต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียนในการค้นหาคำตอบได้เองอย่างไม่เพ้อหน้า

1.2 เป็นผู้เชี่ยวชาญในการป้อนความรู้ที่ตนเชี่ยวชาญให้แก่ผู้เรียน (หากผู้เรียนต้องการ) พึงควรระมัดระวังการบอกคำตอบหรือข้อมูลแก่ผู้เรียนควรกระตุ้นให้ผู้เรียนไปค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งอื่น

1.3 กระตุ้นแนะนำให้ผู้เรียนไปค้นคว้าข้อมูลข่าวสารอย่างลึกซึ้ง โดยการใช้คำถามที่ดีกระตุ้นให้รู้จักคิดและไตร่ตรองได้เอง

1.4 แนะนำผู้เรียนให้เรียนรู้ผ่านขั้นตอนการเรียนรู้ที่ละขั้นและให้กำลังใจในการค้นคว้า

1.5 ผู้สอนอาจไม่จำเป็นต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญสาขาใด ๆ แต่ต้องถ่ายทอดทักษะกระบวนการค้นหาความรู้แก่ผู้เรียนตลอดจนจัดเตรียมสื่อเอกสารทัศนูปกรณ์แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ โดยครูอาจมีการเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กับผู้เรียน

2. บทบาทผู้เรียน

2.1 ผู้เรียนต้องมีความรู้เดิมที่เหมาะสมและเพียงพอกับปัญหาที่กำหนดหากผู้เรียนมีความรู้เดิมน้อยเกินไปไม่เหมาะสมกับปัญหาจะทำให้ผู้เรียนเกิดความยากลำบากและเสียเวลามากในการค้นพบคำตอบ

2.2 เนื่องจากเป็นการเรียนเป็นกลุ่มย่อยผู้เรียนจะต้องมีทักษะการทำงานกลุ่มและความสามารถในการติดต่อสื่อสารกับคนอื่นในกลุ่มจะทำให้การเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกในกลุ่มประสบความสำเร็จได้ดียิ่งขึ้นเช่นบทบาทการเป็นผู้นำและผู้ตามเป็นต้น

2.3 เนื่องจากเป็นการเรียนเป็นกลุ่มย่อยผู้เรียนจะต้องตระหนักถึงความสำคัญของการทำงานเป็นทีมผู้เรียนจะต้องมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายและดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายและร่วมมือกับเพื่อนในกลุ่มในการทำงาน

2.4 ผู้เรียนจะต้องมีทักษะความสามารถที่เป็นพื้นฐานในการทำงาน อาทิ ทักษะในการค้นหาเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เช่น การใช้คอมพิวเตอร์ การใช้อินเทอร์เน็ต ทักษะการสัมภาษณ์ การค้นหาเอกสารต่าง ๆ

จากบทบาทของผู้เรียนและผู้สอนในการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ดังนี้

1. บทบาทของผู้สอน

1.1 เป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้พิจารณาเลือกเนื้อหาสาระความรู้ทักษะที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รับ รวมถึงออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เป็นผู้เรียนรู้โดยการชี้นำตนเองได้

1.2 สร้างปัญหาที่ใช้เป็นตัวกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน

1.3 เป็นผู้แนะนำอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนใช้คำถามในการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิดในขณะที่เรียนรู้ผู้สอนจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดมากที่สุดส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

1.4 เป็นผู้ประเมินผลรวมทั้งการประเมินผลปัญหาที่ใช้ในการเรียนรู้ประเมินผลผู้เรียนทั้งในด้านทักษะและด้านความรู้และประเมินผลตนเอง

2. บทบาทของผู้เรียน

2.1 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนรู้บอกถึงความสนใจความถนัด ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ตนมีให้กับผู้สอน เพื่อรับทราบและแสดงความคิดเห็นในการคัดเลือกกิจกรรมการเรียนรู้และการสร้างปัญหาในการเรียนรู้

2.2 ผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยมีปัญหาเป็นตัวกระตุ้นผู้เรียน เป็นผู้กำหนดทิศทางการเรียนรู้ของตนเองตามขั้นตอนของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

2.3 ผู้เรียนต้องพัฒนาตนเองให้เป็นผู้เรียนรู้โดยการขี้นาตนเอง

2.4 ผู้เรียนเป็นผู้ประเมินผลร่วมกับครูประเมินผลตนเองเพื่อทราบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ประเมินผลผู้สอนเพื่อสะท้อนให้ผู้สอนได้รับทราบแล้วนำไปปรับปรุง

2.3.8 ข้อดีและข้อจำกัดของการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน

อำพร ไตรภักทร (2549 , น.120-121) กล่าวว่า การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีข้อดีอยู่มากมาย อันได้แก่ การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความอยากและสามารถที่จะค้นหาความรู้ได้ด้วยตนเอง กระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ความคิดที่ประยุกต์มาจากสิ่งที่เรี้นรู้มาใช้แก้ปัญหา ฝึกทักษะในการแก้ปัญหา ฝึกให้ผู้เรียนแสดงออกทางความคิด ฝึกการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ฝึกการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น และฝึกทักษะในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งการเรียนการสอนที่ใช้กันอยู่โดยมีผู้สอนเป็นศูนย์กลางจะมีสิ่งนี้อยู่่น้อย โดยที่ผู้เรียนมักจะไม่มืบทบาทไม่มีส่วนร่วมทำให้ผู้เรียนขาดความกระตือรือร้นที่จะแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ไม่สามารถประยุกต์ทฤษฎีที่เรี้นมาให้เป็นปฏิบัติได้เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่จำเป็นต้องใช้ นอกจากนี้ยังทำให้ผู้เรียนเป็นคนขาดความรับผิดชอบต่อนเองอีกทั้งยังทำให้ขาดทักษะในการติดต่อสื่อสาร (Communication Skill) ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญอีกประการหนึ่งด้วย

สุจิตา โฆษิตชัยวัฒน์ (2551, น. 55) กล่าวถึง ข้อได้เปรียบของการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานไว้ดังนี้

1. เป็นการเรียนรู้จากการนำข้อมูลที่ใช้จริงที่มีความหลากหลายและทันสมัยกว่าการใช้เพียงหนังสือเรียนอย่างเดียว ผ่านเทคโนโลยีอันทันสมัยทั้งสะดวกและรวดเร็วในการค้นหาซึ่งจะเป็นการเพิ่มแรงจูงใจต่อผู้เรียนและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ในสถานการณ์ที่เหมือนจริงมากที่สุด รวมถึงเป็นการจูงใจให้ผู้เรียนเพิ่มความสนใจในเนื้อหาและส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ประกอบกับผู้เรียนได้เสริมสร้างทักษะที่สำคัญและจำเป็นต่อการใช้ชีวิตจริงในสังคมและการทำงานในอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงจะกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ในหลายด้านไปพร้อม ๆ กัน อย่างลงตัว ตามศักยภาพของผู้เรียนและทำให้ผู้เรียนจดจำความรู้ที่ได้รับอย่างแม่นยำ และสามารถประยุกต์ใช้ได้ดีกับสถานการณ์อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดบูรณาการหลายสาขาวิชาเข้าด้วยกันผ่านการสื่อสารทางภาษาที่มีการเชื่อมโยงทั้งสี่ทักษะคือฟังพูดอ่านและเขียน

3. มีการผสมผสานระหว่างการทำงานเดี่ยวและการทำงานกลุ่มทำให้ผู้เรียนมีทักษะทางสังคมที่ดีและส่งผลต่อความสำเร็จในอนาคต

4. สามารถใช้การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานได้กับทุกสาขาวิชาทุกระดับการเรียนรู้และทุกหลักสูตรอาจใช้การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานตลอดหลักสูตรหรือเลือกใช้เพียงบางส่วนก็ได้

5. กระบวนการแก้ปัญหาจะต้องผ่านกระบวนการคิดอย่างลึกซึ้งซึ่งจะทำให้การค้นหาคัดเลือกและเชื่อมโยงข้อมูลที่ซับซ้อนจนกระทั่งเกิดความรู้และแก้ปัญหาได้ในที่สุด

Walton and Matthews (1989, p. 459) กล่าวถึง ประโยชน์ของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานไว้ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวได้ดีขึ้นต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในเรื่องข้อมูลข่าวสารในโลกปัจจุบัน

2. เสริมสร้างความสามารถในการใช้ทรัพยากรของผู้เรียนให้ดีขึ้น

3. ส่งเสริมการสะสมการเรียนรู้และการคงรักษาข้อมูลใหม่ไว้ได้ดีขึ้น

4. เมื่อใช้ในการแก้ปัญหาของสหสาขาวิชาทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมมากกว่าการแข่งขัน

5. ช่วยให้เกิดการตัดสินใจแบบองค์รวมหรือแบบสหสาขาวิชาสำหรับปัญหาสุขภาพที่สำคัญ

สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีข้อดีหลายประการผู้สอนอาจนำข้อดีนี้มาเพิ่มจุดแข็งแก่การเรียนการสอนของตนได้ อันได้แก่ เป็นการจัดการเรียนที่ให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เพิ่มพูนทักษะการแก้ปัญหาทำงานร่วมกับผู้อื่นตลอดจนพัฒนาทักษะการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อำพร ไตรภักทร (2549, น.121-122) กล่าวถึง ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีดังนี้

1. เนื้อหาความรู้ยังไม่ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดที่วางไว้

2. ผู้เรียนไม่ทราบว่า จะศึกษาอะไรจะต้องค้นคว้าลึกมากแค่ไหน อีกทั้งยังขึ้นอยู่กับทัศนคติต่อการเรียนรู้ของตัวผู้เรียนเอง

3. ความสำเร็จของนักศึกษาในการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง โดยเฉพาะเจตคติต่อการเรียนรู้ของตัวผู้เรียนเองความสำเร็จของผลที่ได้จากการเรียนการสอนขึ้นอยู่กับว่าวิธีการเรียนรู้ดังกล่าวเข้ากันได้กับความชอบในส่วนการเรียนรู้ของผู้เรียนหรือไม่

4. การประเมินผลยังมีปัญหาเนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานจะอ่อนในเรื่องความรู้พื้นฐานเพราะจะเน้นที่กระบวนการเรียนรู้พัฒนาการของผู้เรียนในการรู้จักแก้ปัญหา

ความสามารถในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นและการทำงานร่วมกับผู้อื่นดังนั้นจึงไม่ควรใช้การวัดผล การเรียนแบบเดียวกับที่ใช้ในการเรียนการสอนแบบปกติ

ประพันธ์ ศิริสุเสารัจ (2551, น.324-325) กล่าวถึงข้อจำกัดของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหา เป็นฐานดังนี้

1. บางรายวิชามีเนื้อหาไม่สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้แบบการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหา เป็นฐานได้อย่างเหมาะสม อาจมีเพียง 2-3 เนื้อหาเท่านั้น ที่สามารถจะกำหนดเป็นปัญหาสำหรับการ จัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานได้

2. เนื้อหาสาระวิชาที่เป็นกฎสูตรทฤษฎีที่ตายตัวมีคำตอบเดียวที่แน่นอนชัดเจน เป็นที่รู้จักกันดีอยู่แล้วไม่เหมาะที่จะจัดกระบวนการเรียนรู้แบบการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

3. หากความรู้ความสามารถของผู้เรียนไม่สัมพันธ์กับปัญหาที่ผู้สอนกำหนดหรือ ปัญหาที่ยากเกินไปผู้เรียนขาดทักษะในการแสวงหาความรู้จะทำให้ผู้เรียนไม่สามารถแสวงหาความรู้ และค้นหาคำตอบได้เองผู้เรียนมีความยากลำบากและเสียเวลามากในการเรียนรู้ทำให้ขาดประสิทธิภาพ ในการเรียนรู้

4. สภาพแวดล้อมแหล่งเรียนรู้และสิ่งอำนวยความสะดวกในการค้นหาและแสวงหา ความรู้และคำตอบไม่เหมาะสม มีจำนวนจำกัดไม่เพียงพอไม่สามารถใช้การได้ดีก็จะทำให้การสอน แบบการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานไม่ประสบผลสำเร็จ

5. เนื่องจากการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นเรื่องใหม่ผู้สอนและผู้เรียนยังไม่ คำนึงถึงกับบทบาทใหม่ที่ผู้เรียนต้องค้นคว้าหาความรู้เองและประเมินความรู้ด้วยตนเองครูจึงต้องพยายาม ปรับบทบาทเป็นผู้ชี้แนะและจัดสถานการณ์สิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับเนื้อหาและการเรียนรู้ของผู้เรียน

6. การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานอาจครอบคลุมเนื้อหาการเรียนได้น้อยกว่าแต่ เมื่อผ่านกระบวนการแสวงหาความรู้แล้วผู้เรียนจะมีความลึกซึ้งกว่าผู้เรียนและผู้สอนอาจกังวลใจ เนื่องจากเกรงว่ายังขาดเนื้อหาบางอย่างที่ไม่ได้สอน

7. เวลาเรียนในแต่ละรายวิชาแต่ละเนื้อหาหากมีน้อยเกินไปผู้เรียนจะมีการค้นคว้า น้อยเกินไป ซึ่งอาจทำให้ได้คำตอบที่ไม่สมบูรณ์

8. ผู้สอนต้องมีความชำนาญในการเลือกสื่อต่าง ๆ และสามารถจัดสรรแหล่งเรียนรู้ และข้อมูลจึงจะทำให้การเรียนบรรลุผล

สรุปได้ว่าข้อจำกัดของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ก็คือใช้เวลามากเพราะต้องให้ ผู้เรียนค่อย ๆ คิดแล้วไปศึกษาค้นคว้าจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ และเมื่อมีการค้นคว้า ดังนั้นโรงเรียน จะต้องมีการพร้อมหรือไม่ว่าจะเป็นหนังสือ ห้องสมุด หรือฐานข้อมูลออนไลน์ต่าง ๆ ซึ่งบางโรงเรียน อาจจะมีไม่พร้อมหรือไม่เพียงพอ ซึ่งจะส่งผลทำให้การจัดการเรียนรู้ไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย ที่วางไว้ และการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการเรียนที่ผู้เรียนต้องกำกับตัวเองค่อนข้างมาก

เพราะฉะนั้นวุฒิภาวะที่ไม่เพียงพอหรือผู้เรียนไม่มีความรับผิดชอบจะเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อกระบวนการเรียนรู้

2.3.9 การประเมินผลการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน

ประพันธ์ ศิริสุเสาร์จ (2551, น. 320-322) กล่าวว่า การประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานจะแตกต่างจากการประเมินผลแบบเดิมที่เป็นการประเมินผลจากการทดสอบหรือจากผลงาน เพื่อวัดความรู้ความสามารถของผู้เรียนแต่การประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานผู้เรียนจะเป็นผู้ประเมินตนเองและประเมินเพื่อนสมาชิกในกลุ่มการประเมินประกอบด้วย

1. การประเมินความก้าวหน้าหรือพัฒนาการของผู้เรียนตรวจสอบดูว่าตนเองเรียนรู้อะไรและบกพร่องในจุดใดการประเมินจะเน้นที่กระบวนการเรียนรู้ของตนเองจึงต้องเริ่มทำการประเมินตั้งแต่วันแรกของการเรียนรู้จนกระทั่งถึงวันสุดท้ายที่เสนอผลงานออกมา

2. การประเมินผลรวมเป็นการประเมินผลรวมหรือผลงานของผู้เรียน เพื่อตรวจสอบดูว่าผลงานของตนเองสามารถนำไปใช้ในการตอบปัญหาได้ดีเพียงใด สามารถนำไปใช้ในสภาพจริงได้มากน้อยเพียงใด

สุณีตา โฆษิตชัยวัฒน์ (2551, น.54-55) กล่าวถึงการประเมินผลการเรียนรู้โดยการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานว่า การวัดและประเมินผลโดยใช้ข้อสอบแบบปรนัยไม่เหมาะสมกับการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เนื่องจากการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานจะเน้นกระบวนการในการเรียนรู้มากกว่าผลลัพธ์สุดท้ายทักษะต่าง ๆ ที่ผู้เรียนได้รับตลอดกระบวนการแก้ปัญหา จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ควรนำมาวิเคราะห์หาทางประเมินผล ดังนั้นการประเมินผลตามสภาพจริงจึงเป็นการประเมินที่เหมาะสมมากที่สุด เพราะจะเน้นที่การสังเกตการณ์ปฏิบัติงานของผู้เรียนการจดบันทึกและรวบรวมข้อมูลจากผลงานหรือกิจกรรมที่ผู้เรียนกระทำร่วมกันเป็นกลุ่มมีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเองหรืออาจเป็นเพื่อนประเมินเพื่อนแล้วนำมาประกอบเพื่อตัดสินความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนประกอบกับการประเมินผลตามสภาพจริงมีความหลากหลายซึ่งครูผู้สอนสามารถเลือกใช้และนำมาดัดแปลงให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนของตนได้ โดยมีขั้นตอนที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการประเมินให้สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานจุดประสงค์การเรียนรู้

2. กำหนดขอบเขตในการประเมินโดยพิจารณาเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน

3. เลือกใช้เทคนิคและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ เช่น การสังเกต การบันทึกพฤติกรรม

4. กำหนดผู้ประเมินว่ามีใครบ้าง เช่น ครู ผู้เรียนเอง หรือจากเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม เป็นต้น

5. กำหนดเวลาและสถานการณ์ที่จะประเมิน

6. การบันทึกวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล

7. กำหนดเกณฑ์ในการประเมิน

วัชรา เล่าเรียนดี (2553, น.112) กล่าวถึงแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้โดย

ใช้ปัญหาเป็นฐานประกอบด้วย

1. ให้เสนอรายงานการดำเนินการแก้ปัญหาทั้งที่เป็นงานเดี่ยวและงานกลุ่ม
2. ตรวจสอบการเขียนบันทึกผลการเรียนรู้ของตนเองของนักเรียนแต่ละคน
3. ใช้แบบประเมินโดยให้เพื่อนประเมินกันและกันซึ่งต้องกำหนดเกณฑ์การประเมิน

ให้ชัดเจน

4. ใช้แบบประเมินผลระหว่างการเรียนรู้

5. ทดสอบด้วยการให้วิเคราะห์ปัญหาคิดหาแนวทางการแก้ปัญหาและดำเนินการแก้ปัญหาเป็นรายบุคคลโดยกำหนดปัญหาให้ปฏิบัติตามขั้นตอน

6. สัมภาษณ์เป็นรายบุคคล

7. ใช้ข้อสอบแบบกำหนดสถานการณ์หรือประเด็นปัญหา

Delisle (1997, pp. 37-47) ได้กล่าวว่า การประเมินผลจะต้องบูรณาการตั้งแต่ขั้นตอนการสร้างปัญหาขั้นตอนการเรียนรู้ความสามารถและผลงานที่นักเรียนแสดงออกมาเข้าด้วยกัน โดยได้เสนอว่าการประเมินควรกระทำทั้ง 3 ส่วน คือ การประเมินผลนักเรียนการประเมินผลตนเองของครูและการประเมินผลปัญหาที่ใช้ในการเรียนรู้โดยในแต่ละการประเมินผลนักเรียนจะมีส่วนร่วมด้วยและการประเมินผลจะดำเนินไปตลอดเวลาของการเรียนรู้คือตั้งแต่สร้างปัญหาจนถึงรายงานการแก้ปัญหาขึ้น ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การประเมินผลนักเรียนการประเมินผลความสามารถของนักเรียนจะเริ่มนับตั้งแต่วันแรกของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จนกระทั่งวันสุดท้ายที่ได้เสนอผลออกมาครูจะใช้ขั้นตอนการเรียนรู้เป็นเครื่องมือในการติดตามความสามารถของนักเรียนซึ่งพิจารณาทั้งในด้านความรู้ทักษะและการทำงานกลุ่ม

2. การประเมินผลตัวเองของครูในขณะที่นักเรียนสะท้อนผลการเรียนรู้และความสามารถออกมาครูก็ควรพิจารณาตนเองถึงทักษะและบทบาทของตนเองที่ได้แสดงออกไปว่าส่งเสริมผู้เรียนหรือไม่อย่างไรด้วยการประเมินตนเองของครูมี 2 รูปแบบ คือ รูปแบบที่เขียนบรรยายและแบบให้เลือกระดับความสามารถว่าดีมากดีหรือพอใช้ของแต่ละพฤติกรรมที่ครูแสดงแล้วส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับนักเรียน

3. การประเมินผลปัญหาในขณะที่นักเรียนประเมินผลตนเองและครูทำการประเมินผลนักเรียนและตนเองก็ควรทำการประเมินผลปัญหาเพื่อดูความมีประสิทธิภาพของปัญหาในการจัดการเรียนการสอนด้วย

Barell (1998, pp.159-160) กล่าวว่า การประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีลักษณะดังนี้

1. การประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลายไม่ประเมินผลด้วยการสอนเพียงอย่างเดียวและไม่ควรประเมินผลแค่ตอนจบบทเรียนเท่านั้น
2. ประเมินผลจากสภาพจริงโดยให้มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ของนักเรียนที่สามารถเจอในชีวิตประจำวัน
3. ประเมินผลที่ความสามารถที่แสดงออกมาหรือจากการทำงานที่แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจในความคิดรวบยอด

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การประเมินผลของการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานจะต้องมีการประเมินตามสภาพจริง โดยให้มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ที่สามารถพบในชีวิตประจำวันและวัดผลการปฏิบัติงานของนักเรียนโดยตรง ประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลายโดยที่ผู้สอนต้องกำหนดเกณฑ์การประเมินให้ชัดเจนครบทุกะที่ที่กำหนด เพื่อที่จะดูการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนและสิ่งที่ได้รับจากเนื้อหาวิชาว่าสามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2.4 ความสามารถในการแก้ปัญหา

2.4.1 ความหมายของความสามารถในการแก้ปัญหา

นักวิชาการได้ให้ความหมายของความสามารถในการแก้ปัญหาไว้ดังนี้

สุกัญญา ศรีสาคร (2547, น.68) ได้กล่าวไว้ว่า ความสามารถในการแก้ปัญหา หมายถึง ความสามารถในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการโดยอาศัยความรู้ ประสบการณ์ และความคิด มาใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อนอย่างมีคุณภาพและประสบผลสำเร็จนั้น จำเป็นต้องมีการเลือกใช้วิธีการหรือกระบวนการในการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด

กัลยา ตากุล (2550, น.20) กล่าวว่า ความสามารถในการแก้ปัญหา หมายถึง ความสามารถในการคิดรวบรวม หรือเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหาเข้าด้วยกัน เพื่อหาทางแก้อุปสรรคที่เกิดขึ้นให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการขจัดปัญหาให้หมดไป

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2553, น.154) กล่าวว่า ความสามารถในการแก้ปัญหา หมายถึง การคิดพิจารณาไตร่ตรองอย่างพินิจพิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ที่เป็นประเด็นสำคัญของเรื่องหรือสิ่งต่าง ๆ ที่คอยก่อกวน สร้างความรำคาญ สร้างความยุ่งยาก สับสน และความวิตก กังวล และพยายามหาหนทางคลี่คลายสิ่งเหล่านั้นให้ปรากฏ และหนทางขจัดปิดเป่าสิ่งที่เป็นปัญหาก่อความรำคาญความวิตกกังวล

รังสรรค์ โฉมยา (2553, น.218) ได้กล่าวไว้ว่า ความสามารถในการแก้ปัญหา หมายถึง กระบวนการทางสมองที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการคิด จัดสถานะความไม่สมดุลต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น กับบุคคลที่จะพยายามปรับตัวเองและสิ่งแวดล้อมให้ผสมกลมกลืนกับสภาวะต่าง ๆ ที่ไม่เหมาะสม เพื่อให้กลับเข้าสู่สภาวะสมดุล หรือสภาวะที่เราคาดหวังอีกครั้ง

ชูปทอง กว้างสวัสดิ์ (2554, น.126) กล่าวว่า ความสามารถในการแก้ปัญหา หมายถึง ทักษะด้านการคิดของมนุษย์ที่วางแผนเพื่อแก้ไขสถานการณ์ต่าง ๆ ที่จะมุ่งไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้

กานต์พิชชา งามชัด (2556, น.19) กล่าวว่า ความสามารถในการแก้ปัญหา หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่ต้องอาศัยสติปัญญาและความคิด รวมทั้งรูปแบบของพฤติกรรมต่าง ๆ มาผสมผสาน กันจนเป็นความคิดใหม่เพื่อจัดอุปสรรคที่ขัดขวางการทำงาน และการดำเนินชีวิตไม่ทำให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ที่ต้องการ

จินตนา นนท์ขุนทด (2557, น.60) กล่าวว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาเป็นกระบวนการ ทางสมองในการคิดไตร่ตรองพินิจพิเคราะห์ เพื่อหาประเด็นสำคัญของปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ โดย อาศัยความรู้ ประสบการณ์เก่าและใหม่ โดยมีขั้นตอนการคิดการแก้ปัญหาให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

ชณิกานต์ ใจดี (2557, น.39) ได้กล่าวไว้ว่า ความสามารถในการแก้ปัญหา หมายถึง ความสามารถในการนำประสบการณ์เดิมจากการเรียนรู้มาตัดสินใจในการเลือกทำ หรือปฏิบัติเพื่อให้พ้น อุปสรรคและปัญหาที่เกิดขึ้นให้เกิดความพอใจและบรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการ

ประภัสสร กองทอง (2557, น.57) กล่าวว่า ความสามารถในการแก้ปัญหา หมายถึง ความสามารถทางสมองในการคิดไตร่ตรองพินิจพิเคราะห์เพื่อหาประเด็นสำคัญของปัญหา

วรรณนิภา ปานหนู (2557, น.26) กล่าวว่า ความสามารถในการแก้ปัญหา หมายถึง กระบวนการทางสมองในการคิดไตร่ตรองพินิจพิเคราะห์ และคิดอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อนำไปสู่การ แก้ปัญหาหรือการตัดสินใจอย่างถูกต้องเหมาะสม

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า ความสามารถในการแก้ปัญหา หมายถึง กระบวนการ หรือขั้นตอนที่ผ่านการคิด โดยอาศัยความรู้ ประสบการณ์ ในการจัดอุปสรรคหรือปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการโดยนักเรียนสามารถนำกระบวนการแก้ปัญหาไปใช้ในการเรียนรู้ และการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้การแก้ปัญหามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.4.2 องค์ประกอบที่ส่งผลต่อการแก้ปัญหา

ในการแก้ปัญหาเพื่อให้ประสบผลสำเร็จนั้น จำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบหลายประการ ซึ่งมี นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการแก้ปัญหาไว้ดังนี้

ชูชีพ อ่อนโคกสูง (2522, น.121-123) กล่าวว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการแก้ปัญหา มี 3 ประการ คือ

1. ตัวผู้เรียน (Condition in Learner) ได้แก่ ระดับเชาวน์ปัญญา ลักษณะอารมณ์ อายุ แรงจูงใจ และประสบการณ์ของผู้เรียน

2. สถานการณ์ที่เป็นปัญหา (Condition in Learning Situation) ถ้าปัญหาเป็นที่น่าสนใจของผู้เรียนทำให้เกิดแรงจูงใจที่เรียนหรือแก้ปัญหา หรือถ้ามีผู้ชี้แนะสำหรับปัญหายาก ๆ จะทำให้มองเห็นแนวทางแก้ปัญหา หรือถ้าปัญหานั้นเป็นปัญหาที่ต่อเนื่องหรือคล้ายคลึงกับปัญหาที่เคยเรียนรู้อยู่มาแล้ว ก็จะทำให้การแก้ปัญหานั้นง่ายขึ้น

3. การแก้ปัญหาคือ (Problem Solving in Group) คือ การให้ผู้เรียนมีโอกาสร่วมกันแก้ปัญหา มีการอภิปรายและการถกเถียงกัน ซึ่งการแก้ปัญหแบบนี้จะได้ผลดีก็ต่อเมื่อ

- 3.1 สมาชิกของกลุ่มมีจุดมุ่งหมายร่วมกันที่จะแก้ปัญหาให้สำเร็จ
- 3.2 สมาชิกแต่ละคนมีข้อมูลและความรู้ที่จะแก้ปัญหา
- 3.3 สมาชิกทุกคนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นเท่ากัน
- 3.4 เป็นงานยาก สลับซับซ้อน
- 3.5 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีภายในกลุ่ม

กมลรัตน์ หล้าสุวงศ์ (2547, น.259-260) กล่าวไว้ว่า การแก้ปัญหแต่ละครั้งจะสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ ดังนี้

1. ระดับความสามารถของเชาวน์ปัญญา คือ ผู้มีเชาวน์ปัญญาสูงย่อมแก้ปัญหาได้ดีกว่าผู้มีเชาวน์ปัญญาต่ำ

2. การเรียนรู้ ถ้าเด็กเกิดการเรียนรู้และเข้าใจหลักการแก้ปัญหาอย่างแท้จริงแล้ว เมื่อประสบปัญหาที่คล้ายคลึงกันก็จะสามารถแก้ปัญหาได้ถูกต้องและรวดเร็วขึ้น

3. การรู้จักคิดแบบเป็นเหตุเป็นผล โดยอาศัย

- 3.1 ข้อเท็จจริงและความรู้จากประสบการณ์เดิม
- 3.2 จุดมุ่งหมายในการคิดและแก้ปัญหา
- 3.3 ระยะเวลาในการไตร่ตรองหาเหตุผลที่ดีที่สุด

Ausubel (1968, p.551) กล่าวว่า องค์ประกอบที่ทำให้บุคคลแตกต่างกันในการแก้ปัญหาได้แก่

1. ความรู้ในเนื้อหาวิชา และความเคยชินในการคิดเกี่ยวกับเรื่องนั้น

2. การใช้ “แบบการคิด” ที่ไวต่อการแก้ปัญหาและความรู้ทั่วไปที่เกี่ยวกับวิธีแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพ

3. คุณลักษณะทางบุคลิกภาพ เช่น แรงขับ ความมั่นคงในอารมณ์ ความวิตกกังวล

เป็นต้น

Morgan (1978, pp.154-155) กล่าวว่า วิธีคิดแก้ปัญหาของแต่ละบุคคลนั้นแตกต่างกัน ทำให้ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาแตกต่างกันด้วย ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ ดังนี้

1. สติปัญญา (Intelligence) ผู้มีสติปัญญาดี สามารถคิดแก้ปัญหาได้ดี
2. แรงจูงใจ (Motivation) ในการทำให้เกิดแนวทางในการแก้ปัญหา
3. ความพร้อม (Readiness) จะแก้ปัญหาใหม่ ๆ โดยทันทีทันใด จากประสบการณ์ที่มี

มาก่อน

4. การเลือกวิธีแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม (Functional Fixedness)

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบที่ส่งผลต่อการแก้ปัญหา ได้แก่ ระดับเชาวน์ปัญญาของผู้เรียน สถานการณ์ที่เป็นปัญหาที่มีความสนใจ การคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นเหตุเป็นผล การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดแก้ปัญหาเป็นกลุ่ม โดยครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมที่เหมาะสมแก่การฝึกทักษะการแก้ปัญหาให้กับนักเรียน ซึ่งควรคำนึงถึงองค์ประกอบที่กล่าวมาด้วย นอกจากนี้ครูควรให้นักเรียนรู้จักการใช้ข้อมูลหรือประสบการณ์ต่าง ๆ หลากหลายวิธีมาใช้ในการแก้ปัญหา เปิดโอกาสให้นักเรียนคิดแก้ปัญหาอย่างอิสระ ซึ่งจะทำให้นักเรียนพัฒนาทักษะด้านนี้ได้ดียิ่งขึ้น

2.4.3 ประเภทของการแก้ปัญหา

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงประเภทของการแก้ปัญหาไว้ดังนี้

Thomas (1973) จำแนกลักษณะการแก้ปัญหออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ปัญหาที่มีคำตอบอยู่แล้ว ได้แก่ การค้นคว้าหาคำตอบในวิชาคณิตศาสตร์ และแบบฝึกหัดวิชาวิทยาศาสตร์ ซึ่งมักเป็นปัญหาที่พบในห้องเรียน
2. ปัญหาที่เปิดกว้าง ไม่มีกฎเกณฑ์ เป็นปัญหาที่ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ได้แก่ ปัญหาสำหรับฝึกความคิดสร้างสรรค์

Frederiksen (1984, pp.363-367) ได้แบ่งการแก้ปัญหออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ปัญหาที่มีโครงสร้างสมบูรณ์ (Well-Structured Problem) คือปัญหาที่กำหนดรายละเอียดไว้ชัดเจนครบถ้วน สำหรับให้ผู้เรียนแก้ปัญหา ได้แก่ โจทย์คณิตศาสตร์ แบบฝึกหัดวิทยาศาสตร์
2. ปัญหาที่มีโครงสร้างไม่สมบูรณ์ (Ill-Structure Problem) คือ ตัวคำถามไม่กระจ่าง อาจเพราะมีความซับซ้อน ไม่ระบุรายละเอียดที่จำเป็นต้องใช้ในการพิจารณา หรือไม่มีแนวทางในการหาคำตอบ เป็นปัญหาที่ผู้ตอบต้องใช้ความพยายามในการหาความสัมพันธ์และแยกแยะประเด็นของปัญหา โดยต้องอาศัยความรู้ด้านการคิดและความจำเป็นที่เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เข้ามาช่วยก่อนที่จะดำเนินการคิดตามขั้นตอนของการแก้ปัญหาได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การแก้ปัญหาที่มี 2 ประเภท คือ ปัญหาที่มีโครงสร้างสมบูรณ์ มีคำตอบอยู่แล้ว และปัญหาที่มีโครงสร้างไม่สมบูรณ์เป็นปัญหาที่เปิดกว้าง ผู้แก้ปัญหาจำเป็นต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์มาช่วยในการแก้ปัญหา ซึ่งนักเรียนควรฝึกความสามารถในการแก้ปัญหาได้ทุกประเภท

2.4.4 ขั้นตอนในการแก้ปัญหา

การแก้ปัญหาเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายนั้น ควรคำนึงถึงขั้นตอนในการแก้ปัญหานั้น โดยนักการศึกษาหลายท่านได้แบ่งขั้นตอนในการแก้ปัญหาไว้ ซึ่งเป็นประโยชน์สำคัญในการนำมาใช้ในกระบวนการคิดแก้ปัญหา ได้แก่

พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต) (2539, น.56-59) ได้เสนอวิธีแก้ปัญหามาตามหลักอริยสัจสี่ ซึ่งมีหลักการและสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นทุกข์ คือ สภาพปัญหา ความคับข้อง ความบีบคั้นในชีวิต หน้าที่ของบุคคลที่มีต่อทุกข์ เทียบได้กับการกำหนดปัญหา เข้าใจและกำหนดขอบเขตให้ชัด

ขั้นที่ 2 ขั้นสมุทัย คือ เหตุแห่งทุกข์ หรือสามเหตุของปัญหา ซึ่งต้องค้นให้พบ แล้วทำหน้าที่กำจัดหรือละเลย เทียบได้กับขั้นตั้งสมมติฐาน

ขั้นที่ 3 ขั้นนิโรธ คือ ความดับทุกข์ ความพ้นทุกข์ ภาวะปราศจากปัญหาที่บุคคลมีหน้าที่ทำให้เป็นจริง ทำให้สำเร็จโดยจะต้องกำหนดไว้ว่าจุดหมายที่ต้องการเลือกคืออะไร การที่ปฏิบัติอยู่ที่เพื่ออะไร เปรียบได้กับขั้นทดลองและเก็บข้อมูล

ขั้นที่ 4 ขั้นมรรค คือทางดับทุกข์ ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ หรือวิธีแก้ปัญหามาจากการปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง แล้วสรุปผลด้วย เปรียบได้กับขั้นการวิเคราะห์ข้อมูลและการสรุปผล

ทิตานา เขมมณี (2544, น.149) คือ การแก้ปัญหาที่สามารถช่วยให้บุคคลดำเนินการได้อย่างมีระเบียบ ไม่สับสน และสามารถแก้ปัญหอย่างได้ผล มีขั้นตอนดังนี้

1. ระบุปัญหา
2. วิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา
3. แสวงหาทางแก้ปัญหาที่ดีที่สุด
4. เลือกทางแก้ปัญหาที่ดีที่สุด
5. ลงมือดำเนินการแก้ปัญหามาตามวิธีการที่เลือกไว้
6. รวบรวมข้อมูล
7. ประเมินผล

Bloom (1956, p.122) ได้เสนอขั้นตอนของการแก้ปัญหาไว้ 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 เมื่อนักเรียนได้พบปัญหา นักเรียนจะคิดค้นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับปัญหา

ขั้นที่ 2 นักเรียนจะใช้ประโยชน์ จากขั้นที่ 1 มาสร้างรูปแบบปัญหาขึ้นใหม่

ขั้นที่ 3 การแยกแยะของปัญหา

ขั้นที่ 4 การเลือกใช้ทฤษฎี หลักการ ความคิด และวิธีการที่เหมาะสมกับปัญหา

ขั้นที่ 5 การใช้ข้อสรุปของวิธีการมาแก้ปัญหา

ขั้นที่ 6 ผลที่ได้จากการแก้ปัญหา

Dewey (1970, p.130) ได้เสนอขั้นตอนในการแก้ปัญหาไว้ดังต่อไปนี้

1. ขั้นเตรียมการ (Preparation) หมายถึง การตั้งปัญหาหรือค้นหาว่าปัญหาที่แท้จริงของเหตุการณ์คืออะไร หรือค้นหาข้อมูลที่แท้จริงของปัญหานั้น ๆ

2. ขั้นวิเคราะห์ปัญหา (Analysis) หมายถึง ขั้นในการพิจารณาว่าสิ่งใดบ้างที่เป็นสาเหตุของปัญหาหรือมีสิ่งใดบ้างที่ไม่ใช่สาเหตุสำคัญของปัญหา

3. ขั้นในการเสนอแนวทางการแก้ปัญหา (Production) หมายถึง การหาวิธีการแก้ปัญหาให้ตรงกับสาเหตุของปัญหาแล้วเสนอออกมาในรูปของวิธีการ ในที่สุดจะได้ผลลัพธ์ออกมา

4. ขั้นตรวจสอบผล (Verification) หมายถึง ขั้นในการนำเสนอเกณฑ์ เพื่อตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้จากการเสนอวิธีการแก้ปัญหา ถ้าผลลัพธ์ไม่ถูกต้องต้องมีการเสนอวิธีการแก้ปัญหาใหม่จนกว่าจะได้วิธีการที่ดีหรือถูกต้องที่สุด

5. ขั้นการนำไปประยุกต์ใหม่ (Reapplication) หมายถึง การนำวิธีการแก้ปัญหาที่ถูกต้องไปใช้ในโอกาสข้างหน้า เมื่อพบเหตุการณ์คล้ายกับเหตุการณ์ที่เคยพบมาแล้ว

Guiford (1971) ได้กำหนดขั้นตอนของกระบวนการแก้ปัญหาไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ เป็นขั้นของการตั้งปัญหาหรือค้นหา

2. ขั้นวิเคราะห์ปัญหา เป็นขั้นของการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา

3. ขั้นเสนอแนวทางในการแก้ปัญหา เป็นการหาวิธีแก้ปัญหา

4. ขั้นตรวจสอบผล เป็นการเสนอกฎเกณฑ์เพื่อตรวจสอบผลลัพธ์

5. ขั้นการนำไปประยุกต์ใหม่ เป็นการนำวิธีการที่ถูกต้องไปใช้ในโอกาสข้างหน้า

Weir (1974, pp.16-18) ได้เสนอขั้นตอนในการแก้ปัญหาไว้ 4 ขั้นตอน ซึ่งผู้คนส่วนใหญ่ให้การยอมรับ และใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาในการปฏิบัติที่ทำให้สามารถกำหนดระยะเวลาและวิธีการทำงานที่แน่นอนได้ดี ดังนี้

1. ขั้นตั้งปัญหาหรือวิเคราะห์ปัญหา หมายถึง ความสามารถในการบอกปัญหาภายในขอบเขตที่กำหนด

2. ขั้นนิยามสาเหตุของปัญหาโดยแยกแยะจากลักษณะที่สำคัญ หมายถึง ความสามารถในการบอกสาเหตุที่แท้จริงหรือสาเหตุที่เป็นไปได้ของปัญหาจากสถานการณ์ที่กำหนด

3. ขั้นค้นหาแนวทางแก้ปัญหาและตั้งสมมติฐาน หมายถึง ความสามารถในการหาวิธีการแก้ปัญหาให้ตรงกับสาเหตุของปัญหา

4. ขั้นพิสูจน์คำตอบหรือผลลัพธ์ที่ได้จากการแก้ปัญหา หมายถึง ความสามารถในการอธิบายผลที่เกิดขึ้นหลังจากใช้วิธีการแก้ปัญหาว່ามผลที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร

นอกจากนี้ Weir ยังได้กล่าวถึงหลักการแก้ปัญหา (Perception for Problem Solution) ไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. เริ่มต้นการวิเคราะห์ปัญหาว่าคืออะไร ทบทวนสิ่งที่เกี่ยวข้องกับปัญหาหลาย ๆ ครั้ง จนกระทั่งได้รูปแบบที่ครอบคลุมเรื่องทั้งหมดต่อไป คือ การแยกแยะปัญหาที่แท้จริงสิ่งที่ปรากฏชัดเจนเห็นได้ง่าย จากนั้นนำไปโยงกับปัญหาใกล้ ๆ ตัวเข้ากับปัญหาทั้งหมด ซึ่งบางครั้งอาจเป็นส่วนหนึ่งเท่านั้นที่แฝงอยู่ในปัญหา หลักการในข้อนี้คือหาความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ย่อย ๆ และความเหมาะสมของเหตุการณ์นั้น ๆ

2. การตัดสินใจในการนิยามปัญหา ซึ่งหลักการข้อนี้จะช่วยคลี่คลายข้อสงสัยที่ติดอยู่ในใจ ลักษณะปัญหาส่วนใหญ่คือเรื่องของการให้ความหมายของคำ (Semantic) บ่อยครั้งที่ใช้เวลามากกว่าครึ่งหนึ่งของการแก้ปัญหา คือการให้ความหมายที่คำนึงถึงความเหมาะสมของข้อความมากกว่าความเป็นจริง สามารถหลีกเลี่ยงปัญหานี้ได้โดยการสร้างนิสัยระมัดระวังการนิยามความหมายของคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับปัญหา

3. การเรียบเรียงเหตุการณ์ต่าง ๆ ของปัญหา ผู้ศึกษาอาจพบว่ามีความยุ่งยากในการตัดสินใจในความสัมพันธ์ของปัญหา เช่น ปัญหา B และ C ว่าอะไรมีความสัมพันธ์สูงกว่ากัน เมื่อได้รับข้อมูล A น้อยกว่า B และข้อมูล A มากกว่า C จะเห็นว่าความยุ่งยากจะเกิดขึ้นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น หากนำปัญหานั้น ๆ จัดให้อยู่ในแบบของตรรกศาสตร์ ซึ่งเทียบได้เท่ากับ B มากกว่า A และ A มากกว่า C

4. ถ้าพบว่าไม่มีทางหาคำตอบจากวิธีการเดิมให้หาวิธีการใหม่ โดยการไตร่ตรองหนทางที่เป็นไปได้และกำหนดตัวเลือกจากหนทางที่เป็นส่วนใหญ่ ๆ ของปัญหาทั้งหมด ถ้ามีตัวเลือกมากก็จะสามารถหาหนทางแก้ไขปัญหาให้ดีขึ้นได้

5. ให้อยู่ดักเมื่อติดขัดหรือพบอุปสรรควิธีการแก้ปัญหา ซึ่งบ่อยครั้งปัญหาวิ่งเข้ามาหาโดยที่ใดได้ไปเกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ๆ เลย ความคิดใหม่อาจจะเกิดขึ้นในขณะที่กำลังอาบน้ำหรือโกนหนวด ซึ่งมักพูดเสมอถึงเรื่อง 3Bs ซึ่งได้แก่ Bus, Bath และ Bed เป็นสถานการณ์ที่เราค้นพบสิ่งที่ยิ่งใหญ่ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้

6. ปรึกษาปัญหากับผู้อื่น ควรมีการอธิบายกับบุคคลอื่น ๆ จะทำให้เกิดแนวคิดต่าง ๆ ที่อาจมองข้ามไป ซึ่งการอธิบายปัญหาตลอดจนวิธีการต่าง ๆ นี้จะช่วยในการแก้ปัญหาได้สำเร็จเป็นอย่างมาก โดยทั่วไปหลักการเหล่านี้สามารถลดลงเหลือเพียง 2 ประการ คือพิจารณาก่อนที่จะลงมือปฏิบัติ และทดลองด้วยวิธีการอื่น ถ้าพบว่ากำลังติดอยู่ในอุปสรรคที่แก้ไขไม่ได้ เพื่อปรับปรุงช่องทางการแก้ปัญหา ควรเปิดใจกว้างเพื่อรับความคิดใหม่และอย่าเสียเวลากับการทำอะไรซ้ำ ๆ เมื่อสิ่งเหล่านั้นมองไม่เห็นทางสำเร็จ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การแก้ปัญหา นั้นมีขั้นตอนที่ใกล้เคียงกันแต่อาจมีความละเอียดแตกต่างกันตามแต่บุคคล โดยมี 4 ขั้นตอนหลัก คือ ขั้นระบุปัญหา ขั้นวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา ขั้นเสนอวิธีการแก้ปัญหา และขั้นตรวจสอบผล ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา สถานการณ์ที่กำหนด การแก้ปัญหาในแต่ละสถานการณ์ ควรเลือกขั้นตอนที่มีความเป็นไปได้ เหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ และการแก้ด้วยตนเองทันทีทันใดนั้น จะต้องใช้ความรู้และประสบการณ์เดิมหรือมีผู้ชี้แนะ เพื่อให้สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับวัยอย่างมีประสิทธิภาพ

2.5 ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.5.1 ความหมายของประสิทธิภาพ

หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา (2540, น.12-13) ได้กล่าวถึง การหาประสิทธิภาพของนวัตกรรมไว้ว่า จะต้องหาประสิทธิภาพ 2 ลักษณะ คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ ซึ่งเป็นการประเมินพฤติกรรมต่อเนื่องของนักเรียน โดยดูจากคะแนนการปฏิบัติหรือการตอบคำถามในกิจกรรมที่กำหนดและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ซึ่งเป็นการประเมินผลครั้งสุดท้ายโดยการนำคะแนนจากแบบประเมินผลหลังเรียนมาหาประสิทธิภาพ

กองวิจัยทางการศึกษา (2545, น. 43) ได้กล่าวไว้ว่า การตรวจสอบคุณภาพวิธีการหรือนวัตกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้วัตกรรมมีประสิทธิภาพมีคุณภาพและมาตรฐานที่เชื่อถือได้และตรงตามเป้าหมายที่กำหนดต้องมีการตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงแก้ไขนวัตกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาออกมาเป็นที่ยอมรับส่วนคำว่า “มีประสิทธิภาพ” หมายถึง เมื่อนำนวัตกรรมไปใช้สอนแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ตรงตามเป้าหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้อย่างชัดเจน

วาสนา ทวีกุลทรัพย์ (2551, น. 101) ได้กล่าวไว้ว่า การทดสอบประสิทธิภาพของนวัตกรรมเป็นการตรวจสอบคุณภาพ เพื่อให้ทราบว่าวัตกรรมดังกล่าวมีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่ ประสิทธิภาพของนวัตกรรมเป็นความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการกับผลลัพธ์เป็นการประเมินพฤติกรรมของนักเรียนในแง่ (1) พฤติกรรมต่อเนื่องหรือกระบวนการ (Process-E₁) โดยพิจารณาจากกิจกรรมหรืองานที่นักเรียนได้รับมอบหมายให้ทำหลังจากศึกษาเนื้อหาสาระไปแล้วและ (2) พฤติกรรมขั้นสุดท้ายหรือผลลัพธ์ (Product-E₂) โดยพิจารณาจากผลการทดสอบหลังเรียน

บุญชม ศรีสะอาด และคณะ (2552, น.113-114) กล่าวว่าไว้ว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ ประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เป็นค่าที่บ่งบอกว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นั้นสามารถพัฒนานักเรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องหรือไม่ภายใต้สถานการณ์และกิจกรรมที่กำหนดให้ ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการและความงอกงามของนักเรียน

2. ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เป็นค่าที่บ่งบอกว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นั้นสามารถส่งผลให้นักเรียนเกิดสัมฤทธิ์ผลหรือไม่บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป็นไปที่กำหนดไว้ในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มากน้อยเพียงใด

ประภัสสร ปรีเอี่ยม (2553, 61-62) ได้ให้แนวคิดการบริหารจัดการ เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาที่มีต่อคุณภาพนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษคือความร่วมมือในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการประกอบด้วยผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบแผนจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และผู้ปกครอง เพื่อกำหนดทิศทาง ภารกิจ และแนวทางในการจัดทำแผนจัดการศึกษาในแต่ละกรณีที่นักเรียนมีปัญหา โดยมีผู้ปกครองเป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนอย่างละเอียด เพื่อนำไปประกอบการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลที่ตรงกับความเป็นจริง และพัฒนาให้ตรงประเด็นอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง คุณภาพในด้าน ประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

วาสนา ทวีกุลทรัพย์ (2551, น.101-102) ได้เสนอแนวทางในการหาประสิทธิภาพของนวัตกรรม ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังนี้

1. การกำหนดเกณฑ์การทดสอบประสิทธิภาพ

1.1 เกณฑ์พัฒนาการของนักเรียนเป็นระดับความก้าวหน้าของนักเรียนที่เกิดขึ้นหลังจากการเรียนรู้โดยพิจารณาว่าหลังจากศึกษาแล้วนักเรียนมีความก้าวหน้าหรือมีความรู้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ที่ระดับใดระดับความเชื่อมั่นของความแตกต่างระหว่างผลการทดสอบก่อนเรียนและผลการทดสอบหลังเรียนควรจะกำหนดระดับความเชื่อมั่นไว้ 0.05 เป็นอย่างต่ำ

1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการกับผลลัพธ์เป็นการประเมินพฤติกรรมของนักเรียนในแง่ (1) พฤติกรรมต่อเนื่องหรือกระบวนการ (Process – E_1) โดยพิจารณาจากกิจกรรมหรืองานที่นักเรียนได้รับมอบหมายให้ทำหลังจากศึกษาเนื้อหาสาระไปแล้วและพฤติกรรมขั้นสุดท้ายหรือผลลัพธ์ (Product – E_2) โดยพิจารณาจากผลการทดสอบหลังเรียนเกณฑ์ระหว่างกระบวนการและผลลัพธ์อาจใช้แทนด้วย E_1/E_2 เมื่อ E_1 เป็นค่าร้อยละของประสิทธิภาพของกระบวนการและ E_2 เป็นค่าร้อยละของประสิทธิภาพของผลลัพธ์การกำหนดเกณฑ์ E_1/E_2 ให้มีค่าเท่าใดขึ้นอยู่กับเนื้อหา

สาระโดยปกติเนื้อหาที่เป็นพุทธิพิสัยมักจะตั้งไว้ 80/80, 85/85, 90/90 ส่วนเนื้อหาที่เป็นทักษะพิสัยอาจตั้งไว้ 80/80 การกำหนดระดับความผิดพลาดอาจกำหนดไว้ประมาณ 2.5 % ถึง 5 % ดังนั้นประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นอาจกำหนดไว้ 3 ระดับ คือ (1) สูงกว่าเกณฑ์ (2) เท่ากับเกณฑ์ (3) ต่ำกว่าเกณฑ์

1.3 การหาค่า E_1 และ E_2 อาจใช้วิธีการคำนวณหาค่าร้อยละโดยวิธีง่าย ๆ หรือใช้สูตรต่อไปนี้ (วาสนา ทวีกุลทรัพย์, 2551, น.101-102)

1.3.1 การหาค่า E_1

$$E_1 = \frac{\sum X_1}{A} \times 100 \quad (2-1)$$

เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการคิดเป็นร้อยละ
	$\sum X_1$	แทน	ผลรวมของคะแนนรวมกิจกรรมที่นักเรียนทำได้ถูกต้อง
	A	แทน	คะแนนเต็มของกิจกรรมที่นำมาประเมิน
	N	แทน	จำนวนนักศึกษา

1.3.2 การหาค่า E_2

$$E_2 = \frac{\sum X_2}{B} \times 100 \quad (2-2)$$

เมื่อ	E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์เป็นร้อยละ (Posttest)
	$\sum X_2$	แทน	ผลรวมของคะแนนรวมของการทดสอบหลังเรียน
	B	แทน	คะแนนเต็มของการสอบหลังเรียน
	N	แทน	จำนวนนักศึกษา

กำหนดเกณฑ์การยอมรับได้โดยที่ค่า E_1/E_2 ต้องไม่แตกต่างกันเกินร้อยละ 5

2. การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อาจดำเนินการได้ 2 ระดับ คือ การทดลองใช้เบื้องต้นและการทดลองใช้จริง

2.1 การทดลองใช้เบื้องต้น (Try-out) โดยการทดสอบแบบสนาม (1 : 100) กับกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างภายหลังจากการประเมินความเหมาะสมแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปทดสอบกับนักเรียนทั้งชั้น 40 - 100 คน ผลลัพธ์ที่ได้ควรใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ หากแตกต่างกันมากผู้สอนต้องกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพใหม่

2.2 การทดลองใช้จริง (Trial Run) เป็นการนำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผ่านการทดลองใช้เบื้องต้นแล้วปรับปรุงแล้วไปสอนจริงในระยะเวลาเช่นภาคการศึกษากับกลุ่มนักเรียนที่มีจำนวนพอ เพื่อให้แน่ใจว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีคุณภาพดีในสถานการณ์จริง

กองวิจัยทางการศึกษา (2545, น.63-64) ได้กำหนดการหาประสิทธิภาพของนวัตกรรม ดังนี้

1. ตรวจสอบด้านเนื้อหาและรูปแบบของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญอย่างน้อย 3 คน
2. หาประสิทธิภาพของนวัตกรรมเป็นค่าร้อยละ

เผชิญ กิจระการ (2546, น.44-46) ได้ให้ความหมายของเกณฑ์ประสิทธิภาพของแผนการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. เกณฑ์การหาประสิทธิภาพหมายถึงระดับประสิทธิภาพของแผนการเรียนรู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เป็นระดับที่ผู้จัดทำแผนการเรียนรู้พึงพอใจว่าหากแผนการเรียนรู้มีประสิทธิภาพถึงระดับนั้นแล้วแผนการเรียนรู้จะมีค่าที่จะนำไปสอนผู้เรียนได้ต่อไปเกณฑ์การหาประสิทธิภาพเป็นเกณฑ์ที่ผู้สอนคาดว่าผู้เรียนจะเปลี่ยนพฤติกรรมทั้งหมดต่อเปอร์เซ็นต์ของผลการทดสอบหลังเรียนของผู้เรียนคือ E_1/E_2 หมายถึงประสิทธิภาพของกระบวนการ/ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ตัวอย่างเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 หมายความว่าเมื่อเรียนจากแผนการเรียนรู้แล้วผู้เรียนจะสามารถทำแบบทดสอบย่อยหรืองานได้เฉลี่ย 80% และทำการทดสอบหลังเรียนได้เฉลี่ย 80%การที่จะกำหนดเกณฑ์ E_1 / E_2 ให้มีค่าเท่าใดนั้นผู้สอนเป็นผู้พิจารณาตามความคาดหมายเองโดยปกติเนื้อหาที่เป็นความรู้ความจำจะตั้งไว้ 80/80, 85/85 เป็นต้นส่วนเนื้อหาที่เป็นทักษะหรือเจตศึกษาอาจตั้งไว้ต่ำกว่าเช่น 75/75 อย่างไรก็ตามไม่ควรตั้งเกณฑ์ไว้ต่ำเพราะตั้งเกณฑ์ไว้เท่าใดมักจะได้ผลเท่านั้น

2. การหาประสิทธิภาพของแผนการเรียนรู้เมื่อพัฒนาแผนการเรียนรู้ขึ้นเป็นต้นฉบับแล้วต้องนำไปหาประสิทธิภาพจึงนำไปปรับปรุงแก้ไขตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ชั้น 1 : 1 : 1 (แบบเดี่ยว) คือ นำแผนการเรียนรู้ไปทดลองใช้กับผู้เรียน 3 คน ได้แก่ คนเรียนเก่ง คนเรียนปานกลาง คนเรียนอ่อน คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุงให้ดีขึ้น

2.2 ชั้น 3 : 3 : 3 (แบบกลุ่ม) นำแผนการเรียนรู้ไปทดลองใช้กับผู้เรียน 6-10 คน คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุงให้ดีขึ้น

2.3 ชั้น 1 : 100 (ภาคสนามหรือกลุ่มใหญ่) นำแผนการเรียนรู้ไปทดลองใช้กับผู้เรียน 30-100 คน คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุงให้ดีขึ้น สรุปได้ว่าการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีขั้นตอนการหาประสิทธิภาพ ได้แก่ การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา การทดลองใช้เบื้องต้น

โดยการทดสอบแบบสนามและการทดลองใช้จริงเป็นการนำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผ่านการทดลองใช้เบื้องต้นแล้วปรับปรุงแล้วไปสอนจริงในระยะเวลาหนึ่งเช่นภาคการศึกษากับกลุ่มนักเรียนที่มีจำนวนพอเพื่อให้แน่ใจว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีคุณภาพดีในสถานการณ์จริง

2.6 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.6.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นผลของการเรียนการสอนหรือพฤติกรรมที่แสดงออกมาถึงความสามารถของบุคคลอันเกิดจากการได้รับการฝึกฝนสั่งสอนในด้านความรู้ทักษะและเจตคติที่ได้พัฒนาขึ้นตามลำดับชั้นในวิชาต่าง ๆ การฝึกอบรมทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาส่งผลให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและความสามารถทางด้านวิชาการรวมทั้งความสามารถของสมองในด้านต่าง ๆ ซึ่งสามารถประเมินได้จากระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมที่ได้จากสถาบันการศึกษาจากการทดสอบหรือวิธีการอื่น ๆ ที่เหมาะสม (สุเทพ แพทย์จันลา, 2554, น.34)

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นคุณลักษณะและสมรรถนะของผู้เรียนทั้งทางด้านความรู้ทักษะและสมรรถภาพสมองด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น หลังจากที่ได้รับการจัดการรู้ว่าคุณเรียนมีความรู้ความสามารถในวิชาที่เรียนมากน้อยเพียงใด มีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมตามความมุ่งหมายของหลักสูตรในวิชานั้น ๆ หรือไม่ (ซาฟิษา หลักแหล่ง, 2552, น.47)

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นความสำเร็จที่ได้จากกระบวนการเรียนการสอนในช่วงระยะเวลาใด ระยะเวลาหนึ่งที่ผ่านมาความรู้และทักษะที่ได้รับก่อให้เกิดการพัฒนาจากการฝึกฝน โดยครูอาศัยเครื่องมือวัดผลช่วยในการศึกษาแบบทดสอบจึงเป็นแค่เพียงแบบที่ใช้วัดผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น จากกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้สอนได้จัดขึ้นเพื่อการเรียนรู้สิ่งที่มีคุณค่าเป็นสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้ภายใต้สถานการณ์ที่กำหนดขึ้น ซึ่งอาจเป็นความรู้หรือทักษะบางอย่างอันบ่งบอกถึงสถานภาพของการเรียนรู้ที่ผ่านมาว่านักเรียนมีความรู้และทักษะมากน้อยเพียงใด (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552, น.166)

ดังนั้นสรุปได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นความรู้ความสามารถและความเข้าใจของนักเรียนที่ได้รับจากการเรียนโดยวัดและประเมินผลจากคะแนนในการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อวัดพฤติกรรมต่าง ๆ ที่นักเรียนได้รับการเรียนว่า มีความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนมากน้อยเพียงใด ซึ่งครอบคลุมพฤติกรรมที่ต้องการวัด 4 ด้าน คือ ด้านความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้และการวิเคราะห์

2.6.2 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบวัดผลสัมฤทธิ์เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดสมรรถภาพทางสมองวัดความรู้ทักษะและความสามารถทางวิชาการที่ผู้เรียนได้เรียนรู้มาแล้วว่าบรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2551, น.95)

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ความสามารถของผู้สอบจากการเรียนรู้ ซึ่งมักจะเป็นข้อคำถามให้นักเรียนตอบด้วยกระดาษและดินสอกับให้นักเรียนปฏิบัติจริง โดยต้องการทราบว่าผู้สอบมีความรู้อะไรบ้างมากน้อยเพียงใด เมื่อผ่านการเรียนไปแล้วทำให้ผู้สอนทราบว่าผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองถึงระดับมาตรฐานที่ผู้สอนกำหนดไว้หรือยัง หรือมีความรู้ความสามารถถึงระดับใด (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2556, น.165)

ดังนั้นสรุปได้ว่า แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นแบบทดสอบที่วัดความรู้ความสามารถทางการเรียนด้านเนื้อหาด้านวิชาการ และทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียนที่ได้เรียนรู้ในช่วงเวลาที่กำหนด โดยผ่านกระบวนการและขั้นตอนของการเรียนรู้

2.6.3 ประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

สมนึก ภัททิยธนี (2551, น.78-82) กล่าวว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบวัดสมรรถภาพทางสมองต่าง ๆ ที่นักเรียนได้รับการเรียนรู้ผ่านมาแล้ว ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ แบบทดสอบที่ครูสร้างกับแบบทดสอบมาตรฐาน แต่เนื่องจากครูต้องทหาหน้าที่วัดผลนักเรียน คือ เขียนข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ตนได้สอน ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับแบบทดสอบที่ครูสร้าง และมีหลายแบบแต่ที่นิยมใช้มี 6 แบบ ดังนี้

1. ข้อสอบแบบอัตนัยหรือความเรียงลักษณะทั่วไปเป็นข้อสอบที่มีเฉพาะคำถามแล้วให้นักเรียนเขียนตอบอย่างเสรี เขียนบรรยายตามความรู้และข้อคิดเห็นแต่ละคน
2. ข้อสอบแบบกาถูก-ผิด ลักษณะทั่วไปถือได้ว่าข้อสอบแบบกาถูก-ผิด คือ ข้อสอบแบบเลือกตอบที่มี 2 ตัวเลือก แต่ตัวเลือกดังกล่าวเป็นแบบคงที่และมีความหมายตรงกันข้าม เช่น ถูก-ผิด ใช่-ไม่ใช่ จริง-ไม่จริง เหมือนกัน-ต่างกัน เป็นต้น
3. ข้อสอบแบบเติมคำลักษณะทั่วไปเป็นข้อสอบที่ประกอบด้วยประโยคหรือข้อความที่ยังไม่สมบูรณ์ให้ผู้ตอบเติมคำหรือประโยคหรือข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้ นั้น เพื่อให้มีใจความสมบูรณ์และถูกต้อง
4. ข้อสอบแบบตอบสั้นๆลักษณะทั่วไปข้อสอบประเภทนี้คล้ายกับข้อสอบแบบเติมคำแต่แตกต่างกันที่ข้อสอบแบบตอบสั้นๆเขียนเป็นประโยคคำถามสมบูรณ์ (ข้อสอบเติมคำเป็นประโยคที่ยังไม่สมบูรณ์) แล้วให้ผู้ตอบเป็นคนเขียนตอบคำตอบที่ต้องการจะสั้นและกะทัดรัดได้ใจความสมบูรณ์ไม่ใช่เป็นการบรรยายแบบข้อสอบอัตนัยหรือความเรียง

5. ข้อสอบแบบจับคู่ลักษณะทั่วไปเป็นข้อสอบเลือกตอบชนิดหนึ่งโดยมีคำหรือข้อความแยกจากกันเป็น 2 ชุด แล้วให้ผู้ตอบเลือกจับคู่ว่าแต่ละข้อความในชุดหนึ่ง (ตัวยืน) จะคู่กับคำหรือข้อความใดในอีกชุดหนึ่ง (ตัวเลือก) ซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างไรอย่างหนึ่งตามที่ผู้ออกข้อสอบกำหนดไว้

6. ข้อสอบแบบเลือกตอบลักษณะทั่วไปข้อสอบแบบเลือกตอบนี้จะประกอบด้วย 2 ตอน ตอนนำหรือคำถามกับตอนเลือกในตอนเลือกนี้จะประกอบด้วยตัวเลือกที่เป็นคำตอบถูกและตัวเลือกที่เป็นตัวลวง

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเองหมายถึงแบบแผนที่มีมุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเฉพาะกลุ่มที่ครูสอนเป็นแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นใช้กันโดยทั่วไปในสถานศึกษามีลักษณะเป็นแบบทดสอบข้อเขียนซึ่งแบ่งออกได้อีก 2 ชนิด คือ

1.1 แบบทดสอบอัตนัย (Subjective or Essay Test) เป็นแบบทดสอบที่กำหนดคำถามหรือปัญหาให้แล้วให้ผู้ตอบเขียนโดยแสดงความรู้ความคิดเจตคติได้อย่างเต็มที่

1.2 แบบทดสอบปรนัย/แบบให้ตอบสั้น ๆ (Objective test or Short Answer) เป็นแบบทดสอบที่กำหนดให้ผู้สอบเขียนตอบสั้น ๆ หรือมีคำตอบให้เลือกแบบจำกัดคำตอบผู้ตอบไม่มีโอกาสแสดงความรู้ ความคิดในอย่างกว้างขวางเหมือนแบบทดสอบอัตนัยแบบทดสอบชนิดนี้แบ่งออกเป็น 4 แบบ คือ แบบทดสอบถูก-ผิด แบบทดสอบเติมคำ แบบทดสอบจับคู่ และแบบทดสอบเลือกตอบ

2. แบบทดสอบมาตรฐานหมายถึงแบบทดสอบที่มีมุ่งหวังผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนทั่วไป ซึ่งสร้างโดยผู้เชี่ยวชาญมีการวิเคราะห์และปรับปรุงอย่างดีจนมีคุณภาพมีมาตรฐาน กล่าวคือมีมาตรฐานในการดำเนินการสอบวิธีการให้คะแนนและการแปลความหมายของคะแนน

ดังนั้นสรุปได้ว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นแบบทดสอบที่วัดพฤติกรรมหรือสมรรถภาพทางสมองต่าง ๆ ที่นักเรียนได้รับจากการเรียนรู้ ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นกับแบบทดสอบมาตรฐาน ทั้งนี้ผู้ช่วยได้ทำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเอง ซึ่งเป็นแบบแผนที่มีมุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเฉพาะกลุ่มที่สอน มีลักษณะเป็นแบบทดสอบปรนัย มีคำตอบให้เลือกแบบจำกัดประกอบด้วยตัวเลือกที่เป็นคำตอบถูกและตัวเลือกที่เป็นตัวลวง

2.7 ความพึงพอใจในการเรียนรู้

ความพึงพอใจในการทำงานถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานโดยส่งผลให้ผลผลิตขององค์กรเพิ่มขึ้นในเชิงปริมาณและคุณภาพ เพราะบุคคลที่มีความพึงพอใจในงานจะเกิดความรัก ความผูกพัน ความกระตือรือร้น มุ่งมั่น ทุ่มเทความรู้ความสามารถของตนเอง เพื่อความสำเร็จของงานอย่างเต็มที่ ในทางตรงข้ามหากบุคลากรมีความพึงพอใจในการทำงานต่ำย่อมก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น ไม่รับผิดชอบ ไม่ตั้งใจทำงาน ขาดงาน และลาออกจากงาน ส่งผลให้ปริมาณและคุณภาพของผลผลิตลดลง ดังนั้นจึงถือเป็นภารกิจสำคัญอีกประการหนึ่งของทุกองค์กรที่ต้องศึกษาหาเทคนิควิธีการที่จะสร้างความพึงพอใจให้เกิดขึ้นในตัวบุคลากร

สาลินี ภูวายน (2540, น.18) ได้กล่าวถึง ความพึงพอใจว่า บุคคลพอใจจะกระทำสิ่งใด ๆ ที่ให้ความสุขและจะหลีกเลี่ยงไม่กระทำสิ่งที่เขาจะได้รับความทุกข์หรือความลำบากความพึงพอใจแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ความพอใจด้านจิตวิทยา (Psychological Hedonism) เป็นทฤษฎีของความพอใจว่า มนุษย์พยายามแสวงหาความสุขส่วนตัวหรือหลีกเลี่ยงความทุกข์ใด ๆ
2. ความพอใจเกี่ยวกับตนเอง (Egoistical Hedonism) เป็นทฤษฎีของความพอใจว่า มนุษย์พยายามแสวงหาความสุขส่วนตัวแต่ไม่จำเป็นว่าการแสวงหาความสุขจะต้องเป็นธรรมชาติของมนุษย์เสมอ
3. ความพอใจเกี่ยวกับจริยธรรม (Ethical Hedonism) เป็นทฤษฎีที่ถือว่ามนุษย์แสวงหาความสุข เพื่อประโยชน์ของมวลมนุษย์หรือสังคมที่ตนเองเป็นสมาชิกอยู่และจะเป็นผู้ได้รับประโยชน์นี้ผู้หนึ่งด้วย

ประสาธ อิศรปริดา (2541, น.300) กล่าวว่า ความพึงพอใจหมายถึงพลังที่เกิดจากพลังจิตที่มีผลไปสู่เป้าหมายที่ต้องการและหาสิ่งที่ต้องการมาตอบสนอง

สุชา จันทน์เอม (2541, น.17) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง พฤติกรรมที่ถูกกระตุ้นโดยแรงขับของแต่ละคนและมีแนวโน้มมุ่งไปสู่จุดหมายปลายทางซึ่งทำให้เกิดความต้องการ

กองวิจัยทางการศึกษา (2545, น.4) กล่าวว่า ในการจัดการเรียนการสอนโดยถือนักเรียนเป็นองค์ประกอบหลักหรือมุ่งนักเรียนเป็นสำคัญ คือ การที่ผู้สอนรู้วิธีเรียนของนักเรียนเป็นการตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนทำให้ทราบว่านักเรียนมีวิธีการเรียนแบบใดที่จะทำให้เกิดผล การเรียนรู้แก่ตัวเขาสูงสุด อีกทั้งแรงจูงใจในการเรียนและการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของตนเอง ซึ่งถ้านักเรียนพอใจและตั้งใจเรียนก็จะเป็นการลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ซึ่งทำให้ผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการสอนได้ง่าย นอกจากนี้ยังมีผลการวิจัยสนับสนุนว่าถ้าผู้สอนจัดสภาพการเรียน

การสอนไม่สอดคล้องกับสภาพที่นักเรียนชอบแล้วผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะต่ำกว่ากลุ่มที่ได้รับการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพการเรียนการสอนที่นักเรียนชอบการวัดความพึงพอใจ

กองวิจัยทางการศึกษา (2545, น.61) กล่าวว่า วิธีการวัดความพึงพอใจมีหลายวิธี เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การสอบถามโดยทั่วไป การวัดความคิดเห็นจะใช้แบบวัดที่เรียกว่าแบบวัดเจตคติ เช่น ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีจำนวนมากจะนิยมใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) ซึ่งเป็นมาตรวัดเจตคติ 5 ชั้น อาจกำหนดค่าระดับ เช่น เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยแต่ละชั้นต้องบอกน้ำหนักการประเมิน ข้อความต่าง ๆ ที่กำหนดให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นออกมา

กองวิจัยทางการศึกษา (2545, น. 82) กล่าวว่า การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนอาจแบ่งระดับความพึงพอใจเป็น 5 ระดับ ได้แก่ พึงพอใจมากที่สุด พึงพอใจมาก พึงพอใจปานกลาง พึงพอใจน้อย พึงพอใจน้อยที่สุด สำหรับสถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูลคือค่าเฉลี่ยดังนี้ พึงพอใจมากที่สุด พึงพอใจมาก พึงพอใจปานกลาง พึงพอใจน้อย พึงพอใจน้อยที่สุด

กรมสามัญศึกษา (2546, น.13) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นให้นักเรียนทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุตามวัตถุประสงค์การเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ครูผู้สอนมีบทบาทในการให้คำปรึกษาแนะนำและอำนวยความสะดวกให้นักเรียนได้เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง จึงต้องคำนึงถึงความพึงพอใจของนักเรียนพึงพอใจในการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 24 ที่บัญญัติไว้ว่าการจัดกระบวนการเรียนรู้ควรจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของนักเรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

ทิตนา แคมมณี (2551, น.69) กล่าวถึง ทฤษฎีการเรียนรู้ของมาสโลว์ (Maslow) ว่ามนุษย์ทุกคน มีความต้องการพื้นฐานตามธรรมชาติเป็นลำดับขั้น คือ ความต้องการทางกาย ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย ต้องการความรัก ต้องการการยอมรับ และการยกย่องจากสังคม และความต้องการพัฒนาศักยภาพของตนอย่างเต็มที่ หากความต้องการได้รับการตอบสนองก็จะทำให้เกิดความพึงพอใจ และหากความต้องการขั้นพื้นฐานได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอในแต่ละขั้นมนุษย์ก็จะสามารถพัฒนาตนเองไปสู่ขั้นที่สูงขึ้น ดังนั้นการเข้าใจถึงความต้องการพื้นฐานของมนุษย์สามารถช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมของบุคคลได้การที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี จำเป็นต้องตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐานที่เขาต้องการเสียก่อนและในกระบวนการเรียนการสอนครูสามารถใช้ความต้องการพื้นฐานของนักเรียนนั้นเป็นแรงจูงใจช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี นอกจากนี้ทิตนา แคมมณี (2551, น.70 - 71) ได้กล่าวถึง แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ของ (Knowles) ว่ามนุษย์จะเรียนรู้ได้ดีหากมีอิสระที่จะเรียนในสิ่งที่ตนต้องการและด้วยวิธีการที่ตนพอใจมนุษย์เป็นผู้มีความสามารถและมีเสรีภาพที่จะตัดสินใจและเลือกกระทำสิ่งต่าง ๆ ตามที่ตนพอใจและรับผิดชอบในผลการกระทำของการกระทำนั้น

ดังนั้นในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่นักเรียนควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกสิ่งที่เรียนและวิธีเรียนด้วยตนเองและในกระบวนการเรียนรู้ควรเปิดโอกาสและส่งเสริมให้นักเรียนตัดสินใจด้วยตนเอง ความสำคัญของความพึงพอใจ

บุญชม ศรีสะอาด และคณะ (2552, น. 68-69) กล่าวว่า ivo เครื่องมือที่นิยมใช้วัดด้านจิตพิสัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นหรือความรู้สึกนิยมใช้เครื่องมือที่เรียกว่าแบบสอบถามการสร้างแบบวัดความพึงพอใจได้เสนอแนวทางการสร้างแบบวัดในลักษณะของแบบสอบถาม ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายของแบบสอบถาม ผู้สร้างแบบสอบถามต้องระบุจุดมุ่งหมายของการสร้างแบบสอบถามให้ชัดเจน ระบุได้ว่าแบบสอบถามจะนำไปใช้เรื่องอะไร
2. กำหนดประเด็นหลักหรือพฤติกรรมหลักที่จะวัดให้ครบถ้วนครอบคลุมว่าจะมีประเด็นอะไรบ้าง หรืออาจเรียกว่าเป็นการกำหนดกรอบแนวคิดหรือโครงสร้างของแบบสอบถาม
3. กำหนดชนิดหรือรูปแบบของแบบสอบถามโดยเลือกให้เหมาะสมกับเรื่องที่จะวัด
4. กำหนดจำนวนข้อคำถามโดยอาจกำหนดในเบื้องต้นว่าต้องการจะให้แบบสอบถามมีความยาวมากน้อยเพียงใด และครอบคลุมประเด็นหลักประเด็นย่อยอย่างไรบ้าง
5. สร้างข้อคำถามตามจุดมุ่งหมายชนิดหรือรูปแบบและควรสร้างเกินจำนวนที่ต้องการเพื่อคัดเลือกหลังจากนำไปทดลองใช้และวิเคราะห์แล้ว
6. ตรวจสอบเพื่อแก้ไขปรับปรุงแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนแรกตรวจสอบโดยผู้สร้างแบบสอบถามเอง ขั้นที่สองตรวจสอบพิจารณาให้คำแนะนำและวิจารณ์โดยผู้เชี่ยวชาญ
7. นำแบบสอบถามไปทดลองการนำไปทดลองใช้ (Try-out) ควรนำไปทดลองกับกลุ่มที่มีลักษณะเหมือนหรือใกล้เคียงกับกลุ่มที่จะไปเก็บรวบรวมข้อมูลจริง
8. วิเคราะห์แบบสอบถามโดยการนำผลจากการไปทดลองมาวิเคราะห์ เพื่อหาคุณภาพและปรับปรุงแบบสอบถามในส่วนที่ยังมีข้อบกพร่องต่าง ๆ
9. จัดพิมพ์แบบสอบถามเพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

Good (1973, p.320) กล่าวว่า ivo ความพึงพอใจ หมายถึง สภาพคุณภาพหรือระดับความพึงพอใจ ซึ่งเป็นผลมาจากความสนใจและทัศนคติที่บุคคลมีต่อสิ่งที่ทำอยู่

Tiffin (1973, p.384) กล่าวว่า ivo ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกมีความสุข เมื่อคนเราได้รับผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายความต้องการหรือแรงจูงใจ

Shelly (1975, pp.252 - 268) ได้กล่าวถึง ความพึงพอใจว่า เป็นความรู้สึกสองแบบของมนุษย์ คือ ความรู้สึกทางบวกและความรู้สึกทางลบ ความรู้สึกทางบวกคือความรู้สึกที่เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะทำให้เกิดความสุข ความรู้สึกทางบวกความรู้สึกทางลบและมีความสุขจะมีความสัมพันธ์กับระบบความสัมพันธ์ของความรู้สึก ทั้งสามนี้เรียกว่าระบบความพอใจโดยความพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อมีความรู้สึก

ทางบวกมากกว่าความรู้สึกทางลบ ความพอใจสามารถแสดงออกมาในรูปของความรู้สึกทางบวกแบบต่าง ๆ ได้ และความรู้สึกทางบวกนี้ยังเป็นตัวช่วยให้เกิดความพึงพอใจเพิ่มขึ้นได้อีก

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจพอสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญจะต้องให้ความสำคัญที่ความรู้สึกนึกคิดและจิตใจของนักเรียนด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งความพึงพอใจของนักเรียนเพราะถ้านักเรียนได้เรียนในสิ่งที่ต้องการการใช้วิธีเรียนที่สอดคล้องกับศักยภาพของตนได้รับการจูงใจและได้รับการเสริมแรงอย่างเหมาะสมก็จะทำให้ผลการเรียนบรรลุตามจุดประสงค์ที่ต้องการจะทำให้ให้นักเรียนเกิดความรู้สึกพึงพอใจและจะเป็นแรงจูงใจต่อเนื่องที่จะเรียนรู้ในเรื่องอื่น ๆ ต่อไป ในทางตรงข้ามถ้านักเรียนไม่ได้เรียนในสิ่งที่ตนต้องการวิธีเรียนไม่สอดคล้องกับศักยภาพของตนหรือเป็นบรรยากาศที่ถูกบังคับก็จะทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกไม่พึงพอใจคับข้องใจเกิดเจตคติที่ไม่ดีต่อวิชานั้น ๆ

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.8.1 งานวิจัยภายในประเทศ

เหรียญทอง สุตสังข์ (2550, น. 114-115) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง คุณธรรมจริยธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและโดยใช้สถานการณ์จำลอง ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพของแผนจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและแผนจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง เรื่อง คุณธรรมจริยธรรม มีค่าเท่ากับ 82.84/82.50 และ 83.67/85.37 ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด แสดงว่าการจัดการเรียนรู้แบบใช้สถานการณ์จำลองมีประสิทธิภาพมากกว่า มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความสนใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมโพ้นคือ ตำบลจานหนองคู อำเภอมือง จังหวัดศรีสะเกษ ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานและการเรียนรู้แบบใช้สถานการณ์จำลอง เรื่อง คุณธรรมจริยธรรม มีค่าเท่ากับ 0.6804 และ 0.7246 ตามลำดับ แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนและมีพัฒนาการทางการเรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 68.04 และ ร้อยละ 72.46

รัชนิวรรณ สุขเสนา (2550, น. 83-113) ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง บทประยุกต์ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) การเรียนรู้ตามคู่มือครูพบว่านักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.60/82.10 เป็นไปตามเกณฑ์ 75/75

ญดาภัก กิจทวี (2551, น.84-85) ได้ศึกษาผลการเรียนรู้และทักษะการแก้ปัญหา เรื่อง เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนจำนวนร้อยละ 78.95 ของนักเรียนทั้งหมดมีคะแนนความสามารถในการคิด วิเคราะห์เป็นร้อยละ 85.05 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือนักเรียนร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมดมี คะแนนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็มและนักเรียนจำนวนร้อยละ 86.84 ของนักเรียนทั้งหมด มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 75.00 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือนักเรียนร้อยละ 70 ของ นักเรียนทั้งหมดมีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม

นิรดา ปัตนวงษ์ (2551) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการใช้วิธีสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับ วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ที่มีต่อทักษะชีวิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการศึกษาพบว่า ผลการ เปรียบเทียบทักษะชีวิตของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหา เป็นฐาน ในแต่ละด้านมีคะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งกล่าวได้ว่า ทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังที่จัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนจัดการ เรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหา เป็นฐาน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วงเดือน วงษ์พันธ์ (2551, น.46) ได้ศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหา เป็นฐาน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาพบว่า ผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงพบว่าจากข้อมูลคะแนนผลการ เรียนรู้ก่อนและหลังเรียนของนักเรียนมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 และความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนส่วนใหญ่มีความสามารถในการแก้ปัญหา ระดับดีมาก ด้านพฤติกรรมมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีการแสดงออกของพฤติกรรม ในระดับดีมาก และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหา เป็นฐาน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{x} = 4.36$) เมื่อพิจารณารายละเอียด แต่ละด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับเห็นด้วย อย่างยิ่ง ด้านเนื้อหาอยู่ในระดับเห็นด้วย ด้านบทบาทครูผู้สอนและด้านการเรียนการสอนอยู่ในระดับ เห็นด้วย

สุวรรณ วาณิชเวียร (2553, น.77) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนเรื่องการคุ้มครองสิทธิผู้บริโภค กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานกับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบหมวกความคิดหกใบ ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบหมวกความคิดหกใบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนที่เรียนโดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบหมวกความคิดหกใบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กานต์พิชชา งามชัด (2556, น. 76-79) พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาโดยใช้รูปแบบปัญหาเป็นฐาน (PBL) มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ยุพารณณ์ หาญเยี่ยม (2556, น.91) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา ส31102 ภูมิศาสตร์ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนภัคดีชุมพลวิทยา อำเภอภัคดีชุมพล จังหวัดชัยภูมิ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนจำนวนร้อยละ 78.95 ของนักเรียนทั้งหมด มีคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์เป็นร้อยละ 85.05 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ นักเรียนร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมดมีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็มและนักเรียนจำนวนร้อยละ 86.84 ของนักเรียนทั้งหมดมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 75 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ นักเรียนร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมดมีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม

ผุสดี กล่อมวงษ์ (2558, น. 87) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่มีต่อทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ด้านการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ความน่าจะเป็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ความน่าจะเป็น อยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้วิจัยได้จัดสถานการณ์ปัญหาที่มีความน่าสนใจ สามารถเกิดขึ้นได้ในชีวิตจริง ให้อิสระในการเรียนรู้ ให้นักเรียนได้ทำงานกับกลุ่มเพื่อน ได้แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันจัดกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับระดับความสามารถของนักเรียน ครูเอาใจใส่ ให้คำแนะนำ ใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบด้วยตนเอง และช่วยทำให้นักเรียนได้เห็นความสำคัญของการนำความรู้ทางคณิตศาสตร์ไปประยุกต์ใช้

ตฤณวัตร พลเยี่ยม (2560, น. 64) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการคิดแก้ปัญหาและเจตคติต่อวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาและการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้

โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีคะแนนเฉลี่ยจากการประเมินผลงานการทำแบบทดสอบย่อยท้ายแผนและใบงาน และกิจกรรมกลุ่มประจำแผนการจัดการเรียนรู้ 8 แผน คิดเป็นร้อยละ 90.57 และคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 82.90 แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน วิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 90.57/82.90 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

นันทนา ฐานวิเศษ (2560, น. 66) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้งานและพลังงาน และความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีความสามารถในการแก้ปัญหา หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Ahlfeldt (2004, pp.21-A) ได้ศึกษาการใช้การเรียนที่อาศัยปัญหาเป็นฐานในห้องเรียน วิชาการพูดในที่สาธารณะผลการวิเคราะห์พบว่า การเรียนที่อาศัยปัญหาเป็นฐานเป็นวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพวิธีหนึ่งในรายวิชาพื้นฐานการพูดในที่สาธารณะนักเรียนในห้องเรียนการเรียนรู้อาศัยปัญหาเป็นฐานทำคะแนนการสอบได้ดีเท่า ๆ กับนักเรียนในห้องเรียนที่เรียนแบบปกติแต่นักเรียนในห้องเรียนรู้อาศัยปัญหาเป็นฐานทำคะแนนสุนทรพจน์ได้ดีกว่านักเรียนในห้องเรียนที่เรียนแบบปกติมีการเข้าร่วมการใช้อุปกรณ์และเนื้อหาของรายวิชามากกว่าและมีความวิตกกังวลในการพูดน้อยกว่านักเรียนที่เรียนแบบปกตินอกจากนี้นักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม มีระดับความพึงพอใจในรายวิชาและบรรยากาศของห้องเรียนอยู่ในระดับเดียวกัน

Katwibun (2004, pp.1708-A) ได้ศึกษาเพื่ออธิบายความรู้สึกชอบคณิตศาสตร์ในห้องเรียนโดยอาศัยปัญหาเป็นฐานของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 8 คน ในโครงการคณิตศาสตร์เชื่อมโยงในหลักสูตรแหล่งเก็บรวบรวมข้อมูลสำคัญ ได้แก่ การสังเกตชั้นเรียนแบบสอบถามเจตคติและความเชื่อ การสัมภาษณ์ครูและนักเรียนดำเนินการศึกษาเป็น 4 ระยะ คือ เตรียมลงมือปฏิบัติสำรวจและสรุปครูให้ความสะดวกแก่นักเรียนในการหาปัญหาคณิตศาสตร์ในกลุ่มเล็กและอภิปรายในกลุ่มใหญ่ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนเกือบทุกคนมีความรู้สึกชอบคณิตศาสตร์ในเชิงบวกนักเรียนอาสาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทั้งในสอบสวนกลุ่มร่วมมือขนาดเล็กและการอภิปรายกลุ่มใหญ่นักเรียนเชื่อว่าคณิตศาสตร์เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ความคิดใหม่ ๆ และคณิตศาสตร์คือชีวิต เพราะคณิตศาสตร์อยู่ในชีวิตประจำวันของตนนักเรียน ทั้ง 8 คน ชอบกิจกรรมที่ลงมือปฏิบัติและการทำงานเรื่องโครงการคณิตศาสตร์นักเรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยว่า พวกตนชอบคณิตศาสตร์เพราะสนุกและมีปฏิสัมพันธ์ส่วนใหญ่เห็นว่าตนเองเก่งคณิตศาสตร์ นักเรียนทุกคนเห็นด้วยว่าคณิตศาสตร์มีประโยชน์และเห็นด้วยว่าความสามารถทางคณิตศาสตร์ของเราสามารถเพิ่มขึ้นได้ โดยใช้ความพยายามนักเรียนเชื่อด้วยว่าไม่มีความแตกต่างทางเพศในวิชาคณิตศาสตร์แม้ว่าในห้องเรียนของตนพวกเขาตระหนักดีว่านักเรียน

ชายเรียนได้ดีกว่านักเรียนหญิง นักเรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าพวกตนสามารถแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ที่กินเวลามากและเห็นด้วยว่ามีความสำคัญที่จะต้องเข้าใจแนวคิดของคณิตศาสตร์ไม่มีนักเรียนคนใดในพวกตน มีความรู้สึกชอบคณิตศาสตร์จำแนกได้เป็น 3 ระดับ นักเรียนจำนวนครึ่งหนึ่ง (4 คน) มีความรู้สึกชอบอยู่ในระดับมากเพราะเต็มใจติดตามและ/หรือหาทางทำคณิตศาสตร์นอกห้องเรียน จำนวน 3 คน มีความรู้สึกชอบคณิตศาสตร์ ระดับรองลงมา มีความพอใจในการตอบเพราะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในห้องเรียนเป็นประจำพึงพอใจและชอบทำคณิตศาสตร์ ส่วนอีก 1 คน แสดงว่ามีความรู้สึกชอบคณิตศาสตร์ในระดับสุดท้าย มีความเต็มใจรับเพราะได้ฟังทั้งในชั้นเรียนและการอภิปรายกลุ่มแต่ไม่ได้เปลี่ยนความคิดเห็นหรือขอความช่วยเหลือใด ๆ เมื่อต้องการกล่าวโดยสรุปคือการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem – Based Learning) เป็นการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงเผชิญปัญหาจริงและหาวิธีการแก้ไขอย่างเป็นระบบและเหมาะสมโดยผ่านกระบวนการแสวงหาความรู้ที่หลากหลายเน้นกระบวนการกลุ่มระดมความคิดร่วมกลั่นกรองความรู้ที่แสวงหามาจนเป็นวิธีการแก้ไขที่เหมาะสมจนเกิดเป็นทักษะที่สามารถประยุกต์ใช้ได้กับสถานการณ์ปัญหาที่ผู้เรียนต้องเผชิญในอนาคตเกิดเป็นทักษะที่จำเป็นเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันที่จะทำให้ผู้เรียนเติบโตและดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบันอย่างมีสติและมีความสุขผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ด้วยเหตุผลนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าจึงมีจุดมุ่งหมายที่จะนำวิธีการจัดกิจกรรมการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชาการศึกษาค้นคว้าและสารสนเทศชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อสร้างเสริมความสามารถในการศึกษาค้นคว้าของนักเรียนให้สูงขึ้นต่อไป

Ahlfeldt (2004, pp.33-38) ได้ศึกษาการใช้การเรียนรู้ที่อาศัยปัญหาเป็นฐานในห้องเรียนวิชาการพูดในที่สาธารณะ เพื่อแสดงให้เห็นถึงการคิดเชิงวิเคราะห์ที่ดี และทักษะการทำงานเป็นทีม วิธีการหนึ่งที่ตอบสนองความต้องการสำหรับการพัฒนาความคิดเชิงวิเคราะห์และทักษะการทำงานเป็นทีมมีปัญหการเรียนรู้ (PBL) เป็นการแก้ปัญหานักเรียนที่มีปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงและต้องทำงานเป็นทีม เพื่อที่จะค้นพบการแก้ปัญหาโดยยังไม่ทราบปัญหาเหล่านั้นหลักสูตรการพูดในที่สาธารณะมักมุ่งเน้นการพัฒนาเนื้อหาการพูดโครงสร้างและทักษะในการจัดส่งในหลักสูตรนี้นักเรียนทำงานเป็นทีมเพื่อเตรียมความพร้อมในการกล่าวสุนทรพจน์เน้นเกี่ยวกับปัญหาโลกแห่งความจริงในขณะที่ฝึกทักษะที่จำเป็นสำหรับการพูดในที่สาธารณะนักเรียนที่เรียนรู้พื้นฐานของการพูดในที่สาธารณะในการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมได้รับความเข้าใจที่ลึกซึ้งของปัญหาทางสังคมและปัญหาที่เกิดขึ้นและหมุนเวียนการคิดเชิงวิเคราะห์ปัญหาและทักษะการแก้ปัญหาจะได้งานที่ดีผลการวิเคราะห์พบว่าการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพวิธีหนึ่งในรายวิชาพื้นฐานการพูดในที่สาธารณะนักเรียนในห้องเรียนการเรียนรู้ที่อาศัยปัญหาเป็นฐานทำคะแนนการสอบได้ดีเท่า ๆ กับนักเรียนในห้องเรียนที่เรียนแบบปกติแต่นักเรียนในห้องเรียนที่เรียนรู้โดยอาศัยปัญหาเป็นฐานทำคะแนนสอบได้ดีกว่านักเรียน

ในห้องเรียนที่เรียนแบบปกติมีการเข้าร่วมการใช้อุปกรณ์และเนื้อหาของรายวิชาการมากกว่าและมีความวิตกกังวลในการพูดน้อยกว่านักเรียนที่เรียนแบบปกติ

Lopez (2004, pp.19-23) ได้นำเสนอ PBL กับการศึกษาทางไกล : การศึกษาทางไกล ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ PBL สรุปใจความสำคัญของบทความนี้เป็นการขยายนำเสนอต่อยอดจากการนำเสนอแบบโปสเตอร์เกี่ยวกับผลของการศึกษาการใช้ PBL ในการจัดการศึกษาระยะไกลซึ่งได้บูรณาการ PBL แบบดั้งเดิมเข้ากับการจัดการศึกษารูปแบบดังกล่าวโดยการนำเสนอผลของการศึกษาจะเป็นไปตามขั้นตอนตามรูปแบบการนำเสนอเดิม นอกจากนี้การนำเสนอนี้ยังกล่าวถึงปัจจัยสำคัญ ๆ ที่ควรคำนึงถึงเมื่อนำ PBL ไปใช้กับจัดการเรียนการสอนหรือการศึกษาทางไกลอย่างไรก็ตามผลการศึกษายังต้องการเหตุผลหรืองานวิจัยอื่นสนับสนุนมากกว่านี้หากจะนำปัจจัยที่ค้นพบดังกล่าวไปใช้ในการออกแบบรูปแบบการจัดการศึกษาแบบผ่านอินเทอร์เน็ต เพื่อให้เกิดประสิทธิผลประโยชน์สูงสุดตามการเรียนรู้ที่ยึดหลักคอนสตรัคติวิซึม (Constructivism) และอีกเป้าหมายหนึ่ง คือ การศึกษาค้นหางานวิจัยที่มีผลการศึกษาค้นคว้าคล้ายคลึงกันหรือศึกษาในแง่มุมเดียวกัน เพื่อนำมาใช้สนับสนุนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ค้นพบอย่างกว้างขวางและทราบทิศทางหากต้องการศึกษาลึกซึ้งได้อย่างชัดเจนซึ่งในที่สุดแล้วจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้สอนในการนำข้อมูลความรู้ผลจากการศึกษาเหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนแบบ PBL ในการจัดการศึกษาระยะไกล การศึกษาอย่างต่อเนื่องไปในทิศทางเดียวกัน และไปพร้อม ๆ กัน จะยิ่งทำให้เราสามารถพิสูจน์ได้ชัดเจนว่าการประยุกต์ใช้ PBL แบบดั้งเดิมในการจัดการศึกษาระยะไกลนั้นยังเป็นประโยชน์อยู่ไม่น้อยและแทบจะไม่มี ความจำเป็นที่จะสร้างหรือออกแบบจัดการเรียนการสอนแบบ PBL เชิงประยุกต์รูปแบบใหม่ใด ๆ เลยด้วยซ้ำ

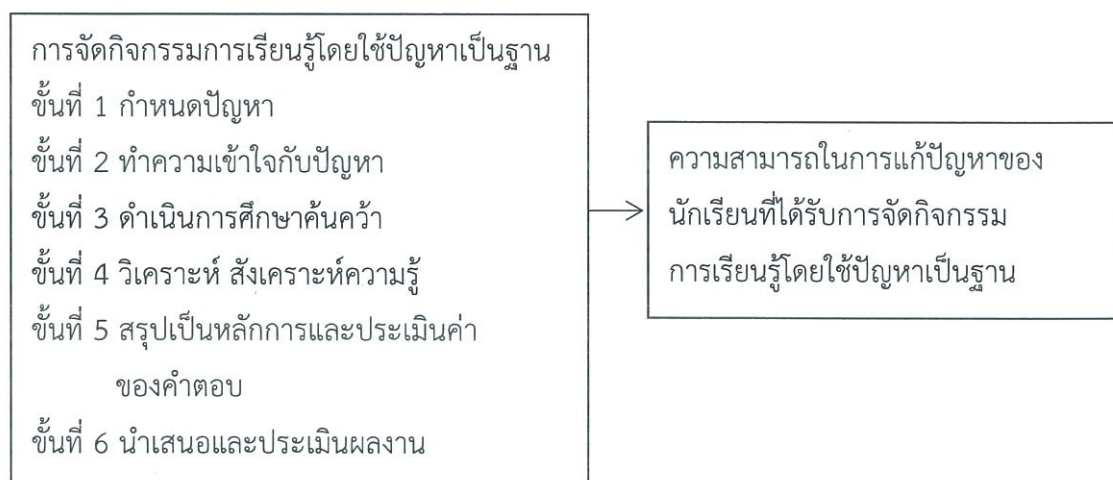
Sims (2009) ได้ศึกษาวิจัยประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณในรายวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา ผ่านระบบเครือข่ายออนไลน์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาความสามารถด้านการคิดของนักเรียนในมหาวิทยาลัยทางตอนเหนือของสหรัฐอเมริกา โดยการจัดการเรียนการสอนในสองรายวิชาของหลักสูตรและจัดเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสะท้อนผลด้วยเอกสารบันทึกข้อมูลโดยเฉพาะการสัมภาษณ์นักศึกษากลุ่มตัวอย่างและการตรวจผลงานหรือชิ้นงานของผู้เรียนแล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ จากตัวชี้วัดของการใช้ภาษาในการสื่อสารรวมทั้งวิเคราะห์ความสามารถในการรับรู้ของผู้ร่วมวิจัยผลการวิจัยพบว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานผ่านระบบเครือข่ายช่วยเสริมสร้างการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณของการเรียนในระดับบัณฑิตศึกษาโดยผู้ร่วมวิจัยได้นำความสามารถด้านการคิดมาใช้แก้ปัญหา รวมทั้งการพัฒนานิสัยการคิดอย่างมีวิจารณญาณและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงวิธีการปฏิบัติตามเนื้อหาความรู้ที่ได้เรียนมา

จากผลการศึกษาเอกสารงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศชี้ให้เห็นว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่สูงขึ้นเป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้และสามารถสร้างองค์ความรู้เพื่อสรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่ รวมทั้งผู้เรียนสามารถพัฒนาความรู้ความสามารถได้เต็มตามศักยภาพจึงเชื่อมั่นได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่สูงขึ้นช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนและทำให้ผู้เรียนมีความมุ่งมั่นฝึกคิดวิเคราะห์ในด้านต่าง ๆ ผู้ศึกษาค้นคว้า จึงสนใจที่จะนำรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมาพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สารเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

2.9 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สารเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนคำม่วง โดยกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ตัวแปรอิสระ MAHASARAKHAM UNIVERSITY ตัวแปรตาม

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การผลิตสินค้าและบริการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือวิจัย
4. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi- experimental Research) ดำเนินแผนการทดลองตามแบบแผนการวิจัย One Group Pretest - Posttest Design โดยมีกลุ่มทดลองกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังการทดลอง ซึ่งมีรูปแบบการวิจัยดังนี้ (วาโร เห่งสวัสดิ์, 2551, น. 133)

ตารางที่ 3.1

แผนการวิจัย One Group Pretest - Posttest Design

สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
T ₁	X	T ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการทดลอง

T ₁	แทน	การทดสอบก่อนจัดการเรียนรู้
X	แทน	การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
T ₂	แทน	การทดสอบหลังจัดการเรียนรู้

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนคำม่วง อำเภอกำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้งหมด 6 ห้องเรียน จำนวน 232 คน

3.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนคำม่วง อำเภอกำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ 1 ห้องเรียน จำนวน 39 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งนักเรียนแต่ละห้องมีความรู้ความสามารถเท่าเทียมกัน โดยการจัดชั้นเรียนแบบละความสามารถ

3.3 เครื่องมือวิจัย

3.3.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การผลิตสินค้าและบริการ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.3.2 แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาสาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การผลิตสินค้าและบริการ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

3.3.3 แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

3.4 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

3.4.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

3.4.1.1 ศึกษาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การผลิตสินค้าและบริการ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

3.4.1.2 วิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัด เนื้อหาวิชาสังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.2

การวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัด สาระเศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

แผนที่	ชื่อเรื่อง	รหัสตัวชี้วัด / ผลการเรียนรู้	จุดประสงค์การเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
1	ขั้นตอนการผลิต สินค้า	มาตรฐาน ส 3.1 ม.2/2	อธิบายความหมาย ความสำคัญ และขั้นตอน ของการผลิตสินค้าและบริการได้	1	2
2	ปัจจัยในการผลิต	มาตรฐาน ส 3.1 ม.2/2	อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการอย่าง มีประสิทธิภาพได้	1	3
3	หลักการผลิตสินค้า และบริการ	มาตรฐาน ส 3.1 ม.2/2	อธิบายหลักการสำคัญในการผลิตสินค้าและ บริการได้	2	5
4	หลักการและ เป้าหมายของ ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	มาตรฐาน ส 3.1 ม.2/3	1. อธิบายหลักการและเป้าหมายของปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงได้ 2. วิเคราะห์ผลการปฏิบัติตามปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงได้	1	2
5	การผลิตสินค้าและ บริการในท้องถิ่น	มาตรฐาน ส 3.1 ม.2/3	วิเคราะห์รูปแบบของการผลิตสินค้าและ บริการในท้องถิ่นได้	1	3
6	เศรษฐกิจพอเพียง กับการผลิตสินค้า และบริการใน ท้องถิ่น	มาตรฐาน ส 3.1 ม.2/3	เสนอแนวทางการผลิตสินค้าและบริการใน ท้องถิ่นตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้	2	5
7	สิทธิผู้บริโภค	มาตรฐาน ส 3.1 ม.2/4	อธิบายแนวทางการรักษาและคุ้มครองสิทธิ ประโยชน์ของผู้บริโภคได้	1	2
8	กฎหมายคุ้มครอง ผู้บริโภค	มาตรฐาน ส 3.1 ม.2/4	วิเคราะห์ความสำคัญของกฎหมายคุ้มครอง สิทธิผู้บริโภคได้	1	3
9	การปกป้องคุ้มครอง ผู้บริโภค	มาตรฐาน ส 3.1 ม.2/4	1. วิเคราะห์บทบาทสำคัญของหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคได้ 2. อธิบายแนวทางการดำเนินกิจกรรมพิทักษ์ สิทธิผู้บริโภคได้	2	5
รวม				12	30

3.4.1.3 ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการ
แก้ปัญหาที่ใช้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ซึ่งมีขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา ครูชี้แจงข้อตกลงในการทำกิจกรรม การให้คะแนน
และเงื่อนไขในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้ชัดเจน มีการนำเข้าสู่บทเรียนโดยการสนทนาและยกตัวอย่าง

เกี่ยวกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนจากนั้นแบ่งกลุ่มนักเรียนคลตามความสามารถ และเริ่มปฏิบัติกิจกรรม

ขั้นที่ 2 ทำความเข้าใจกับปัญหา ครูผู้สอนตรวจสอบความถูกต้องของการตั้งประเด็นปัญหา และแนะนำเพิ่มเติมในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์ จากนั้นให้นักเรียนทำการวิเคราะห์เพื่อทำความเข้าใจกับปัญหาและแนวทางการสืบค้นจากแหล่งข้อมูล

ขั้นที่ 3 ดำเนินการศึกษาค้นคว้า ครูผู้สอนเตรียมแหล่งข้อมูลเพื่อให้นักเรียนศึกษาค้นคว้า กระตุ้นและให้กำลังใจนักเรียนในการศึกษาค้นคว้าและบันทึกแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการสืบค้น จากนั้นทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพื่อนำมาอภิปรายในกลุ่ม

ขั้นที่ 4 สังเคราะห์ความรู้ นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการค้นคว้ามานำเสนอ และอภิปรายกันภายในกลุ่ม ว่าข้อมูลที่ศึกษาค้นคว้านั้นสามารถแก้ปัญหาที่กำหนดได้หรือไม่

ขั้นที่ 5 สรุปและประเมินค่าของคำตอบ นักเรียนแต่ละกลุ่มแลกเปลี่ยนความรู้ของกลุ่มตนเองและกลุ่มเพื่อน ๆ เพื่อให้ได้ความรู้ที่หลากหลาย และได้ข้อสรุปของคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 6 นำเสนอและประเมินผลงาน ทำการตรวจสอบความถูกต้องของคำตอบ และส่งผลลัพธ์ที่ได้ผ่านระบบเพื่อให้ครูผู้สอนประเมินผล จากนั้นแต่ละกลุ่มทำแบบทดสอบเพื่อประเมินความรู้ที่ได้รับจากการเรียน

3.4.1.4 นำแผนการจัดการเรียนที่เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุม แล้วทำการปรับปรุงแก้ไข

3.4.1.5 นำแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องเชิงเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

1) นางนันทา มีฤทธิ์ วุฒิการศึกษา (กศ.ม.) สาขาวิชาวิจัยและพัฒนาหลักสูตร ตำแหน่งครู คศ.3 โรงเรียนคำม่วง เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาหลักสูตรและการสอน

2) นางทัศนีย์ ฌ กานสินธุ์ วุฒิการศึกษา (กศ.ม.) สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ตำแหน่ง ครู คศ.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมโรงเรียนคำม่วง เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน

3) นางอิมทอง ปัญญา วุฒิการศึกษา (กศ.ม.) สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ตำแหน่ง ครู คศ.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมโรงเรียนคำม่วง เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน

3.4.1.6 ตรวจสอบความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญพบว่าได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.67-1.00 ซึ่งเป็นค่าที่เหมาะสม สามารถนำไปใช้จัดการเรียนการสอนได้

3.4.1.7 แผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้และนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนคำม่วง อำเภอกำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 39 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อปรับปรุงให้เหมาะสมกับการใช้จริง

3.4.1.8 นำแผนจัดการเรียนรู้ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับกลุ่มตัวอย่าง

3.4.2 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การผลิตสินค้าและการบริการ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

3.4.2.1 ศึกษากรอบแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างการวัดผลประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์

3.4.2.2 วิเคราะห์เนื้อหา กำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัด จำนวนข้อสอบที่ออก จำนวนข้อสอบที่ต้องการจริงดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.3

การวิเคราะห์เนื้อหา มาตรฐานและตัวชี้วัด และจำนวนข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การผลิตสินค้าและการบริการ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เนื้อหา	มาตรฐานและตัวชี้วัด	จำนวนข้อสอบที่ออก	จำนวนข้อสอบที่ใช้จริง
1. ขั้นตอนการผลิตสินค้า	มาตรฐานส3.1ม.2/2	4	3
2. ปัจจัยในการผลิต	มาตรฐานส3.1ม.2/2	4	3
3. หลักการผลิตสินค้าและบริการ	มาตรฐานส3.1ม.2/2	6	4
4. หลักการและเป้าหมายของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	มาตรฐานส3.1ม.2/3	4	3
5. การผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่น	มาตรฐานส3.2ม.2/3	4	3
6. เศรษฐกิจพอเพียงกับการผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่น	มาตรฐานส3.2ม.2/3	5	4
7. สิทธิผู้บริโภค	มาตรฐานส3.2ม.2/4	4	3
8. กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค	มาตรฐานส3.2ม.2/4	4	3
9. การปกป้องคุ้มครองผู้บริโภค	มาตรฐานส3.2ม.2/4	5	4
รวม		40	30

3.4.2.3 สร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีรูปแบบการตอบเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก 1 คำตอบ โดยให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว จำนวน 40 ข้อ

3.4.2.4 นำแบบทดสอบให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหาและพัฒนาปรับปรุงโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่

1) อาจารย์ ดร.อพันธ์ พูลพุกธา วุฒิกการศึกษา (ปร.ด.) สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติ

2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระพงษ์ มีไธสง วุฒิกการศึกษา (ปร.ด.) สาขาวิชาวัฒนธรรมศาสตร์ ตำแหน่งอาจารย์ประจำสาขาวิชาศาสนาและปรัชญา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

3) นางทัศนีย์ ฌ ภาพสินธุ์วุฒิกการศึกษา (กศ.ม.) สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ตำแหน่ง ครู คศ.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนคำม่วง เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน

3.4.2.5 ค่าความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากผู้เชี่ยวชาญพบว่า ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.67-1.00 ซึ่งเป็นค่าที่เหมาะสม สามารถนำไปใช้ทดสอบได้

3.4.2.6 นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนคำม่วง อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ผ่านการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์ เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ โดยหาค่าความยากง่าย (p) ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.62-0.79 และค่าอำนาจจำแนก (r) ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.21-0.42 โดยใช้สูตร B - Index (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2551, น.89) คัดข้อคำถามที่เข้าเกณฑ์ไว้ 30 ข้อ โดยมีวิธีการคัดข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกสูง ๆ และต้องครอบคลุมทุกจุดประสงค์

3.4.2.7 นำแบบทดสอบทั้ง 30 ข้อ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้อง และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยการหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (อริญ ชูยกระเดื่อง, 2557, น. 49) มีค่าเท่ากับ 0.74

3.4.2.8 จัดพิมพ์แบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว เพื่อนำไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนคำม่วง ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.4.3 แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

3.4.3.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.4.3.2 กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา

3.4.3.3 สร้างแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นข้อสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 24 สถานการณ์ โดยแบ่งประเด็นคำถามในแต่ละสถานการณ์ออกเป็น 4 ข้อ ดังนี้ 1) ระบุปัญหาของแต่ละสถานการณ์ 2) วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา 3) เสนอวิธีการแก้ปัญหาในสถานการณ์นั้น ๆ 4) ตรวจสอบผลหลังจากที่เลือกวิธีการแก้ปัญหา

3.4.3.4 นำแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตรวจสอบด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความสอดคล้องกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด ความถูกต้องทางภาษา โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่

1) อาจารย์ ดร.อพันธ์ พูลพุทธา วุฒิการศึกษา (ปร.ด.) สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติ

2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระพงษ์ มีไธสง วุฒิการศึกษา (ปร.ด.) สาขาวิชาวัฒนธรรมศาสตร์ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาศาสนาและปรัชญา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

3) นางนันทา มีฤทธิ์ วุฒิการศึกษา (กศ.ม.) สาขาวิชาวิจัยและพัฒนาหลักสูตร ตำแหน่งครู คศ.3 โรงเรียนคำม่วง เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ด้านหลักสูตรและการสอน

3.4.3.5 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ และนำแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาเสนอคณะอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนคำม่วง อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 39 คน แล้วนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์รายข้อ เพื่อหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ แล้วคัดเลือกข้อสอบจำนวน 12 สถานการณ์ ที่มีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.30-0.71 และค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.28-0.65 ให้ครอบคลุมตามประเด็นของการวัดความสามารถในการแก้ปัญหาของแต่ละสถานการณ์

3.4.3.6 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทั้งฉบับ โดยวิธีของ Kuder and Richardson ใช้สูตร KR-20 มีค่าเท่ากับ 0.82

3.4.3.7 นำแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาที่ได้รับการทดลองไปให้คณะอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง แก้ไขปรับปรุง จำนวน 12 สถานการณ์ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3.4.4 แบบสอบถามความพึงพอใจ

3.4.4.1 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สารระเศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย เห็นด้วยน้อยที่สุด จำนวน 30 ข้อ

3.4.4.2 นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระพงษ์ มีไธสง อาจารย์ ดร.อพันธ์ พูลพุทธา และนางนันทา มีฤทธิ์ ตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหา

3.4.4.3 ค่าความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักเรียนจากผู้เชี่ยวชาญพบว่าได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 ซึ่งเป็นค่าที่เหมาะสม สามารถนำไปใช้ได้

3.4.4.4 ปรับปรุงความเหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3.4.4.5 นำเสนอคณะอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องและพัฒนาแบบสอบถามคัดเลือกแบบสอบถามไว้เก็บข้อมูล จำนวน 15 ข้อ และนำไปใช้เป็นฉบับจริง

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5.1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.5.1.1 วัดความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

3.5.1.2 จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การผลิตสินค้าและบริการ จำนวน 12 ชั่วโมง

3.5.1.3 เก็บคะแนนตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของแต่ละหน่วยการเรียนรู้

3.5.1.4 วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การผลิตสินค้าและบริการ

3.5.1.5 วัดความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

3.5.1.6 สำนวความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สาระเศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

3.5.2 ระยะเวลาในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล เดือนธันวาคม 2561 ถึง เดือนมกราคม 2562

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.1 การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามเกณฑ์ $E_1/E_2 : 75/75$

3.6.2 วิเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนจากการเปรียบเทียบผลการทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนก่อนและหลังเรียน โดยใช้สถิติ t-test (Dependent Sample)

3.6.3 การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สารเศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (อรัญ ชูยกระเดื่อง, 2557, น. 70-73) ตามเกณฑ์ดังนี้

4.51 – 5.00	มากที่สุด
3.51 – 4.50	มาก
2.51 – 3.50	ปานกลาง
1.51 – 2.50	น้อย
1.00 – 1.50	น้อยที่สุด

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.7.1 ค่าสถิติพื้นฐาน

3.7.1.1 การหาค่าความเที่ยงตรงของแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ความเหมาะสมของ นวัตกรรมและแบบวัดผลสัมฤทธิ์ด้วยวิธีการ IOC (อรัญ ชูยกระเดื่อง, 2557, น.48) โดยใช้สูตรดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N} \quad (3-1)$$

เมื่อ IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างผลการเรียนรู้ กับเนื้อหา หรือระหว่างกิจกรรมการเรียนรู้กับเนื้อหาของแต่ละแผน

$\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

2.7.1.2 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ โดยใช้สูตร B-Index ดังนี้ (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2551, น.89)

$$B = \frac{U}{n_1} - \frac{L}{n_2} \quad (3-2)$$

เมื่อ B แทน ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ
 U แทน จำนวนผู้สอบผ่านเกณฑ์ที่ตอบถูกต้อง
 L แทน จำนวนผู้สอบไม่ผ่านเกณฑ์ที่ตอบถูกต้อง
 n_1 แทน จำนวนผู้สอบผ่านเกณฑ์
 n_2 แทน จำนวนผู้สอบไม่ผ่านเกณฑ์

2.7.1.3 วิเคราะห์หาค่าความยาก (Difficulty) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตรดังนี้ (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2551, น.106)

$$P = \frac{R}{N} \quad (3-3)$$

เมื่อ	P	แทน	ค่าความยากของข้อสอบ
	R	แทน	จำนวนคนกลุ่มสูงที่ตอบถูก
	N	แทน	จำนวนคนกลุ่มต่ำที่ตอบถูก

2.7.1.4 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (ไพศาล วรรคำ, 2561, น.288) โดยใช้สูตรดังนี้

$$\alpha = \left[\frac{k}{k-1} \right] \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right] \quad (3-4)$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
	k	แทน	จำนวนข้อสอบ
	S_i^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนข้อสอบ
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

2.7.1.5 ค่าความเชื่อมั่นแบบอิงกลุ่ม (Reliability) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา ด้วยวิธีของ Kuder and Richardson โดยใช้สูตร KR-20 ดังนี้ (สมนึก ภัททิยาธนี, 2551, น.81)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S^2} \right] \quad (3-5)$$

เมื่อ	r_{tt}	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบทดสอบทั้งฉบับ
	p	แทน	อัตราส่วนของผู้ตอบถูกในข้อนั้น
	q	แทน	อัตราส่วนของผู้ตอบผิดในข้อนั้น
	S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

2.7.2 สถิติที่ใช้ในการวัดความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานวิชาสังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (อรัญ ชูกระเดื่อง, 2557, น. 70-73) ใช้สูตรดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N} \quad (3-6)$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของข้อมูล
	n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum (X - \bar{X})^2}{N - 1}} \quad (3-7)$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
	X	แทน	ข้อมูลแต่ละบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง
	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
	n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2.7.3 สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานก่อนเรียนและหลังเรียนสาระเศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 t-test (Dependent Sample) (อรัญ ชูกระเดื่อง, 2559, น.82) ใช้สูตรดังนี้

$$t = \frac{\bar{d} - \mu_d}{S_d / \sqrt{n}} \quad (3-8)$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตเพื่อทราบนัยสำคัญ
	\bar{d}	แทน	ค่าผลต่างคู่คะแนนเฉลี่ยของการสอบหลังและก่อนเรียน
	S_d	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคู่คะแนนเฉลี่ย
	n	แทน	จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

2.7.4 การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือตามเกณฑ์ E_1/E_2 การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ตามเกณฑ์ 75/75 โดยใช้สูตร E_1/E_2 ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2551, น. 98-101)

$$E_1 = \frac{\frac{\sum X}{N}}{A} \times 100 \quad (3-9)$$

- เมื่อ E_1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการ
- $\sum X$ แทน คะแนนรวมของแบบทดสอบย่อยทุกชุดรวมกัน
- A แทน คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดทุกชุดรวมกัน
- N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

$$E_2 = \frac{\frac{\sum Y}{N}}{B} \times 100 \quad (3-10)$$

- เมื่อ E_2 แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
- $\sum Y$ แทน คะแนนรวมของแบบทดสอบหลังเรียน
- B แทน คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน
- N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การผลิตสินค้าและบริการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การผลิตสินค้าและบริการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75
3. เปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหา ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
4. ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สาระเศรษฐศาสตร์เรื่อง การผลิตสินค้าและบริการ

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

n	แทน	จำนวนนักเรียน
\bar{x}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
T	แทน	ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบค่าวิกฤติ เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ

4.2 การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สาระเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การผลิตสินค้าและบริการ ตามแผนจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเก็บคะแนนของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ (E_1) และวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การผลิตสินค้าและบริการ (E_2) เมื่อเทียบกับตามเกณฑ์มาตรฐาน 75/75 ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 4.1

ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สาระ
เศรษฐศาสตร์ เรื่องการผลิตสินค้าและการบริการ ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เลขที่	หน่วยย่อยที่ 1(10)	หน่วยย่อยที่ 2 (10)	หน่วยย่อยที่ 3(10)	รวม (30)	คะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ (30)
1	9	8	9	26	30
2	8	8	9	25	30
3	9	8	8	25	29
4	8	8	9	25	29
5	8	8	9	25	28
6	8	8	9	25	28
7	8	8	9	25	27
8	8	8	8	24	28
9	8	8	9	25	27
10	8	8	9	25	27
11	9	8	9	26	26
12	8	7	8	23	26
13	8	7	8	23	26
14	8	8	9	25	25
15	8	7	8	23	24
16	8	7	8	23	25
17	8	8	8	24	24
18	8	7	8	23	24
19	7	8	8	23	23
20	8	8	8	24	23
21	8	8	8	24	23
22	8	7	9	24	23
23	8	7	8	23	23
24	8	7	8	23	23
25	8	7	8	23	23
26	8	7	8	23	23
27	7	7	8	22	22
28	7	7	8	22	22

(ต่อ)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

เลขที่	หน่วยย่อยที่ 1(10)	หน่วยย่อยที่ 2 (10)	หน่วยย่อยที่ 3(10)	รวม (30)	คะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ (30)
29	8	7	8	23	19
30	7	8	8	23	18
31	8	7	8	23	18
32	7	6	6	19	16
33	7	6	6	19	16
34	7	6	7	20	16
35	6	7	7	20	16
36	7	6	6	19	15
37	6	6	7	19	15
38	6	6	7	19	15
39	6	7	6	19	15
รวม	299	284	311	894	890
\bar{X}	7.67	7.28	7.97	22.92	22.82
S.D.	0.77	0.72	0.90	2.14	4.73
	ประสิทธิภาพ E_1/E_2			$E_1 = 76.41$	$E_2 = 76.07$

จากตารางที่ 4.1 พบว่าการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สารเศรษฐศาสตร์ เรื่องการผลิตสินค้าและการบริการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 76.41/76.07 แสดงว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ 75/75

4.3 การเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหา ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

วิเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนจากการเปรียบเทียบผลการทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้สถิติ t-test (Dependent Sample) ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 4.2

การเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหา ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

การทดสอบ	n	\bar{x}	S.D.	df	t
ก่อนเรียน	39	26.74	3.63	38	11.27*
หลังเรียน	39	38.82	5.62		

จากตารางที่ 4.2 พบว่า การวัดความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x} = 26.74$, S.D. = 3.63) และหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x} = 38.82$, S.D. = 5.62) ซึ่งคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.4 การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สารระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การผลิตสินค้าและบริการ

ตารางที่ 4.3

ค่าความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สารระเศรษฐศาสตร์เรื่อง การผลิตสินค้าและบริการ

ที่	รายการประเมิน	\bar{x}	S.D.	แปลความหมาย
1	นักเรียนมีความพึงพอใจในด้านเนื้อหาที่ครูสอน	4.18	0.88	มาก
2	นักเรียนมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบ สามารถในการแก้ปัญหาตามสถานการณ์ต่าง ๆ	4.59	0.50	มาก
3	นักเรียนมีความพึงพอใจบรรยากาศภายในห้องเรียนน่าอยู่น่าเรียน มีความพร้อมด้านสื่อการสอน	4.46	0.51	มาก
4	นักเรียนมีความพึงพอใจสื่อการเรียนการสอน	4.44	0.50	มาก
5	นักเรียนมีความพึงพอใจที่ได้เรียนรู้จากสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้น จริงในชุมชน	4.64	0.49	มาก
6	นักเรียนมีความพึงพอใจที่ได้มีกระบวนการ วิเคราะห์สาเหตุ หาวิธีการ แก้ปัญหา วางแผนและปฏิบัติจริงในการแก้ปัญหา	4.64	0.49	มาก
7	นักเรียนมีความพึงพอใจด้านกิจกรรมการเรียนรู้	4.33	0.70	มาก
8	นักเรียนมีความพึงพอใจในการได้แลกเปลี่ยนความรู้ความคิด	4.69	0.47	มาก

(ต่อ)

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
9	นักเรียนมีความพึงพอใจในการร่วมกันทำงานเป็นกลุ่ม	4.26	0.44	มาก
10	นักเรียนมีความพึงพอใจในการร่วมกันอภิปรายหน้าชั้นเรียน	4.08	0.58	มาก
11	นักเรียนมีความพึงพอใจที่ได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ	4.41	0.59	มาก
12	นักเรียนมีความพึงพอใจในสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเองได้	4.64	0.49	มาก
13	นักเรียนมีความพึงพอใจที่จะนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในวิชาอื่น ๆ	3.90	0.68	มาก
14	นักเรียนมีความพึงพอใจที่ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนฝึกปฏิบัติจริง	4.46	0.55	มาก
15	นักเรียนมีความพึงพอใจที่สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน	4.36	0.49	มาก
	รวม	4.41	0.60	มาก

จากตารางที่ 4.3 การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการพัฒนา
กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สารเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การผลิตสินค้าและบริการ พบว่า
ความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.41$, S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณาแต่ละข้อพบว่า ความ
พึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยนักเรียนมีความพึงพอใจในการได้แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดมากที่สุด
($\bar{x} = 4.69$, S.D. = 0.47) และนักเรียนมีความพึงพอใจที่จะนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในวิชาอื่น ๆ น้อยที่สุด
($\bar{x} = 3.90$, S.D. = 0.68)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การผลิตสินค้าและบริการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยมีขั้นตอนการนำเสนอผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. สรุปผล
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

5.1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สาระเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 75/75

5.1.2 ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่า หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.1.3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สาระเศรษฐศาสตร์เรื่อง การผลิตสินค้าและบริการพบว่า ความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การผลิตสินค้าและบริการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 76.41/76.07 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 และในการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนครบทุกหน่วยพบว่า มีนักเรียนที่ได้คะแนนเต็ม จำนวน 2 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียน กล้าคิด กล้าถาม กล้าแสดงออก จากผลที่ปรากฏดังกล่าวแสดงว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีความเหมาะสมกับการพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถเต็มศักยภาพและเป็นแนวทางที่ดีในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้สอดคล้องกับผลการวิจัยของเหรียญทอง สุดสังข์

(2550, น.114-115) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง คุณธรรมจริยธรรมกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และโดยใช้สถานการณ์จำลอง ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพของแผนจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง คุณธรรมจริยธรรมมีค่าเท่ากับ $82.84/82.50$ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดแสดงว่า การจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความสนใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมโพธิ์ค้อตำบลจางหนองคู อำเภอมืองจังหวัดศรีสะเกษ สอดคล้องกับ รัชนิวรรณ สุขเสนา (2550, น.83-113) ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง บทประยุกต์กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) การเรียนรู้ตามคู่มือครูพบว่านักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีประสิทธิภาพเท่ากับ $80.60/82.10$ เป็นไปตามเกณฑ์ $75/75$ สอดคล้องกับ ตฤณวัตร์ พลเยี่ยม (2560, น.64) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดแก้ปัญหาและเจตคติต่อวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาและการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีคะแนนเฉลี่ยจากการประเมินผลงานการทำแบบทดสอบย่อยท้ายแผนและใบงานและกิจกรรมกลุ่มประจำแผนการจัดการเรียนรู้ 8 แผน คิดเป็นร้อยละ 90.57 และคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน คิดเป็นร้อยละ 82.90 แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน วิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ $90.57/82.90$ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ $80/80$ ที่กำหนดไว้

5.2.2 ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่า หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.05$ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นผลมาจากการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่เน้นให้นักเรียนได้ค้นหาความรู้คิดวางแผนและลงมือทำจริงและการจัดการเรียนการสอนแบบแบ่งกลุ่มโดยปล่อยให้แต่ละกลุ่มมีนักเรียนที่เก่งและอ่อนอยู่ภายในกลุ่มเดียวกัน ซึ่งนักเรียนจะมีการช่วยเหลือกันภายในกลุ่มและเกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างสมาชิกอีกปัจจัยหนึ่งอาจเป็นผลมาจากการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่ได้แทรกเข้าไปในการจัดการเรียนการสอน เช่น การทดสอบการแก้ปัญหาในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งเป็นข้อคำถามที่ช่วยให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์สิ่งที่นักเรียนค้นพบได้ดีทำให้ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนดีขึ้นอย่างชัดเจนหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นอกจากนั้น ปัญหาที่ใช้มีความซับซ้อนไม่มากเกินไปทำให้นักเรียนต้องวางแผนลงมือปฏิบัติตามแผนวิเคราะห์จุดบกพร่องของแผนและปรับปรุงแผนการแก้ปัญหาของกลุ่ม สอดคล้องกับทศนา แฉมมณี (2556, น.137) ได้กล่าวถึง การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานว่าเป็นการจัดสภาพการณ์ของการเรียน

การสอนที่เผชิญปัญหาเป็นเครื่องมือในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายโดยผู้สอนอาจนำผู้เรียนไปเผชิญสถานการณ์ปัญหาจริงหรือผู้สอนอาจจัดสภาพการณ์ให้ผู้เรียนเผชิญปัญหาและฝึกกระบวนการวิเคราะห์ปัญหาและแก้ปัญหาพร้อมกันเป็นกลุ่มซึ่งจะช่วยให้เข้าใจปัญหาอย่างชัดเจนได้เห็นทางเลือกวิธีการที่หลากหลายในการแก้ปัญหา รวมทั้งช่วยให้ผู้เรียนเกิดความใฝ่รู้เกิดทักษะกระบวนการคิดและกระบวนการแก้ปัญหาต่าง ๆ ผลการวิจัยที่ปรากฏสอดคล้องกับกานต์พิชชา งามชัด (2556, น.76-79) พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาโดยใช้รูปแบบปัญหาเป็นฐาน (PBL) มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับจตุพล แสนสุข, ชาตรี ฝ่ายคาคตา และอภิชาติ พัฒนโกครัตนา (2556, น.250-258) พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีความสามารถในการแก้ปัญหาเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะด้านการสรุปผลการทดลองและสอดคล้องกับ นันทนา ฐานวิเศษ (2560, น.66) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้งานและพลังงาน และความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีความสามารถในการแก้ปัญหา หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2.3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีเนื้อหาสาระที่ไม่ยากเกินรู้ความสามารถของผู้เรียนและเป็นเนื้อหาที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ผู้เรียนได้เรียนรู้มีการศึกษาด้วยตนเองและการศึกษาเป็นกลุ่มและได้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ มีโอกาสได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และได้ร่วมกิจกรรมเป็นกลุ่มและมีการช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่มทำให้นักเรียนเห็นคุณค่าของตนเองมากขึ้นนักเรียนมีความกระตือรือร้น สนใจในการเรียนและสนุกกับการเรียนส่งผลเกิดแรงจูงใจในการเรียนสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ผุสดี กล่อมวงษ์ (2558, น.87) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ด้านการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ความน่าจะเป็น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่องความน่าจะเป็น อยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้วิจัยได้จัดสถานการณ์ปัญหาที่มีความน่าสนใจ สามารถเกิดขึ้นได้ในชีวิตจริง ให้อิสระในการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนได้ทำงานกับกลุ่มเพื่อน ได้แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน จัดกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับระดับความสามารถของนักเรียน ครูเอาใจใส่ ให้ความสำคัญนำ คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบด้วยตนเอง และช่วยทำให้นักเรียนได้เห็นความสำคัญของการนำความรู้ทางคณิตศาสตร์ไปประยุกต์ใช้

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

5.3.1.1 ผู้สอนควรนำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในสาระอื่น ๆ ในรายวิชาสังคมศึกษาทั้งนี้เพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสามารถพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาทางสังคมและชีวิตประจำวันได้

5.3.1.2 ผู้สอนที่จะใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานควรเตรียมความพร้อมในบทบาทของตนเองโดยศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับใบงานใบความรู้ให้ละเอียดก่อนสอน

5.3.1.3 ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานแต่ละขั้นตอนผู้สอนควรให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองทุกขั้นตอน

5.3.1.4 ผู้สอนควรนำวิธีการเสริมแรงที่เหมาะสมมาใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในขั้นตอนการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มศักยภาพและเกิดความภูมิใจในผลงานของตนเอง

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรนำรูปแบบการวิจัยนี้ไปวิจัยกับกลุ่มผู้เรียนระดับอื่น เช่น ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือระดับอุดมศึกษา เป็นต้น

5.3.2.2 ควรนำรูปแบบการวิจัยนี้ไปวิจัยกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เป็นต้น

5.3.2.3 ควรนำรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานไปพัฒนาทักษะด้านอื่น ๆ เช่น ความรับผิดชอบ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ความคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. (2547). *จิตวิทยาศึกษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กองวิจัยทางการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *กลวิธีการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับวิธีการเรียน (Learning Style)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กัลยา ตากุล. (2550). *การศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดและกระบวนการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 : กรณีศึกษาโรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กานต์พิชชา งามชัด. (2556). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบ PBL (Problem Based Learning)*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- งานวัดและประเมินผล. (2559). *รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปีการศึกษา 2559*. กาฬสินธุ์: โรงเรียนคำม่วง.
- จตุพลแสนสุข, ชาตรี ฝ่ายคาศา และอภิชาติ พัฒนโกครัตนา. (2556). *การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช่ปัญหาเป็นฐานเรื่องของไหลเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียน*. ใน : เอกสารประกอบการประชุมวิชาการการประชุมภาคใหญ่วิชาการ ครั้งที่ 4 เรื่อง การวิจัยเพื่อพัฒนาสังคมไทย. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- จินตนา นนท์ขุนทด. (2557). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา และความพึงพอใจในการเรียน เรื่อง การปฐมพยาบาลเบื้องต้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยโปรแกรมบทเรียนแบบสถานการณ์จำลองที่มีรูปแบบการนำเสนอมีลต์มีเดียแตกต่างกัน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชนิกานต์ ใจดี. (2557). *การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ระหว่างการจัดประสบการณ์บูรณาการตามแนวคิดโฮสต์โคปและโครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชวลิต ชุกกำแพง. (2551). *การพัฒนาหลักสูตร*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ชูชีพ อ่อนโคกสูง. (2522). *จิตวิทยาการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ชาฟีนา หลักแหล่ง. (2551). *ผลของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนมูลนิธิอาชีวสถานจังหวัดปัตตานี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ญดาภักดิ์ กิจทวี. (2551). *การศึกษาผลการเรียนรู้และทักษะการแก้ปัญหา เรื่อง เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ตฤณวัตร พลเยี่ยม. (2560). *ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการคิดแก้ปัญหาและเจตคติต่อวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา และการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทิตนา แชมมณี. (2544). *วิทยาการด้านการคิด*. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แอนเนจเมนท์.
- ทิตนา แชมมณี. (2551). *ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์โอเดียนสแควร์.
- ทิตนา แชมมณี. (2556). *ศาสตร์การสอน:องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 17). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฐปทอง กว้างสวาสดี. (2554). *การสอนการคิด* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- นิรดา ปัตนวงศ์ (2552). *การเปรียบเทียบผลการใช้วิธีสอนโดยการใช้ปัญหาเป็นฐานกับวิธีสอนแบบสืบเสาะความรู้ที่มีต่อทักษะชีวิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- นิราศ จันทจร. (2550). *การเรียนรู้ด้านการคิดภาควิชาหลักสูตรและการสอน*. มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.
- นัจญ์มีร์ สะอะ. (2550). *ผลของการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิทยาศาสตร์ลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองและความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- นันทนา ฐานวิเศษ. (2560). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้งานและพลังงาน และความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

- บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2552). *พื้นฐานการวิจัยการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กทม.: ประสานการพิมพ์.
- บุญนำ อินทนนท์. (2551). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนโยธินบำรุง ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุปผชาติ ทัพพิกรณ์. (2552). *การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- ประภัสสร กองทอง. (2557). *ผลของการเรียนการสอนผ่านเว็บโดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีรูปแบบการปฏิสัมพันธ์ทางการเรียนแตกต่างกันในวิชาระบบฐานข้อมูลของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประพันธ์ ศิริสุเสารัจ. (2551). *การพัฒนาการคิด*. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประพันธ์ ศิริสุเสารัจ. (2553). *การพัฒนาการคิด*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิควรรันตั้ง.
- ประภัสสร ปรีเอี่ยม. (2553). *การพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 : บุพปัจจัยและผลลัพธ์*. *วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 1(12), 59-65
- ประสาธ อิศรปรีดา. (2541). *สารัตถะจิตวิทยาการศึกษา*. มหาสารคาม : ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เผชญิ กิจระการ. (2546). *ดัชนีประสิทธิผล*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ผุสดี กล่อมวงษ์. (2558). *ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ด้านการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องความน่าจะเป็น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต). (2537). *วิธีคิดตามหลักพุทธธรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : ปัญญา.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

- พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์. (2544). *การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning)*.
 ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2551). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพฯ:
 แฮสส์ออฟเคอร์มีส์ท์.
- เพ็ญศรี พิลานันต์. (2551). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการ
 เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์เรื่องเศษส่วนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 ตามวิธีปกติ*. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ยุพาภรณ์ หาญเยี่ยม. (2556). *การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการ
 เรียนวิชา ส31102 ภูมิศาสตร์โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน
 (Problem-based Learning) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนภัคตีมุขพลวิทยา
 อำเภอภัคตีมุขพล จังหวัดชัยภูมิ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ขอนแก่น:
 มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ราตรี เกตบุตรดา. (2546). *ผลของการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักต่อความสามารถในการแก้ปัญหา
 และความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
 มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รังสรรค์ โฉมยา. (2553). *จิตวิทยา : พื้นฐานในการทำความเข้าใจพฤติกรรมมนุษย์*. มหาสารคาม :
 สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รัชนิวรรณ สุขเสนา. (2550). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องบทประยุกต์กลุ่มสาระ
 การเรียนรู้คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) กับการเรียนรู้ตามคู่มือครู*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต).
 มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2551). *วิธีวิทยาการวิจัย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วาสนา ทวีกุลทรัพย์. (2551). *ชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรม ในเอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการศึกษา
 พัฒนสรหน่วยที่ 1-7 (พิมพ์ครั้งที่ 7)*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วงเดือน วงษ์พันธ์. (2551). *การศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อส่งเสริม
 การเรียนรู้ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ลำปาง:
 มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.

- วรรณนิภา ปานหนู. (2559). การส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา โดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์บนเครือข่ายสังคมออนไลน์สำหรับนักเรียนห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนผดุงนารี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วัชรา เล่าเรียนดี. (2553). รูปแบบและกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด (พิมพ์ครั้งที่ 5). นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2554). นวัตกรรมตามแนวคิดแบบ *Backward Design*. มหาสารคาม : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วัลลี สัตยาศัย. (2547). การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักรูปแบบการเรียนรู้โดยผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ: บั๊กเน็ต.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2556). ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2551). ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. กาลสินธุ์: ประสานการพิมพ์.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2551). การวัดผลการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 6). กาลสินธุ์: ประสานการพิมพ์.
- สาลินี ภาวายน. (2540). *ขีดความสามารถทางสังคมของสวนสาธารณะในเขตกรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีสวนลุมพินี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุกัญญา ศรีสาคร. (2547). การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแก้ปัญหาอนาคต. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุชา จันทร์อม. (2541). *จิตวิทยาทั่วไป* (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุเทพ แพทย์จินลา. (2554). *ผลสัมฤทธิ์และความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่องคุณภาพของสิ่งมีชีวิต โดยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุนีตา โฆจิตชัยวัฒน์. (2551). *การสอนภาษาอังกฤษโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2541). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิทย์ มูลคำ และคณะ. (2549). *กลยุทธ์การสอนคิดวิเคราะห์*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

- สุวรรณ วลัยวิเชียร. (2553). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางสการเรียนและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนเรื่องการคุ้มครองสิทธิผู้บริโภค กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานกับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบหมวกความคิดหกใบ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน. กรุงเทพฯ: ชุมนุมการเกษตรแห่งประเทศไทย.
- หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา. (2540). นวัตกรรมทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สมาธรรม.
- เหรียญทอง สุตสังข์. (2550). การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่องคุณธรรมจริยธรรมกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและโดยใช้สถานการณ์จำลอง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อริญ ชุยกะเตื่อง. (2557). การวิจัยทางการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- อริญ ชุยกะเตื่อง. (2559). สถิติสำหรับการวิจัย. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- อาภรณ์ แสงรัมย์. (2543). ผลของการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักต่อลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมและความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อำพร ไตรภักทร. (2549). การเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นหลัก ในคู่มือการเรียนการสอนการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ (พิมพ์ครั้งที่ 2). ขอนแก่น: ขอนแก่นการพิมพ์
- Allen, D.E., Duch, B.J., and Groh, S.E. (1996). *The Power of Problem Based Learning in Introductory Science Courses*. San Francisco :Jossey-Bass.
- Ahlfeldt, Stephanie L. (2004). Problem-based Learning in the Public Speaking Classroom. *Dissertation Abstracts International*, 65(1), 21-A.
- Ausubel, D.P. (1968). *Education Psychology : A Cognitive View*. New York: Holt Rinehart and Winston.
- Barell, John. (1998). *PBL an Inquiry Approach*. Illinois : Skylight Training and Publishing Inc.
- Barrows, H. and R. Tamblyn. (1980). *Problem-based Learning : An Approach to Medical Education*. New York : Springer Publishing Co.

- Barrows, H.S. (1996). *Problem Based Learning in Medicine and Beyond : A Brief Overview*. San Francisco : Jossey-Bass.
- Bloom, Benjamins S. (1956). *Taxonomy of Education Objective Handbook 1 : Cognitive Domain*. New York : David Mac Kay Company, Inc.
- Boud, D. and G. Feletti. (1997). *The Challenge of Problem-based Learning. 2nd ed.* London :Kogan Page.
- Delisle, Robert. (1997). *How to Use Problem-Based Learning in Classroom*. Alexandria, Virginia : Association for Supervision and Curriculum Development.
- Dewey, John. (1970). *The Child and the Curriculum and The School and Society*. Chicago : Phoenix Books.
- Diana, D., and Henk, S. (1995). *The Advantages of Problem-Based Curriculam*. Netherlands: Department of Educational Development and Research University of Limburg.
- Dolmans, D.H. J. M., and Snellen, B.H. (1997). "Seven Principles of Effective Case Design for a Problem-Based Curriculum", *Medical Teacher*. 19 (September 1997), 185-189.
- Frederiksen, Norman. (1984). Implications of Cognitive Theory for Instruction in Problem Solving. *Review of Educational Research*, 54(3), 363-367.
- Gijselaers, W.H. (1996). *Connecting Problem-Based Practices with Educational Theory*. San Francisco :Jossey-Bass.
- Good, C.V. (1973). *Dictionary of Education*. New York :McGraw-hill Book.
- Greenwald, Nina L. (2000). Learning from Problems. *The Science Teacher*, 67, 28–32.
- Guiford and Hoepfner, R. (1971). *The Analysis of Intelligence*. New York :McGraw-Hill Book Company.
- Hmelo, C.E., and Lin, Xiaodong. (2000). *Becoming Self-Directed Learners : strategy Development in Problem-Based Learning*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Johnson, S.M. ; P.M. Finucane and D.J. Prideaux. (1999). Problem-Based Learning : Process and Practice. *Aust NZ J Med*, 29, 350-354.

- Katwibun, Duanghathai. (2004). Middle School Students' Mathematic Dispositions in a Problem-base Classroom. *Dissertation Abstracts International*, 65(5), 1708-A.
- Lopez, Ortize and I. Brenda. (2004). Problem-Based Learning (PBL) in Distance Education : A Literature Review of How the Distance Education (DE) Environment Transforms the Design of PBL for Teacher Education. *Association for Educational Communications and Technology*, 9(27), 19-23.
- Morgan, C.T. (1978). *Thinking and Problem Solving : A Brief Introduction to Psychology*. (2nd ed). New Delhi: Tata McGraw-Hill Co.
- Schmidt, H.G. (1983). Problem-Based Learning : Rationale and Description. *Medical Education*, 17, 11-16.
- Shelly, M. W. (1975). *Responding to Social Change*. Pennsylvania: Dowden Huntchisam Press. Inc.
- Sims, M.G. (2009). Efficacy of Problem-Based Learning in Promotion of Critical Thinking Online Graduate Courses. *Dissertation Abstracts International*, 70(1), 125-135.
- Torp, L., and Sage, S. (1998). *Problems as possibilities: Problem-based learning for K-12 education*. Alexandria, VA : Association for Supervision and Curriculum Development.
- Walton, H.J. and M.B. Matthews. (1989). *Essentials of Problem-based Learning*. *Medical Education*, 23(3), 456-459.
- Watson and Glaser. (1964). *Watson-Glaser Thinking Appraisal Manual*. New York: Harcourt, Brace and World Inc.
- Weir, John Joseph. (1974). Problem Solving is Everybody's Problem. *Science Teacher*, 4(3), 16-18.
- Wolman, Thomas E. (1973). *Education and Organizational Leadership in Elementary School*. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall.
- Zhang. (2002). The Combination of Traditional Teaching Method and Problem-Based Learning. *The China Papers*, 1, 30-36.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แผนจัดการเรียนรู้
 รายวิชาสังคมศึกษา 4รหัสวิชา ส22102 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
 จำนวน 1.5หน่วยกิตจำนวนเวลา 60ชั่วโมง
 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
 สาระเศรษฐศาสตร์
 หน่วยการเรียนรู้ การผลิตสินค้าและบริการ

โดย

นางมลิวลัย เทียบจันทิก

ตำแหน่ง นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

โรงเรียนคำม่วงอำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24
 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 กระทรวงศึกษาธิการ

หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

วิสัยทัศน์หลักสูตร

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นไทยและพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย

4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 5 ประการ คือ

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร ที่ใช้ถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกและทัศนะของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุผลต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไข

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่างๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพสังคม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสมและมีคุณธรรม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก 8 ข้อ นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้สถานศึกษากำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตนเองได้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

คุณภาพผู้เรียน

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

◆ ได้เรียนรู้และศึกษาเกี่ยวกับความเป็นไปของโลก โดยการศึกษาประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคต่างๆในโลก เพื่อพัฒนาแนวคิด เรื่องการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

◆ ได้เรียนรู้และพัฒนาให้มีทักษะที่จำเป็นต่อการเป็นนักคิดอย่างมีวิจารณญาณได้รับการพัฒนาแนวคิด และขยายประสบการณ์ เปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยกับประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ ในโลก ได้แก่ เอเชีย โอเชียเนีย แอฟริกา ยุโรป อเมริกาเหนือ อเมริกาใต้ ในด้านศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม การเมืองการปกครอง ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ และสังคมศาสตร์

◆ ได้รับการพัฒนาแนวคิดและวิเคราะห์เหตุการณ์ในอนาคต สามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตและวางแผนการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม

มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษา พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส.3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

มาตรฐาน ส.3.2 เข้าใจระบบ และสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส 5.1 เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่ง ซึ่งมีผล ต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ ก่อให้เกิดการสร้างสรรควัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ทรัพยากรและ สิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

มาตรฐานและตัวชี้วัดสาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ตัวชี้วัดชั้นปี		
ม.1	ม.2	ม.3
1. อธิบายความหมายและความสำคัญของเศรษฐศาสตร์ 2. วิเคราะห์ค่านิยมและพฤติกรรมการบริโภคของคนในสังคมซึ่งส่งผลต่อเศรษฐกิจของชุมชนและประเทศ 3. อธิบายความเป็นมาหลักการและความสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อสังคมไทย	1. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนและการออม 2. อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและบริการ 3. เสนอแนวทางการพัฒนาการผลิตในท้องถิ่นตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 4. อภิปรายแนวทางการคุ้มครองสิทธิของตนเองในฐานะผู้บริโภค	1. อธิบายกลไกราคาในระบบเศรษฐกิจ 2. มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับระบบสหกรณ์

มาตรฐาน ส 3.2 เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ตัวชี้วัดชั้นปี		
ม.1	ม.2	ม.3
1. วิเคราะห์บทบาทหน้าที่และความแตกต่างของสถาบันการเงินแต่ละประเภทและธนาคารกลาง 2. ยกตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นการพึ่งพาอาศัยกันและการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจในประเทศ 3. ระบุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดอุปสงค์และอุปทาน 4. อภิปรายผลของการมีกฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา	1. อภิปรายระบบเศรษฐกิจแบบต่างๆ 2. ยกตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นการพึ่งพาอาศัยกันและการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย 3. วิเคราะห์การกระจายของทรัพยากรในโลกที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ 4. วิเคราะห์การแข่งขันทางการค้าในประเทศและต่างประเทศที่ส่งต่อคุณภาพสินค้าปริมาณการผลิตและราคาสินค้า	1. อธิบายบทบาทหน้าที่ของรัฐบาลในระบบเศรษฐกิจ 2. แสดงความคิดเห็นต่อนโยบายและกิจกรรมทางเศรษฐกิจของรัฐบาลที่มีต่อบุคคล กลุ่มคน และประเทศชาติ 3. อภิปรายบทบาทความสำคัญของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ 4. อภิปรายผลกระทบที่เกิดจากภาวะเงินเฟ้อ เงินฝืด 5. วิเคราะห์ผลเสียจากการว่างงานและแนวทางแก้ปัญหา

คำอธิบายรายวิชา

รายวิชา สังคมศึกษา 4รหัสวิชา ส22102

ลักษณะรายวิชา พื้นฐาน เพิ่มเติม

จำนวนเวลา 3 ชั่วโมง / สัปดาห์ 1.5หน่วยการเรียนรู้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2ภาคเรียนที่ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิต การลงทุน การออม ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและบริการ เสนอแนวทางการพัฒนาการผลิตสินค้าและบริการ ในท้องถิ่นอำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แนวทางการคุ้มครองสิทธิของตนเองในฐานะผู้บริโภค อภิปรายระบบเศรษฐกิจแบบต่าง ๆ ยกตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นการพึ่งพาอาศัยกันและกันทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย วิเคราะห์การกระจายของทรัพยากรในโลกที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ และวิเคราะห์การแข่งขันทางการค้าในประเทศและต่างประเทศที่ส่งผลต่อคุณภาพ ปริมาณ และราคาสินค้า

เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจการจัดการทรัพยากร แนวทางการพัฒนาการผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่นอำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ ตามหลักการเศรษฐกิจพอเพียง สถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่าต่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ ตลอดจนเข้าใจความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ ละเอียดความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลกศึกษาการใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการรวบรวม วิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะและความสัมพันธ์ทางกายภาพและสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกา การก่อให้เกิดสิ่งแวดล้อมใหม่ทางสังคม อันเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติและทางสังคม แนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น และผลกระทบที่ประเทศไทยได้รับจากการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมในทวีปยุโรปและแอฟริกา

เพื่อให้ผู้เรียนใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการรวบรวม วิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะและความสัมพันธ์ทางกายภาพและสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกา วิเคราะห์การก่อให้เกิดสิ่งแวดล้อมใหม่ทางสังคม อันเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติและทางสังคม เสนอแนวทางในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สสำรวจอภิปรายประเด็นปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น และวิเคราะห์ผลกระทบที่ประเทศไทยได้รับจากการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมในทวีปยุโรปและแอฟริกา

โดยใช้กระบวนการกลุ่ม กระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ การอภิปราย การสัมภาษณ์ การสาธิต การแสดงบทบาทสมมุติ การใช้สถานการณ์จำลอง การ

เรียนรู้โดยโครงการ การปฏิบัติจริง การนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ กระบวนการสร้างความตระหนัก
กระบวนการสร้างค่านิยม และกระบวนการสร้างเจตคติ

รวมตัวชี้วัด สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน /ตัวชี้วัด ส 3.1 / 1-4 ส 3.2 / 1-4

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส 5.1 / 1-2 , ส 5.2 / 1-4

รวมทั้งหมด 14 ตัวชี้วัด

โครงสร้างรายวิชา/กำหนดการสอน

รายวิชาสังคมศึกษา ส22102 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เวลา 60 ชั่วโมง ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 1.5 หน่วยกิต

สาระเศรษฐศาสตร์

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	รหัสตัวชี้วัด / ผลการเรียนรู้	สาระสำคัญ (Key concept)	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
1	การลงทุนและ การออม	มาตรฐาน ส 3.1 ม.2/1	ความสำคัญและปัจจัยการออม	1	2
			การออมอย่างมีประสิทธิภาพ	1	2
			ความสำคัญและแหล่งที่มาของการลงทุน	1	2
			การลงทุน	1	2
2	การผลิตสินค้าและ บริการ	มาตรฐาน ส 3.1 ม.2/2	ขั้นตอนการผลิตสินค้า	1	2
			ปัจจัยในการผลิต	1	2
			หลักการผลิตสินค้าและบริการ	2	4
3	เศรษฐกิจพอเพียง กับการผลิตสินค้า และบริการ	มาตรฐาน ส 3.1 ม.2/3	หลักการและเป้าหมายของปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	1	2
			การผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่น	1	2
			เศรษฐกิจพอเพียงกับการผลิตสินค้า และบริการในท้องถิ่น	2	4
4	การคุ้มครอง ผู้บริโภค	มาตรฐาน ส 3.1 ม.2/4	สิทธิผู้บริโภค	1	2
			กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค	1	2
			การปกป้องคุ้มครองผู้บริโภค	2	4
5	ระบบเศรษฐกิจและ ความสัมพันธ์ทาง เศรษฐกิจระหว่าง ประเทศ	มาตรฐาน ส 3.2 ม.2/1	ระบบเศรษฐกิจ	2	4
			มาตรฐาน ส 3.2 ม.2/2, 3 , 4	การพึ่งพากันและการแข่งขันทางเศรษฐกิจ ในทวีปเอเชีย	2
รวม				20	40

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอนการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างสรรคนิยม (Constructivist Learning Theory) โดยให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่จากการเชื่อมโยงกับความรู้เดิม ขั้นตอนการจัดกระบวนการในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่เหมาะสม สำหรับการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้มีขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดปัญหาขั้นตอนนี้เป็นขั้นที่ผู้สอนจัดสถานการณ์ต่างๆเพื่อกระตุ้นยั่วยุให้เกิดความตื่นตัวสนใจและมองเห็นปัญหาต่างๆสามารถกำหนดสิ่งที่เป็นปัญหาอยากรู้อยากเรียนได้และเกิดความสนใจใคร่รู้ที่จะค้นหาคำตอบโดยผู้สอนอาจยกประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปัญหาขึ้นมาอภิปรายและประเด็นอภิปรายควรมีความสัมพันธ์กับเนื้อหาสาระของบทเรียนปัญหาที่กำหนดขึ้นอาจกำหนดได้โดยผู้สอนผู้เรียนหรือผู้สอนและผู้เรียนอาจช่วยกันเสนอก็ได้

2. ทำความเข้าใจกับปัญหาในขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะต้องทำความเข้าใจในปัญหาที่ต้องการเรียนซึ่งผู้เรียนจะต้องอธิบายสิ่งต่างๆที่เกี่ยวข้องกับปัญหาได้เช่น

- 2.1 ให้คำนิยามหรือความหมายของปัญหานั้น
- 2.2 อธิบายสถานการณ์ซึ่งเป็นปัญหา
- 2.3 กำหนดสิ่งที่นักเรียนไม่รู้และต้องการแสวงหาความรู้

3. ดำเนินการศึกษาค้นคว้า

3.1 อภิปรายเพื่อแสวงหาแนวทางในการศึกษาค้นคว้าอธิบายวิธีการในการแสวงหาความรู้

3.2 กำหนดวิธีการและแหล่งทรัพยากรในการค้นคว้าจัดเรียงลำดับการปฏิบัติงาน

3.3 สมาชิกในกลุ่มแบ่งหน้าที่แบ่งงานกันไปปฏิบัติอย่างอิสระผู้สอนเป็นผู้สังเกตและอำนวยความสะดวก

3.4 ดำเนินการศึกษาค้นคว้าข้อมูลอย่างอิสระและบันทึก

4. วิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้เมื่อสมาชิกในกลุ่มได้ค้นหาความรู้แล้วก็นำความรู้นั้นมาแลกเปลี่ยนความรู้ทำการอภิปรายและสังเคราะห์ความรู้ที่ได้มาว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ถูกต้องและเพียงพอที่จะนำมาใช้เป็นคำตอบหรือไม่หากข้อมูลที่ได้มายังไม่เหมาะสมกลุ่มจะต้องช่วยกันวิเคราะห์ว่าต้องการข้อมูลอะไรเพิ่มเติมและแบ่งหน้าที่ให้สมาชิกไปค้นหาข้อมูลเพิ่มเติม

5. สรุปเป็นหลักการและประเมินค่าของคำตอบ ในขั้นนี้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มสรุปผลงานของตนเองและประเมินผลงานของตนว่าข้อมูลที่ค้นคว้ามีความเหมาะสมหรือไม่มากนักเพียงใดความรู้ที่ได้มามีความลุ่มลึกและตอบคำถามหรือปัญหาที่กำหนดไว้ตอนต้นได้เพียงพอหรือไม่ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายข้อมูลที่ได้มา

6. นำเสนอและประเมินผลงานขั้นนี้ผู้เรียนจะนำข้อมูลความรู้ที่ได้มานำเสนอเป็นผลงาน โดยอาจเสนอแผนการดำเนินการของกลุ่มตั้งแต่ขั้นตอนแรกไปจนถึงขั้นตอนสุดท้ายในขั้นนี้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงผลงานของกลุ่มตนและได้มีโอกาสประเมินผลงานของกลุ่มตนเองและกลุ่มเพื่อนทั้งที่เป็น การประเมินกระบวนการทำงานและผลการทำงาน

การวัดความสามารถในการแก้ปัญหา

การแก้ปัญหานั้นมีขั้นตอนที่ใกล้เคียงกันแต่อาจมีความละเอียดแตกต่างกันตามแต่บุคคล โดยมี 4 ขั้นตอนหลัก คือ

- 1) ขั้นระบุปัญหา ความสามารถในการบอกปัญหาภายในขอบเขตที่กำหนด
- 2) ขั้นวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา ความสามารถในการบอกสาเหตุที่แท้จริงหรือสาเหตุที่เป็นไปได้ของปัญหาจากสถานการณ์ที่กำหนด
- 3) ขั้นเสนอวิธีการแก้ปัญหา ความสามารถในการหาวิธีการแก้ปัญหาให้ตรงกับสาเหตุของปัญหา
- 4) ขั้นตรวจสอบผล ความสามารถในการอภิปรายผลที่เกิดขึ้นหลังจากใช้วิธีการแก้ปัญหาว่าผลที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร

ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาสถานการณ์ที่กำหนด การแก้ปัญหาในแต่ละสถานการณ์ ควรเลือกขั้นตอนที่มีความเป็นไปได้ เหมาะสมกับบริบทต่างๆ และการแก้ด้วยตนเองทันทีทันใดนั้น จะต้องใช้ความรู้และประสบการณ์เดิมหรือมีผู้ชี้แนะ เพื่อให้สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับวัยอย่างมีประสิทธิภาพ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2

เรื่อง การผลิตสินค้าและบริการ

รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัส ส 22102

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เวลา 4 ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ตัวชี้วัด

ส 3.1 ม.2/2 อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและบริการ

สาระสำคัญ

การผลิตสินค้าและบริการให้มีประสิทธิภาพนั้น จะต้องคำนึงถึงปัจจัยการผลิต และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิต มีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมโดยนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการให้คุ้มค่ามากที่สุด

สาระการเรียนรู้

ความรู้

1. ความหมาย ความสำคัญ และหลักการผลิตสินค้าและบริการอย่างมีประสิทธิภาพ
2. การผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่น
 - เทคโนโลยีที่มีผลต่อการผลิตสินค้าและบริการ
 - หลักการผลิตกับการผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่น

ทักษะ/กระบวนการ/กระบวนการคิด

การจำแนก การให้เหตุผล การจัดระบบความคิดเป็นแผนภาพ การสรุปความรู้

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ความสามารถในการสื่อสาร
- ความสามารถในการคิด
- ความสามารถในการแก้ปัญหา
- ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

การผลิตสินค้าและบริการ

ตัวชี้วัด

ส 3.1 ม.2/2 อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและบริการ

จุดประสงค์การเรียนรู้สู่ตัวชี้วัด

1. อธิบายความหมาย ความสำคัญ และหลักการผลิตสินค้าและบริการ (K)
2. จำแนกความหมาย ความสำคัญของสินค้าและบริการ (P)
3. เห็นความสำคัญในการศึกษาเรียนรู้การผลิตสินค้าและบริการ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน (A)

สาระสำคัญ

การผลิต (Production) เป็นกระบวนการในการแปรรูปปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ให้เป็นผลผลิตสินค้าและบริการ (Goods and Services) เป็นผลที่เกิดจากการผลิตที่สนองต่อความต้องการของผู้บริโภคได้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหา (Pre-Test) เพื่อทดสอบพื้นฐานความรู้ผู้เรียนก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 2
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีกระบวนการ 6 ขั้นตอน ดังนี้
 - ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา
 - ครูให้นักเรียนดูรูปภาพ บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป ปลากระป๋อง น้ำอัดลม แคมพู สบู่ ยาสีฟัน เครื่องสำอาง เสื้อผ้า รองเท้า กระเป๋า ร้านเสริมสวย ร้านอาหาร ร้านอินเทอร์เน็ต แล้วให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์แยกประเภทของสินค้าและบริการ จากรูปภาพ
 - ขั้นที่ 2 ทำความเข้าใจปัญหา
 - ให้นักเรียนช่วยกันและอธิบายหลักการพิจารณาแยกประเภทสินค้าและบริการจากขั้นที่ 1
 - ขั้นที่ 3 ดำเนินการศึกษาค้นคว้า
 - แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม ร่วมกันศึกษาความหมายของการผลิตสินค้าและบริการ และข้อแตกต่างระหว่างสินค้าและบริการ
 - ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับการผลิต ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถาม ดังนี้

• การผลิต หมายถึงอะไร (ตัวอย่างคำตอบ กระบวนการในการแปรรูปปัจจัยต่าง ๆ ให้เป็นในรูปของสินค้าและบริการ)

• หลักการผลิตมีหลักเกณฑ์ตามความหมายของเศรษฐศาสตร์อย่างไร (ตัวอย่างคำตอบ ใช้ต้นทุนการผลิตต่ำสุด เพื่อให้สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ เป็นที่พึงพอใจของผู้บริโภค)

ขั้นที่ 4 วิเคราะห์ความรู้

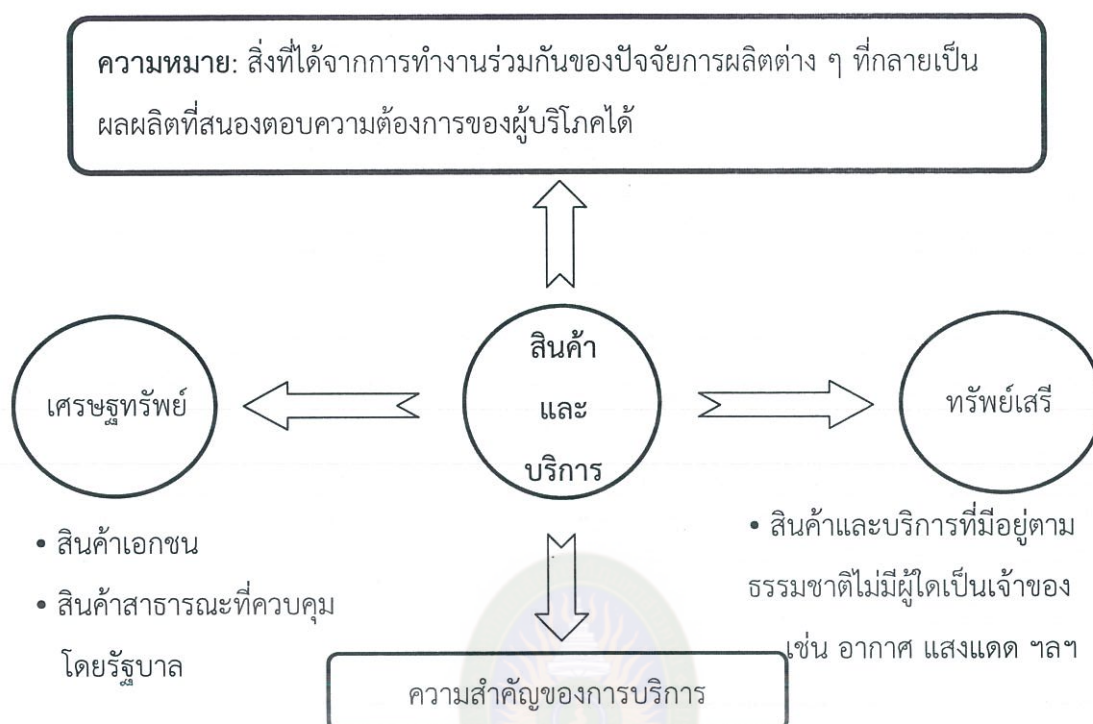
- ครูให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์หลักการของการผลิตสินค้าและบริการ
- ให้นักเรียนร่วมกันศึกษาความรู้เรื่อง สินค้าและบริการ แล้วร่วมกันสนทนาแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้

- สินค้าและบริการ หมายถึงอะไร
- สินค้าและบริการ แบ่งออกเป็นกี่ประเภท
- เศรษฐทรัพย์ หมายถึง สินค้าและบริการประเภทใด
- ทรัพย์เสรี หมายถึง สินค้าและบริการประเภทใด
- สินค้าในลักษณะใดบ้าง ที่จัดเป็นการบริการ
- การบริการมีความสำคัญในระบบเศรษฐกิจอย่างไร

ขั้นที่ 5 สรุปและประเมินของคำตอบ

- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสินค้าและบริการ บันทึกเป็นแผนภาพแบบบูรณาการ เป็นความคิดรวบยอดบนกระดาน ดังตัวอย่าง

แผนภาพแบบบูรณาการสินค้าและบริการ

1. เป็นหัวใจสำคัญในการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศ
2. เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในระบบเศรษฐกิจของประเทศ
3. เป็นแหล่งจ้างงานที่สำคัญในระบบเศรษฐกิจ
4. เป็นแหล่งทำรายได้เข้าสู่ประเทศ

- ครูอธิบายสรุปความรู้จากแผนภาพบนกระดานเพิ่มเติม
- ให้นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

การผลิต (Production) เป็นกระบวนการในการแปรรูปปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ให้เป็นผลผลิตสินค้าและบริการ (Goods and Services) เป็นผลที่เกิดจากการผลิตที่สนองต่อความต้องการของผู้บริโภคได้

ขั้นที่ 6 นำเสนอและประเมินผลงาน

- ครูให้นักเรียนประเมินผลงานของเพื่อนแต่ละกลุ่ม
- ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามท้าทาย ดังนี้

ถ้านักเรียนคิดจะเป็นผู้ผลิตสินค้าและบริการ จะผลิตอะไรที่แตกต่างจากผู้อื่น และคิดว่า จะได้รับการตอบรับจากผู้บริโภค

3. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่กำหนดให้

ความหมาย ความสำคัญ และหลักการผลิตสินค้าและบริการอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด

ส 3.1 ม.2/2 อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและบริการ

จุดประสงค์การเรียนรู้ตัวชี้วัด

1. อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ (K)
2. จำแนก และวิเคราะห์ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ (P)
4. เห็นความสำคัญในการศึกษาเรียนรู้ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิต เพื่อประโยชน์ในการนำไป

ประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตทั้งในปัจจุบันและอนาคต (A)

สาระสำคัญ

ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการประกอบด้วย ที่ดิน แรงงาน ทุน และผู้ประกอบการ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและบริการประกอบด้วย หน่วยธุรกิจและหน่วยครัวเรือน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีกระบวนการ 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา

- ครูให้นักเรียนดูข่าวเศรษฐกิจเรื่อง ราคาขายพาราตกต่ำแล้วให้นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็น โดยครูถามคำถาม ดังนี้

- 1) ทำไมราคาขายพาราถึงราคาต่ำและมีแนวโน้มว่าจะตกต่ำลงเรื่อย ๆ
- 2) ในฐานะที่นักเรียนเป็นเจ้าของสวนยางพารามีวิธีรับมือและแก้ไขปัญหายางพารา

ตกต่ำได้อย่างไร

ขั้นที่ 2 ทำความเข้าใจปัญหา

- สินค้าแต่ละชิ้นกว่าจะเป็นผลิตภัณฑ์ให้เราได้บริโภคต้องผ่านกระบวนการผลิตมาอย่างไรบ้าง

(ครูให้นักเรียนตอบคำถามตามความเข้าใจของตนเอง)

- ครูให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์และทำความเข้าใจถึงปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ จากนั้นครูอธิบายเพิ่มเติม เกี่ยวกับปัจจัยการผลิต ความสำคัญของสินค้าและบริการ

ขั้นที่ 3 ดำเนินการศึกษาค้นคว้า

- ให้นักเรียนร่วมกันศึกษาความรู้เรื่อง ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ แล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้

- ปัจจัยการผลิตคืออะไร มีชื่อเรียกอย่างอื่นอีกหรือไม่
- ปัจจัยการผลิตแบ่งออกเป็นกี่ประเภท คืออะไรบ้าง
- หลักการผลิตสินค้ามีแนวคิดเป็นหลักปฏิบัติอย่างไร
- การผลิตสินค้าและบริการให้ประสบผลสำเร็จ จะต้องคำนึงถึงปัจจัยใด

ขั้นที่ 4 วิเคราะห์ความรู้

- ให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์แนวทางในการแก้ไขปัญหาทางพาราตกต่ำ จากนั้นครูเขียนสรุปข้อมูลที่ได้บนกระดาน

- จากการแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามของนักเรียน ให้ครูและนักเรียนร่วมกันบูรณาการความรู้ เรื่อง ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ สรุปเป็นแผนภาพบนกระดาน ดังตัวอย่าง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ

ความหมาย

▪ ปัจจัยการผลิต / ทรัพยากรในการผลิต / ทรัพยากรทางเศรษฐศาสตร์ :
สิ่งจำเป็นขั้นพื้นฐานที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการต่าง ๆ

ประเภทปัจจัยการผลิต 4 ประเภท

1. ที่ดิน ในทางเศรษฐศาสตร์ หมายถึง พื้นดินและหมายรวมถึงทรัพยากรธรรมชาติที่ติดอยู่กับพื้นดินบริเวณนั้น
2. แรงงาน หมายถึง กำลังกายและกำลังความคิดสติปัญญาของคนที่นำมาใช้ในการผลิต
3. ทุน หมายถึง เงินทุนที่นำไปใช้ซื้อวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักรต่าง ๆ รวมถึงสิ่งที่สร้างขึ้นมาเพื่อใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ เช่น โรงงาน คลัง
4. การประกอบการ หมายถึง การบริหารจัดการเพื่อนำที่ดิน แรงงาน และทุน มาผ่านกระบวนการผลิต ทำให้เกิดเป็นสินค้าและบริการต่าง ๆ

แนวคิดในการผลิตสินค้าและบริการ

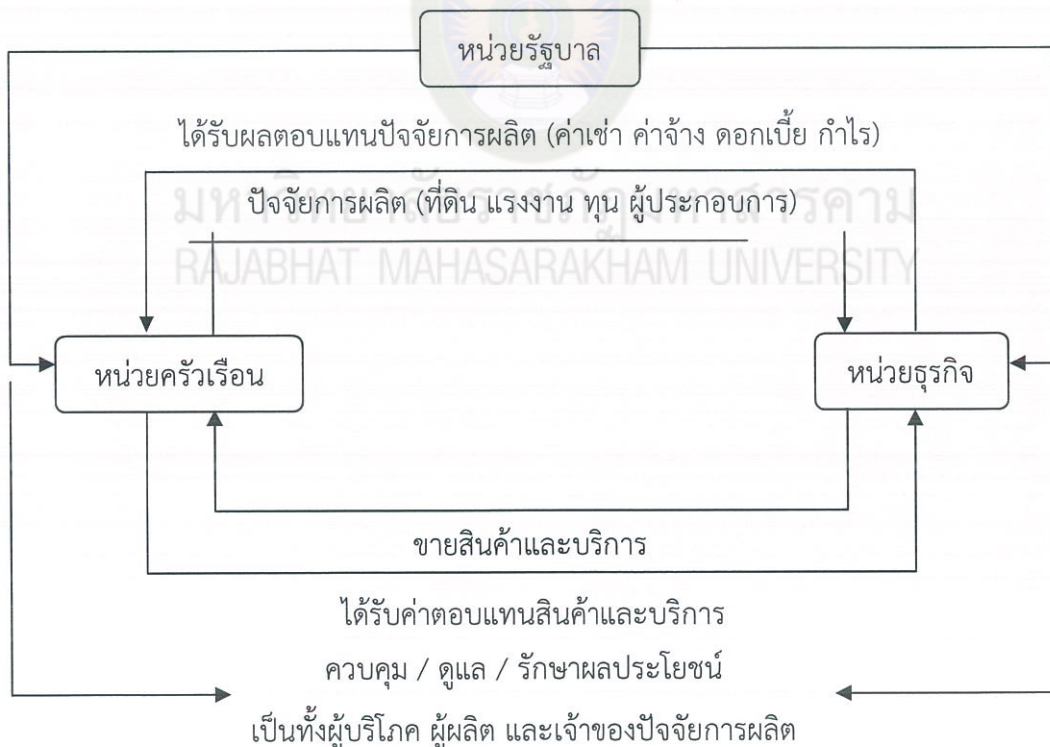
- จะนำทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด มาผลิตเป็นสินค้าและบริการอะไร
- จะผลิตสินค้าและบริการนั้นอย่างไร
- จะจัดสรรหรือขายสินค้าและบริการให้แก่ใคร

ปัจจัยที่ต้องคำนึงถึงในการผลิต

- คุณภาพสินค้าและบริการ
- ความต้องการ / ความพึงพอใจของผู้บริโภค
- ต้นทุนการผลิต
- เทคโนโลยีการผลิต
- คุณธรรม ฯลฯ

ขั้นที่ 5 สรุปและประเมินค่าของคำตอบ

- ให้นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้ดังนี้ปัญหาที่ยางพาราตกต่ำเพราะมีการปลูกยางพาราเยอะเกินไป เกษตรกรเป็นขั้นตอนการผลิตขั้นปฐมภูมิ
- ให้นักเรียนศึกษาความรู้เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและบริการ โดยร่วมกันศึกษาบทบาทหน้าที่ของหน่วยเศรษฐกิจ ดังต่อไปนี้
 - หน่วยธุรกิจ
 - หน่วยครัวเรือน
 - หน่วยรัฐบาล
- ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 5 กลุ่ม ช่วยกันสรุปวงจรบทบาทหน่วยเศรษฐกิจที่เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและบริการ กลุ่มละ 1 หน่วยเศรษฐกิจ โดยการจับสลากหัวข้อในข้อ 4 แล้วศึกษาสรุปความรู้นำเสนอหน้าชั้นเรียน
- จบการนำเสนอของกิจกรรมกลุ่ม ครูและนักเรียนร่วมกันบูรณาการความรู้ สรุปเป็นแผนภาพบนกระดาน ดังตัวอย่าง

แผนภาพวงจรเศรษฐกิจขั้นมูลฐาน

- ครูอธิบายสรุปความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและบริการ ดังนี้

นอกจากปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและบริการแล้ว ยังมีปัจจัยที่ไม่ใช่ปัจจัยทางเศรษฐกิจ คือ ทัศนคติ ค่านิยมทางสังคม ประเพณี วัฒนธรรม การเมือง และนโยบายของประเทศ ซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการผลิตสินค้าและบริการ

- ให้นักเรียนร่วมกันศึกษา หลักการผลิตสินค้าและบริการอย่างมีคุณภาพ โดยครูให้นักเรียนร่วมกันเสนอหลักการ แล้วสรุปเป็นความรู้ร่วมกันเป็นแผนภาพบนกระดาน ดังตัวอย่าง

ขั้นที่ 6 นำเสนอละประเมินผลงาน

- ครูให้นักเรียนประเมินผลงานของเพื่อนแต่ละกลุ่ม

- ให้นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการประกอบด้วย ที่ดิน แรงงาน ทุน และผู้ประกอบการ
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและบริการประกอบด้วย หน่วยธุรกิจและหน่วยครัวเรือน

- ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นโดยครูใช้คำถามท้าทาย ดังนี้

ในการที่ผู้ผลิตจะผลิตสินค้าหรือบริการประเภทใด ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตและบริการที่ต้องคำนึงถึงคืออะไรบ้าง

การผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่น

ตัวชี้วัด

ส 3.1 ม.2/2 อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและบริการ

จุดประสงค์การเรียนรู้ตัวชี้วัด

1. ยกตัวอย่างการผลิตสินค้าในท้องถิ่น (K)
2. จำแนก วิเคราะห์ปัญหาที่เกิดจากการผลิตสินค้าในท้องถิ่น (P)
3. วิเคราะห์สรุปแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการผลิตสินค้าในท้องถิ่น (P)
4. มีความสนใจศึกษาเรียนรู้กระบวนการผลิตสินค้า เพื่อประโยชน์ในการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน (A)

สาระสำคัญ

การผลิตสินค้าในแต่ละท้องถิ่นมีความแตกต่างกันตามความหลากหลายของทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น จึงทำให้เกิดสินค้าและบริการที่มีลักษณะเฉพาะของท้องถิ่น

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีกระบวนการ 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา

- ครูให้นักเรียนดูรูปผ้าไหมแพรวา ของบ้านโนน อำเภอดำรง จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่กำหนดราคาต่างๆ กัน แล้วพิจารณาว่ามีปัจจัยใดที่ส่งผลต่อราคา

ขั้นที่ 2 ขั้นทำความเข้าใจปัญหา

- ครูให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ศึกษาและทำความเข้าใจว่าทำไมราคาของผ้าไหมแพรวาถึงมีราคาสูง(ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นโดยอิสระตามความคิดและประสบการณ์ของตนเอง)

ขั้นที่ 3 ดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 5 กลุ่ม แล้วค้นคว้าและร่วมกันสรุปวิเคราะห์พร้อมนำเสนออภิปรายหน้าชั้น

- วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตผ้าไหมแพรวา
- ลักษณะกระบวนการผลิตผ้าไหมแพรวา
- ปัญหาในการผลิตผ้าไหมแพรวา
- วิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหา

ขั้นที่ 4 ขั้นวิเคราะห์ความรู้

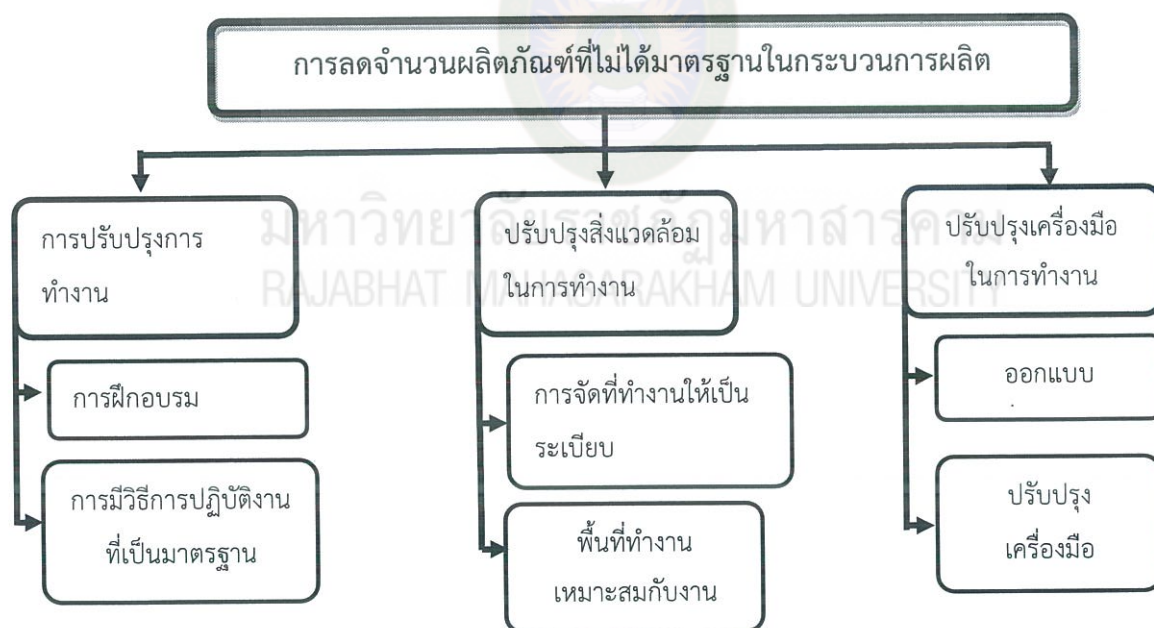
ครูให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์แนวทางในการลดราคาของผ้าไหมแพรวาลงจากนั้นครูเขียนสรุปข้อมูลลงกระดาน

ขั้นที่ 5 สรุปและประเมินค่าของคำตอบ

- ให้นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้ดังนี้ สาเหตุที่ราคาผ้าไหมแพรวาที่มีราคาสูง เพราะเป็นสินค้าประจำท้องถิ่นที่มีชื่อเสียงดังไกลไปทั่วโลกมีเอกลักษณ์ความวิจิตรบรรจงและที่สำคัญกระบวนการผลิตต้องใช้มือแทนเครื่องจักรและที่มีความยากซับซ้อนและต้องอาศัยฝีมือเป็นอย่างมากจึงทำให้ผ้าไหมแพรวามีราคาสูงกว่าเสื้อผ้าในท้องถิ่นอื่นๆ

- ครูคัดเลือกผู้แทนนักเรียนออกนำเสนอความรู้หน้าชั้นเรียนจำนวน 4 คนตามหัวข้อที่ 2 คนละ 1 หัวข้อ และครูอธิบายสรุปเพิ่มเติม

- ครูนำแผนภาพวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาผลิตภัณฑ์ การผลิตสินค้าในท้องถิ่นที่ไม่ได้มาตรฐานในกระบวนการผลิตมาให้นักเรียนร่วมกันศึกษาวิเคราะห์เพิ่มเติม ดังตัวอย่าง

- ครูให้นักเรียนสำรวจสินค้าและบริการในท้องถิ่นของตนเอง โดยให้นักเรียนศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลลงในแผนภาพที่ครูกำหนดให้ ดังตัวอย่าง

ชื่อสินค้า

วัตถุดิบที่ใช้ผลิตสินค้า

1. _____
2. _____
3. _____

กระบวนการผลิต

ปัญหาที่พบในการผลิต	วิเคราะห์แนวทางการแก้ปัญหา
<p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>

- ครูตรวจสอบผลสำรวจของนักเรียน แล้วคัดเลือกผลการสำรวจที่ดีที่สุด 5 ตัวอย่าง
 ดัดแสดงที่ป้ายนิเทศ ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นและวิจารณ์ร่วมกัน

ขั้นที่ 6 นำเสนอและประเมินผลงาน

- ครูให้นักเรียนประเมินผลงานของเพื่อนแต่ละกลุ่ม
- ให้นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

การผลิตสินค้าในแต่ละท้องถิ่นมีความแตกต่างกันตามความหลากหลายของ
 ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น จึงทำให้เกิดสินค้าและบริการที่มีลักษณะเฉพาะของท้องถิ่น

- ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นโดยใช้คำถามท้าทาย ดังนี้

นักเรียนคิดว่าทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นของตนเอง เหมาะกับการผลิตสินค้าและ
 บริการประเภทใด เพราะเหตุผลใด

2. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่กำหนดให้

การผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่น

ตัวชี้วัด

ส 3.1 ม.2/2 อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและบริการ

จุดประสงค์การเรียนรู้ผู้ตัวชี้วัด

1. อธิบายเทคโนโลยีที่มีผลต่อการผลิตสินค้าและบริการ (K)
2. อธิบายหลักการผลิตกับการผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่น (K)
3. ศึกษาวิเคราะห์การใช้เทคโนโลยีกับหลักการผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่น (P)
4. สนใจศึกษาเรียนรู้การผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลมาใช้ให้เกิดประโยชน์

กับการดำเนินชีวิตประจำวัน (A)

สาระสำคัญ

เทคโนโลยีมีความสำคัญต่อการนำมาประยุกต์ใช้ในการผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่น เพื่อนำทรัพยากรมาผลิตเป็นสินค้าและบริการให้สำเร็จประโยชน์สูงสุด

หลักการผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่น ต้องมีความสอดคล้องกับเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเอง

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีกระบวนการ 6 ขั้นตอน ดังนี้
ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา

- ครูเขียนคำว่าเทคโนโลยีในรูปบัตรคำบนกระดาน ให้นักเรียนช่วยกันสรุปความหมาย และแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถาม ดังนี้

- เทคโนโลยีหมายถึงอะไร และมีคำใดบ้างที่เป็นความหมายเดียวกันกับเทคโนโลยี
- เทคโนโลยีมีผลต่อสังคมอย่างไรบ้าง

จากนั้น ครูอธิบายสรุปเป็นความรู้เพิ่มเติม ดังนี้

เทคโนโลยี หรือ ประยุกต์วิทยา หรือ เทคนิควิทยา หมายถึง การนำความรู้ทางธรรมชาติ-วิทยาและต่อเนื่องมาตั้งวิทยาศาสตร์ มาเป็นวิธีการปฏิบัติและประยุกต์ใช้เพื่อช่วยในการทำงานหรือแก้ปัญหาต่าง ๆ อันก่อให้เกิดวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักร แม้กระทั่งองค์ความรู้นามธรรมเช่น ระบบหรือกระบวนการต่าง ๆ เพื่อให้การดำรงชีวิตของมนุษย์ง่ายและสะดวกยิ่งขึ้น

เทคโนโลยีก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคมและในพื้นที่ที่มีเทคโนโลยีเข้าไปเกี่ยวข้องในหลายรูปแบบ เทคโนโลยีช่วยให้สังคมเกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจในหลาย ๆ ขั้นตอนของการผลิตโดยใช้เทคโนโลยีได้ก่อให้เกิดผลผลิตที่เรียกว่าผลภาวะ เกิดการสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติและเป็นการทำลายสิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีมีหลาย ๆ อย่างที่ถูกนำมาใช้มีผลต่อค่านิยมและวัฒนธรรมของสังคม เมื่อมีเทคโนโลยีใหม่ ๆ เกิดขึ้นก็มักจะถูกตั้งคำถามทางจริยธรรม

ขั้นที่ 2 ขั้นทำความเข้าใจปัญหา

- ให้นักเรียนศึกษาความรู้เรื่อง เทคโนโลยีที่มีผลต่อการผลิตสินค้าและบริการแล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็นโดยครูใช้คำถาม ดังนี้

- ปัจจุบันเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในการผลิตสินค้าและบริการอย่างไร
- สาขการผลิตใดบ้างที่ใช้เทคโนโลยีมาผลิตสินค้าและบริการมากที่สุด
- สาขาอาชีพใดที่เทคโนโลยียังมีบทบาทน้อยสำหรับสังคมไทย

ขั้นที่ 3 ดำเนินการศึกษาค้นคว้า

- ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่มจับสลากคำถาม แล้วนำไปศึกษาวิเคราะห์ สรุปความรู้ นำเสนออภิปรายหน้าชั้นเรียน

- จบการนำเสนอกิจกรรมกลุ่ม ครูอธิบายสรุปบทบาทของเทคโนโลยีที่มีผลต่อการผลิตสินค้าและบริการในภาคส่วนต่าง ๆ เพิ่มเติม ดังนี้

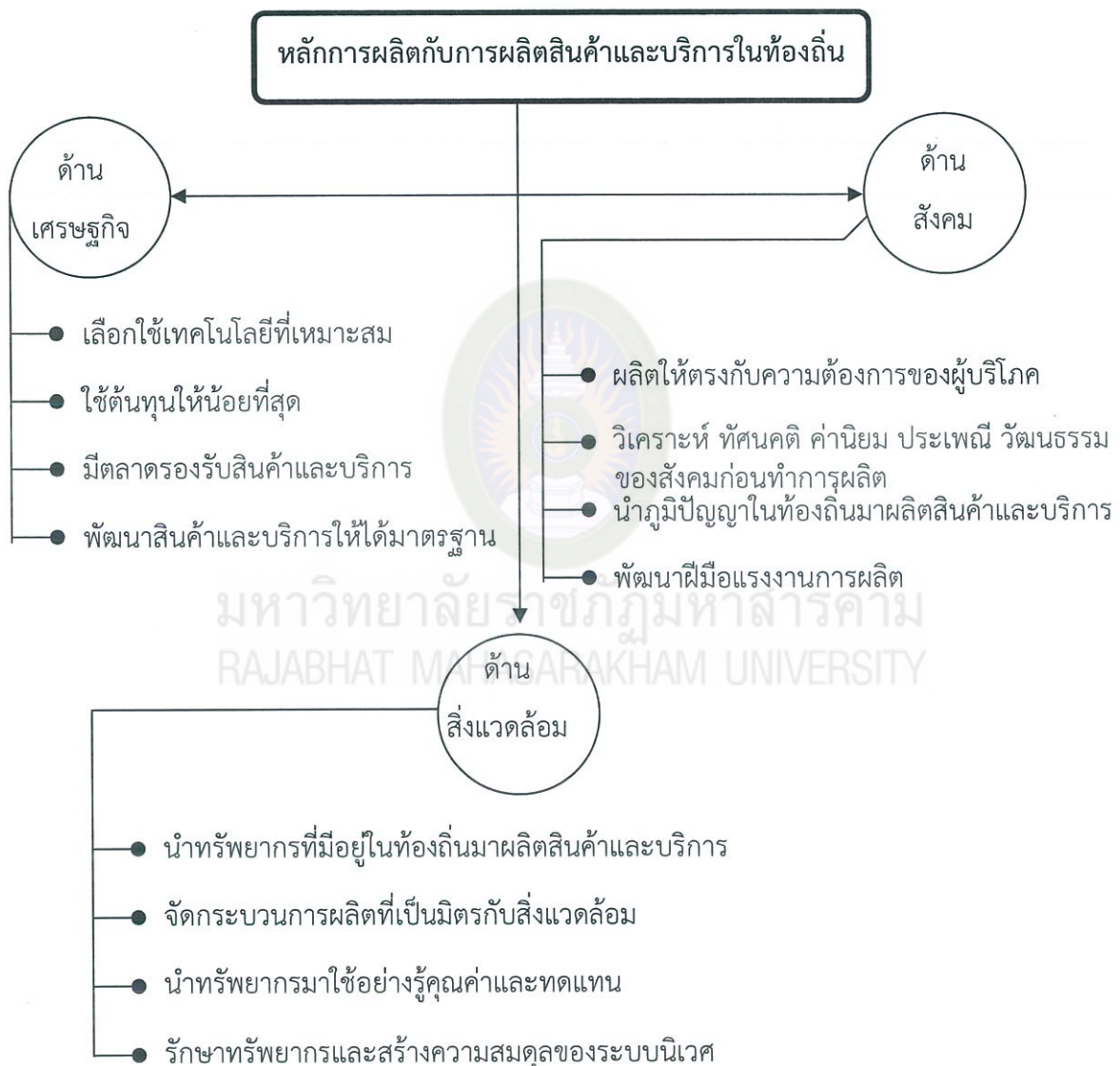
ยุคปัจจุบัน เป็นยุคของการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจ เป็นยุคของเทคโนโลยีประเทศใดที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีย่อมได้เปรียบกว่าประเทศที่ด้อยเทคโนโลยี ซึ่งสามารถเป็นผู้กำหนดบทบาททางเศรษฐกิจของโลกได้อย่างประเทศสหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น เป็นต้น

- ให้นักเรียนศึกษาความรู้เรื่อง หลักการผลิตกับการผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่น โดยครูกำหนดให้นักเรียนร่วมกันศึกษาวิเคราะห์ความสอดคล้องการผลิตตามหัวข้อ ดังนี้

- ด้านเศรษฐกิจ
- ด้านสังคม
- ด้านสิ่งแวดล้อม

ขั้นที่ 4 ขั้นวิเคราะห์ความรู้

- ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มจับสลากหัวข้อ แล้วสรุปวิเคราะห์หลักการผลิตที่สอดคล้องกับหัวข้อที่กลุ่มตนเองได้รับออกนำเสนอเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้กันหน้าชั้นเรียน
- จบการนำเสนองานกลุ่ม ครูและนักเรียนร่วมกันบูรณาการสรุปความรู้เป็นแผนภาพบนกระดาน ดังตัวอย่าง

ขั้นที่ 5 สรุปและประเมินค่าของคำตอบ

- ให้นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

เทคโนโลยีมีความสำคัญต่อการนำมาประยุกต์ใช้ในการผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่น เพื่อนำทรัพยากรมาผลิตเป็นสินค้าและบริการให้สำเร็จประโยชน์สูงสุด

หลักการผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่น ต้องมีความสอดคล้องกับเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเอง

ขั้นที่ 6 นำเสนอและประเมินผลงาน

- ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นโดยครูใช้คำถามท้าทาย ดังนี้

สิ่งใดมีคุณอนันต์สิ่งนั้นก็ย่อมมีโทษมหันต์เช่นเดียวกัน ให้นักเรียนวิเคราะห์นิยามของเทคโนโลยีว่าเป็นดังคำกล่าวนี้หรือไม่

2. ให้นักเรียนทำใบงานที่ 2 การผลิตสินค้าและบริการ
3. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่กำหนดให้
4. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-Test) เพื่อประเมินผลการเรียนหน่วยการ

เรียนรู้ที่ 2

สื่อการเรียนรู้

1. ตัวอย่างสินค้า
2. ภาพตัวอย่างสินค้าในท้องถิ่น
3. ป้ายนิเทศ
4. ใบงาน

การประเมินผล

ใบงานที่ 2 เรื่อง การผลิตสินค้าและบริการ

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคะแนน			
	4 (10 คะแนน)	3 (9 คะแนน)	2 (7-8คะแนน)	1 (5-6 คะแนน)
อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ	อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ	อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ	อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ	อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตและหลักการ	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตและหลักการ	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตและหลักการ	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตและหลักการ	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตและหลักการ
การผลิตและหลักการ	การผลิตและหลักการ	การผลิตและหลักการ	การผลิตและหลักการ	การผลิตและหลักการ
ผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่น	ผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่น	ผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่นได้ มีการ	ผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่น ได้	ผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่นได้ แต่ยังไม่
บริการในท้องถิ่น	ได้สัมพันธ์กัน มีการเชื่อมโยงข้อมูลให้เห็นเป็นภาพรวม จำแนกข้อมูลได้สัมพันธ์กับหลักการและเหตุผล	จำแนกข้อมูล แสดงถึงความสัมพันธ์กับตนเอง	สอดคล้องกับข้อมูล มีการยกตัวอย่างเพิ่มเติม อธิบายให้อ่านเข้าใจง่าย	สอดคล้องกับข้อมูล และไม่มีสารสับสน ข้อมูลใหม่มานำเสนอเพิ่มเติม เขียนอธิบายตามข้อมูลเดิม
แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์กับตนเองและผู้อื่น				

แบบทดสอบหน่วยย่อยที่ 1
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การผลิตสินค้าและบริการ

ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้อง

1. ข้อใดคือผลสัมฤทธิ์ที่เกิดจากการผลิตในขั้นตอนสุดท้าย
 - ก. สินค้าและบริการ
 - ข. แรงงาน
 - ค. ผู้ประกอบการ
 - ง. ที่ดิน

2. สินค้าและบริการในข้อใดแตกต่างไปจากพวก
 - ก. การสื่อสาร
 - ข. รองเท้า กระเป๋า เสื้อผ้า
 - ค. การท่องเที่ยว
 - ง. การธนาคาร

3. ข้อใดเป็นปัจจัยของการผลิตสินค้าและบริการ
 - ก. วัตถุดิบ แรงงาน เงิน ผู้ประกอบการ
 - ข. วัตถุดิบ โรงงาน แรงงาน ผู้ประกอบการ
 - ค. ที่ดิน แรงงาน ทุน ผู้ประกอบการ
 - ง. ที่ดิน โรงงาน วัตถุดิบ ผู้ประกอบการ

4. วงจรเศรษฐกิจขั้นมูลฐานในข้อใดที่มีหน้าที่ ไม่ สัมพันธ์กัน
 - ก. หน่วยครัวเรือน : ผู้บริโภค และเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต
 - ข. หน่วยธุรกิจ : ผู้ขายสินค้าและบริการ ผู้ผลิต
 - ค. หน่วยรัฐบาล : ผู้บริโภค ผู้ผลิต และเจ้าของปัจจัยการผลิต
 - ง. หน่วยเอกชน : ที่ดิน ทุน แรงงาน ผู้ประกอบการ

5. ปัจจัยในข้อใดที่ ไม่ใช่ ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ควรนำมาพิจารณาในการผลิตสินค้าและบริการ
 - ก. ตลาดสินค้า
 - ข. แหล่งเงินทุน
 - ค. สถานที่ประกอบการ
 - ง. ทักษะคนดี ค่านิยม วัฒนธรรมของผู้บริโภค

6. กระบวนการทำงานขาดขั้นตอนนำไปสู่การประกอบชิ้นงานที่ผิดพลาด เพราะขาดทักษะการทำงาน ถ้านักเรียนเป็นผู้ประกอบการจะแก้ปัญหานี้ให้ตรงจุดมากที่สุด ตามข้อใด

- ก. ปรับผังโรงงานใหม่ให้เหมาะกับการทำงาน
- ข. ฝึกอบรมพัฒนาทักษะการทำงานให้กับพนักงานให้เข้าใจขั้นตอนการผลิต
- ค. ปรับปรุงเครื่องมือที่มีอยู่เดิมให้ทันสมัยเหมาะกับการใช้ผลิตชิ้นงาน
- ง. นำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ในกระบวนการผลิตแทนการใช้แรงงาน

7. การนำเอาความรู้ทางธรรมชาติวิทยา และต่อเนืองมาถึงวิทยาศาสตร์มาใช้ให้เกิดประโยชน์ ในการพัฒนาองค์ความรู้ต่าง ๆ เพื่อผลิตสินค้าและบริการ เป็นความหมายที่กล่าวถึงสิ่งใด

- ก. เทคโนโลยี
- ข. ทักษะการทำงาน
- ค. กระบวนการผลิต
- ง. ระบบการตลาด

8. ภาคการผลิตสินค้าและบริการของไทยในภาคส่วนใดที่เทคโนโลยีมีบทบาทน้อยที่สุด

- ก. อุตสาหกรรม
- ข. การสื่อสารโทรคมนาคม
- ค. การเกษตร
- ง. การท่องเที่ยว

9. การผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่นในข้อใดที่สอดคล้องกับหลักการทางสังคมมากที่สุด

- ก. การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้
- ข. การผลิตที่ใช้ต้นทุนต่ำแต่สินค้ามีคุณภาพ
- ค. การนำองค์ความรู้ภูมิปัญญาของท้องถิ่นมาใช้
- ง. การสร้างนวัตกรรมใหม่เพื่อแข่งขันทางการตลาด

10. หลักการใดที่ต้องคำนึงถึงมากที่สุดในการผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่น

- ก. ด้านเศรษฐกิจ
- ข. ด้านสังคม
- ค. ด้านสิ่งแวดล้อม
- ง. ถูกทุกข้อ

เฉลยแบบทดสอบหน่วยย่อยที่ 1
เรื่อง การผลิตสินค้าและบริการ

1	ก
2	ข
3	ค
4	ง
5	ง
6	ข
7	ก
8	ค
9	ค
10	ง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

.....

ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ลงชื่อ..... (ผู้บันทึก)

(นางมลวิมลย์ เทียบจันทิก)

____/____/____

ข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษา/หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

____/____/____

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การผลิตสินค้าและบริการ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

คำชี้แจง - แบบทดสอบเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก 1 คำตอบ

- ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดแล้วทำเครื่องหมายกากบาทลงในกระดาษคำตอบ

- แบบทดสอบมีจำนวน 30 ข้อ 15 คะแนน ใช้เวลา 30 นาที

เนื้อหา	มาตรฐานและตัวชี้วัด	จำนวนข้อสอบ
1. ขั้นตอนการผลิตสินค้า	มาตรฐาน ส 3.1ม.2/2	3
2. ปัจจัยในการผลิต	มาตรฐาน ส 3.1ม.2/2	3
3. หลักการผลิตสินค้าและบริการ	มาตรฐาน ส 3.1ม.2/2	4
4. หลักการและเป้าหมายของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	มาตรฐาน ส 3.1ม.2/3	3
5. การผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่น	มาตรฐาน ส 3.2ม.2/3	3
6. เศรษฐกิจพอเพียงกับการผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่น	มาตรฐาน ส 3.2ม.2/3	4
7. สิทธิผู้บริโภค	มาตรฐาน ส 3.2ม.2/4	3
8. กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค	มาตรฐาน ส 3.2ม.2/4	3
9. การปกป้องคุ้มครองผู้บริโภค	มาตรฐาน ส 3.2ม.2/4	4
รวม		30

1. สินค้าและบริการในข้อใด แตกต่างไปจากพวก

ก. การสื่อสาร

ข. รองเท้า กระเป๋าเสื้อผ้า

ค. การท่องเที่ยว

ง. การธนาคาร

2. ข้อใดเป็นการผลิตขั้นทุติยภูมิ

ก. การเลี้ยงสัตว์

ข. การทำประมง

ค. ร้านค้าสะดวกซื้อ

ง. โรงงานทำปลากระป๋อง

3. ข้อใดคือผลสัมฤทธิ์ที่เกิดจากการผลิตในขั้นตอนสุดท้าย

ก. สินค้าและบริการ

ข. แรงงาน

ค. ผู้ประกอบการ

ง. ที่ดิน

4. ข้อใดจัดเป็นองค์ประกอบของปัจจัยการผลิต

ก. ที่ดิน ผู้ผลิต แรงงาน สถานที่

ข. เงิน อาคารสถานที่ เครื่องจักร ผู้ผลิต

ค. ที่ดิน เงิน อาคารสถานที่ ผู้ดำเนินการ

ง. ที่ดิน แรงงาน ทุน การประกอบการ

18. นายดำกับครอบครัวช่วยกันทำสวนผลไม้ เมื่อมีกำไรเขาจะซื้อที่ดินขยายการทำสวนเพิ่มไปที่ละน้อยตามเงินทุนที่เขาพอมือ การกระทำของนายดำสอดคล้องกับเรื่องใด

- ก. ความพอดี
- ข. ความพยายาม
- ค. ความประหยัด
- ง. ความพอประมาณ

19. สวนผลไม้ของนายดำมีผลไม้หมุนเวียนออกสู่ตลาดตลอดปี เนื่องจากนายดำปลูกผลไม้หลายชนิด แต่ละชนิดจะออกผลในเวลาต่างกัน สมาชิกในครอบครัวจึงมีงานทำตลอดปี และมีรายได้สม่ำเสมอ การกระทำของนายดำสอดคล้องกับข้อใด

- ก. ความรอบรู้ คุณธรรม
- ข. ความรอบรู้ ความมีเหตุผล
- ค. ความเอาใจใส่ ความพยายาม
- ง. ความอดทน ความขยันหมั่นเพียร

20. กลุ่มแม่บ้านชุมชนดอนตูมได้ร่วมกันผลิตแชมพูสมุนไพร โดยนำสมุนไพรจากบริเวณป่ารอบชุมชนมาใช้ในการผลิตตามภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ถ่ายทอดกันมาอย่างมีคุณภาพและผลิตตามกำลังความสามารถของสมาชิก ดังนั้นจึงมีแชมพูสมุนไพรที่เป็นที่นิยมของคนในชุมชนใกล้เคียงการกระทำของกลุ่มแม่บ้าน สอดคล้องกับข้อใด

- ก. ความรอบรู้ ความพอประมาณ ความมีเหตุผลมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี มีคุณธรรม
- ข. ความพอประมาณ ความรอบรู้ มีคุณธรรมความสามัคคี
- ค. ความรอบรู้ ความพยายาม ความอดทน ความสามัคคี
- ง. ความอดทน ความสามัคคี ความซื่อสัตย์

21. ข้อใดเป็นพฤติกรรมที่ถูกต้องในการเลือกบริโภคสินค้าและบริการ

- ก. เลือกซื้อตามความพอใจของตนเท่านั้น
- ข. เลือกซื้อสินค้าและบริการที่ใช้ได้ง่ายและสะดวก
- ค. เลือกซื้อสินค้าและบริการภายในงบประมาณที่มีอยู่
- ง. เลือกซื้อสินค้าที่มียี่ห้อเท่านั้น เพราะจะใช้ได้ทนทาน

22. เหตุใดจึงต้องมีการคุ้มครองผู้บริโภค

- ก. เพื่อให้ผู้บริโภคมีโอกาสซื้อสินค้าในราคาถูก
- ข. เพื่อให้ผู้บริโภคได้รับความพอใจในการบริโภค
- ค. เพื่อให้ผู้บริโภคได้รับความปลอดภัยในการบริโภค
- ง. เพื่อให้ผู้บริโภคมีโอกาสเลือกสินค้าตามที่ต้องการ

23. ถ้าพบร้านค้ากักตุนสินค้าและไม่ติดป้ายราคา ควรร้องเรียนหน่วยงานใด
- กรมการค้าภายใน
 - กรมสรรพสามิต
 - กรมสรรพากร
 - กรมทะเบียนการค้า
24. หน่วยงานใดที่มีหน้าที่รับผิดชอบตามกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคโดยตรงเมื่อผู้บริโภคถูกละเมิดสิทธิ
- กระทรวงพาณิชย์
 - กระทรวงมหาดไทย
 - กระทรวงยุติธรรม
 - สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค
25. การติดฉลากแสดงสินค้าเป็นมาตรการคุ้มครองผู้บริโภคตามกฎหมายในข้อใด
- สิทธิที่จะมีอิสระในการเลือกหาสินค้าหรือบริการ
 - สิทธิที่จะได้รับความเป็นธรรมในการทำสัญญา
 - สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาและชดเชยความเสียหาย
 - สิทธิที่จะได้รับข่าวสารรวมทั้งคำพรรณนาคุณภาพที่ถูกต้องและเพียงพอเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ
26. สิทธิของบุคคลซึ่งเป็นผู้บริโภคย่อมได้รับความคุ้มครองตามที่กฎหมายบัญญัติ ที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญตรงกับความหมายในข้อใด
- ผู้บริโภค
 - ผู้ประกอบการ
 - สิทธิของผู้บริโภค
 - การคุ้มครองผู้บริโภค
27. มาตรการใดเป็นมาตรการในการแก้ปัญหาหลังจากการซื้อขายสินค้าและบริการ
- การกำหนดและควบคุมมาตรฐานสินค้า
 - การชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ผู้บริโภค
 - การกำหนดมาตรฐานของสัญญาที่เป็นธรรม
 - การกำหนดมาตรการกำกับดูแลการขายและบริการ

28. การกำหนดควบคุมมาตรฐานสินค้าข้อกำหนดในทางการค้า การขอความร่วมมือ การให้ความรู้ ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจในการเลือกซื้อสินค้าและบริการ เป็นมาตรการ การคุ้มครองผู้บริโภคตามข้อใด

- ก. มาตรการที่มีลักษณะป้องกัน
- ข. มาตรการที่เกี่ยวข้องกับสินค้า
- ค. มาตรการในการแก้ปัญหา
- ง. มาตรการส่งเสริมสิทธิของผู้บริโภค

29. ข้อใดเป็นการรักษาสิทธิเบื้องต้นของตนเองในการบริโภคสินค้าและบริการ

- ก. ตรวจสอบและอ่านฉลากสินค้าก่อนซื้อ
- ข. เก็บหลักฐานต่าง ๆ เมื่อถูกละเมิดสิทธิ
- ค. ดำเนินการร้องเรียนต่อเจ้าหน้าที่
- ง. เรียกร้องค่าเสียหายที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ

30. เพราะเหตุใดจึงต้องมีหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเข้ามาคุ้มครองผู้บริโภค

- ก. เพื่อให้มีบทลงโทษต่อผู้ที่กระทำผิดอย่างรุนแรง
- ข. เพื่อสร้างความเป็นธรรมในการบริโภค
- ค. เพื่อให้สามารถซื้อสินค้าและบริการได้ในราคาถูก
- ง. เพื่อให้หน่วยงานรับผิดชอบในการชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้บริโภค

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การผลิตสินค้าและบริการ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

1.	ข	16.	ง
2.	ก	17.	ข
3.	ก	18.	ง
4.	ง	19.	ข
5.	ก	20.	ก
6.	ง	21.	ค
7.	ค	22.	ค
8.	ก	23.	ง
9.	ก	24.	ง
10.	ข	25.	ง
11.	ง	26.	ง
12.	ก	27.	ข
13.	ง	28.	ง
14.	ข	29.	ก
15.	ข	30.	ข

แบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหา

รายวิชาสังคมศึกษา 3 รหัสวิชา ส22102 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สาระเศรษฐศาสตร์

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านบทความตามสถานการณ์ที่กำหนดให้แล้วตอบคำถามแต่ละข้อซึ่งเป็นการตอบในประเด็นปัญหาเดียวกันในแต่ละสถานการณ์ โดยเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วทำเครื่องหมายกากบาทลงในกระดาษคำตอบ

สถานการณ์ที่ 1

“ผลกระทบภัยแล้ง ฤดูราคาไข่ไก่ ปรับเพิ่มฟองละ 10 สต.”

ราคาไข่ไก่หลายยุคหลายสมัยใช้เป็นตัวชี้วัดภาวะเศรษฐกิจได้ ล่าสุดราคาตกต่ำในรอบ 5 ปี จากการสำรวจราคาขายปลีกไข่ไก่ที่ย่านตลาดคลองเตย พบว่า ราคาลดลงต่ำกว่าฟองละ 4 บาท ยกเว้นไข่เบอร์ 0 หรือใหญ่สุด ที่ประชาชนนิยมบริโภค เช่น เบอร์ 2 อยู่ที่ฟองละ 3.90 บาท เบอร์ 3 อยู่ที่ฟองละ 3.50 บาท เบอร์ 4 ฟองละ 3.20 บาท พ่อค้าบอกเป็นเสียงเดียวกันว่า ราคาลดลงต่อเนื่องมา 2-3 เดือนแล้ว แต่เดือนนี้ลดลงมากที่สุด ขณะที่ผู้บริโภคก็ลดปริมาณการซื้อ เพราะส่วนใหญ่หันไปซื้อจากห้างสรรพสินค้าแทน ซึ่งขณะนี้ลดแลกแจกแถม ซื่อ 1 แพ็ค แกรม 1 แพ็ค (แพ็คละ 10 ใบ)

ด้านกรมปศุสัตว์ รายงานว่าสถานการณ์ราคาไข่ไก่ขณะนี้ถือว่าต่ำกว่าต้นทุนมาก หรือ ตกต่ำในรอบ 5 ปี ล้นตลาดถึงวันละ 1.3 ล้านฟอง จากปัจจุบันบริโภควันละ 40.4 ล้านฟอง ไข่คละหน้าฟาร์มอยู่แค่เพียงฟองละ 2 บาท ขณะที่ต้นทุนเฉลี่ยอยู่ที่ฟองละ 2.85 บาท นอกจากสภาพอากาศที่หนาวเย็นทำให้ไก่ออกไข่ไม่มาก สาเหตุสำคัญเป็นเพราะที่ผ่านมารัฐบาลอนุมัติให้นำเข้าพ่อแม่พันธุ์แบบเสรี

สำหรับการแก้ไขราคาตกต่ำนั้น กรมปศุสัตว์จะเสนอ 3 มาตรการ ให้คณะกรรมการนโยบายพัฒนาไก่ไข่และผลิตภัณฑ์ หรือเอ็กบอร์ดพิจารณาในสัปดาห์หน้า โดยจะส่งออกไข่ไก่ไปยังต่างประเทศจำนวน 1 ล้านฟอง ช่วง 3 เดือนข้างหน้า ซึ่งปัจจุบันไม่มีการส่งออกเพราะราคาในประเทศกับต่างประเทศใกล้เคียงกัน มาตรการที่ 2 จะเสนอให้ลดจำนวนการนำเข้าพ่อแม่พันธุ์ให้น้อยลงกว่าปัจจุบันที่นำเข้าปีละ 6 แสนตัว อีกทั้ง จะต้องปลดระวางไก่ยืนกรงให้เร็วกว่ากำหนด จำนวน 2 ล้านตัว ภายใน 3 เดือนข้างหน้า โดยรัฐบาลต้องสนับสนุนเงินให้กับผู้เลี้ยงรายย่อยตัวละ 10 บาท (ที่มา : ไทยรัฐออนไลน์ 13 ก.ค. 2558 21:09 น. เว็บไซต์ <https://www.thairath.co.th/content/511373>)

1. ปัญหาของสถานการณ์นี้คืออะไร

- ก. ราคาไข่ไก่ตกต่ำ
- ข. ไข่ไก่มีจำนวนมากล้นตลาด
- ค. ประชาชนบริโภคไข่ไก่ลดลง
- ง. รัฐบาลไม่ช่วยเหลือเกษตรกรผู้เลี้ยงไข่ไก่

2. สาเหตุของปัญหาจากสถานการณ์คืออะไร
 - ก. ไข่ไก่ในตลาดมีความสดใหม่น้อยกว่าในห้างสรรพสินค้า
 - ข. พ่อค้าขาดการโฆษณาประชาสัมพันธ์ในการขายไข่ไก่
 - ค. รัฐบาลขาดการส่งออกไข่ไก่ไปขายยังต่างประเทศ
 - ง. รัฐบาลอนุมัติให้นำพ่อ-แม่พันธุ์เข้ามาแบบเสรี
3. แนวทางในการแก้ไขปัญหาคือข้อใด
 - ก. รัฐบาลต้องสนับสนุนเงินให้กับผู้เลี้ยงรายย่อยตัวละ 10 บาท
 - ข. ลดจำนวนการนำเข้าพ่อ-แม่พันธุ์ให้น้อยลงกว่าปัจจุบัน
 - ค. สั่งห้ามไม่ให้ประชาชนซื้อไข่ไก่ในห้างสรรพสินค้า
 - ง. โฆษณาประชาสัมพันธ์ให้มีการซื้อไข่ไก่
4. ผลที่เกิดจากการแก้ไขปัญหาคืออะไร
 - ก. ไข่ไก่ไม่มีคุณภาพ
 - ข. ไข่ออกไข่ได้ปริมาณน้อยลง
 - ค. ราคาไข่ไก่ในท้องตลาดราคาสูงขึ้น
 - ง. พ่อค้าในตลาดมีการโฆษณาไข่เมามากขึ้น

สถานการณ์ที่ 2

“สถาบันไทย-เยอรมัน (TGI) ที่ปรึกษาอุตสาหกรรมไทย ก้าวไกลสู่ยุค”

นายสมหวัง บุญรักษาเจริญ ผู้อำนวยการสถาบันไทย-เยอรมัน (TGI) กล่าวถึงแนวทางในการพัฒนาอุตสาหกรรม การผลิตของไทย ว่า TGI เป็นสถาบันในเครือข่าย ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงอุตสาหกรรม ได้รับมอบหมายภารกิจจากกระทรวงอุตสาหกรรมในการพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัย โดยการเพิ่มผลิตภาพของอุตสาหกรรมการผลิต ด้วยการยกระดับเทคโนโลยี นวัตกรรมและบุคลากร ด้วยหุ่นยนต์ (Robot) และระบบอัตโนมัติ (Automation) รวมทั้งเครื่องจักรกลและแม่พิมพ์ ให้สามารถแข่งขันบนเวทีโลกในยุคอุตสาหกรรม 4.0 “ปัญหาสำคัญของอุตสาหกรรมการผลิตไทย คือ การขาดแคลนแรงงานที่มีฝีมือ ซึ่งขาดแคลนทั้งจำนวนและคุณภาพ ในสถานะที่ TGI มีความเชี่ยวชาญในด้านเทคโนโลยีขั้นสูง เห็นว่าการแก้ปัญหาในภาคอุตสาหกรรมการผลิตจะต้องแก้ไขด้วยการเพิ่มผลิตภาพแรงงาน และนำระบบอัตโนมัติ (Automation) และหุ่นยนต์ (Robot) เข้ามาใช้ในภาคอุตสาหกรรมการผลิตให้มากขึ้น สอดคล้องกับนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งภาคอุตสาหกรรมก็ต้องก้าวสู่ยุคอุตสาหกรรม 4.0 เช่นเดียวกัน” ผู้อำนวยการ TGI กล่าวต่อไปว่า การที่ผู้ประกอบการจะพัฒนาอุตสาหกรรมของตนจากที่เป็นอยู่ในปัจจุบันไปสู่อุตสาหกรรม 3.0 หรือ

อุตสาหกรรม 4.0 นั้น ผู้ประกอบการจำเป็นต้องคำนึงถึงศักยภาพ และตลาด(ที่มา :ไทยรัฐออนไลน์ 27 พ.ย. 2560 06:01 น. เว็บไซต์ <https://www.thairath.co.th/news/business/1134968>)

1. ปัญหาของสถานการณ์นี้คืออะไร
 - ก. การผลิตที่ไม่ทันสมัย
 - ข. ประเทศไทยด้อยพัฒนา
 - ค. ประเทศไทยต้องการก้าวสู่ยุค 4.00
 - ง. การขาดแคลนแรงงานการผลิตที่มีฝีมือทั้งจำนวนและคุณภาพ
2. สาเหตุของปัญหาจากสถานการณ์คืออะไร
 - ก. ประเทศไทยต้องการก้าวสู่ยุค 4.00
 - ข. หุ่นยนต์มีประสิทธิภาพมากกว่าแรงงานคน
 - ค. ประเทศไทยต้องการเป็นผู้นำด้านการผลิตในตลาดการค้าโลก
 - ง. แรงงานคนด้อยฝีมือและมีจำนวนที่ไม่เพียงพอต่อการผลิตสินค้า
3. แนวทางในการแก้ไขปัญหากจากสถานการณ์ต่างกับข้อใด
 - ก. ให้แรงงานคนและหุ่นยนต์ทำงานร่วมกัน
 - ข. รัฐบาลสั่งห้ามนำหุ่นยนต์เข้ามาใช้ในโรงงานผลิต
 - ค. เพิ่มอัตราการผลิตให้แรงงานมีงานทำและรายได้เพิ่มมากขึ้น
 - ง. ให้ผู้ประกอบการหรือเจ้าของกิจการเพิ่มอัตราค่าแรงเพิ่มให้เป็นขวัญและกำลังใจแก่แรงงาน
4. ผลที่เกิดจากการแก้ไขปัญหาคืออะไร
 - ก. แรงงานคนไม่ตงงาน
 - ข. แรงงานฝีมือพัฒนาฝีมือ
 - ค. ประเทศไทย ก้าวเข้าสู่ยุค 4.00
 - ง. ประเทศไทยเป็นผู้นำด้านการผลิต

สถานการณ์ที่ 3

ยิ่งปลูกยิ่งจน เกษตรกรในชุมชนบ้านโพธิ์ อำเภอดำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้ทำการปลูกอ้อยเป็นจำนวนมาก เมื่อถึงฤดูเก็บเกี่ยวอ้อยทำให้เกิดปัญหาราคาอ้อยตกต่ำ พ่อค้าคนกลางกดราคาอ้อยและทำให้เกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนเพราะรถบรรทุกอ้อยเกินอัตราที่กำหนดไว้

1. ปัญหาของสถานการณ์นี้คืออะไร
 - ก. ราคาอ้อยตกต่ำ
 - ข. การขนส่งอ้อยลำบาก

- ค. เกษตรกรปลูกอ้อยเยอะเกินไป
ง. เกษตรกรจำเป็นต้องขายอ้อยให้พ่อค้าคนกลาง
2. สาเหตุของปัญหาจากสถานการณ์คืออะไร
ก. เกษตรปลูกอ้อยเยอะเกินไป
ข. รัฐบาลไม่กำหนดราคากลาง
ค. ไม่มีโรงงานรับซื้ออ้อย
ง. อ้อยไม่มีคุณภาพ
3. แนวทางในการแก้ไขปัญหาคือข้อใด
ก. รัฐบาลสนับสนุนให้เกษตรกรไปปลูกพืชเศรษฐกิจชนิดอื่น
ข. รัฐบาลต้องมีการกำหนดราคาอ้อยที่ชัดเจนและเป็นธรรม
ค. ออกกฎหมายบังคับห้ามบรรทุกอ้อยเกินอัตราที่กำหนด
ง. ปลูกอ้อยให้น้อยลง
4. ผลที่เกิดขึ้นจากการแก้ไขปัญหาคืออะไร
ก. รัฐบาลส่งออกน้ำตาลได้เยอะขึ้น
ข. มีการปลูกพืชเศรษฐกิจชนิดอื่น
ค. การจราจรไม่ติดขัด
ง. ราคาอ้อยสูงขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สถานการณ์ที่ 4

“พาณิชย์ยันแล้ว ร้านสะดวกซื้อขายอาหารตามสั่ง 24 ชั่วโมง ไม่ผิด!”

เลขาธิการคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าเผยแล้ว ร้านสะดวกซื้อเปิดขายอาหารตามสั่ง 24 ชั่วโมงไม่ผิดกฎหมาย แต่ขอให้คำนึงจรรยาบรรณหวั่นกระทบกับคนหนุ่มมาก รายงานข่าวแจ้งว่า วานนี้ (6 พ.ย. 2561) นายวิชัย โภชนกิจ อธิบดีกรมการค้าภายใน ในฐานะเลขาธิการคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า ได้ออกมากล่าวถึงกรณีที่เกิดเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวาง ภายหลังร้านสะดวกซื้อ 7-11 มีแผนจะเปิดขายอาหารตามสั่งตลอด 24 ชม. โดยเฉพาะนายอลงกรณ์ พลบุตร อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ ที่ได้โพสต์ข้อความผ่านเฟซบุ๊กส่วนตัวเรียกร้องให้ทางซีพี ยุติแนวคิดดังกล่าวซึ่งนายวิชัย เผยว่า ในแง่ของกฎหมายผู้ประกอบการร้านสะดวกซื้อ สามารถดำเนินธุรกิจได้ไม่ถือว่าผิดแต่ประการใด แต่ในแง่ของจรรยาบรรณ หากผู้ประกอบการรายใหญ่เปิดแล้วกระทบกับสังคม กระทบกับคนหนุ่มมากก็ไม่ควรทำ แต่ถ้า ดูแล้วไม่กระทบ ไม่ได้ใช้อำนาจเหนือตลาด ในลักษณะของการกีดกันแก่งแย่ง เช่น กำหนดราคาขายต่ำกว่ารายอื่นมาก ก็สามารถทำได้ แต่ถ้าหากมีผู้เดือดร้อนจากการกระทำของผู้ประกอบการรายใหญ่ ก็สามารถร้องเรียนมายังสำนักงานแข่งขัน

ทางการค้า เพราะจะเข้าช่วยเข้าช่วยความผิดตามมาตรา 50 ของพ.ร.บ.การแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 มีโทษอาญาคือจำคุกไม่เกิน 2 ปี และปรับไม่เกิน 10% ของรายได้ในปีที่กระทำผิด

นอกจากนี้ สำนักงานแข่งขันทางการค้า ยังสามารถใช้อำนาจทางปกครองสั่งให้หยุดพฤติกรรมดังกล่าว หากไม่หยุดจะมีโทษปรับ 6 ล้านบาท และสั่งปรับรายวันอีกวันละ 3 แสนบาท สำหรับร้านสะดวกซื้อ 7-11 ได้มีการทดลองนำร่องเปิดให้บริการอาหารตามสั่ง 24 ชั่วโมงแล้ว ที่ร้านเซเว่นอีเลฟเว่น ALL meal ภายในซอยประชาสงเคราะห์ 23 ซึ่งนอกจากจะมีอาหารตามสั่งแล้ว ยังมีกาแฟสดและเบเกอรี่ขายอีกด้วย (ที่มา : ข่าว MThai 18 พฤศจิกายน 2561 เว็บไซต์ <https://news.mthai.com/economy-news/684405.html>)

1. ปัญหาของสถานการณ์คืออะไร
 - ก. 7-11 มีร้านอาหารตามสั่ง
 - ข. ประชาชนมีสิทธิในการเลือกซื้อ
 - ค. มีการแข่งขันกันเปิดร้านอาหารตามสั่ง
 - ง. ผู้ประกอบการรายใหญ่ รังแกผู้ประกอบการรายย่อย
2. สาเหตุของปัญหาจากสถานการณ์คืออะไร
 - ก. 7-11 เปิดร้านอาหารตามสั่ง
 - ข. ประชาชนนิยมซื้อสินค้าที่ 7-11
 - ค. ร้านอาหารตามสั่งรายเล็กจะปิดตัวลง
 - ง. 7-11 เปิดร้านอาหารตามสั่งไม่ผิดกฎหมาย
3. แนวทางการแก้ไขปัญหาของสถานการณ์คืออะไร
 - ก. 7-11 ไม่เปิดร้านอาหารตามสั่ง
 - ข. สนับสนุนให้คนเลิกซื้อสินค้า 7-11
 - ค. ปิดร้านอาหารตามสั่งเพื่อป้องกันการขาดทุน
 - ง. รัฐบาลเข้ามาควบคุมและกำหนดราคาอาหารตามสั่งให้เป็นมาตรฐานราคาเดียวกันเพื่อความยุติธรรม
4. ผลที่เกิดจากการแก้ปัญหาคืออะไร
 - ก. ประชาชนต่อผู้บริโภคโดยตรง ลูกคามีสิทธิเลือกซื้อร้านอาหารตามสั่งได้ตามต้องการ และได้ราคาที่เป็นธรรม
 - ข. ไม่มีการลดราคาอาหารเพื่อแย่งลูกค้า
 - ค. มีร้านอาหารตามสั่งเพิ่มมากขึ้น
 - ง. 7-11 ไม่ได้ขายอาหารตามสั่ง

สถานการณ์ที่ 5

“การส่งเสริมให้ชาวบ้านผลิตนั้นง่าย แต่ให้ขายได้ขายดีนั้นยาก ขายไม่ออกก็เจ๊ง คนเจ๊งคือชาวบ้านไม่ใช่หน่วยงานราชการที่ไปส่งเสริม”

วันนี้มี OTOP เต็มไปหมด อะไรที่ออกจากหมู่บ้านเรียกโอท็อปกันทั้งนั้น แทบจะหนึ่งหมู่บ้านหลายผลิตภัณฑ์ไปแล้ว งานแสดงสินค้าโอท็อปก็มีไม่ขาด ตลาดงานนี้ก็มียางใหม่ แต่ปัญหาผลผลิตล้นตลาดก็ยังไม่ได้ ผ้าไหมผ้าฝ้าย สมุนไพร ไวน์ท้องถิ่น หัตถกรรมสารพัด ข้าวปลา สุราพื้นบ้าน อาหารแปรรูป ปลายปีที่แล้วโฆษณาว่ามีเป็นล้านชิ้น

วันนี้กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มชาวบ้านหลายแห่งเริ่มท้อ หลายกลุ่มเลิกไป อย่างกลุ่มที่จดทะเบียนผลิตสุราพื้นบ้านตั้งแต่กลางปี 2545 มีจำนวนประมาณ 1,200 กลุ่มทั่วประเทศ หนึ่งปีต่อมาเหลือเพียง 5 เปอร์เซนต์ คือเหลือไม่ถึงร้อยกลุ่มเท่านั้น

ปัญหาสำคัญของโอท็อปเป็นปัญหาเก่าที่เอามาเล่าใหม่ หรือเหมือนเล่าเก่าในขวดใหม่ คือตั้งโจทย์ผิด จะทำอะไรที่ก็ตั้งคำถามว่า "ทำอะไร" มีเทคนิควิธีการอะไรดีๆ มีสูตรสำเร็จอะไรบ้าง ทำอย่างไรจึงจะทำได้เยอะๆ เพื่อจะได้ขายมากๆ ไม่ได้ถามว่า "ทำไปทำไม"

ส่วนใหญ่ เริ่มต้นก็ตั้งหน้าตั้งตาผลิตเพื่อขายในตลาดใหญ่ จะรวยเลยว้างั้น วิ่งหาตลาดกันหน้าดำคร่ำเครียด ทะเลาะกันแทบจะฆ่ากันตายเพราะแย่งกันไปขายที่อิมแพคเมืองทองธานีหรืองานใหญ่ๆ ที่กรุงเทพฯ โดยเฉพาะงานที่ไม่ต้องเสียค่าบูธ

ที่ตั้งใจยกกันผิดก็เพราะหน่วยงานที่ส่งเสริมคิดแบบแยกส่วน คิดเป็นเรื่องๆ ตามหน้าที่ของหน่วยงานของตนเอง ซึ่งความจริงมีอยู่หลายหน่วย ทับซ้อนและแข่งขันกัน อ้างความเป็น "เจ้าของ" กลุ่มโน้นกลุ่มนี้ที่มีโอท็อปดีๆ ทั้งๆ ที่ก็เป็นหมู่บ้านเดียวกัน และชาวบ้านก็คนเดียวกัน เพียงแต่ใส่เสื้อวันละสีเพื่อให้เข้ากับหน่วยงานที่ไปส่งเสริมเท่านั้นนอกจากคิดแบบแยกส่วนแล้ว ยังไม่มีแผนอะไรมากไปกว่าการผลิต ส่วนการตลาดนั้นให้ "ไปตายเอาดาบหน้า" ซึ่งส่วนใหญ่ก็ได้ตายตามความตั้งใจ (ที่มา : <http://www.phongphit.com/2013/index.php/2012-12-06-11-52-11/item/65-ปี ญ ห ๑ -OTOP-ปัญหาวิธีคิด>)

1. ปัญหาของสถานการณ์คืออะไร

- ก. สถานที่จำหน่ายสินค้า
- ข. การจำหน่ายสินค้าโอท็อป
- ค. ขั้นตอนการผลิตสินค้าโอท็อป
- ง. ความยั่งยืนของสินค้าโอท็อป

2. สาเหตุของปัญหาคืออะไร

- ก. การขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกลไกการตลาด
- ข. กระบวนการผลิตสินค้าโอท็อปไม่ได้มาตรฐาน

- ค. ข้าราชการใช้เป็นช่องทางทุจริต
 - ง. สินค้าโอท็อปไม่ทันสมัย
3. แนวทางในการแก้ปัญหาคือข้อใด
- ก. รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความรู้เกี่ยวกับกลไกการตลาดแก่ผู้ผลิตสินค้าโอท็อป
 - ข. กลุ่มผู้ผลิตสินค้าโอท็อปให้ลดต้นทุนการผลิตเพื่อให้ได้กำไร
 - ค. รมรungskให้คนในชุมชนใช้สินค้าโอท็อป
 - ง. รัฐบาลเพิ่มวงเงินอุดหนุนสินค้าโอท็อป
4. ผลที่เกิดจากการแก้ปัญหาคืออะไร
- ก. สินค้าโอท็อปมีความยั่งยืนส่งออกต่างประเทศ
 - ข. ชุมชนมีรายได้จากการจำหน่ายสินค้าโอท็อป
 - ค. รัฐบาลมีรายได้เข้าประเทศ
 - ง. สินค้าโอท็อปมีคุณภาพ

สถานการณ์ที่ 6

“หลายโรงงานผลิตเครื่องสำอางเถื่อน รายได้เดือนละ 3 ล้านบาท”

หลายโรงงานผลิตเครื่องสำอางเถื่อน ดัดแปลงบ้านหรือเป็นโรงงาน ผลิตตามสั่งกว่า 20 แบรินด์ รายได้เดือนละ 3 ล้านบาทเมื่อวันที่ 19 ก.ค. เจ้าหน้าที่สาธารณสุขจังหวัดสงขลา ร่วมกับ กอ.รมน.ภาค 4 ส่วนหน้า นำกำลังเข้าตรวจค้นบ้าน 4 หลังภายในหมู่บ้านโดมอนด์ ตำบลคลองแห อำเภอลาดใหญ่ ต.คลองแห อ.หาดใหญ่ หลังสืบทราบว่าเป็นแหล่งผลิตเครื่องสำอางเถื่อนขนาดใหญ่ จากการตรวจค้นบ้านเลขที่ 5/88 -89 ม.11 ต.คลองแห เป็นแหล่งผลิตครีมบำรุงผิว ส่วนอีก 2 หลังเลขที่ 5/98-99 นั้นเป็นโกดังเก็บสินค้า จากการตรวจสอบแหล่งผลิตเครื่องสำอางหรือ โรงงานผลิตเครื่องสำอางเถื่อนนั้น พบว่าเป็นโครงการขนาดกลาง มีเครื่องจักรสำหรับผสมครีม หัวเชื้อหลากหลายชนิด ทั้งหัวเชื้อผิวขาว กลิ่นแอปเปิล กลิ่นต่างๆ สีผสมอาหาร ครีมบรรจุกะละมัง กล่องกระดาษ กระปุกครีม เครื่องแพ็คกล่อง ล้าง กล่องพัสดุไปรษณีย์ จำนวนมาก

นายณัฐวัชร เพชรแก้ว อายุ 27 ปี ชาวจังหวัดสงขลา ซึ่งรับเป็นเจ้าของโรงงาน บอกว่ารับผลิตเครื่องสำอางให้กับลูกค้ามาแล้วประมาณ 1 ปีโดยเน้นโลชั่นบำรุงผิว ใช้ผลิตภัณฑ์โลชั่นยี่ห้อดังเป็นหัวเชื้อ โดยนำมาเทออกจากขวด ก่อนจะเพิ่มส่วนผสมต่างๆ ตามที่ลูกค้าต้องการ อย่างเช่นสารเพิ่มความเนียน สารเพิ่มความขาว กลิ่นต่างๆ ตามชอบ อย่างเช่น กลิ่นแอปเปิล ซึ่งลูกค้าส่วนใหญ่จะทราบดี เพราะเป็นการผลิตตามคำสั่งของลูกค้า และบางอย่างก็ผสมโลชั่นเพื่อมาบรรจุใหม่เป็นแบบรินด์ของตัวเอง โดยมีลูกค้าสั่งผลิตไม่น้อยกว่า 20 แบรินด์ จำหน่ายสินค้าทางออนไลน์บ้าง ขายตรงบ้าง โดยมีรายได้เฉลี่ยประมาณเดือนละ 3 ล้านบาท จะมีกำไรประมาณร้อยละ 20 โดยมีพนักงานใน

ส่วนของโรงงานรวม 8 คน โดยเน้นที่จะหาผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพมาเป็นส่วนผสมเป็นหลักซึ่งผู้ต้องหาได้ซื้อบ้าน ซึ่งเป็นบ้านแฝดทั้ง 4 หลัง มูลค่าไม่น้อยกว่า 10 ล้านบาท รวมทั้งยังใช้รถเบนซ์หรู อีกด้วย ซึ่งผู้ต้องหาบอกว่า ต้องสร้างภาพลักษณ์เพื่อความมั่นใจของกลุ่มลูกค้า โดยทรัพย์สินทั้งหมดนั้นอยู่ระหว่างการผ่อนชำระกับธนาคารและไฟแนนซ์(ที่มา : <https://pantip.com/topic/36680999>)

1. จากสถานการณ์ปัญหาคือ

- ก. การผลิตเครื่องสำอางปลอม
- ข. ทหลายโรงงานเครื่องสำอางเถื่อน
- ค. สูญเสียรายได้เดือนละ 3 ล้านบาท
- ง. มีหนี้สินเยอะเลยต้องผลิตเครื่องสำอางปลอมออกมาขายเพื่อได้กำไรเยอะ

2. สาเหตุของปัญหาจากสถานการณ์คืออะไร

- ก. รายได้ดี
- ข. มีหนี้สินเยอะ
- ค. ใช้จ่ายแรงงานน้อย
- ง. ลดต้นทุนการผลิต

3. แนวทางการแก้ไขปัญหา

- ก. แจ้งตำรวจ
- ข. ร้องเรียน สคบ.
- ค. อย. เข้าตรวจสอบ
- ง. ลูกค้าไม่ซื้อเครื่องสำอางค์เถื่อน

4. ผลที่ได้จากการแก้ปัญหา

- ก. ประชาชนได้ใช้เครื่องสำอางที่มีคุณภาพ
- ข. เครื่องสำอางค์ปลอมจะไม่มีวางขาย
- ค. ผู้บริโภคมั่นใจในสินค้า
- ง. ตำรวจมีงานทำมากขึ้น

สถานการณ์ที่ 7

ตรวจสอบ “คลินิกเสริมความงาม” ย่านวังทองหลาง หลังทำหญิงชราวัย 72 ปีดับ ขณะ ร้อยไหม พบเป็นคลินิกเถื่อน ยังไม่ได้ใบอนุญาต มีโทษทั้งจำทั้งปรับ ด้านผู้ให้บริการเป็น “หมอ” จริง เตรียมส่งแพทย์สภาฟันต่อ

วันนี้ (12 ต.ค.) นพ.ธงชัย กิริติหัตถยากร รองอธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ (สบส.) กระทรวงสาธารณสุข (สธ.) ให้สัมภาษณ์กรณีหญิงสูงอายุวัย 72 ปี เสียชีวิตขณะเสริมความงามร้อยไหม ในคลินิกเสริมความงามย่านวังทองหลางว่า สบส.ได้สั่งการให้พนักงานเจ้าหน้าที่จากสำนักสถานพยาบาล และการประกอบโรคศิลปะ (สพรศ.) และกองกฎหมาย ตรวจสอบคลินิกดังกล่าว ซึ่งตั้งอยู่ในเขต วังทองหลาง จากการตรวจสอบเบื้องต้น พบว่า คลินิกดังกล่าวไม่ได้ขออนุญาตประกอบกิจการ สถานพยาบาลจาก สบส. จึงเข้าข่ายกระทำผิดตาม พ.ร.บ. สถานพยาบาล พ.ศ. 2541 ฐานเปิด สถานพยาบาลโดยมิได้รับอนุญาต มีโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ ส่วนแพทย์ผู้ให้บริการนั้นจะส่งเรื่องให้แพทย์สภาดำเนินการ

นพ.ธงชัย กล่าวว่า ขอเน้นย้ำให้ประชาชนทุกคนพิจารณาอย่างรอบด้านก่อนรับบริการทาง การแพทย์ ไม่ว่าจะเป็นการตรวจรักษาโรคทั่วไป หรือเสริมความงามจะต้องรับบริการจากสถานพยาบาล ที่ขึ้นทะเบียนอย่างถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น ห้ามรับบริการในร้านเสริมสวย, คอนโดมิเนียม หรือเรียก หมอกระเป๋ามาให้บริการถึงที่พัก เพราะมีความเสี่ยงที่จะเกิดอันตรายต่อร่างกาย และชีวิตของ ผู้รับบริการเป็นอย่างมาก ทั้งจากผู้ให้บริการที่อาจจะเป็นหมอเถื่อน หรือจากสารเสริมความงามที่ไม่ได้ ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) และอาจเกิดการติดเชื้อจากเครื่องมือไม่ สะอาด และหากสารที่ฉีตรั่วไหลเข้าไปในกระแสเลือด หรือผู้รับบริการมีอาการแพ้อย่างรุนแรงก็อาจจะ เสียชีวิตได้

ทพ. อาคม ประดิษฐ์สุวรรณ ผู้อำนวยการ สพรศ. กล่าวว่า ขณะนี้อยู่ระหว่างตรวจสอบคลินิก อย่างละเอียดแต่เบื้องต้นเท่าที่เป็นข่าว คือ มีการฉีดยาชาให้แก่ผู้มารับบริการ จึงอาจเกิดอาการแพ้ยา จนช็อกแล้วเสียชีวิต สำหรับคลินิกดังกล่าวยังไม่ได้ขออนุญาต ถือเป็นคลินิกเถื่อน ส่วนแพทย์ผู้ให้บริการ นั้นเป็นแพทย์จริง จึงต้องส่งเรื่องให้แพทย์สภาพิจารณาต่อไป ทั้งนี้ ก่อนตัดสินใจรับบริการจาก สถานพยาบาล ขอให้ประชาชนตรวจสอบหลักฐานสำคัญ 4 ประการ ซึ่งประกอบด้วย 1. ป้ายชื่อคลินิก ต้องแสดงเลขที่ใบอนุญาต 11 หลัก 2. มีการแสดงใบอนุญาตเปิดกิจการคลินิก 3. มีการแสดงหลักฐาน การชำระค่าธรรมเนียมคลินิกที่เป็นปีปัจจุบัน 4. มีการแสดงหลักฐานของแพทย์ที่ให้บริการในคลินิก ทั้ง ชื่อ-นามสกุล และภาพถ่ายติดที่หน้าห้องตรวจ และเพื่อความมั่นใจให้ตรวจสอบชื่อคลินิกที่เว็บไซต์สำนัก สถานพยาบาลและการประกอบโรคศิลปะ กรม สบส. (www.mrd-hss.moph.go.th) และตรวจสอบชื่อ แพทย์ที่เว็บไซต์แพทย์สภา (www.tmc.or.th) หากไม่พบรายชื่อหรือหลักฐานไม่ครบถ้วนไม่ควรรับ บริการโดยเด็ดขาด หากอยู่ในเขตกรุงเทพฯ ให้แจ้งได้ที่ศูนย์รับเรื่องร้องเรียน กรม สบส.ทางหมายเลข

โทรศัพท์ 02 193 7000 ต่อ 18618 ในวันและเวลาราชการ แต่หากอยู่ในส่วนภูมิภาคสามารถแจ้งได้ที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดในพื้นที่ เพื่อดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

ผู้สื่อข่าวถามว่า คลินิกดังกล่าวถือว่าเป็นคลินิกเถื่อน หรือเคยขออนุญาตมาก่อน นพ.จงชัยกล่าวว่า เดิมเจ้าของ ซึ่งเป็นแพทย์เคยขออนุญาตคลินิก แต่คนละแห่ง อยู่ใกล้ๆ กัน แต่จากการตรวจสอบเบื้องต้น พบว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น อยู่ในคอนโดมิเนียม ซึ่งไม่ใช่คลินิก เข้าข่ายเป็นการกระทำของคลินิกที่ไม่ได้รับอนุญาตจึงมีความผิด ส่วนที่ว่า จะผิดมาตรฐานวิชาชีพแพทย์ หรือเป็นแพทย์จริงหรือไม่อย่างไร จะเป็นหน้าที่ของทางแพทยสภา ซึ่งจะส่งเรื่องให้ตรวจสอบต่อไป ส่วนที่ว่า เป็นแพทย์จริงหรือไม่ นั่น ตอนแรกก็เข้าไปไม่พบก็ตกใจว่าเป็นแพทย์จริงหรือไม่ เพราะมาขอขึ้นทะเบียนเปิดคลินิกแห่งแรกก็ได้รับอนุมัติไป แต่เมื่อตรวจสอบแล้ว พบว่า มีการเปลี่ยนชื่อจริงๆ เพียงแต่ยังไม่ได้แจ้งไปยังแพทยสภา

1. ข้อใดคือปัญหาที่ได้จากข่าว

- ก. คลินิกไม่มีหมอ
- ข. ยายวัย 72 ปีเสียชีวิต
- ค. การรื้อใหม่ทำให้คนเสียชีวิต
- ง. กระทำผิดตาม พ.ร.บ. สถานพยาบาล พ.ศ. 2541

2. สาเหตุของปัญหาคือข้อใด

- ก. เป็นสถานความงามหรือคลินิกที่ไม่ได้มาตรฐาน
- ข. ไม่มีแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านความงาม
- ค. สบส. ไม่ได้อนุญาตให้เปิดบริการ
- ง. ยายแก่แล้ว

3. แนวทางในการแก้ปัญหาข้อใด

- ก. การตรวจสอบหลักฐาน
- ข. ลูกค้าน่าต้องยอมรับในสังขาร
- ค. มาตรการเด็ดขาดในการเปิดคลินิก
- ง. การมีส่วนร่วมจากประชาชนต่อหน่วยงานของรัฐ

4. ผลที่ได้จากการแก้ปัญหาข้อใด

- ก. ประชาชนมีความปลอดภัยในการเลือกใช้บริการ
- ข. ลูกค้ามีความสวยงามตามที่ต้องการ
- ค. คลินิกเถื่อนหมดไป
- ง. ลูกค้าไม่เสียชีวิต

สถานการณ์ที่ 8

“...คนอื่นจะว่าอย่างไรก็ช่างเขา จะว่าเมืองไทยล้าสมัย ว่าเมืองไทยเซย ว่าเมืองไทยไม่มีสิ่งทันสมัยใหม่ แต่เราอยู่พอมือพอกิน และขอให้ทุกคนมีความปรารถนาที่จะให้เมืองไทย พออยู่พอกิน มีความสงบ และทำงานตั้งจิตอธิษฐานตั้งปณิธาน ในทางนี้ที่จะให้เมืองไทยอยู่แบบพออยู่พอกิน ไม่ใช่จะรุ่งเรืองอย่างยอด แต่ว่ามีความพออยู่พอกิน มีความสงบ เปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ถ้าเรารักษาความพออยู่พอกินนี้ได้ เราก็คะยออย่างยิ่งยวดได้...” (๔ ธันวาคม ๒๕๑๗)

พระบรมราโชวาทนี้ ทรงเห็นว่าแนวทางการพัฒนาที่เน้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศเป็นหลักแต่ เพียงอย่างเดียวอาจเกิดปัญหาได้ จึงทรงเน้นการมีพอกินพอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่ในเบื้องต้นก่อน เมื่อมีพื้นฐานความมั่นคงพร้อมพอสมควรแล้ว จึงสร้างความเจริญและฐานะทางเศรษฐกิจให้สูงขึ้น(ที่มา : <https://www.facebook.com/>)

1. ข้อใดเป็นปัญหาที่ได้จากบทความ

- ก. ความล้าสมัย
- ข. ประเทศด้อยพัฒนา
- ค. คนจนก็ยิ่งจน คนรวยก็ยิ่งรวย
- ง. การพัฒนาประเทศโดยเน้นเศรษฐกิจของประเทศต้องดีเพียงอย่างเดียว

2. สาเหตุของปัญหาคือข้อใด

- ก. ประชาชนในประเทศยากจน
- ข. ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม
- ค. เน้นพัฒนาด้านอุตสาหกรรมมากเกินไป
- ง. ประชาชนในประเทศไม่รู้จักคำว่าเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริง

3. แนวทางในการแก้ไขปัญหาคือข้อใด

- ก. ประชาชนต้องเข้าใจหลักเศรษฐกิจพอเพียง
- ข. รัฐบาลมีเงินช่วยเหลือคนยากจน
- ค. ส่งเสริมให้ประชาชนมีรายได้เสริม
- ง. นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

4. ผลที่ได้จากการแก้ปัญหาข้อใด

- ก. ประชาชนร่ำรวยกันทุกคน
- ข. ประชาชนอยู่ดีกินดีแบบยั่งยืน
- ค. ประชาชนอยู่แบบพอเพียงไม่เป็นหนี้สิน
- ง. รัฐบาลได้กำไรจากการส่งสินค้าเกษตรออก

สถานการณ์ที่ 9

"นอกจากเอาขงไปขายบนดาวอังคารแล้ว... มีทางไหนจะเพิ่มราคาขงได้อีกบ้าง?"

ช่วยกันหาทางออกให้กับเกษตรกรสวนขงกัน กระทั่งนี้ไม่เกี่ยวกับการเมืองใดๆทั้งสิ้น ตอนแรกผมคิดว่าท่านพูดเล่นติดตลก แต่เห็นว่าพูดในงาน"แถลงยุทธศาสตร์ชาติฯ 2558-2562" ผมจึงคิดว่าคงไม่มีใครพูดเล่นในงานนี้แน่นอน

ผมเห็นด้วยกับวิสัยทัศน์ของท่านนายกที่จะนำขงส่งออกไปดาวอังคาร แต่น่าจะติดที่วิธีการและระบบ Logistic ซึ่งจะใช้เวลาการพัฒนาานาน รวมทั้งไม่แน่ใจว่าจะมี Demand ของขง บนดาวอังคารหรือไม่ หรือมีวัสดุทดแทนอื่นหรือไม่บนดาวเคราะห์ดวงนี้ เพราะคิดว่าคงยังไม่มีหน่วยงานวิจัยทางการตลาดไหนเคยไปวิจัยบนดาวอังคาร ทั้งนี้ผมคิดว่าน่าจะมีอยู่ที่องค์การนาซ่า ที่จะต้องรับนโยบายนี้จากท่านนายก ไปศึกษาความเป็นไปได้สำหรับโครงการนี้ แต่ก็อยากจะระดมความคิดทั้งจากห้องสี่ลม ห้องหว่ากอก ว่ามีทางไหนจะทำให้ราคาขงสูงขึ้น และง่ายกว่าการส่งขงไปดาวอังคารบ้างครับ

ส่วนตัว คิดว่าถ้าเราสามารถหาผู้ร่วมลงทุน ที่มีทักษะทางด้านการผลิตขงล่อรด จากประเทศอื่นๆ เข้ามาตั้งโรงงานในไทยโดยให้สิทธิประโยชน์ด้าน BOI แต่บังคับให้ใช้ขงภายในประเทศเท่านั้น น่าจะทำให้ราคาขงสูงขึ้นได้ เพราะ Demand สูงขึ้น และเป็นการจ้างงาน สร้างรายได้ให้คนไทย ท้ายที่สุด ก็จะมีการ Transfer ความรู้และทักษะเหล่านี้ให้กับคนไทยได้เรียนรู้มากขึ้น

1. ปัญหาจากสถานการณ์คืออะไร
 - ก. ปัญหาราคาขงพาราตกต่ำ
 - ข. ปัญหาการหาวิธีนำขงพาราขึ้นไปขายที่ดาวอังคาร
 - ค. ปัญหาเกี่ยวกับนาซ่า
 - ง. ปัญหามนุษย์ต่างดาวบนดาวอังคารจะซื้อขงพาราไหม
2. สาเหตุของปัญหาคืออะไร
 - ก. เกษตรกรปลูกขงพาราเยอะเกินไป
 - ข. ราคาขงพาราตกต่ำ
 - ค. รัฐบาลไม่สามารถแก้ไขปัญหาระงราคาขงพาราตกต่ำได้
 - ง. องค์การนาซ่าคิดค้นวิธีนำขงพาราไปขายบนดาวอังคาร
3. แนวทางในการแก้ปัญหาคืออะไร
 - ก. แนะนำให้ไปปลูกขงพาราที่ดาวอังคาร
 - ข. รัฐบาลควรมีการประกันราคาขงพารา
 - ค. ส่งออกขงพาราไปยังต่างประเทศ
 - ง. ส่งเสริมให้ประชาชนปลูกพืชเศรษฐกิจประเภทอื่น

4. ผลที่ได้จากการแก้ไขปัญหาคือข้อใด

- ก. นำยางพาราไปขายบนดาวอังคารได้
- ข. ราคายางพาราราคาสูงขึ้นโดยไม่กระทบต่อกลไกทางเศรษฐกิจ
- ค. รัฐบาลมีรายได้เข้าประเทศ
- ง. นาซ่าสามารถนำยางพาราไปปลูกที่ดาวอังคารได้สำเร็จ

สถานการณ์ที่ 10

พุทราหมสด พืชเศรษฐกิจของชุมชนบ้านโนน อำเภอดำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ทำรายได้ให้แก่เกษตรกรที่ปลูกเป็นอย่างมากจึงทำให้ประชากรบ้านโนนปลูกพุทราเป็นจำนวนมากจน เมื่อถึงฤดูกาลพุทราจึงทำให้พุทราที่มีจำนวนมากและทำให้ราคาพุทราตกต่ำ

1. ปัญหาจากสถานการณ์คืออะไร

- ก. ราคาพุทราตกต่ำ
- ข. พุทรามีเยอะเกินไป
- ค. คนในชุมชนไม่ได้บริโภคผลไม้ชนิดอื่น
- ง. เกษตรกรปลูกพุทราประเภทเดียวไม่ปลูกพืชชนิดอื่น

2. สาเหตุของปัญหาจากสถานการณ์คืออะไร

- ก. คนปลูกเยอะกว่าคนซื้อ
- ข. เกษตรกรคิดว่าพุทราขายง่ายราคาดี
- ค. เกษตรกรอยากได้รายได้เหมือนเพื่อนบ้าน
- ง. เกษตรกรไม่มีความรู้ในการปลูกพืชชนิดอื่นได้

3. วิธีแก้ปัญหาคือข้อใด

- ก. จัดงานประจำปี พุทราหวานเพื่อประชาสัมพันธ์ให้คนมาซื้อพุทรา
- ข. หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องให้คำปรึกษาในการปลูกพุทรา
- ค. ควรมีการประกันราคาพุทรา
- ง. ส่งพุทราขายทั่วประเทศไทย

4. ผลที่เกิดจากการแก้ปัญหาคือข้อใด

- ก. ราคาพุทราสูงขึ้น
- ข. มีการปลูกพุทราน้อยลง
- ค. เกษตรกรมีรายได้จากการขายพุทรา
- ง. ประชาชนได้รับประทานพุทราทั่วประเทศ

สถานการณ์ที่ 11

“แท่งใจดำชาวกาฬสินธุ์ คนร้ายขโมยตัดผ้าไหมแพรวาจากที่ช่างทอชาวบ้านโพนคินเดียว 15 ผืน”

เป็นเหตุการณ์แท่งใจดำชาวกาฬสินธุ์เป็นอย่างมาก โจรขโมยตัดผ้าไหมแพรวาจากที่ช่างทอในคันท่านผ่านมา 1 ใน 15 ผืน ที่โจรขโมยไป นั้น คือผ้าไหมแพรวาสีเขียวเทอร์คอยซ์ของน้องบิว ผ้าไหมแพรวาส่งทอพิเศษของแบรนด์ค้าคุณ สั่งวางสีที่เป็นไปตาม pantone color ทอโดย คุณพรรณนิการ์ ศรีบัว อายุ 27 ปี ช่างหัตถกรรมทอผ้าไหมแพรวาที่ยังอายุน้อยแต่มากด้วยฝีมือ ทำให้เห็นว่า ถึงแม้คุณจะไม่ขโมยผ้าไปได้ แต่สิ่งที่คุณขโมยไปไม่ได้นั่นคือ ภูมิปัญญา เทคนิคการทอผ้าอันวิจิตรล้ำค่า การทอผ้าไหมแพรวาของชาวบ้านโพน ต.โพน อ.คำม่วง จ.กาฬสินธุ์ ต้นตำรับผ้าไหมแพรวา ราชินีแห่งไหมไทย ที่เป็นเอกลักษณ์ หากจากไหนไม่ได้ เชื่อสุดหัวใจว่า มรดกผ้าไหมแพรวา เป็นสมบัติของชาวผู้ไท ที่สืบทอดต่อกันมาหลายชั่วอายุ เป็นผ้าไหมอันศักดิ์สิทธิ์ หากใครคิดไม่ดีไม่ร้าย เชื่อเถอะว่า ยังไงผีปู่ผีย่าผีบรรพบุรุษของเราจะคอยเป็นหูเป็นตาให้เราอยู่แล้ว ชีวิตเราต้องดำเนินต่อไป เราสามารถรังสรรค์ผ้าขึ้นมาใหม่ได้ จำเหตุการณ์ไว้เป็นบทเรียนราคาแพง トラบใดที่เรายังมีเรี่ยวแรง มีลมหายใจ มันสร้างความดี ความรัก ความสามัคคีไว้เถิดค่ะ (ที่มา : พิธาบข่าวกาฬสินธุ์ 8 ธันวาคม 2561 เว็บไซต์ <http://www.kalasinnews.com/news/1/8-news/1438-แท่งใจดำชาวกาฬสินธุ์ คนร้ายขโมยตัดผ้าไหมแพรวาจากที่ช่างทอชาวบ้านโพนคินเดียว-15-ผืน.html>)

1. จากสถานการณ์ปัญหาตรงกับข้อใด
 - ก. ผ้าไหมแพรวาที่มีราคาสูง
 - ข. ผ้าไหมแพรวาเป็นที่ต้องการของตลาด
 - ค. บ้านโพนไม่มีเวรยามดูแลความปลอดภัยในหมู่บ้าน
 - ง. ไม่มีระบบความปลอดภัยในการเก็บรักษาผ้าไหมแพรวา
2. สาเหตุของปัญหาคือข้อใด
 - ก. ราคาผ้าไหมแพรวาที่มีราคาสูง
 - ข. ผ้าไหมแพรวาเป็นที่นิยม
 - ค. โจรชอบในความสวยงามของผ้าไหมแพรวา
 - ง. ชาวบ้านไม่รอบคอบในการเก็บรักษาผ้าไหม
3. แนวทางในการแก้ปัญหาข้อใด
 - ก. ลดราคาผ้าไหมแพรวาลง
 - ข. มีระบบรักษาความปลอดภัย
 - ค. จัดตั้งเวรยาม
 - ง. ลดระดับผ้าไหมแพรวาให้เป็นสินค้าประเภททั่วไปราคาถูกลง

4. ผลที่ได้จากแนวทางแก้ปัญหาคือข้อใด

- ก. ไม่มีการลักขโมย
- ข. ทุกคนสามารถหาซื้อผ้าไหมแพรวมาสวมใส่ได้ในราคาถูก
- ค. สินค้าไม่ค้างสต็อกเพราะราคาถูกขายง่าย
- ง. ชาวบ้านไม่ต้องอยู่อย่างหวาดระแวง

สถานการณ์ที่ 12

“ตู้กดอาหารอัตโนมัติ CP หรือนี่คือการรุกคืบเพื่อกลืนกินร้านอาหารตามสั่ง?”

ถือเป็นความเคลื่อนไหวล่าสุดของบริษัทยักษ์ใหญ่อย่าง CP ที่เรียกเสียงฮือฮาได้ไม่น้อยกับการเปิดให้บริการเครื่องขายอาหารหยอดเหรียญอัตโนมัติ ที่ขายอาหารประเภทข้าวกล่องแช่แข็งพร้อมบริการไมโครเวฟติดตั้งในตัว ซึ่งผู้บริโภคสามารถหยอดเงินซื้ออาหารและพร้อมรับประทานได้ทันที โดยธุรกิจดังกล่าวใช้ชื่อว่า Foodie:D เป็นธุรกิจของ บริษัท ซีพีแรม จำกัด ซึ่งเป็นผู้ผลิตและจัดจำหน่ายอาหารพร้อมรับประทานแช่เยือกแข็งและแช่เย็นภายในร้านสะดวกซื้อเซเว่น-อีเลฟเว่น และเป็นบริษัทหนึ่งในเครือเจริญโภคภัณฑ์แม้ขณะนี้จะยังเปิดให้บริการเพียง 2 จุด คือภายในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และอาคารสำนักงานของบริษัท ทู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) แต่ข้อมูลจากไทยรัฐออนไลน์ระบุว่า บริษัท ซีพีแรม วางเป้าหมายไว้ว่าจะเพิ่มจำนวนจุดให้บริการมากถึง 10,000 จุด ทั้งในมหาวิทยาลัย โรงเรียน โรงพยาบาล รวมถึงอาคารสำนักงานต่างๆ ทำให้เกิดคำถามเป็นจำนวนมากว่านี่คือการรุกคืบของธุรกิจยักษ์ใหญ่เพื่อกลืนกินธุรกิจร้านอาหารรายย่อยหรือไม่? พฤติกรรมผู้บริโภคไทยพร้อมสำหรับบริการตู้อาหารหยอดเหรียญอัตโนมัติมากน้อยแค่ไหน? และร้านอาหารรายย่อยควรต้องปรับตัวอย่างไร The Momentum จะพาคุณไปค้นหาคำตอบเหล่านี้เอง (ที่มา : <https://themomentum.co/successful-feature-cp-vending-machine/>)

1. จากสถานการณ์ปัญหาข้อใด

- ก. ร้านอาหารตามสั่งจะลดลงและเลิกกิจการไปในที่สุด
- ข. ทำลายปัจจัยการผลิต
- ค. เอาเปรียบคู่แข่ง
- ง. บริษัทใหญ่เอาเปรียบร้านค้ารายเล็ก

2. สาเหตุของปัญหาข้อใด

- ก. บริษัทใหญ่เอาเปรียบร้านค้าอาหารตามสั่งขนาดเล็ก
- ข. บริษัทใหญ่ไร้ซึ่งคุณธรรม

- ค. บริษัทขนาดใหญ่ทำลายกระบวนการผลิต
 - ง. ลูกค้าไม่ได้บริโภคอาหารที่ปรุงเสร็จใหม่ๆ
3. แนวทางในการแก้ปัญหาที่เหมาะสมตรงกับข้อใด
- ก. ลูกค้าไม่บริโภคอาหารหยอดตู้
 - ข. ห้ามมีเครื่องหยอดอาหารในประเทศไทย
 - ค. รัฐบาลมีความยุติธรรมให้กับร้านค้าขนาดเล็ก
 - ง. ห้ามบริษัทใหญ่ตั้งราคาอาหารถูกกว่าร้านค้าทั่วไป
4. ผลที่ได้จากการแก้ปัญหาดตรงกับข้อใด
- ก. ร้านค้าขนาดเล็กมีรายได้พอเลี้ยงชีพ
 - ข. ลูกค้าได้บริโภคของสดใหม่
 - ค. บริษัทใหญ่ไม่เอาเปรียบร้านค้าขนาดเล็ก
 - ง. ประเทศไทยมีความสงบสุข

เฉลยแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา
รายวิชาสังคมศึกษา 3 รหัสวิชา ส22102 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สาระเศรษฐศาสตร์

เหตุการณ์ที่ 1	
1	ก
2	ค
3	ข
4	ค
เหตุการณ์ที่ 2	
1	ก
2	ง
3	ง
4	ค
เหตุการณ์ที่ 3	
1	ก
2	ก
3	ข
4	ง
เหตุการณ์ที่ 4	
1	ง
2	ก
3	ง
4	ก
เหตุการณ์ที่ 5	
1	ง
2	ก
3	ก
4	ก
เหตุการณ์ที่ 6	
1	ก
2	ข
3	ค
4	ก

เหตุการณ์ที่ 7	
1	ง
2	ก
3	ค
4	ก
เหตุการณ์ที่ 8	
1	ค
2	ง
3	ง
4	ข
เหตุการณ์ที่ 9	
1	ก
2	ก
3	ข
4	ข
เหตุการณ์ที่ 10	
1	ก
2	ก
3	ค
4	ก
เหตุการณ์ที่ 11	
1	ก
2	ก
3	ง
4	ข
เหตุการณ์ที่ 12	
1	ง
2	ก
3	ค
4	ก

แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
สาระเศรษฐศาสตร์เรื่องการผลิตสินค้าและบริการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ให้ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน

ระดับ 5 หมายถึง นักเรียนพึงพอใจมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง นักเรียนพึงพอใจมาก

ระดับ 3 หมายถึง นักเรียนพึงพอใจปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง นักเรียนพึงพอใจน้อย

ระดับ 1 หมายถึง นักเรียนพึงพอใจน้อยที่สุด

ข้อที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
1	นักเรียนมีความพึงพอใจในด้านเนื้อหาที่ครูสอน					
2	นักเรียนมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบสามารถในการแก้ปัญหาตามสถานการณ์ต่างๆ					
3	นักเรียนมีความพึงพอใจบรรยากาศภายในห้องเรียนน่าอยู่ น่าเรียน มีความพร้อมด้านสื่อการสอน					
4	นักเรียนมีความพึงพอใจสื่อการเรียนการสอน					
5	นักเรียนมีความพึงพอใจที่ได้เรียนรู้จากสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชุมชน					
6	นักเรียนมีความพึงพอใจที่ได้ฝึกกระบวนการ วิเคราะห์สาเหตุ หาวิธีการแก้ปัญหา วางแผนและปฏิบัติจริงในการแก้ปัญหา					
7	นักเรียนมีความพึงพอใจด้านกิจกรรมการเรียนรู้					
8	นักเรียนมีความพึงพอใจในการได้แลกเปลี่ยนความรู้ความคิด					
9	นักเรียนมีความพึงพอใจในการร่วมกันทำงานเป็นกลุ่ม					
10	นักเรียนมีความพึงพอใจในการร่วมกันอภิปรายหน้าชั้นเรียน					
11	นักเรียนมีความพึงพอใจที่ได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งความรู้ต่างๆ					
12	นักเรียนมีความพึงพอใจในสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเองได้					
13	นักเรียนมีความพึงพอใจที่จะนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในวิชาอื่นๆ					
14	นักเรียนมีความพึงพอใจที่ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนฝึกปฏิบัติจริง					
15	นักเรียนมีความพึงพอใจที่สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน					

ภาคผนวก ข

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ ข.1

การประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสาระ
เศรษฐศาสตร์ เรื่องการผลิตสินค้าและบริการ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC
	1	2	3		
แผนจัดการเรียนรู้หน่วยที่ 2					
1. วิธีการจัดการเรียนรู้					
1.1 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	1	1	1	3	1.00
2. สาระสำคัญ					
2.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	3	1.00
2.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	1	1	1	3	1.00
3. จุดประสงค์การเรียนรู้					
3.1 สอดคล้องกับเนื้อหา	1	1	1	3	1.00
3.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	1	1	1	3	1.00
3.3 สอดคล้องกับการวัดและประเมินผล	1	1	1	3	1.00
4. สาระการเรียนรู้					
4.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	3	1.00
4.2 สอดคล้องกับการวัดและประเมินผล	1	1	1	3	1.00
5. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
5.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	3	1.00
5.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	1	1	1	3	1.00
5.3 สอดคล้องกับการวัดและประเมินผล	1	1	1	3	1.00
6. สื่อการจัดการเรียนรู้					
6.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	3	1.00
6.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	1	1	1	3	1.00
7. การวัดผลและประเมินผล					
7.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	3	1.00
7.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	1	1	1	3	1.00
7.3 สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	1	1	1	3	1.00

(ต่อ)

ตารางที่ ข.1 (ต่อ)

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC
	1	2	3		
แผนจัดการเรียนรู้หน่วยที่ 3					
1. วิธีการจัดการเรียนรู้					
1.1 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	1	1	1	3	1.00
2. สารสำคัญ					
2.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	3	1.00
2.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	1	1	1	3	1.00
3. จุดประสงค์การเรียนรู้					
3.1 สอดคล้องกับเนื้อหา	1	1	1	3	1.00
3.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	1	1	1	3	1.00
3.3 สอดคล้องกับการวัดและประเมินผล	1	1	1	3	1.00
4. สารการเรียนรู้					
4.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	3	1.00
4.2 สอดคล้องกับการวัดและประเมินผล	1	1	1	3	1.00
5. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
5.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	3	1.00
5.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	1	1	1	3	1.00
5.3 สอดคล้องกับการวัดและประเมินผล	1	1	1	3	1.00
6. สื่อการจัดการเรียนรู้					
6.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	3	1.00
6.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	1	1	1	3	1.00
7. การวัดผลและประเมินผล					
7.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	3	1.00
7.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	1	1	1	3	1.00
7.3 สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	1	1	1	3	1.00

(ต่อ)

ตารางที่ ข.1 (ต่อ)

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
	1	2	3		
แผนจัดการเรียนรู้หน่วยที่ 4					
1. วิธีการจัดการเรียนรู้					
1.1 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	1	1	1	3	1.00
2. สาระสำคัญ					
2.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	3	1.00
2.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	1	1	1	3	1.00
3. จุดประสงค์การเรียนรู้					
3.1 สอดคล้องกับเนื้อหา	1	1	1	3	1.00
3.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	1	1	1	3	1.00
3.3 สอดคล้องกับการวัดและประเมินผล	1	1	1	3	1.00
4. สาระการเรียนรู้					
4.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	3	1.00
4.2 สอดคล้องกับการวัดและประเมินผล	1	1	1	3	1.00
5. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
5.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	3	1.00
5.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	1	1	1	3	1.00
5.3 สอดคล้องกับการวัดและประเมินผล	1	1	1	3	1.00
6. สื่อการจัดการเรียนรู้					
6.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	3	1.00
6.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	1	1	1	3	1.00
7. การวัดผลและประเมินผล					
7.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	3	1.00
7.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	1	1	1	3	1.00
7.3 สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	1	1	1	3	1.00

(ต่อ)

ตารางที่ ข.2

การประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การผลิตสินค้าและบริการ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

จุดประสงค์การเรียนรู้	โจทย์ปัญหา	ผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC
		1	2	3		
อธิบายความหมาย ความสำคัญ และขั้นตอน ของการผลิตสินค้าและ บริการได้	1. สินค้าและบริการในข้อใด แตกต่าง ไปจากพวก ก. การสื่อสาร ข. รองเท้า กระเป๋า เสื้อผ้า ค. การท่องเที่ยว ง. การธนาคาร	1	1	1	3	1.00
	2. ข้อใดเป็นการผลิตขั้นทุติยภูมิ ก. การเลี้ยงสัตว์ ข. การทำประมง ค. ร้านค้าสะดวกซื้อ ง. โรงงานทำปลากระป๋อง	1	1	1	3	1.00
	3. ข้อใดคือผลสัมฤทธิ์ที่เกิดจาก การผลิตในขั้นตอนสุดท้าย ก. สินค้าและบริการ ข. แรงงาน ค. ผู้ประกอบการ ง. ที่ดิน	1	1	1	3	1.00
อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้า และบริการอย่างมี ประสิทธิภาพได้	1. ข้อใดจัดเป็นองค์ประกอบของปัจจัย การผลิต ก. ที่ดิน ผู้ผลิต แรงงาน สถานที่ ข. เงิน อาคารสถานที่ เครื่องจักร ผู้ผลิต ค. ที่ดิน เงิน อาคารสถานที่ ผู้ดำเนินการ ง. ที่ดิน แรงงาน ทุน การ ประกอบการ	1	1	1	3	1.00

(ต่อ)

ตารางที่ ข.2 (ต่อ)

จุดประสงค์การเรียนรู้	โจทย์ปัญหา	ผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC
		1	2	3		
	2. โรงสีข้าวนำข้าวเปลือกมาสีเป็นข้าวสาร แล้วบรรจุถุงวางขายในร้านค้า สอดคล้องกับข้อใด ก. กระบวนการผลิต ข. กระบวนการธุรกิจ ค. กระบวนการบริการ ง. กระบวนการบริโภค	1	1	1	3	1.00
	3. ผู้นำที่ดิน แรงงาน และทุน มาทำการผลิตสินค้าเพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภค คือใคร ก. นายทุน ข. ช่างฝีมือ ค. นักธุรกิจ ง. ผู้ประกอบการ	1	1	1	3	1
อธิบายหลักการสำคัญในการผลิตสินค้าและบริการได้	1. การผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่นในข้อใดที่สอดคล้องกับหลักการทางสังคมมากที่สุด ก. การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ ข. การผลิตที่ใช้ต้นทุนต่ำแต่สินค้ามีคุณภาพ ค. การนำองค์ความรู้ภูมิปัญญาของท้องถิ่นมาใช้ ง. การสร้างนวัตกรรมใหม่เพื่อแข่งขันทางการตลาด	1	0	1	2	0.67
	2. ตลาดน้ำอัมพวา มีการนำของในท้องถิ่นประเภทผลไม้ ขนม ของที่ระลึก มาขายแก่นักท่องเที่ยว ทำให้ขายสินค้าได้ดีมาก สอดคล้องกับข้อใด ก. ความได้เปรียบทางภูมิศาสตร์ ข. ความรู้ในการพัฒนาอาชีพ	1	1	1	3	1.00

(ต่อ)

ตารางที่ ข.2 (ต่อ)

จุดประสงค์การเรียนรู้	โจทย์ปัญหา	ผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC
		1	2	3		
	ข. ความถนัดของแต่ละคนในการประกอบอาชีพ ค. การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ ง. การเพิ่มผลิตภัณฑ์สินค้า					
	3. ร้านขายขนมไทยของป่าแจ่ม จะมีกล่องประดิษฐ์สวย ๆ หลายแบบสำหรับใส่ขนมให้ลูกค้าทำให้ลูกค้าพอใจถึงแม้ว่าราคาขนมจะสูงกว่าร้านอื่น ข้อความนี้สอดคล้องกับหลักการเรื่องใด ก. การเพิ่มมูลค่าในการผลิตสินค้า ข. ความถนัดของผู้ผลิตสินค้า ค. สร้างสรรค์ภูมิปัญญาไทย ง. การบริการที่ประทับใจ	1	1	1	3	1.00
	4. โรงงานอุตสาหกรรมในปัจจุบันจะมีเครื่องบำบัดน้ำเสียและเครื่องกรองอากาศสอดคล้องกับหลักการผลิตสินค้าและบริการอย่างมีประสิทธิภาพในข้อใด ก. หลักการใช้ทรัพยากร ข. หลักคุณธรรมของผู้ผลิต ค. หลักการเพิ่มมูลค่าในการผลิตสินค้า ง. หลักการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิต	1	1	1	3	1.00
อธิบายหลักการและเป้าหมายของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และวิเคราะห์ผลการปฏิบัติตนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้	1. หลักการของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อใด ก. ความพอดี ความมีเหตุผล ความรู้ ข. ความพอประมาณ ความพอดี คุณธรรม	1	1	1	3	1.00

(ต่อ)

ตารางที่ ข.2 (ต่อ)

จุดประสงค์การเรียนรู้	โจทย์ปัญหา	ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		1	2	3		
	ค. ความรู้คู่คุณธรรม นำสู่ มาตรฐานสากล					
	ง. ความพอประมาณ ความมี เหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี					
	2.เงื่อนไขสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง คืออะไร	1	1	1	3	1.00
	ก. ความรู้ คุณธรรม					
	ข. คุณธรรม มีเหตุผล					
	ค. คุณธรรม ภูมิคุ้มกัน					
	ง. ความรู้ ความพอประมาณ					
	3.“ชาวบ้านหลายชุมชนมารวมตัวกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนาภูมิ ปัญญาท้องถิ่นเพื่อสร้างรายได้” ข้อความ ดังกล่าวสอดคล้องกับเป้าหมายของ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับใด	1	1	1	3	1.00
	ก. ระดับครอบครัว					
	ข. ระดับประเทศ					
	ค. ระดับชุมชน					
	ง. ระดับสังคม					
วิเคราะห์รูปแบบของการ ผลิตสินค้าและบริการใน ท้องถิ่นได้	1. ธุรกิจของชาวต่างชาติในข้อใดที่ส่ง ผลกระทบต่อการผลิตสินค้าและบริการ ในท้องถิ่นทั่วไปในประเทศไทย	1	1	1	3	1.00
	ก. การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการ ผลิตสินค้า					
	ข. สินค้านำเข้าจากต่างประเทศ มีจำนวนมาก					
	ค. ร้านสะดวกซื้อเปิดบริการตลอด 24 ชั่วโมง					
	ง. การส่งสินค้าขายตรงของบริษัท ต่างชาติมายังผู้ซื้อ					

(ต่อ)

ตารางที่ ข.2 (ต่อ)

จุดประสงค์การเรียนรู้	โจทย์ปัญหา	ผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC
		1	2	3		
	2. เพราะเหตุใด สินค้าในท้องถิ่นจึงมี กลุ่มลูกค้าค่อนข้างจำกัด	1	1	1	3	1.00
	ก. สินค้าในท้องถิ่นคุณภาพด้อย กว่าสินค้าจากโรงงาน อุตสาหกรรม					
	ข. ขาดความรู้ในการวางแผน การตลาดการประชาสัมพันธ์					
	ค. ประชาชนในท้องถิ่นขาดความ มั่นใจในคุณภาพของสินค้า					
	ง. การคมนาคมในท้องถิ่นยังไม่ สะดวก					
	3. สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ส่วน ใหญ่ยังมีปัญหาในเรื่องใด	1	1	1	3	1.00
	ก. ราคาถูกทำให้ได้กำไรน้อยและ บางครั้งขาดทุน					
	ข. ขาดผู้สนับสนุน ส่งไปจำหน่าย ต่างประเทศน้อย					
	ค. การรวมกลุ่มจำกัดอยู่ในท้องถิ่น ขาดการพัฒนาคุณภาพ					
	ง. ผลิตสินค้าออกมากเกินไป เกินความต้องการของผู้บริโภค					
เสนอแนวทางการผลิต สินค้าและบริการในท้องถิ่น ตามปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงได้	3. ข้อใดจัดเป็นการดำเนินธุรกิจที่ เหมาะสมกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ตามทฤษฎีใหม่ ขั้นที่ 2	1	1	1	3	1.00
	ก. ผลิตอาหารบริโภคเอง					
	ข. รวมตัวกันทำสินค้าหัตถกรรม					
	ค. ผลิตอาหารบริโภคเอง ถ้าเหลือ ก็ขาย มีเงินออม					
	ง. ส่งผลิตภัณฑ์แปรรูปอาหาร กระป๋องไปจำหน่ายต่างประเทศ					

(ต่อ)

ตารางที่ ข.2 (ต่อ)

จุดประสงค์การเรียนรู้	โจทย์ปัญหา	ผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC
		1	2	3		
	2. นายคำกับครอบครัวช่วยกันทำสวนผลไม้ เมื่อมีกำไรเขาจะซื้อที่ดินขยายการทำสวนเพิ่มไปที่ละน้อยตามเงินทุนที่เขาพอมี การกระทำของนายคำสอดคล้องกับเรื่องใด ก. ความพอดี ข. ความพยายาม ค. ความประหยัด ง. ความพอประมาณ	1	1	1	3	1.00
	3. สวนผลไม้ของนายคำมีผลไม้หมุนเวียนออกสู่ตลาด ตลอดปี เนื่องจากนายคำปลูกผลไม้หลายชนิด แต่ละชนิดจะออกผลในเวลาต่างกัน สมาชิกในครอบครัวจึงมีงานทำตลอดปีและมีรายได้สม่ำเสมอ การกระทำของนายคำสอดคล้องกับข้อใด ก. ความรอบรู้ คุณธรรม ข. ความรอบรู้ ความมีเหตุผล ค. ความเอาใจใส่ ความพยายาม ง. ความอดทน ความขยันหมั่นเพียร	1	1	1	3	1.00
	4. กลุ่มแม่บ้านชุมชนดอนตูมได้ร่วมกันผลิตแชมพูสมุนไพร โดยนำสมุนไพรจากบริเวณป่ารอบชุมชนมาใช้ในการผลิตตามภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ถ่ายทอด กันมาอย่างมีคุณภาพและผลิตตามกำลังความสามารถของสมาชิก ดังนั้นจึงมีแชมพูสมุนไพรที่เป็นที่นิยมของคนในชุมชนใกล้เคียงการกระทำของ กลุ่มแม่บ้าน สอดคล้องกับข้อใด	1	1	1	3	1.00

(ต่อ)

ตารางที่ ข.2 (ต่อ)

จุดประสงค์การเรียนรู้	โจทย์ปัญหา	ผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC
		1	2	3		
	ก. ความรอบรู้ ความพอประมาณ ความมีเหตุผลมีภูมิคุ้มกันในตัว ที่ดี มีคุณธรรม ข. ความพอประมาณ ความรอบรู้ มีคุณธรรมความสามัคคี ค. ความรอบรู้ ความพยายาม ความอดทน ความสามัคคี ง. ความอดทน ความสามัคคี ความซื่อสัตย์					
อธิบายแนวทางการรักษา และคุ้มครองสิทธิประโยชน์ ของผู้บริโภคได้	1. ข้อใดเป็นพฤติกรรมที่ถูกต้องในการ เลือกบริโภคสินค้าและบริการ ก. เลือกซื้อตามความพอใจของตน เท่านั้น ข. เลือกซื้อสินค้าและบริการที่ใช้ได้ง่าย และสะดวก ค. เลือกซื้อสินค้าและบริการภายใน งบประมาณที่มีอยู่ ง. เลือกซื้อสินค้าที่มียี่ห้อเท่านั้น เพราะ จะใช้ได้ทนทาน 2. เหตุใดจึงต้องมีการคุ้มครองผู้บริโภค ก. เพื่อให้ผู้บริโภคมีโอกาสซื้อสินค้า ในราคาถูก ข. เพื่อให้ผู้บริโภคได้รับความพอใจ ในการบริโภค ค. เพื่อให้ผู้บริโภคได้รับความปลอดภัย ในการบริโภค ง. เพื่อให้ผู้บริโภคมีโอกาสเลือกสินค้า ตามที่ต้องการ	1	0	1	2	0.67
		1	1	1	3	1.00

(ต่อ)

ตารางที่ ข.2 (ต่อ)

จุดประสงค์การเรียนรู้	โจทย์ปัญหา	ผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC
		1	2	3		
	3. ถ้าพบร้านค้ากักตุนสินค้าและไม่ติดป้ายราคา ควรร้องเรียนหน่วยงานใด ก. กรมการค้าภายใน ข. กรมสรรพสามิต ค. กรมสรรพากร ง. กรมทะเบียนการค้า	1	1	1	3	1.00
วิเคราะห์ความสำคัญของกฎหมายคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคได้	1. หน่วยงานใดที่มีหน้าที่รับผิดชอบตามกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคโดยตรงเมื่อผู้บริโภคถูกละเมิดสิทธิ ก. กระทรวงพาณิชย์ ข. กระทรวงมหาดไทย ค. กระทรวงยุติธรรม ง. สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค	1	1	1	3	1.00
	2. การติดฉลากแสดงสินค้าเป็นมาตรการคุ้มครองผู้บริโภคตามกฎหมายในข้อใด ก. สิทธิที่จะมีอิสระในการเลือกหาสินค้า หรือบริการ ข. สิทธิที่จะได้รับความเป็นธรรมในการทำสัญญา ค. สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาและชดเชย ความเสียหาย ง. สิทธิที่จะได้รับข่าวสารรวมทั้งคำพรรณนาคุณภาพที่ถูกต้องและเพียงพอเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ	1	1	1	3	1.00
	3. สิทธิของบุคคลซึ่งเป็นผู้บริโภคย่อมได้รับความคุ้มครองตามที่กฎหมายบัญญัติ ที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญตรงกับความหมายในข้อใด ก. ผู้บริโภค ข. ผู้ประกอบธุรกิจ	1	1	1	3	1.00

(ต่อ)

ตารางที่ ข.2 (ต่อ)

จุดประสงค์การเรียนรู้	โจทย์ปัญหา	ผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC
		1	2	3		
1) วิเคราะห์บทบาทสำคัญ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กับการคุ้มครองสิทธิ ผู้บริโภคได้	ค. สิทธิของผู้บริโภค					
	ง. การคุ้มครองผู้บริโภค					
2) อธิบายแนวทางการ ดำเนินกิจกรรมพิทักษ์สิทธิ ผู้บริโภคได้	1. มาตรการใดเป็นมาตรการในการ แก้ปัญหาหลังจากการซื้อขาย สินค้าและบริการ	1	1	1	3	1.00
	ก. การกำหนดและควบคุมมาตรฐาน สินค้า					
	ข. การชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้น แก่ผู้บริโภค					
	ค. การกำหนดมาตรฐานของสัญญา ที่เป็นธรรม					
	ง. การกำหนดมาตรการกำกับดูแล การขายและบริการ					
	2. การกำหนดควบคุมมาตรฐานสินค้าข้อ ห้ามในทางการค้า การขอความร่วมมือ การให้ความรู้ข้อมูลข่าวสารที่เป็น ประโยชน์ต่อการตัดสินใจในการเลือก ซื้อสินค้าและบริการ เป็นมาตรการ การคุ้มครองผู้บริโภคตามข้อใด	1	1	1	3	1.00
	ก. มาตรการที่มีลักษณะป้องกัน					
	ข. มาตรการที่เกี่ยวข้องกับสินค้า					
	ค. มาตรการในการแก้ปัญหา					
	ง. มาตรการส่งเสริมสิทธิของผู้บริโภค					
	3. ข้อใดเป็นการรักษาสิทธิเบื้องต้นของ ตนเองในการบริโภคสินค้าและบริการ	1	1	1	3	1.00
	ก. ตรวจสอบและอ่านฉลากสินค้า					
	ข. เก็บหลักฐานต่างๆ เมื่อถูกละเมิด					
	ค. ดำเนินการร้องเรียนต่อเจ้าหน้าที่					
	ง. เรียกร้องค่าเสียหายที่เกิดจาก การถูกละเมิดสิทธิ					

(ต่อ)

ตารางที่ ข.2 (ต่อ)

จุดประสงค์การเรียนรู้	โจทย์ปัญหา	ผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC
		1	2	3		
	4. เพราะเหตุใดจึงต้องมีหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนเข้ามาคุ้มครองผู้บริโภค ก. เพื่อให้มีบทลงโทษต่อผู้ที่กระทำผิดอย่างรุนแรง ข. เพื่อสร้างความเป็นธรรมในการบริโภค ค. เพื่อให้สามารถซื้อสินค้าและบริการได้ในราคาถูก ง. เพื่อให้หน่วยงานรับผิดชอบในการชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้บริโภค	1	1	1	3	1.00

ตารางที่ ข.3

ประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC
	1	2	3		
เหตุการณ์ที่ 1					
ข้อ 1 เข้าใจปัญหาของแต่ละสถานการณ์	1	1	1	3	1.00
ข้อ 2 ระบุสาเหตุของปัญหา	1	1	1	3	1.00
ข้อ 3 วิธีการแก้ปัญหาในสถานการณ์นั้นๆ	1	1	1	3	1.00
ข้อ 4 ตรวจสอบผลหลังจากเลือกวิธีการแก้ปัญหา	1	1	1	3	1.00
เหตุการณ์ที่ 2					
ข้อ 1 เข้าใจปัญหาของแต่ละสถานการณ์	1	1	1	3	1.00
ข้อ 2 ระบุสาเหตุของปัญหา	1	1	1	3	1.00
ข้อ 3 วิธีการแก้ปัญหาในสถานการณ์นั้นๆ	1	1	1	3	1.00
ข้อ 4 ตรวจสอบผลหลังจากเลือกวิธีการแก้ปัญหา	1	1	1	3	1.00
เหตุการณ์ที่ 3					
ข้อ 1 เข้าใจปัญหาของแต่ละสถานการณ์	1	1	1	3	1.00
ข้อ 2 ระบุสาเหตุของปัญหา	1	1	1	3	1.00

(ต่อ)

ตารางที่ ข.3 (ต่อ)

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC
	1	2	3		
ข้อ 3 วิธีการแก้ปัญหาในสถานการณ์นั้นๆ	1	1	1	3	1.00
ข้อ 4 ตรวจสอบผลหลังจากเลือกวิธีการแก้ปัญหา	1	1	1	3	1.00
เหตุการณ์ที่ 4					
ข้อ 1 เข้าใจปัญหาของแต่ละสถานการณ์	1	1	1	3	1.00
ข้อ 2 ระบุสาเหตุของปัญหา	1	1	1	3	1.00
ข้อ 3 วิธีการแก้ปัญหาในสถานการณ์นั้นๆ	1	1	1	3	1.00
ข้อ 4 ตรวจสอบผลหลังจากเลือกวิธีการแก้ปัญหา	1	1	1	3	1.00
เหตุการณ์ที่ 5					
ข้อ 1 เข้าใจปัญหาของแต่ละสถานการณ์	1	1	1	3	1.00
ข้อ 2 ระบุสาเหตุของปัญหา	1	1	1	3	1.00
ข้อ 3 วิธีการแก้ปัญหาในสถานการณ์นั้นๆ	1	1	1	3	1.00
ข้อ 4 ตรวจสอบผลหลังจากเลือกวิธีการแก้ปัญหา	1	1	1	3	1.00
เหตุการณ์ที่ 6					
ข้อ 1 เข้าใจปัญหาของแต่ละสถานการณ์	1	1	1	3	1.00
ข้อ 2 ระบุสาเหตุของปัญหา	1	1	1	3	1.00
ข้อ 3 วิธีการแก้ปัญหาในสถานการณ์นั้นๆ	1	1	1	3	1.00
ข้อ 4 ตรวจสอบผลหลังจากเลือกวิธีการแก้ปัญหา	1	1	1	3	1.00
เหตุการณ์ที่ 7					
ข้อ 1 เข้าใจปัญหาของแต่ละสถานการณ์	1	1	1	3	1.00
ข้อ 2 ระบุสาเหตุของปัญหา	1	1	1	3	1.00
ข้อ 3 วิธีการแก้ปัญหาในสถานการณ์นั้นๆ	1	1	1	3	1.00
ข้อ 4 ตรวจสอบผลหลังจากเลือกวิธีการแก้ปัญหา	1	1	1	3	1.00
เหตุการณ์ที่ 8					
ข้อ 1 เข้าใจปัญหาของแต่ละสถานการณ์	1	1	1	3	1.00
ข้อ 2 ระบุสาเหตุของปัญหา	1	1	1	3	1.00
ข้อ 3 วิธีการแก้ปัญหาในสถานการณ์นั้นๆ	1	1	1	3	1.00
ข้อ 4 ตรวจสอบผลหลังจากเลือกวิธีการแก้ปัญหา	1	1	1	3	1.00
เหตุการณ์ที่ 9					
ข้อ 1 เข้าใจปัญหาของแต่ละสถานการณ์	1	1	1	3	1.00
ข้อ 2 ระบุสาเหตุของปัญหา	1	1	1	3	1.00

(ต่อ)

ตารางที่ ข.3 (ต่อ)

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC
	1	2	3		
ข้อ 3 วิธีการแก้ปัญหาในสถานการณ์นั้นๆ	1	1	1	3	1.00
ข้อ 4 ตรวจสอบผลหลังจากเลือกวิธีการแก้ปัญหา	1	1	1	3	1.00
เหตุการณ์ที่ 10					
ข้อ 1 เข้าใจปัญหาของแต่ละสถานการณ์	1	1	1	3	1.00
ข้อ 2 ระบุสาเหตุของปัญหา	1	1	1	3	1.00
ข้อ 3 วิธีการแก้ปัญหาในสถานการณ์นั้นๆ	1	1	1	3	1.00
ข้อ 4 ตรวจสอบผลหลังจากเลือกวิธีการแก้ปัญหา	1	1	1	3	1.00
เหตุการณ์ที่ 11					
ข้อ 1 เข้าใจปัญหาของแต่ละสถานการณ์	1	1	1	3	1.00
ข้อ 2 ระบุสาเหตุของปัญหา	1	1	1	3	1.00
ข้อ 3 วิธีการแก้ปัญหาในสถานการณ์นั้นๆ	1	1	1	3	1.00
ข้อ 4 ตรวจสอบผลหลังจากเลือกวิธีการแก้ปัญหา	1	1	1	3	1.00
เหตุการณ์ที่ 12					
ข้อ 1 เข้าใจปัญหาของแต่ละสถานการณ์	1	1	1	3	1.00
ข้อ 2 ระบุสาเหตุของปัญหา	1	1	1	3	1.00
ข้อ 3 วิธีการแก้ปัญหาในสถานการณ์นั้นๆ	1	1	1	3	1.00
ข้อ 4 ตรวจสอบผลหลังจากเลือกวิธีการแก้ปัญหา	1	1	1	3	1.00

ตารางที่ ข.4

การประเมินหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความคิดเห็นความพึงพอใจของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สาระเศรษฐศาสตร์
เรื่องการผลิตสินค้าและบริการ

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC
		1	2	3		
ด้านบทบาทของครูผู้สอน						
1	ครูมีความรู้ลึกในเนื้อหาวิชาที่สอนอย่างชัดเจน สามารถนำความรู้นั้นมาถ่ายทอดได้	1	1	1	3	1.00
2	ครูยอมรับความคิดเห็นของนักเรียนและข้อวิจารณ์จากผู้เรียน	1	1	1	3	1.00
3	ครูให้ความช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวกแก่นักเรียนในการเรียน	1	1	1	3	1.00
4	ครูกระตุ้นให้กำลังใจนักเรียนเพื่อให้ประสบผลสำเร็จในการทำงาน	1	1	1	3	1.00

(ต่อ)

ตารางที่ ข.4 (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC
		1	2	3		
5	ครูมีบุคลิกภาพ การแต่งกายและการพูดจาเหมาะสม	1	1	1	3	1.00
ด้านบทบาทของผู้เรียน						
1	นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมและมีความคิดเป็นของตนเอง	1	1	1	3	1.00
2	นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเอง และกิจกรรมกลุ่ม	1	1	1	3	1.00
3	นักเรียนมีความตั้งใจและกระตือรือร้นในการเรียน	1	1	1	3	1.00
4	นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาตามสถานการณ์ต่างๆ	1	1	1	3	1.00
5	นักเรียนจะเกิดความเชื่อมั่นในตนเองและพยายามทำงานให้สำเร็จ	1	1	1	3	1.00
ด้านบรรยากาศการเรียนรู้						
1	ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถคิด วิเคราะห์อย่างมีเหตุผล	1	1	1	3	1.00
2	มีความอบอุ่น เน้นความร่วมมือ เป็นประชาธิปไตย	1	1	1	3	1.00
3	สื่อ อุปกรณ์ บรรยากาศภายในห้องเรียนน่าอยู่ น่าเรียน มีความพร้อม	1	1	1	3	1.00
4	ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชุมชน	1	1	1	3	1.00
5	ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกแก้ปัญหา วิเคราะห์สาเหตุ หาวิธีการแก้ปัญหา วางแผนและปฏิบัติจริงในการแก้ปัญหา	1	1	1	3	1.00
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้						
1	เนื้อหากิจกรรมมีความเหมาะสม	1	1	1	3	1.00
2	ส่งเสริมให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ความคิด	1	1	1	3	1.00
3	ส่งเสริมการคิดและตัดสินใจ	1	1	1	3	1.00
4	ทำให้นักเรียนกล้าคิดกล้าตอบ	1	1	1	3	1.00
5	ทำให้นักเรียนมีโอกาสดแสดงความคิดเห็น	1	1	1	3	1.00
6	ทำให้นักเรียนเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น	1	1	1	3	1.00
7	ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน	1	1	1	3	1.00
ประโยชน์ที่ได้รับ						
1	ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่าย	1	1	1	3	1.00
2	ทำให้จำเนื้อหาได้นาน	1	1	1	3	1.00
3	ช่วยให้นักเรียนสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเองได้	1	1	1	3	1.00
4	ทำให้นักเรียนนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในวิชาอื่นๆ	1	1	1	3	1.00
5	ทำให้นักเรียนพัฒนาทักษะการคิดที่สูงขึ้น	1	1	1	3	1.00
6	ช่วยให้นักเรียนตัดสินใจโดยใช้เหตุผล	1	1	1	3	1.00
7	ทำให้เข้าใจและรู้จักเพื่อนมากขึ้น	1	1	1	3	1.00
8	ทำให้ได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น	1	1	1	3	1.00

ตารางที่ ข.5

การทาค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนก และความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การผลิตสินค้าและบริการ ของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ข้อที่ คนที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	รวม	S_t^2	
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	30	0.00	
2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	30	0.00	
3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	29	0.03	
4	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	29	0.03	
5	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	28	0.06	
6	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	28	0.06	
7	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	27	0.09	
8	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	28	0.06	
9	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	0	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	27	0.09	
10	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	27	0.09	
11	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1	0	1	1	26	0.12	
12	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	26	0.12	
13	1	1	0	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	26	0.12	
14	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	0	1	1	25	0.14	
15	1	1	0	1	0	1	1	0	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	24	0.17	
16	1	1	1	0	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	25	0.14	
17	0	1	0	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	24	0.17	
18	0	1	0	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	24	0.17	
19	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	1	1	0	1	1	1	1	0	1	0	1	0	23	0.19	
20	1	1	1	0	1	1	1	0	1	1	0	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	0	23	0.19	
21	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	0	1	1	0	1	23	0.19
22	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	1	0	0	1	23	0.19

(ต่อ)

ตารางที่ ข.5 (ต่อ)

ข้อที่ คน	ข้อที่																														รวม	S _t ²
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30		
23	1	1	1	1	1	0	0	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	1	1	1	1	0	23	0.19
24	1	1	1	1	1	1	0	0	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	1	0	1	1	1	1	23	0.19
25	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	0	1	0	1	1	1	0	1	23	0.19	
26	0	0	1	1	0	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	23	0.19	
27	0	0	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	0	1	1	22	0.20	
28	0	0	1	1	1	1	0	1	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	22	0.20	
29	1	0	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	1	1	1	0	1	1	0	19	0.24	
30	0	1	1	1	1	0	0	1	1	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	0	18	0.25	
31	1	0	1	1	0	0	0	1	1	1	0	0	1	0	1	0	0	0	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	0	18	0.25	
32	1	1	1	0	0	1	1	0	1	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	1	1	1	0	16	0.26	
33	1	1	0	1	1	1	0	0	1	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	1	1	0	1	16	0.26	
34	1	1	1	0	1	0	1	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	1	1	1	1	0	1	16	0.26	
35	1	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0	1	1	1	1	0	1	1	1	0	1	1	16	0.26	
36	1	1	0	0	1	0	0	1	0	1	0	1	1	0	1	1	1	1	0	1	0	1	0	0	0	1	0	1	1	15	0.26	
37	0	1	1	0	1	0	1	0	0	1	0	0	0	1	0	0	1	1	1	0	1	1	0	0	0	1	1	0	1	15	0.26	
38	1	1	0	1	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	1	1	1	0	1	1	0	1	0	0	0	0	1	0	15	0.26	
39	0	0	0	0	0	1	1	0	1	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	0	0	0	1	15	0.26	
รวม	30	31	28	30	30	29	31	30	28	31	29	29	29	30	31	30	30	28	31	29	28	31	29	30	31	29	28	31	29	30	890	
B0.2->	0.27	0.21	0.21	0.26	0.26	0.26	0.26	0.26	0.21	0.26	0.21	0.21	0.21	0.32	0.21	0.26	0.26	0.26	0.21	0.21	0.21	0.21	0.21	0.21	0.21	0.21	0.21	0.21	0.21	0.21	890	
P0.2-0.8	0.76	0.79	0.71	0.79	0.76	0.74	0.79	0.79	0.71	0.79	0.76	0.74	0.74	0.76	0.79	0.76	0.76	0.74	0.79	0.74	0.71	0.79	0.74	0.76	0.79	0.76	0.71	0.79	0.76	0.79	76.07	

ตารางที่ ข.6

วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นแบบอิงกลุ่ม (Reliability) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

คน ที่	คะแนนแต่ละเหตุการณ์												คะแนน หลังเรียน	x^2	คะแนน ก่อนเรียน	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12				
1	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	4	4	3	46	2116	28
2	4	4	4	4	4	4	4	4	4	2	4	2	3	43	1849	35
3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	4	2	45	2025	34
4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	3	3	4	44	1936	26
5	2	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	4	4	44	1936	29
6	3	4	3	4	4	4	4	4	4	3	3	4	4	44	1936	32
7	3	4	3	4	4	4	4	4	4	3	3	4	4	44	1936	28
8	2	4	3	4	4	4	4	4	4	3	3	3	4	42	1764	21
9	2	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	4	4	44	1936	33
10	2	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	4	4	44	1936	29
11	2	4	4	3	4	4	4	4	4	4	3	3	4	43	1849	29
12	3	4	3	3	4	4	4	4	4	4	4	3	2	42	1764	25
13	4	4	2	3	4	4	4	4	4	3	4	3	3	42	1764	28
14	4	4	3	3	4	4	4	4	4	4	2	3	3	43	1849	28
15	4	4	3	3	4	4	4	4	4	2	4	2	4	42	1764	31
16	4	4	2	3	4	4	4	4	4	3	4	2	3	41	1681	26
17	4	4	3	3	4	3	4	4	4	4	3	3	4	43	1849	24
18	3	3	4	3	4	3	4	4	4	3	3	3	4	41	1681	24
19	4	3	4	4	4	3	4	4	4	4	3	3	4	44	1936	28
20	4	3	4	4	4	3	4	4	4	3	2	3	4	42	1764	32
21	4	3	4	4	4	3	4	4	4	3	3	3	3	42	1764	24
22	4	3	4	4	4	3	4	4	3	3	3	3	3	41	1681	24
23	3	1	4	4	4	4	4	4	3	4	3	3	3	40	1600	28
24	3	2	4	4	3	4	4	4	3	3	4	2	3	39	1521	32
25	3	3	4	4	3	4	4	4	4	2	4	1	2	38	1444	23
26	3	2	3	4	3	4	4	4	4	3	4	1	3	38	1444	28
27	2	2	2	4	3	4	4	4	4	3	4	1	3	36	1296	24
28	3	1	3	4	3	4	4	4	4	4	3	1	3	37	1369	28

(ต่อ)

ตารางที่ ข.6 (ต่อ)

คนที่	คะแนนแต่ละเหตุการณ์												คะแนน หลังเรียน	χ^2	คะแนน ก่อนเรียน
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12			
29	1	1	3	3	3	4	4	3	4	3	1	3	33	1089	24
30	2	3	3	3	3	4	4	2	4	3	1	2	34	1156	26
31	2	2	3	3	3	4	4	2	4	3	1	3	34	1156	23
32	2	2	3	2	4	4	4	2	4	4	2	1	34	1156	24
33	2	2	3	2	4	3	4	2	3	4	2	2	33	1089	26
34	1	2	2	0	3	3	4	3	3	4	1	2	28	784	21
35	2	2	2	1	3	3	4	3	3	3	1	2	29	841	24
36	1	3	2	1	3	3	4	4	3	2	2	3	31	961	25
37	1	2	3	2	2	3	4	2	3	2	2	2	28	784	25
38	0	3	3	2	1	3	4	2	2	3	2	2	27	729	21
39	1	3	3	2	1	4	4	2	2	3	2	2	29	841	23
รวม	106	119	127	125	137	144	156	135	124	128	95	118	1514	59976	1043
\bar{x}	2.72	3.05	3.26	3.21	3.51	3.69	4.00	3.46	3.18	3.28	2.44	3.03	38.82		26.74
S.D.	1.15	1.00	0.72	1.03	0.79	0.47	0.00	0.79	0.64	0.60	1.05	0.84	5.62		3.63
p	0.68	0.76	0.81	0.80	0.88	0.92	1.00	0.87	0.79	0.82	0.61	0.76			
q	0.32	0.24	0.19	0.20	0.12	0.08	0.00	0.13	0.21	0.18	0.39	0.24			
pq	0.22	0.18	0.15	0.16	0.11	0.07	0.00	0.12	0.16	0.15	0.24	0.18			

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/๖๘๘๑๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย
เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระพงษ์ มีไธสง

ด้วย นางมลิวลีย์ เทียบจันทิก รหัสประจำตัว ๖๐๘๒๑๐๕๗๐๓๐๔ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
สังคมศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สารเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การผลิตสินค้าและ
บริการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
ความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
 อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธีระพงษ์ มีไธสง)

คณบดีคณะครุศาสตร์

ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดี

สาขาวิชาสังคมศึกษา

โทรศัพท์ ๐๔๙ - ๓๔๖๖๔๔๑

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว๘๘๑๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.อพันธ์ พูลพุทธา

ด้วย นางมลิวลัย เทียบจันทิก รหัสประจำตัว ๖๐๘๒๑๐๕๗๐๑๐๔ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
 สังคมศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์
 เรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สารเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การผลิตสินค้าและ
 บริการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
 ความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
 อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
 มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อำนวยการ จันทุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์

ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดี

สาขาวิชาสังคมศึกษา

โทรศัพท์ ๐๔๙ - ๓๙๖๖๔๔๑

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/วส๘๑๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางทัศนีย์ ณภาพสินธุ์ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนคำม่วง

ด้วย นางมลิวลัย เทียบจันทัก รหัสประจำตัว ๖๐๘๒๑๐๕๗๐๑๐๔ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
สังคมศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การผลิตสินค้าและ
บริการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
ความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
 อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภัทรชัย จันทชุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์

ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดี

สาขาวิชาสังคมศึกษา

โทรศัพท์ ๐๔๙ - ๓๙๖๖๔๔๑

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/๖๘๘๑๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย
เรียน นางอิมทอง ปัญญา ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนคำม่วง

ด้วย นางมลิวลีย์ เทียบจันทิก รหัสประจำตัว ๖๐๘๒๑๐๕๗๐๑๐๔ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
สังคมศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การผลิตสินค้าและ
บริการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะกรรมการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
ความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
 อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐชัย จันทชุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์

ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดี

สาขาวิชาสังคมศึกษา

โทรศัพท์ ๐๙๙ - ๓๙๖๖๔๔๑

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/วศ๘๑๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย
เรียน นางนันทา มีฤทธิ์ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนคำม่วง

ด้วย นางมลวิทย์ เทียบจันทิก รหัสประจำตัว ๖๐๘๒๑๐๕๗๐๑๐๔ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
สังคมศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การผลิตสินค้าและ
บริการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
ความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
 อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐชัย จันทร์ชุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์

ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดี

สาขาวิชาสังคมศึกษา

โทรศัพท์ ๐๔๔ - ๓๙๖๖๔๔๑

โรงเรียนต้นแก้ว
เลขรับ ๑๖๕๖
วันที่ ๒๕ ๑๑ ๖๗
เวลา ๐๙.๐๐ ๘๐๕

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/๘๘๑๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนคำม่วง

ด้วย นางมลวิทย์ เทียบจันทิก รหัสประจำตัว ๖๐๘๒๑๐๕๗๐๑๐๔ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สารสนเทศศาสตร์ เรื่อง การผลิตสินค้าและบริการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒” เพื่อให้การวิจัยดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนคำม่วง
หน่วยงานนี้ ขอเรียนขอ
เรื่องขออนุญาตไปใช้เครื่องมือ
 เพื่อไปรวบรวม เพื่อไปทดลอง
๒๕ ธ.ค. ๖๗

ว่าที่ร้อยโท

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐชัย จันทนุมา)
คณบดีคณะครุศาสตร์

- ทราบ
- ชอบ
- อนุมัติ

ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดี
ลงชื่อ.....
(นางจารุวรรณ รัตนมาลี)
ผู้อำนวยการโรงเรียนคำม่วง

๒๕ ธันวาคม ๖๗
คณบดีโรงเรียนคำม่วง

สาขาวิชาสังคมศึกษา
โทรศัพท์: ๐๔๙-๓๙๖๖๔๔๑

ท่าน
- อ.ชงนงนที วิจัย คือ พรศิกษา / ว่างกับ
กลุ่มสาระ ส.วิ. คม. ๑๒๙๑ อ.ก. ๑๒๙๑
ผ.ค. : อ. น. ๑๒๙๑

๒๕ ธ.ค. ๖๗

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ สกุล	นางมลวัลย์ เทียบจันทิก
วัน เดือน ปี เกิด	2 พฤษภาคม 2523
ที่อยู่ปัจจุบัน	เลขที่ 248 หมู่ 10 ต.ทุ่งคลอง อ.คำม่วง จ.กาฬสินธุ์
สถานที่ทำงาน (ถ้ามี)	โรงเรียนคำม่วง อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24
ตำแหน่ง (ถ้ามี)	ครูธุรการ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2546	บริหารธุรกิจบัณฑิต (บธ.บ.) สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรบุคคล วิทยาลัยสันตพล
พ.ศ. 2562	ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม